Aziz Nesin
Ali Nesin
Mektuplaşmaları

I

DÜŞÜN

Aziz Nesin – Ali Nesin Mektuplaşmaları (1)

Düşün Yayıncılık
Sıracevizler Cd. 17/9 Şişli ISTANBUL
Tel: (0212) 225 54 38

DÜŞÜN YAYINCILIK

Mektuplar Dizisi: 14

Aziz Nesin – Ali Nesin Mektuplaşmaları (1)

Yayına Hazırlayan: Ahmet Nesin

Kapak: Bülent Engez

Kardeşler Basımevi
Istanbul - 1994
Tel: 520 69 57

Dizgi: Düşün Yayıncılık

Mektuplaşmalarımız Üzerine Açıklamalar

Bu kitap, oğlum Ali Nesin'le benim mektuplaşmalarımızdan oluşuyor. Ali Nesin, İstanbul'da Saint Joseph Lisesi orta bölümünü bitirdikten sonra Lise öğrenimini İsviçre'de (Lausanne, Collège Champittet'de), Üniversite öğrenimini Paris'te, doktorasını (PhD) ABD Yale Üniversitesi'nde yaptı ve matematik öğretim üyesi olarak ABD üniversitelerinde görev aldı. Şimdi, konuk öğretim üyesi olarak, Bilkent (Ankara) Üniversitesi'ndedir.

İlk eşimden biri kız ve biri oğlan, ikinci eşimden de iki oğlan olmak üzere dört çocuğum var. Dört çocuğumu da birbirinden ayrımsız ve aynı ölçüde seviyorum. İlk çocuğum olan kızım, Türkiye'den ayrılmadığı için, onunla hiç mektuplaşmadım. Ama üç oğlum da eğitim gördü. Büyük oğlum Ateş Nesin 9 yıl İtalya'da (Bologna Üniversitesi'nde), küçük oğlum Ahmet Nesin (İngiltere'de, İsviçre'de, İskoçya'da olmak üzere) bikaç yıl yurt dışında, ortanca oğlum Ali Nesin de Lausanne, Paris ve Amerika'da eğitim gördükleri için onlarla mektuplaştım. Bu kitaba alınmış Ali Nesin'le mektuplaşmalarımız gibi, Ateş Nesin ve Ahmet Nesin'le de mektuplaştık. Ateş ve Ahmet'le mektuplaşmalarımızı da tıpkı Ali Nesin'le mektuplaşmalarımız gibi ayrı dosyalarda topladım. Onların da benim onlara gönderdiğim mektuplarımı topladıklarını sanıyorum. Onların bana gönderdiği mektuplardan önemli bir bölümü Nesin Vakfı Kitaplığı'ndan yitmiştir. Oğullarım Ateş ve Ahmet Nesin de, mektuplaşmalarımızı derleyip toparlarlarsa, onlarla mektuplaşmalarımızın da kitap olmasını çok isterim. Ayrıca Ali ve Ahmet'in anneleriyle mektuplaşmalarımızın da bir kitapta derlenmesinin yararlı olacağına inanıyorum ve bunu diliyorum.

Gerek oğullarımla, gerek anneleriyle mektuplaşmalarımızın yayımlanmasında kesinlikle özen gösterilmesi gereken nokta, mektupların oldukları gibi, nasıl yazılmışlarsa öylece, tıpatıp yayımlanması, en küçük çıkarma ve eklemenin yapılmamasıdır. Dip notlarında elbet gerekli görülen açıklamalar ve yorumlar yapılabilir. Mektupları yazanlar, olumlu-olumsuz, iyi-kötü, yanlış-doğru, artı-eksi bütün yanlarıyla, bütün günahları, suçları, sorumları, içyüzleri, perde önleri ve arkalarıyla ışık altına ve ortaya çıkmalıdır. Ali ve Ahmet'in annelerinin bana gönderdiği ve benim ona göndermiş olduğum bütün mektupları tarihlerine göre sıralayarak ayrı dosyalarda toplamıştım. Şimdi bu dosyalar, iki oğlumun annesi Meral Çelen'dedir.

Hiçbişey değiştirmeden, çıkarmadan, eklemeden mektuplar dosdoğruca yayımlanabilir mi? Biz, Ali ile bu mektuplaşmalarımızı kitaplaştırırkan bu zorluğu çektik. Mektuplaşmalarımızda adları geçen kimi bize yakın olmuş kişilerin alınacağını, incineceğini, üzüleceğini, hatta darılacağını gözönünde bulundurmak zorunda kaldık. İyi ama bu çekince, kişisel tarihimizden olduğu kertede toplumsal tarihten de gerçekleri saklamak olmaz mı?

Küçük yaşındanberi yakın bir arkadaşım olarak gördüğüm Ali Nesin, "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" adlı özyaşam öykümü yazarken, kimi insanların eksikli özelliklerini yazmakta ikircim gösterdiğimde bana,

– Baba herşeyi yazmalısın, gerçekleri olduğu gibi yazmalısın! Doğruları yazmak borcundur! derdi.

Ben de bu düşüncedeydim, bugün de bu düşüncedeyim.

"Böyle Gelmiş Böyle Gitmez"in ikinci cildini yazarken Orhan Apaydın ve Müzehher Vâ-Nû ile de aramızda aynı konuda konuşmalar geçmişti. Bunu yapmanın doğruluğunu, ama çok da zor olduğunu anlatmak için, onlarla ortaklaşa yaşamımızdan örnekler göstermiştim.

Oğlum Ali, mektuplaşmalarımızı yayımlamaya giriştiğimizde, bize yakın kişileri üzecek, incitecek yerleri mektuplarımızdan çıkarmamız gerektiğini önerdi.

Sonunda bir orta yol bulduk. Mektuplarımızın, bize başkalarını incitecek gibi gelen yerlerini, ayraç içinde noktalar koyarak işaretleyecektik. Gelecekte, uygun görülecek bir tarihte, benim artık dünyada olmayacağım bir zamanda, gerek görülür de bu mektupların

yeni basımları yapılacak olursa. asılları Nesin Vakfı Kitaplığı'nda bulunan "Aziz Nesin Ali Nesin Mektuplaşmaları" dosyalarına bakılarak. ayraç içindeki noktaların yerine. o tarihli mektuplarda yazılı olanlar konulabilir. diye düşündük. Aziz Nesin Ali Nesin Mektuplaşmaları'nın birinci cildinde. ayraç içinde noktalı yerlerin sayısı hiç de çok değil. Ama bu yöntemi salt Ali'yle mektuplaşmalarımızda değil. başkalarıyla mektuplaşmalarımızda da[1] kullanacağım.

Özyaşam öykümde ve anılarımda kullanmadığım bu yöntemi mektuplarımda niçin kullanıyorum? Çünkü anılar geçmişi. mektuplar ve günceler se "Şimdi"yi anlatır. Anılarla. günce ve mektupların en önemli ayrımı işte budur. Anılar. daha yazılırken. geçmişi anlatmak için yazılır. Oysa günceler[2] ve mektuplar. yazıldıkları zamanın "şimdi"sini anlatmaktadır. Bu bakımdan günceler ve özellikle mektuplar. anılara göre. çok daha içtendir ve yazanların ruhsal yapılarını daha saydamlıkla ortaya koyar.

Ali Nesin. kendisiyle mektuplaşmalarımızın kitaplaşmasını başlangıçta istemedi. Salt benim ona yazdığım mektupları yayımlamaya değer görüyor. ama onun bana yazdıklarını kitaplık değerde bulmuyordu. Açıkça söylemedi ama. mektuplarının kitaplaşmasını. okurlara kendini. olduğundan önemli bir kişiymiş gibi tanıtma gösterişi diye alıyordu. Bunun doğru olmadığını. ancak karşılıklı mektuplaşmalarımızın bir bütün olarak bir değeri olabileceğini anlattım. Mektup. bir monologtur Ancak. yanıt alınırsa diyalog olur Dünyada mektup edebiyatı. yazık ki. çoğunlukla monologtur. Bu monolog mektupların yanıtları da bulunup diyalog olarak yayımlanabilseydi. ne güzel olur ve mektup edebiyatı ne denli zenginleşirdi. Bu bakımdan. Ali'yle benim. ayrı kaldığımız uzun yıllar boyunca sürekli mektuplaşmamızı bir şans olarak görüyorum.

1."Zekeriya Sertel - Aziz Nesin Mektuplaşmaları" "Aziz Nesin - Tahsin Saraç Mektuplaşmaları" "Münevver Andaç - Aziz Nesin Mektuplaşmaları" "Yusuf Ziya Ortaç - Aziz Nesin Mektuplaşmaları" ve daha başka mektuplaşma kitapları.

2. Günce yerine kimi zaman Günlük kullanılmaktadır. Günlük sadece "Günlük olay" "Günlük yumurta" gibi kullanılır. Günce ile eşanlamlı değildir ve yanlış kullanılmaktadır. Aktüel = Günlük. Journal Günce. Aziz

Açıklamalarımdan sonra, bir delikanlının nasıl yetiştiğini (yetiştirildiğini) göstermesi bakımından, salt lise yaşamındaki mektuplarının kitaplaşmasının doğru olacağını savladı. Hayır, bu da doğru değildi. Yaşam boyunca bu baba - oğul mektuplaşmasının doğru ve güzel olacağını anlattım. Bir insan, aydın bir insan olarak nasıl yetişiyor? Uygar dünya kültürü edinmenin zorlukları... Bu yetişmede bir babanın yanlışları ve doğruları... Bir baba ve babanın özverileri... Bu kendiliğinden olan doğal, bilim, kültür ve uygarlık yarışında Türk olarak çekilen zorluklar...

Bunların dışında bu mektuplaşmaları, toplumsal tarih, edebiyat tarihi bakımlarından da önemli buluyorum.

Tasarıma göre, Ali Nesin'le mektuplaşmalarımız üç cilt olacak. Birinci ciltte Ali'nin lise öğrenciliğindeki, ikinci ciltte üniversite öğrenciliğindeki, üçüncü ciltte de Amerika'daki PhD öğrenciliği ve matematik profesörlüğündeki mektupları yeralacak. Kimbilir, bir yaşam okuru olarak belki daha da yaşarım diye düşünüyor ve Ali'yle mektuplaşmalarımızın dördüncü cildini bile görürüm; hayal olsa bile...

Ali'yle mektuplaşmalarımızın birinci cildindeki mektupları basımevine göndermeden önce yeniden ve bütünüyle okuyunca, çok duygulandım, çok etkilendim. Kendi mektuplarımı, sanki yıllar sonra başka birisi yazmış gibi okudum. Anlatamayacağım duygular içindeyim. Bilmiyorum, bu duygularım, mektupların bizi oluşundan gelen bir kendini beğenmişlik, bir bencillik mi, yoksa bu mektupların gerçekten bir önemi oluşundan mı? Bunu ancak okurlarımız belirleyebilirler.

Mektupları sıralarken, arada yitmiş mektuplar olduğunu ayrımsadım. Bunları Nesin Vakfı Kitaplığı'nda bulabilirsem, bu kitabın yeni basımı da olabilirse, eklendiği tarihleri de belirterek, kitaba ekleyeceğim.

Mektuplarımızda arasıra, gerek Ali'nin gerek benim yazın yanlışlarımız var. Bu yanlışları, yazıldıkları zamanki gibi bıraktım. Anlam ve mantık yanlışları olanlardan kimilerini dip notlarında açıklayarak düzelttim.

Anı, günce ve mektuplar ve hele hele özellikle mektuplar, onları yazanların bütün kapalı kapılarını, hatta yatak odalarının kapılarını bile okurlara açması demektir. Anılarda, günce lerde bile kimi gizler

saklanabilir. Ama mektuplar gizlerin en az saklanabildiği yazılardır. Mektuplarda insanın ruhsal yapısı, hem de hiç aracısız, çırılçıplak ortaya çıkar; tıpkı kendikendine yıkanırken, bir perde aralığından yada anahtar deliğinden, yıkanan insanın dikizlenmesi gibi.

Ali ve ben mektuplarımızı yazarken, günün birinde bunların yayımlanacağını düşünmedik. Ama ben Ali doktora öğrenimi için ABD ye gittikten sonra onunla mektuplaşmalarımızı kitaplaştırmayı tasarlamıştım. Büyüzden salt Ali'ye değil, kime olursa olsun yazdığım mektupları, o tarihten sonra kopyalı yazmaya başladım.

Mektupların kitaplaşacağı ister düşünülsün, ister düşünülmesin, kopyalı yazmak mektupları yapaylaştırmaz mı? Yapmacık, yapay, kendini başkalarına beğendirme, kendini aklama ve haklı çıkarma özentisi olmaz mı o mektuplarda? Evet, olabilir de, olmaz da... Bu, mektup yazanın kişiliğine bağlıdır. 1970 yıllarının sonlarına doğru olacak, mektuplarımı kopyalı yazmaya başladım ve Ali'yle mektuplaşmalarımızı kitaplaştırmayı tasarladım ama, o mektupları yazdığım sırada kitaplaşacağını hiç düşünmedim. Aklımın ve duygularımın kılavuzluğunda o anda ne düşünüyor ve duyumsuyorsam onları yazdım, hep içtenlikle yazdım. Mektuplar okununca hiçbir özentiye, yapaylığa, gösterişe, kendimi beğendirmeye çalışmadığım ve kapılmadığım görülecektir. Bu mektuplar, baba-oğul konuşmalarıdır. Ali, yanımda olsaydı, yine tıpkı böyle mektuplarda yazdığım gibi konuşacaktım. Örneğin yanımdayken Ali'yle hep böyle konuşmuşumdur. Hatta şimdi, bu mektupları yeniden ve bütünüyle okuyunca, salt bunları değil, bütün mektuplarımı ne diye daha özenli, edebî yazmamışım diye kendime kızıyorum. Öyle yapsaydım, daha mı iyi olurdu, bilemiyorum.

Son yıllarda ülkemizi yönetenler, sıksık saydamlıktan, saydam politikadan ve saydam olmaktan sözediyorlar. Ama bu saydamlık sözü lafta kalıyor. İnsanın en saydam olduğu yer, anıları, günceleri, ama hepsinden çok mektupları, özellikle özel mektuplarıdır. Hele bu mektuplar karşılıklı yazılmışsa, onlarda mektubu yazanların bütün eksikliği, aksaklığı, bütün suçları, günahları ortaya çıkar. Bu bağlamda, karşılıklı mektuplaşmaları yayımlayabilmek, bir yüreklilik ister.

Bizde anı, günce, mektup edebiyatının, hiç yok değilse de, çok az ve yok olmasının bir önemli nedeni de budur. Ağır suçluların, günahlıların anılarını, günce lerini, mektuplarını yayınlayarak, ışınlanmış gibi bir saydamlıkla ruhsal yapılarını ortaya koyup seyrettirmekten korkmaları, yüreksizlikleri bundandır.

Oğlumla bu mektuplarımız, bana ilginç geldiği gibi, okurlara da ilginç gelecek mi diye gerçekten merak ediyorum. Bunu öğrenmem, bikez daha kendimi tanımama yardımcı olacaktır sayın ve sevgili okurlarım.

Aziz Nesin
Nesin Vakfı
27 Mart 1994

İlkokul Yılları[1]

Canım Ali'm[2].

Finlandiya çok güzel. göllerle dolu. Ama. havalar serin. Geceleri de kış gibi soğuk. Gecleyin kalorifer yanıyor. Çok göreceğim geldi. çok özledim. Özlemle öperim canım oğlum. Baban

4 Mayıs 1966[3]

Ali Oğlum.

Budapeşte çok güzel bir şehir. Dün şehri gezdirdiler. Bugün de bir Macar mizah dergisini ziyaret edeceğim. Burda havalar çok sıcak. Özlemle gözlerinden öperim. Baban

Aziz Nesin

Üsküp, 12 Haziran 1966[4]

Oğlum Ali.

19 Haziran'a kadar hep Üsküp'te kalacağım. Sonra senaryomu yazmak için. beş gün Ohri gölü kıyısında bir otele gideceğim. 24 Haziranda Sofya'ya gideceğim. Arkadaki resimde. Üsküp'te kaldığım "Grand Hotel"in gece resmini görüyorsun. Gözlerinden öperim.

---

1. Ali Nesin, ilkokulu 1962-1967 yılları arasında Kadıköy ABC ilkokulunda okudu.
2. Helsinki'deki (Finlandiya) Palace Oteli'ni gösteren bir kart. Tarihsiz. Posta damgası 11.7.65
3. Budapeşte'deki (Macaristan) Kahramanlar Meydanı'nı gösteren bir kart.
4. Üsküp'ün (O zamanın Yugoslavya'sında. şimdiki Makedonya) Grand Otel'ini gösteren bir kart.

Üsküp, 19 Haziran 1966

Ali Oğlum.

Resimde. Üsküp şehrinin ortasından geçen Vardar nehrini görüyorsun. "Vardar ovası" türküsü, buranın yerli türküsüdür. Gözlerinden öperim. Baban

24 Haziran 1966

Ali Oğlum.

Resimde Ohri gölünü görüyorsun. Bu göl kıyısında bir villada beş gün kaldım ve çok çalışarak bir senaryo yazdım. Bu akşam Ohri'den Üsküp'e gidiyorum. Yarın sabah da Üsküp'ten Sofya'ya gideceğim. Gözlerinden öperim. Baban

Varna, 27 Haziran 1966

Ali Oğlum.

Resimdeki yerleri hatırlayacaksın. Hani siz yüzerken paraşütler inmişti: işte orası. Gözlerinden öperim. Baban

Aziz Nesin

Kahire, 18 Kasım 1966

Canım Ali'm.

Kahire'deyim. Sana ehramların ve Sfenks'in resmini gönderiyorum. Çiçekler susuzdur. Annene hatırlat, su versin. Kahire, İstanbul'dan büyük. 4 milyon insan yaşıyor. Ben bugün saçlarımı kestirdim. Sen de berbere git. Gözlerinden öperim.

Aziz Nesin

Ortaokul Yılları[1]

Istanbul, 15 Haziran 1970[2]

Sevgili Ali'm.

Mektubunu aldığım gün[3] Ankara'ya gitmek üzereydim. Onun için hemen cevap yazamadım. Bugün Ankara'dan döndüm. hemen sana cevap yazıyorum. Yine bugün senin. annene ve Ahmet'e gönderdiğin güzel kartlar geldi. Onlar da sana ayrıca mektup yazacaklar.

Orly havaalanındaki macera bence çok güzel[4] Annen yine her zamanki gibi biraz sinirlendi. Aslında hiç de haksız değil. Her neyse olmuş birkere. Ama çok iyi başarıp becerdiğin. işin içinden çıktığın için seni kutlarım. aferin...

M. Cuvillier. bizim dâvetimizi yanlış anlamış. onlar da bu yaz gelecekler. diye yazıyorsun. Gelsinler önemi yok. Hatta bizim için daha iyi. Yalnız. ne zaman. hangi tarihte geleceklerini iyice öğrenelim. Sonra kaç kişi gelecekler. Bize onları bildirsinler. İsterlerse ailece de gelebilirler. İsterlerse bir yada iki kişi gelsinler. Sana burda da söylediğim gibi. kalabalık gelirlerse onlara küçük evi vereceğiz. Tabii yemek. içmek. gezmek. bütün masrafları bizim.

M. Cuvillier'ye Fransızca kitabımı göndermiştim. aldı mı?

Senin Fransızcan ilerledi mi? Onlarla rahat konuşup anlaşabiliyor musun? Onlar buraya geldikleri zaman bize iyi tercümanlık yapabilecek misin?

Ahmet bugün kartını alınca çok sevindi. Zavallı hiç sokağa bile çıkamıyor. Denize de gittiği yok. Boyuna derslerine çalışıyor. Annesi. öğleden sonraları yalnız iki saat sokağa bırakıyor.

---

1. Ali Nesin. Ortaokulu 1967 -1973 yıllarında Saint Joseph lisesinde okumuştur.
2. Ali Nesin. Fransızca'sını ilerletmek için iki aylığına Fransa'ya. Cuvillier adında bir ailenin yanına gitmişti. Mektup oraya gidiyor.
3. Ali Nesin'in Paris'ten yazdığı mektupların hiçbiri bulunamadı.
4. Paris'in Orly havaalanına indiğimde karşılamaya gereken kişi gelmemişti. Ali

Gözlerinden öper, bütün Cuvillier ailesine selâmlar ederim.

Baban

Not: Mektupta büyükler küçüğe yazarken "Gözlerinden öperim" der. Ama küçükler büyüklerine yazarken "Gözlerinden öperim" demez, ayıp olur, "Ellerinden öperim" der. Büyükle araları resmî ise, "Saygılarımı sunarım" yada "Saygılarımla" der. Sen annene mektubunun sonunda "Gözlerinden öperim" değil, "Ellerinden öperim anneciğim" diye yazacaksın, unutma emi?

Istanbul, 26 Haziran 1970

Canım Oğlum,

Bilmem ki, siz yaz gezisine çıkmadan bu mektubum eline geçecek mi? Çabuk olsun diye express postayla gönderiyorum. Bugün Ahmet ikinci mektubunu aldı. Sabahleyin de bir mektubunu almıştı. Benimkiyle birlikte onun mektubunu da postaya veriyorum. Bana, annene ve kardeşine yazdığın mektuplardan, orada keyfinin yerinde olduğunu anlıyoruz. Bugün Ahmet'e gönderdiğin mektupta orda Fransızlarla güreştiğini yazıyorsun. Aşkolsun yani... Ben seni oraya güreşe mi gönderdim? En önemlisi diksiyonunu düzelt. Fransızca'yı tam bir Fransız gibi konuşmaya çalış.

Sen Mme. Cuvillier ile birlikte gelecekmişsin. İyi. Mme. Cuvillier'nin odası hazır. Herşey tamam. Gelecek yaza da, çocuklarını da birlikte getirsin. M. Cuvillier de gelsin. Kendilerine söyle, hepsini bekliyoruz gelecek yaza. Sen sınıfını ikmalsiz geçersen, gelecek yaz yine onlara gidersin iki ay, sonra hep birlikte buraya gelirsiniz

Bu yaz Ağustos başında gelecekmişsiniz. İyi olur. Onbeş gün hep birlikte Bayramoğlu'nda kalırız. Onbeş gün Mme. Cuvillier'ye Istanbul'u gezdiririz. Hergün de Dalyan'dan kayığa biner, denize girersiniz.

Zavallı Ahmet bütün gün çalışıyor. Akşamları saat beşten sonra annesi sokağa bırakıyor. Ama bazı günler annesiyle birlikte, ikisi, kayıktan denize gidiyorlar.

Biz, hep birlikte 29 Haziran Pazartesi sabahı Bayramoğlu'na gideceğiz. Bir hafta kalıp 5 Temmuz sabahı evimize döneceğiz. Ben hemen Akşehir'e gideceğim.

Bu yaz Istanbul korkunç sıcak, o kadar sıcak ki, çok zor çalışıyorum. Denize gitmeye de vaktim olmuyor. Denize daha hiç girmedim.

Ablan, Sait, Mehmet ve Murat onbeş gün yazlık için Ayvalık'ta bir kampa gidiyorlar.

Burda tanıdıklarının hepsi sana selâmlar ediyorlar.

Ağabeyin iki ay sonra terhis olacak. Ona da yeni apartıman katı aldım. Gelince görürsün.

Hüseyin iyi. Apaydın'lar[1] sana selâmlar söylüyorlar

Gözlerinden öperim canım oğlum.

Istanbul, 29 Haziran 1970

Canım Oğlum,

Bize mektubunda ay sonuna kadar Paris'teyiz diye yazdığın için, biz de cevabımızı Paris adresine göndermiştik. Annen, Ahmet ve ben sana mektuplar yazmıştık. Oysa Mme. Cuvillier'den aldığım mektuptan öğrendim ki, 26 Haziran'da siz tatil evine gitmişsiniz. Demek bizim mektuplarımız eline geçmedi. Ama Paris'teki evden gönderirlerse, mektuplarımızı alırsın. Gittiğiniz yer neresi, Akdeniz kıyısında mı? Hiç bilmiyorum, yani duymadım.

Mektubundan anladığıma göre, Mme. Cuvillier senden memnun, herhalde sen de o aileden memnunsun. Her zaman memnun kalmalarını, onları memnun bırakacak gibi davranmanı dilerim, hem de böyle yapacağına güvenliyim zaten.

4 yada 5 Ağustos'ta sen, Mme Cuvillier ile Istanbul'a gelecekmişsin. Çok iyi olur. Kendisine söyle, bekliyoruz. Ona Istanbul'da iyi bir tatil geçirtmeye çalışacağız.

Gelecek yaz da, yine seni bekliyorlar. Sonra M. Cuvillier Stefan'la birlikte sen gelecekmişsin. O da çok iyi... Gelecek yaz, hepsi birden de gelebilir, eğer isterlerse...

Bu mektubu postaya verdikten sonra biz doğru Bayramoğlu'na gidiyoruz. Orda bir hafta kalacağız. Yani 5 Temmuz günü Bayramoğlu'ndan döneceğiz evimize. Ben aynı gün Akşehir'e

1 Orhan Apaydın ve ailesi.

gideceğim Nasrettin Hoca töreni için ve 10 Temmuz'da eve dönmüş olacağım.

Ahmet derslerine çalışıyor. Annesi onu saat dörtten sonra sokağa bırakıyor. Ama Bayramoğlu'nda herhalde değişik bir program uygulanır. Altı dersten ikmali vermek çok zor. Bakalım, ne yapacak. İnşallah geçer. Gelecek yıl, ikmalsiz sınıfını geçerse, Ahmet'i de Londra'ya göndereceğim. Tabii senin de gelecek tatilde Paris'e gitmen, sınıfını ikmalsiz geçmene bağlı. İkmale kalırsan kesinlikle gidemezsin. Ama bu güzel tatilden sonra derslerine çok iyi çalışıp sınıfını parlak bir başarıyla geçeceğine inanıyorum. Diksiyonunu düzeltmeye çalış. Acele etme, hecelerin hakkını tam ver, paldır küldür konuşma.

Mme. Cuvillier bizim evde bizimle birlikte kalacak, ona bir oda ayıracağız. Kendisine böyle söyle.

Paris'e gönderdiğimiz mektupları da aldırt.

Gözlerinden özlemle öper, çok iyi bir tatil geçirmeni dilerim.

Denizde yüzerken çok dikkatli ol. Primorsko'da başımıza geleni unutma[1] Mme. Cuvillier'nin sözlerini dinle, kadını üzme canım oğlum.

Aziz Nesin

Feneryolu, 13 Temmuz 1970

Canım Oğlum,

Bir hafta için Bayramoğlu'na gitmiştik. Ama Ahmet kalmamız için üsteleyince onun hatırı için kaldık. 20 Temmuz günü Bayramoğlu'ndan döneceğiz. Böylece Bayramoğlu'nda üç hafta kalmış olacağız. Ben her Pazar akşamı Feneryolu'na gelip pazartesi dönüyorum. Bugün 10 Temmuz tarihli mektubun geldi. Hemen cevap yazıyorum.

Arkadaşların gönderdiğin mektupları aldılar, çok sevindiler. Burda herkes, bütün tanıdıklar senden konuşuyor. Sana cevap da yazdılar. Bugünlerde alırsın. Mehmet, ana babasıyla onbeşgün için Ayvalık'ta kampa gitti. Daha dönmediler. Dönünce o da cevap yazar.

Ağabeyine de çok acele mektup yaz. Adresi: Ateş Nesin, 12 Hava Üssü. Muhabere Birliği - ETİMESUT ANKARA

1. Bulgaristan'ın Karadeniz sahillerinde kardeşim ve ben az kalsın boğuluyorduk, babamın yardımıyla kurtulduk. Ali

Çok rica ederim, yazını okunaklı yaz. Nasıl paldır küldür konuşuyorsan, paldır küldür yazıyorsun. Konuşurken her hecenin, yazarken de her harfin ayrı ayrı haklarını ver.

Istanbul'a geleceğiniz gün ve saati, hangi uçakla, kaçta geleceğinizi bize telefonla bildirin. Ayrıca telgraf da çekin.

Mme. Cuvillier'ye bizim yatak odasını ayırdık. Annenle ben, benim odamda yatacağız.

"Cuvilliere" adında Fransızların ünlü bir sosyologu ve filezofu var. M. Cuvillier aynı aileden mi?

Fransızcanı ilerletmene çok seviniyorum. Ama Türkçe konuşur, yazarken Fransızca kullanmak ayıp, züppelik. Yapma bunu.

Özlemle gözlerinden öperim oğlum.

Aziz Nesin

Istanbul, 25 Temmuz 1970

Oğlum,

Dün, senden ve Mme. Cuvillier'den mektup aldık. Mme. Cuvillier'nin yazdığına göre, 5 Ağustos günü 11,30'da Yeşilköy havaalanında olacakmışsınız. Biz de sizi karşılayacağız. Sizin bu geliş tarihinde bir değişiklik olursa o zaman telefonla bildirirsiniz durumu.

Sen Paris'in gece hayatını da gezip öğrenecekmişsin. Vay vay vay!..

Hepimiz seni çok özledik.

Gelecek yıl da Ahmet Londra'ya gidecek. Şimdiden onun işini, Londra'da kalacağı yeri düzenliyorum. Ahmet çok çalışıyor ama, bakalım altı dersin hepsinden geçebilecek mi? Geçmezse de önemi yok, ne yapalım, gelecek yıl çok iyi dereceyle geçip tatili Londra'da geçirir.

Senin gelecek yıl yine Paris'e gidebilmen için ikmalsiz sınıfı geçmen şart. İkmale kalırsan gitmek ihtimalin yok.

Mehmet mektubunu almış, o da sana bugün mektup yazacak. Biz onsekiz gün Bayramoğlu'nda kaldıktan sonra eve döndük. Istanbul çok sıcaktı ama bugünlerde iyi.

Hepimiz iyiyiz. Arkadaşların da iyiler.

Gözlerinden öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Istanbul, 28 Tmz 1970

Sevgili oğlum,

Herhalde bu, sana Fransa'ya yazdığım son mektup olacak. Seni hepimiz çok özledik. Bekliyoruz. Yıldız'a ve Zekeriya Sertel'e söyle, onların işini yapıyorum. Gözlerinden öperim.

Aziz Nesin

Ören, 20 Ağsts 1972

Canım Ali'm,

Sizi otobüse bindirdikten sonra beni büyük bir üzünç sardı[1] Ne yapacağımı bilemedim. Sol gözüm daha da kötüleşiyordu. Özgüçlü'yle Edremit'e gittik. Orda iyi bir göz hekimi varmış. Hekim bir ilaç verdi. Hemen kullanmaya başladım. İki gün sol gözüm iyi seçemedi. Ama şimdi iyiyim. Çok iyi görüyorum, yani eskisi gibi.

Bana telgraf çek, demiştim. Aldırmadın. Bir babanın ne demek olduğunu ancak kendin baba olunca anlayabileceksin.

Siz gittiğinizden beri hiç yemek pişirmedim. Zeytin, peynir, domates filan yiyorum. Daha çok da bol bol yemiş. Ama bugün, sana bu mektubu yazdıktan sonra kendime güzel biftek pişireceğim, bir de güzel salata yapacağım.

Sevgili dalgın ve pasaklı oğlum, burdan giderken, üç gömleğinle beyaz pantalonunu götürmeyi unutmuşsun. Sana güvenmeyip odanı bir denetlemem gerekirdi ama, o gece hiç uyumadığımdan kendimde değildim.

Yolculuğunuz nasıl geçti? Yollarda uyukladın mı yoksa? Mehmet cırcır konuştu mu yine? Kazdağı'nda çekilen resimlerimizi gönderiyorum. Mehmet'le birlikte çekilmiş resmimizi ablana ver, onlarda kalsın. Bana ayrıca koskocaman yaptı bu resimden İlhan Arda. Çerçeveletip burdaki evimizin duvarına asacağım.

---

1. O yaz ikmale kalmıştım üç dersten: Yurttaşlık Bilgisi, Türkçe ve Fransızca bir dersten aklımda kaldığınca. Babam, yeğenim Mehmet ve ben Ören'e gitmiştik. Hem cıgarayı bırakacaktım, hem de derslerime çalışacaktım. Cıgarayı bırakamadım. Derslerime de çalışamadım. Ergenlik çağının sorunlarıyla doluydum. Bir gece sabaha karşı arkadaşlarımla içki içerken babama yakalanmıştım. Babam ertesi gün yeğenimle beni İstanbul'a yollamıştı. Ali

Bu mektup eline geçtiğinde, sen de ilk sınavına girmiş olacaksın. Hiç ihmal etmeden, her sınavdan çıkışta bana sonucu yaz rica ederim. Çok merak ediyorum. Şadi Us'dan ders almaya başladın mı?

Burda ilk olarak bugün lodos oldu. Dalgaları görme. Az önce denizdeydim. Kendimi dalgalara bıraktım, salıncakta gibi.. Öyle güzel ki... Deniz, siz gittikten sonra ısındı. Yine eskisi gibi oldu.

Annen zeytin reçelini beğendi mi? Gelirken daha getireyim mi?

Ablana söylemeyi unutma. Mehmet'i sünnet ettirsin. Ben gelince, Mehmet'i sünnet edilmiş göreceğim.

Dün, burda Kurtuluş Savaşı'mızın ilk örgütlendiği Karaağaç köyüne gidip savaşa katılmış yaşlıları dinledim. Onlar anlatırken çok duygulandım. Senin de onları dinlemeni çok isterdim.

Sana aldığım hasır şapka yok, tokyo yok, ki ikinci tokyodur. Sen ne zaman derlenip toparlanacaksın bakalım.

Oyunu daktilo etmeye başladım. Ama istediğim hızla çalışamıyorum bitürlü. Bir bitirsem şu oyunu da kurtulsam, çok sevineceğim.

Gözlerinden öperim canım Ali'm.

Aziz Nesin

Lise Yılları

5 Eylül 1973[1]

Sevgili Babacığım,

Okula bugün başladım. İlk hocam matematikçiydi. Galiba biraz zor olacak. Haftada 14 saat matematik var. Sınıfta 30 kişiyiz. Benim sınıfımda - iyi bilmiyorum ama - galiba iki yabancı var. Bir ben ve bir Yunanlı.

Okula ilk geldiğim gün bir İranlı'yla tanıştım, adı Ali. Sonra bir Mozambikli (Celso) tanıdım. Yatakhanede 3 kişiyiz: sana söylediğim Yunanlı, bir İsviçreli, bir de ben.

Okul bayağı geniş; yeşillikler, spor sahaları... Şu anda katolikler duaya gittiler. Biz bahçedeyiz. Şimdiye kadar tanıdığım hiç bir eski öğrenci, okuldan memnun değil. Ama her okulda aynı şey olur. Okullarının kötü olduğunu zannederler.

Scientifique[2] çok zormuş. İranlı Ali geçen sene.1'deymiş, kalmış. Şimdi ticaret sınıfında.

Tatillerde okulda kalabilirim. İndonezyalı bir çocuk var; her tatil bir otelde çalışıyor. İş bulmak çok kolay; herhalde ben de çalışacağım. Eğer yaza para biriktirebilirsem, İsveç'e gidebilirim, ama Türkiye'ye gelmek istemiyorum.

En büyük zorluğum 3. dil. Ya İtalyanca ya da Almanca. Ben İtalyanca'yı seçeceğim. Ama geçen senenin İtalyancasını da öğrenmem gerek. Sınıf geçmek için: 1) notların ortalaması 6 olması, 2) Math. ve yabancı dillerin ortalaması 6 olması lazım. Tarih yahut coğrafya kırık bile olsa ortalama 6 olursa geçiliyor, ama ortalama 6 bile olsa Math.ve İtalyanca'nın 6 olması lazım.

Bundan başka zorluğum yok.

Sonra daha geniş mektup yazacağım.

Ali Nesin

1. Lausanne'dan yazılmış.
2. Ren Sınıfı.

7 Eylül 1973[1]

Sevgili Babacığım,

Mektubu acele yazmak zorundayım, çünkü etüdün bitmesine bir kaç dakika kaldı. Ve etüdlerde dersten başka bir şeyle uğraşmak yasak; o halde size ancak cumartesi pazar yazabileceğim. Dersler çok zor. Matematikten benim en az bir sene modern yapmam lâzım ki, dersi normal izleyebileyim. Şu anda yalnız bu senenin değil geçen senekinin de Math'ını çalışıyorum.

İtalyanca için okula mektup yazmalısın. "Oğlum Almanca yerine İtalyanca öğrenebilir" diye. Tabii Fransızca.

Daha hiç mektup almadım.

Cumartesi pazarları dışarı ancak gruplar halinde çıkılıyormuş. Ama Ocak'ta 18 yaşıma basınca yalnız da çıkabileceğim.

Nihayet yalnız kaldınız. Acaba daha mı rahatsınız?

Böyle Gelmiş'e başladın mı? Ören'e ne zaman gideceksiniz?

Bana verdiğin 600 Fr. eğer herhangi bir engel çıkmazsa, sene sonuna kadar yeter. Yalnız daha aldığım kitap, defter paralarını vereceğim. Herhalde epey tutar.

Mektubun devamını ertesi gün yazıyorum. Baba yüzde yüz eminim ki benim yerime başkası olsaydı dersi mersi bırakırdı. Matematik dersinden ilk iki gün hiç bir şey anlamadım. 3. gün, yani bugün, hoca bir problem verdi, sınıfta sadece iki kişi yaptık. Biri geçen senenin birincisi, öbürü ben. Bu biraz moralimi düzeltti. Hocanın dediklerini anlamıyorum. Çünkü terimleri bilmiyorum. Nihayet bu sabah geçen senenin matematik kitabıyla, fasiküllerini buldum. Sabah etüdünde biraz çalıştım da az da olsa birşeyler anlayabildim.

Bu sene sınıf birincisi olmamı benden isteme. Zaten istesen de olamam ya. Tarih, Coğrafya, Fransızca ve İtalyanca biraz zor gelecek. Fransızca'da onlarla yarışamam. İtalyanca'da onlar daha evvel 1,5 sene yapmışlar. Tarih ve Coğrafya'da ise alışkanlığım yok ve dil üstünlükleri var. Matematikte belki bir şeyler olabilir ama belki. Kimyada yüzde yüz birinciyim. Ondan hiç şüphen olmasın.

1 İsviçre Lausanne'dan yazılmış.

Aman İtalyanca için çabuk mektup yaz. Daha fazla geç kalmayayım. Okulun futbol ve voleybol takımlarına çağrıldım. Salı günü ilk futbol antremanım var.

Bu İsviçreliler günde 10 defa dua ediyorlar. Günde 6 defa yemekten önce ve sonra ve her dersten evvel dua ediyorlar: "Au nom du père, du fils et du Saint Esprit Amin!" Her şeyi anladım da Saint Esprit'nin ne olduğunu hâlâ anlamadım.

Geleli yarın 6. gün olacak hâlâ mektup alamadım. Sevgilerle

Ali Nesin

Feneryolu / Istanbul, 10 Eylül 1973

Benim aslan oğlum,

Senin buradan gittiğinin ertesi günü hemen annen sana mektup yazdı. "Dur hele, önce Ali'den mektup gelsin" dedimse de beni dinlemedi. Ama ben onun mektubunu bikaç gün geciktirdim. Bu arada senin annene, ağabeyine ve Ali'ye[1] yazdığın kartlar geldi. İki gün sonra da, annene ve bana yazdığın mektuplar geldi. Ancak o gün annenin mektubunu postaya verdim. İkimizin mektubunu bir zarfa koymakla iyi yapmışsın, hep böyle yap. Annenin mektubunu da şimdiye dek almış olmalısın.

Dün, Ahmet'i uçağa bindirip yolcu ettik. Senin gidişine göre terminal oldukça rahattı; itiş kakış yoktu ve uçağı zamanında kalktı.

Okulundan memnun olduğuna çok sevindim. Anlaşılan, burda sandığımız gibi pek öyle haybeden bir okul değil, baksana matematik ağır basıyor. Senin üstesinden geleceğine güvenim var. Herhalde çok zorlanmayasın, öbür derslerine vakit kalsın diye, yabancı dil olarak İtalyancayı seçtin. İyi yapmışsın. Ne de olsa İtalyanca, Fransızcaya yakındır, kolay başarırsın. Peki oğlum, İngilizce hiç yok mu? Yoksa pek yazık; çünkü İngilizce çok geçerli, pek de gerekli bir dildir. Neyse, onu da ilerde öğrenirsin.

Bana okul ve dersler üzerine daha geniş bilgi ver, öğretmenlerin, arkadaşların nasıl, hepsini uzun uzun yaz. Saat aldın mı? Üstünde götürdüğün parayı müdüre verdin mi? Sana harçlık olarak haftada ne verecekler? Aman oğlum, orda çok az para harcamaya çaba göster;

1. Ahmet'e olacak.

bunu zaten bilirsin ya, ben fazladan söylüyorum. Sen gittiğindenberi bir dünkü pazar, Ahmet'i geçirmek için Istanbul'a indim, hep evde çalışıyorum. Her gece 24'te yatıp sabah dörtte kalkarak çalışıyorum, çünkü uyuyamıyorum. Şimdi yine dörtte kalkıp küçük eve[1] geldim, önce sana bu mektubu yazıyorum, sonra da yazımı yazacağım. Yani diyeceğim, Istanbul'a inip senin istediklerini alamadım. Ama bugün, sabahtan ineceğim. Sana o "iki kız!" ayakkabıyı, şortu alıp yarın postalayacağım. Ahmet, çok güzel mayosunu sana bırakmış, onu göndereceğim. Bunları uçak postasıyla gönderirim, onbeş-yirmi günde, belki daha da erken eline geçer. Başka istediğin bişeyler varsa hemen yaz.

Tatillerde çalışma dileğine gelince, oğlum, bu senin bilecceğin bir iş. Özgürsün, nasıl istersen öyle yap. Ama büyük yaz tatilinde Istanbul'a gelsen iyi olur. Yazı hep birlikte burda geçiririz. İsveç'e ilerde nasıl olsa gidersin. En iyisi sen bu konuda şimdiden karar verme, daha erken; önünde çok zaman var. Yine de nasıl istersen öyle yap. Yeter ki, başarıyla sınavlarını verip sınıfını geç, sağlığına dikkat et, kötü alışkanlıklar edinme - zaten edinmezsin, sana güvenim var. Şimdi sana bir soru. Daha önce beni bikaç kez kandırdığın için bu konuda, ondan soruyorum: Cıgara içiyor musun? Bana bunu açıkça, yiğitçe yaz. İçmem der de, sonradan içtiğini görür, yada öğrenirsem, çok kötü oluyorum, sana güvenim sarsılıyor. Bana bunun doğrusunu yaz, öğrenmek istiyorum. Eğer içmiyorsan, arkadaşların ikram ederlerse, reddetmesini bil. Bir de eğlence zamanlarında, içki filan içerken cıgara içme.

Şimdi sıra ağabeyine geldi. Onun işlemlerini yaptırmaya başladık. Onun işlemleri daha da zor. Sonra ona öteberi almaya başlayacağız. Bugün, ona deri palto seninkinden almaya gideceğiz. Çok şey alınacak, yavaş yavaş alırız.

Aman Ali'ciğim, düzenli ol, savruk, dağınık, unutkan olma. Bunun için de, herşeyinin belli bir yeri olsun bir, bir de çok dikkatli ol, herşeyi, her işini not et.

---

1. Feneryolu'nda birbirine yakın, ençok ikiyüz metre uzaklıkta iki evim vardı. Biri ailece yaşadığımız ev, biri kitaplarımın da bulunduğu küçük ev, ki burası çalışma yerimdi. Azi

Diksiyonunu da düzeltmeye çalış canım, konuşurken acele etme, heceleri ağzının içinde yuvarlama, her hecenin hakkını ver

Derslerde anlamadığın şeyleri, konuları, derslerden çıkınca, yani sonra öğretmenlerine sor; hocalarınla arkadaş, yakın olmaya çalış. İlerde hangi üniversiteye gitmen konusunda sana yol gösterebilirler. Onlara açıkça fizik ve matematikçi olmak istediğini söyle.

Haaa, Lozan'da Turhan Betin adında Osman Karaca'nın[1] bir arkadaşı var. Bu adam, İsviçre'ye yerleşmiş ve İsviçre uyruğuna girmiş, eşi de İsviçreli. Orda bir bale okulu var. Daha önce de senin okul işinle uğraştı ve bu okulu bulmamıza yardım etti. Osman Karaca'nın çok yakın arkadaşı. Osman Karaca ona bir kart yazdı. O kartı ve Turhan Betin'in adresini, bu mektup zarfının içine koyuyorum. Turhan Betin'e git, sana okul bulmakta yardımı için teşekkür et, onunla tanış. Bir zorluk karşısında kalırsan sana yardım eder. Onunla tanıştıktan sonra bana sonucu da yaz.

Gün ağarıyor, yavaş yavaş sabah oluyor. Mektubuma son verip hemen acele yapılacak işlerime, bitirilecek yazılarıma başlıyorum. Özlemle gözlerinden öperim aslan oğlum. Sana çok güvendiğimi, çok inandığımı hiç unutma, sen benim övüncümsün. İyilik ve başarı haberlerini bekliyorum.

Aziz Nesin

Feneryolu / Istanbul, 11 Eylül 1973

Benim yiğit oğlum,

7 Eylül tarihli mektubunu bugün aldım. Demek, İsviçre'den buraya üç-dört günde mektup geliyor. Ahmet'e yazdığın mektup da bugün geldi. Ahmet'in mektubunu kendisine göndereceğim. Hemen sana cevap yazıyorum. Şimdi gece. Yarın sabah bu mektubu postaya veririm.

Okuldan memnun olduğuna sevindim. Yazdıklarından anladığıma göre, disiplinli bir okul; buna daha çok sevindim. Derslerin çok zor olmasının senin için hiçbir önemi yok. Gerçekten sana çok güveniyorum, sen nasıl olsa başarırsın. Modern matematikten zorluk çekiyorsan, geçen mektubumda da yazdığım gibi, hocalarla yakınlık

1. Osman Karaca, bağlı olduğum Copywright Ajansı'nın sahibi, kırk yıllık dostum. Aziz

kurarak, ders saatleri dışında onlara bilmediklerini sorup öğren. Gerekiyorsa özel ders alma yollarını ara ve kendilerine, senin burda modern matematik okumadığını söyle. Bununla birlikte senin yine de başaracağına büyük inancım var& Senin matematik kafan, sınıftaki arkadaşlarından hepsinden üstündür. Nitekim, mektubunda da yazdığın gibi, daha üçüncü günün dersinde, matematik problemini sınıfında çözümleyen iki öğrenciden biri olmuşsun. Kutlarım oğlum. Senin zorluğun belki belki bir ay sürer. Ondan sonra hepsine duman attırırsın.

İlle de sınıf birincisi olman gerekmez. Senden hiç de böyle bişey beklemiyorum. Kendini boşuna sıkma. Ama matematikten, fizikten, kimyadan, yeryüzünün neresinde olursa olsun birincilik senin hakkındır. Tarih, coğrafya, İtalyanca gibi derslerden ikmalsiz sınıf geçsen, yeter de artar bile. Sen de bunu başarırsın.

Sen asıl büyük başarını gelecek yıl göstereceksin.

Sana İtalyanca öğretmeleri için yarın Mahmut Dikerdem'e[1] fransızca mektup yazdıracağım ve hemen göndereceğim; hiç merak etme. Bugün de iki şortla "ikikız" marka ayakkabını postalayacağım.

Bak, aklıma ne geliyor. Sen ara tatillerde orda iş bulup çalışacağını yazıyorsun. Çok iyi. Ben senin bu kararlarına hiç karışmam. Ama düşüncemi söylerim ve onunla yetinirim. İş bulup çalışman elbette iyi, ama madem ki modern matematikten zayıfsın; ara tatillerde bu derse çalışsan, hatta öğretmen bulup çalışsan daha iyi olmaz mı? Yine de sen bilirsin elbet. Karar senindir. Kendi durumunu benden iyi düzenlersin. Eğer iş bulup çalışacaksan, mademki İtalyancan zayıf, hiç olmazsa İtalyanca konuşulan bölgede iş bulup çalış da. İtalyancan biraz ilerlesin.

Geçen mektubumda Osman Karaca'nın kartını koyduğum ve adresini yazdığım Lozan'daki Türk'e gittin mi? Ona git, sana her konuda çok yardımı olur.

Duadaki "Baba, oğul" bildiğin gibi, Tanrı ve oğlu İsa. "Esprit"ye gelince şu demektir: Biliyorsun, Hristiyanlar haç çıkarırlarken, ellerini üç kere, (başlarına, sağ ve sol omuzlarına) korlar. Buna Hristiyanlar üçlü kutsama derler. Üç tane kutsal ruh vardır. Biri Tanrı, öbürü oğlu,

1. Eski Büyükelçi ve 12 Eylül öncesi Barış Derneği başkanı.

üçüncüsü de Tanrı'nın ruhu, ki buna "Ruh-ul-kudüs" kutsal ruh derler. Meryem, hiç evlenmediği halde, işte bu kutsal ruhla gebe kalmıştır. Tanrı'nın soluğu olan bu kutsal ruhla Meryem gebe kalıp İsa peygamberi doğurmuştur. İşte duadaki "ésprit" bunu anlatır. Yani herhangi bir ruh değil, Meryem'i gebe bırakan kutsal ruh. Ama oğlum, sakın bu heriflerin dinleriyle filan alay etmeye kalkma. Hem düşmanlık yaratırsın, hem de hangi din olursa olsun, en saçmasıyla bile alay etmek doğru değildir. "Tanrı adına, oğlu adına ve kutsal ruh adına, amiiin!"

Bugün Mehmet'in okul taksitini yatırdım. Yarın da onunla birlikte Istanbul'a gidip okul giysisini alacağım. Haa, sen Mehmet'le Murat'ın[1] sünnetinde yoktun değil mi? İkisi de sünnet oldu. Bol hediyeler aldılar. Ben Mehmet'e çok güzel bir bisiklet aldım. O akşam da Oya'nın evinde yemek yedik.

Ağabeyin vapurla gidecek. Biletini aldık. Onun vapuru 17 Ekim'de İzmir'den kalkacak. Daha bizimle. Önce Ören'e gideceğiz, onu ordan İzmir'e götüreceğiz. Kolera ve çiçek aşısı oldu.

Ben ``Böyle Gelmiş" e daha başlayamadım. Elimde, Birinci Dünya Savaşı'na değgin bir iş var, bitirince ``Böyle Gelmiş"e başlayacağım.

Mektubunda "Nihayet yalnız kaldınız. Acaba daha mı rahatsınız?" diye yazmışsın. Ne demek istediğini hiç anlamadım. Biz, sizin burdan gitmenizi rahat edelim diye mi istiyorduk? Bu ne biçim düşünce Ali? Sana hiç yakışmıyor. İnşallah ben yanlış anlamışımdır. Neyse, geçelim.

Cıgara içip içmediğini bana doğru olarak bildirmeni bir daha rica ederim.

Hakkın olan başarılara ulaşmanı diler, gözlerinden öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Lozan, 14 Eylül 1973

Canım Babacığım,

Dün anneminkini, bugün de senin mektubunu aldım. Övgülerin için teşekkürler. Bunlara lâyık olup olmadığım sene sonunda anlaşılacak.

---

1. Kızım Oya'nın çocukları. Aziz

Dersler fena değil. İlk imtahandan 3 aldım: Fransızca Dictée.[1] Daha sonra matematikten olduk. 10 bekliyorum. Bugün de İngilizce vardı, 6-7 arası. Tabii biliyorsun, burada ortalama 6. 5.8 bile geçer not değil. Sana programı yazayım.

Ptesi	Salı	Çş	Pş	Cuma	Ctesi
Cebir	Fr.Edeb.	Statistik	Geom	Fizik	Geom.
Cebir	Fizik	---------	Geom.	Geom.	Geom.
Geom.	Tarih	Bioloji	Fr.Gram		
Fr.Dikte	Kimya	İng.Dik.	Kimya	Coğ.	Edebiyat
Beden	Cebir	İngilizce	İngilizce		
Bioloji	Cebir	Fizik	Tarih		
İngilizce	İtalyanca		Cebir		

Dikte'nin yanına Fr (fransızca), İng (ingilizce) yazdım. Çizilen yerler almanca dersleri için. Haftada Almanca 4 ders, İtalyanca 2 ders. İngilizce var tabii. Burada dillere çok önem veriyorlar. Sene sonunda sınıf geçmenin şartlarından biri de Fransızca, İngilizce ve İtalyanca notlarının ortalaması en az 6 olması. İtalyanca benim için kolay değil. Ben Fransızca biliyorsam, onlar benden daha çok biliyorlar. Zaten bu yüzden haftada sadece 2 ders. Fizik hocası daha gelmedi. Onun yerine matematik yapıyoruz. Böylece, Pazartesi 3, Salı 3, Çarşamba 0, Perşembe 4, Cuma 3, Cumartesi 2 olmak üzere haftada 15 ders matematik okuyoruz.

Ayakkabının markası "Kekars" ikikız değil!•

Matematik hocasına sordum, dediğine göre en iyi fizik İsviçre ve Belçika'daymış. Çünkü İsviçre'de hem az öğrenci, hem bol imkân, hem de iyi hoca varmış. Her yerde okutulan ders programı aynıymış. Başka yerde olan imkan burada da varmış, ne kadar doğru bilmiyorum.

Bana verdiğin adrese gelecek cumartesi gidebilirim. Çünkü bu cumartesi pazar pazartesi bir arkadaş evine davet etti. Dayısı Türk'müş. Pazartesi okul tatil. Çarşamba ise arkadaşlar bir kaç Türk tanıyorlarmış, onlarla gideceğim. Aynı zamanda öğrenciler için iş bulan bir kurum varmış, oraya gideceğim.

1 Yazım dersi.

Yazım için kusura bakma, akşam etüdü, çok yoruldum. Bu parmağımdaki nasır da çok kötü. Galiba bende de sendeki hastalık başlayacak. Yazarak çalışmaya alıştım. Okulda hocaların çok iyi olduğunu söyliyemem. Ama iyi insanlar. Soruya her zaman cevap verirler. Sonra okulun imkânları geniş, çok iyi çalışılıyor.

Okulda büyük bir gardrobum, sınıfta bir, etüdde de iki ve bir ufak dolabım var. Hepsi kilitli. Yalnız etüddeki sıralar için kilit lâzım. Burda bir türlü bulamadım. Sen yollayabilir misin? Sonra dosya, buradakiler kocaman, klasör. Sırama sığmıyor, ve en mühimi İtalyanca, İngilizce ve Fransızca sözlük. Arkadaşlarım çok iyi. Şimdiye kadar kötü alışkanlıkları olanı duymadım. Sigara içmiyorum[1] Zaten okulda sigara çok az kişi içiyor. İçene çok tuhaf bakıyorlar. Ama okulda sigara serbest. Genellikle son sınıftakiler içiyor.

İsviçre'lilerin aksanına yavaş yavaş alıştım. Onlar da benimkine alışmaya çalışıyorlar. Çok düzenliyim, unutkanlığım geçti. Ama biraz sinirliyim, çünkü geceleri konuşmaya ve elimi kolumu sallamaya başlamışım.

Lozan çok sıcak, galiba deri paltoyla fiyaka yapamayacağım. Yarın Montana'ya gideceğim. Ama daha nerede olduğunu bilmiyorum. Ellerinden öperim

Ali Nesin

Lozan, 19 / 9 / 1973

Sevgili Babacığım,

Biraz evvel maçtan çıktım. 7-1 kazandık. 4 gol attım. Ayaklarımı göreceksin tekmeden mosmor. Altı da su ve kan topaklarıyla dolu. Seyirciler, tabii okulun, "Ali sen en büyüksün" diye tezahurat yaptılar. Muhammed Ali de öyle diyordu ya.

Ahmet'ten dün bir mektup aldım. Ve hemen yazdım.

Annem ne yaptığından bahsediyor da sen hiç bir şey söylemiyorsun.

Baba bir ricam var. Futbol ayakkabısıyla oynamak mecburî. Ben bugün bir arkadaştan ödünç aldım. Kazakla beraber yollarsın. Ama iyi bir şey olsun; çünkü bütün ayağım yara oluyor.

---

1. Sanıyorum yalan! Bu konuda babama çok yalan söyledim. Bu da o yalanlardan biri büyük olasılıkla. Ali

Geçen hafta Montana'daydım. 1500m. yükseklikte. Harika! Ayağımın altında bulutlar, uçurumlar, göller. Ben bu kadar güzel şey görmedim. Orada yukarı değil, aşağı bakınca bulut görüyorsun.

Haftaya başka bir arkadaş davet etti. Ne kadar çok sevildiğimi anla.

Bana acele lisans için fotoğraf gönderin 6 tane. Daha az olursa da olur ama. Belki ilerde lazım olur diye istiyorum.

Herhalde İtalyanca için başvurmuşsunuzdur. Daha fazla geç kalmayayım. Yarın önemli bir matematik imtahanı var. Geometrim, cebirden daha iyi.

Herhalde daha önce size burayı iki senede değil, 3,5 senede bitireceğimi yazmıştım değil mi?

O kadar çok yorgunum ki, kalemi bile zor tutuyorum, kısa kesmek zorundayım.

Ali Nesin

Istanbul, 20 Eylül 1973

Ali'm,

14 Eylül günü, sana uçak postasıyla bir paket yolladım. İçinde iki beyaz şort, o iki kız ayakkabı, çekecek, mayo vardı. Mayo, ıslanmayan mayo imiş, nasıl bişeyse... Ahmet sana verdi. 16 Eylül günü de, İtalyanca öğrenmen için sizin rektöre mektup postaladım. O mektubun bir kopyasını bu zarfın içine koyuyorum.

Bugün de sana A. de Saint Exupéry'nin Gece Uçuşu adlı kitabını, hem türkçesini, hem fransızcasını gönderiyorum. Yarın da özet Don Kişot'un fransızca ve türkçesini postaya vereceğim. Sözlükleri de, birer gün arayla postalayacağım. İtalyanca sözlük aramaktayım, bulursam göndereceğim.

14 Eylül tarihli mektubundaki haberlere sevindim.

Geçen mektubumda iş bulup çalışman konusunda yazmıştım. Özgürsün, nasıl istersen öyle yap. Yeter ki, derslerini engellemesin. Gerekirse iş bulup çalışırsın, gerekirse tatillerde zayıf olan derslerini pekiştirirsin. Bu kararı sen vermelisin. Bizim maddî durumumuz, şimdilik, senin ille de iş bulup çalışmanı gerektirmiyor. Yeter ki, bütünlemeye filan kalmadan sınıf geç; asıl bana o zaman yardım etmiş olursun.

Şu üç buçuk yıl lafını anlayamadım. Sen oraya onuncu sınıfa gittiğine göre, iki yıl okuman gerekir. Orda liseler 12 sınıfsa o zaman da üç yıl okuman gerekir. Peki, bu üçbuçuk yılı da nerden çıkardın? Bana yaz bunu çok merak ettim.

Parmağındaki nasırı tedavi için, ilk iş, hiç, ama hiç tükenmez kalemle yazmayacaksın, hep dolma kalemle yazacaksın, sonra da yazarken parmaklarını sıkmayacak ve kalemi çok bastırmayacaksın.

Dalgın ve savruk olmadığına sevindim. Yalnız şuna dikkat et ki, daha ilk günler. Yeni bir ortama girdiğin için çok dikkat ediyorsundur ve buyüzden de unutkan, savruk olmuyorsundur. Benim korkum, oraya alışınca, yine eski dalgın, unutkan ve savruk durumuna gelmendir. Unutkan, dağınık olmamanın tek yolu, hep dikkatli, tetikte ve düzenli olmaktır. Her şeyinin kendine özgü yeri olursa hiçbişeyini yitirmezsin. Bak, örneğin burda, annen sana İngiltere'den getirdiği o çok güzel lacivert kazağını bulamadı. Sen de alıp gitmemiştin. Demek yitirmişsin, yazık, üç kez bile giymemiştin daha... Dünyanın parası. Neyse, önemli olan bundan sonrası, eski günler değil...

Cıgara içmemeni sürdür, hiç içme canım. Oğlum, geceleri uykuda konuştuğun için sinirli olduğunu sanıyorsun. Değil canım. Sen her zaman uykunda konuşursun, sinirlilikten değil. Oda arkadaşların da alışsınlar artık ona, ne yapalım. Buna önem verme.

Deri paltoyla nasıl olsa fiyaka yaparsın. Hiç merak etme; çünkü orda soğuk günler olacak. Aynı kürk paltodan ağabeyine de aldık, aynı beyaz bavuldan da aldık. Şimdi üç beyaz bavullu oldunuz.

Yazmıştım galiba, ağabeyin 17 Eylülde İzmir'den vapurla İtalya'ya gidecek. Aybaşında onunla birlikte Ankara'ya gidip öğrenciliği için resmî işlemlerini yaptıracağız. Ordan da Ören'e gideceğiz. Ören'de bir süre kalıp, ordan doğru İzmir'e geçip ağabeyini yolcu edeceğiz.

Annen, sana geleceğim diye yazmış. Şaka yapıyor. Ama sen de, ona gelirse sevineceğini yaz; çünkü alınıyor. Nasıl olsa geleceği yok. Çünkü bu yıl gezi için para veremeyeceğim.

Her ne istiyorsan yaz. Ahmet'e de sık yaz, onu yüreklendir. O çocuğun bütün sıkıntısı iyi bir temeli olmayışı; şimdi bunu kendisi de anlamış. Ona ayrıca özel dersler aldırtacağım. Sanırım bu yıl başaracak.

Gözlerinden öperim canım oğlum, yiğit oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 23/IX/1973

Sevgili Babacığım,

Paketi aldım. İçindeki fındıklar dökülmüştü, yani kâğıdı yırtılmış ama torbanın içindeydi.

İş bulmam konusuna gelince: iş bulursam ders çalışmama engel olmaz. Yalnız bir problem var. Bana birisi çalışma müsaadem olmazsa zor iş bulacağımı ve bulursam da az para vereceklerini (saatte 2-3 Fr.) söyledi. Bir başkası ise öğrencilere çalışma müsaadesi lâzım olmadığını, öbürküler gibi saat başına 5-6 Fr. alabileceğimi söyledi.

Senin bana verdiğin adrese gidip, bu işi öğreneceğim. Belki bana yardımcı olabilirler.

Burada liseler tam 12 değil, 12,5 sene. Son sene, hemen hemen beş ay okul var. Sonra yine derslere çalışmak zorundayız çünkü Maturité[1] var.

Ahmet'ten ikinci mektubu aldım. Birazdan ona yazacağım. Bu mektupta daha iyiydi. Ahmet hakikaten şanssızdı öğrenim yönünden. O istediği kadar tavlada şanslıyım diye sevinsin. Biz, ikimizde ufak tefek şeylerde şanssızız ama hayatî durumlarda çok şanslıyız.

İngilizce'den bugün 5 aldım. İyi değil tabii; en az altı almam lâzım. Matematikten 6,5 aldım ama, hoca öyle bir problem sordu ki 6 tane şık var. Ben beşini yaptım. Altıncıya vakit kalmadı. Meğer hoca sadece altıncıyı istemiş. O bölüm, genel bir durumu gösteriyormuş. Neyse, sınıfın ancak yarısının ortalaması vardı. Öbürküler kırık.

Dikteden bugün 9 aldım. Ama yandaki çocuktan kopya çektim. Bazen, arada bir çok üzgünüm ama lâzım. Böylece ortalama tutuyor: {3+5+9}÷{3} = 5,66... Ayın 15'inde ilk karneyi alacağım. İnşallah notlar böyle devam eder. Geçen gün Yunanlı arkadaş benim için bir şiir yazdı:

C'est toi Ali qui est sympa
Mais tu as quelque chose qui ne va pas

1. İsviçre lise diploması.

Es tu fou? Surement pas
Mais alors quoi?
Un peu de génie mathématique
A 100 % scientifique
Qu'Einstein n'avait pas
A cet age où il était déjà papa.

(okulda bana papa yahut Allah diyorlar. Herhalde daha bu yaşta (onlara göre) sakallarımın çıkmış olmasından).

Ders filan almama lüzum yok. Galiba da imkân yok. Şimdiye kadar hiç ders alan görmedim.

Okulda spor faaliyetim bayağı iyi: Futbol, Voleybol, Yüzme. Futboldaki 4 golümden sonra A takıma geçtim. Bu çarşamba bir maçım daha var, A takımla tabii.

Istanbul, 28 Eylül 1973

Ali'm benim,

Dün ağabeyini uçakla İtalya'ya yolcu ettik. 17 Ekim'de İzmir'den vapurla gidecekti, ama İtalya'da oynadığı tiyatrodan çabuk gelmesi için hem mektup, hem telgraf gelince, o da erken gitmek zorunda kaldı.

İstediğin 41 numara futbol ayakkabısını pazartesi günü (31 Eylül)[1] alacağım, salı günü de postaya vereceğim. Göndermemizi istediğin kazağı anlayamadım. Senin burda kazağın yok. Annenin sana İngiltere'den hediye getirdiği o güzel lacivert kazağı kaybetmişsin, öbürlerini de alıp götürmüşsün. Yeni bir kazak daha istiyorsan, hemen alıp göndereyim. Annen size bir kazak daha örecek ama, Ahmet'in her gün çıkardığı binbir zorlukla uğraşmaktan, ne annen kazak örmeye, ne ben kendimi toplamaya vakit bulabiliyorum.

Bu zarfın içinde sana Viyetnam'dan gelen mektubu da gönderiyorum. Dün de annen, istediğin vesikalık resimleri göndermişti. Futbol ayakkabısıyla birlikte futbol çorabı da gönderirim. İstediğin başka şey olursa yaz.

1 1 Ekim olmalı!

Şimdi sana bir müjdem var: Sana hârika bir fotograf makinesi geldi, ama çok, çok güzel... İlk dönenler, bitek makine getirmişlerdi. Onu ağabeyin gittiği için ona verdim. Ağabeyine verdiğim makine de, annenin - yani şimdi Ahmet'in olan - makineden daha güzel. Ağabeyin gittikten sonra da senin makinen geldi. Çok beğeneceksin. Bakalım onu sana nasıl ileteceğiz. Gümrük vergisi alırlar diye postayla göndermiyorum.

Madrit gezisi için söylediğin mektup okuldan geldi. Pazartesi günü, "Oğlum Ali Nesin'in isteği üzerine hareket edilmesi" diye cevap yazacağım. Annenin düşüncesine göre ara tatillerde ağabeyine gitmelisin. Ben de aynı düşüncedeyim. Ağabeyinin yanında İtalyancan ilerleyebilir. Hem de orası İsviçre'ye göre daha ucuzdur.

Ahmet hergün yeni bir mesele çıkarıyor. Günün yirmidört saati bizi kendisiyle meşgul ediyor ve anladığıma göre bundan memnun oluyor. O hale geldim ki, ben artık çalışamaz oldum. Ve bıktım. Ondan mektup gelince, yine içinden ne münasebetsiz bir haber çıkacak diye korkuyorum. Bu oğlan beni bitirdi. Şimdi son kararım şu: Anneni temelli olarak Ahmet'in yanına göndereceğim. Bu ders yılı sonuna kadar orda kalsın. Belki böylece bir iş becerebiliriz. Yine de olmazsa, sonunda "Allah belânı versin, ne bok yersen ye!" deyip bırakacağım. Tabii, annenin İngiltere'de yaşaması, zaten dayanılmaz derecede artan giderlerimizi daha da arttıracak. Benim için ölesiye çalışmaktan başka hiçbir çare yok. Bilmiyorum, sonu ne olacak, nereye varacak.

Sanırım annen yakında yola çıkacak ve tirenle gidecek. Tirenle giderken bir gün Lozan'da bir otelde kalmak ve seni görmek niyetinde. Ordan yine tirenle yoluna devam edecek. İşte o zaman fotoğraf makineni de getirir.

Benim neler yaptığımı soruyorsun; benim sevgili canım oğlum, bu durumda ne yapabilirim, gece gündüz çalışıyorum. Hiç uyumadan sabahladığım geceler oluyor. İki gün önce sabahladım. Tabii para getirecek işler yapmak zorundayım. Son yaptığım işi söyleyeyim de anla: Piyale makarnası için beş tane televizyon reklâm filmi senaryosu yaptım.

Biliyorsun, Tatlı Betüş adlı romandan sonra, "Cumhuriyet Döneminde Türk Mizahı" adlı bir kitap hazırlıyordum. Bu kitap bitti. Başında dört formalık çok önemli bir incelemem var. Şu anda da, Birinci Dünya Savaşı'nda üç savaş cephesinde de (Çanakkale, Kafkas ve Suriye) savaşmış bir yedek subayın tuttuğu anı defteriyle uğraşıyorum. Bunu bitirir bitirmez, Böyle Gelmiş'in ikinci cildine başlayacağım.

Haa, annen tirenle gitmekten vazgeçti, uçakla gidecek. Tabii doğrusu da buydu. Sana fotoğraf makinesi getirecek başka birini bulacağım. Hiç merak etme, gecikmez.

Okulu üçbuçuk yılda bitireceğine daha çok sevindim, demek, daha iyi yetişeceksin. Bu ilerisi için iyidir. Özlemle gözlerinden öperim canım oğlum, hep başarı haberlerini bekliyorum. Sana güvenmekte ne denli haklı olduğum ortaya çıkıyor; geometriden, kimyadan, fizikten, matematikten hep başarı kazanıyorsun. Elbette öyle olacak.

Yahu senin okul, bir haftalık Madrit gezisi için 1000 frank istiyor, amma da kazık be... Ama istersen gidebilirsin, sen istediğin gibi yap. Başarı dileklerimle,

Aziz Nesin

Vietnam zarflarının pullarını ben aldım.[1] A. N.

İtalyanca okuman için okula mektup yazmıştım, almışlar mı? Sana A. de Saint-Exupéry'nin hem Türkçe hem Fransızca Gece Uçuşu'nu göndermiştim, aldın mı? Bugün de Don Kişot'un Türkçe ve Fransızcasını gönderdim. Yarın da senin İngilizce sözlüğünü yollayacağım. Pazartesi Istanbul'a inince senin için İtalyanca sözlük alacağım.

Lausanne, 29-IX-1973

Sevgili Babacığım,

1.1968'den beri Fransızca mektuplaştığım Nguyen Thi Minh Thu adında Vietnamlı bir kız arkadaşım vardı. Yıllarca mektuplaştık. Savaş sonunda eğitimini bırakıp bir fabrikada çalışmak zorunda bırakıldı. Bana sık sık yakınırdı mektuplarında zavallı. Günün birinde Kamboçya'ya kaçtı. Kamboçya'dan bir mektup yazdı. ABD'ye, Kaliforniya'ya gitmek istediğinden sözetti. Sonra bir daha kendisinden mektup alamadım. Ali

Bu hafta sizden hiç mektup alamadım. Bir tek dayımın mektubunu aldım.

Şu matematikten bir türlü 10 alamadım. Hiç bu kadar aptal bir matematik hocası görmedim. 0,36'nın kare köküne önce 0,13 dedi sonra 0,06. Cevabın 0,6 olduğunu anlatana kadar canım çıktı. Nihayet 0,6'yla 0,6'yı çarptımda aklı erdi. Tabii çok bozuldu, ama ben de ukalalık olsun diye yapmadım. Yüzde yüz eminim ki düzlem geometrisini (geçen sene okuduğumuz) ben ondan daha iyi biliyorum. Bana bu yüzden hiç tam not vermiyor. Çok ufak bir ayrıntıyı yazmazsam iki-üç not kesiyor. Ufak ayrıntı da suyunun suyu. Ama beni yine de seviyor. Biraz evvel iyi bir öğrenci olduğumu söyledi. Notlarımı yazayım: Dikte 3-5-4,5; İngilizce: 6-5-9; Matematik: 9,5-6,5-8-7. Tarih imtahanı olduk 7 bekliyorum. Cuma günü Coğrafya var. En çok zorluk çektiğim iki ders tarihle coğrafya. 15 Ekim'de ilk karneyi alacağız, inşallah iyi devam eder. Normal şartlar altında bu sene geçmem lazım. Haa! Bir şey söyleyeyim. 1. Scientifique'te 80 öğrenci var. 5. Scientifique'te bu sene 7 öğrenci var. Düşün artık. Her kime 2. Scientifique'teyim desem "uff" diyor. Hâlâ daha fizik hocası yok. Biz kimyada hep eski şeyleri öğrenmişiz. Hocaya bir denklem yaptım. "Bu büyük babamın zamanındaydı" cevabını aldım. Çoğu ya yanlış yahut da çürümüş teoriler. Fizikte böyle olacağını sanmam. Hiç olmazsa bizim okuyacağımız fizikte büyük bir yenilik yoktur. Biolojiyi çok geniş okuyoruz. Bir hücre bahsindeyiz. 5 sayfa büyük kareli kâğıt doldurduk, hâlâ daha bitmedi. Tarihten İsviçre tarihi okuyoruz, çok sevimsiz.

Dediğin gibi dolmakalemle yazıyorum. Bir şey söyliyeceğim, okulda yaptığım alışverişlerde (kalem, kâğıt, sabun gibi) para kullanılmıyor. Hepsini hesaba geçiriyorlar. Eğer eve gönderecek olurlarsa sen makbuzu bana gönder, ben paramdan öderim.

Ekim ayında bir haftalık tatil var. İş buldum. Bir üzüm bağında çalışacağım. Saati 5 Fr. Böylece haftada 300-350 fr. kazanabileceğim. Eğer öğrenci olmasaydım daha iyi bir iş bulup daha fazla kazanabilirdim.

Bugün cumartesi. İzin alıp bir kaç arkadaş şehre indik. Bir kahvede iki Türk'le tanıştım. İşçi ama gençler. Tabii kahve Türkiye'dekiler gibi

değil. Her cumartesi pazar ordalarmış, başka arkadaşları da varmış. Türkçe konuşmak ihtiyacını hissediyorum. Öyle belirli hale geldi ki arada bir arkadaşlara Türkçe bir şeyler söylüyorum. Anlayamıyorlar, bir daha söylüyorum ki sonradan Türkçe söylediğimin farkına varıyorum.

Yazım için kusura bakma. Biraz evvel de bioloji çalıştım, tabii yazarak. Artık yalnız orta parmağım değil, başparmağım da acıyor.

Yüzmeye giremedim. Çünkü okulda sadece iki spor yapma hakkım var. Geçen çarşamba futbol maçım vardı, büyüklerle, 12-1 kazandık; 3 gol attım. Artık hem büyüklerle, hem de ortalarla oynuyorum. Gelecek çarşamba futbol kabiliyeti üzerine test yapılacak. Bakalım kaç puan alacağım. Ellerinden öperim.

Ali Nesin

Istanbul, 3 Ekim 1973

Canım oğlum,

Okulundan iki mektup geldi. Birinde Madrit gezisi ve Noel tatili için yazıyor. İsviçrelilerin kazıkçı olduklarını bilirdim ama bu kadar da kazıkçı olduklarını doğrusu sanmazdım. Madrit gezisi için bin frank istiyorlar; yani beş bin Türk lirası. Noel tatilinde de, yine bin frank karşılığı öğrenciye pansiyon buluyorlarmış. Noel tatilinde okulda kalınmazmış. Oysa ben tatillerde okulda kalınabileceğini sanıyordum. Müthiş kazık bir okul. Ama iyi bir okul olduğunu sanıyorum. Elimizden geldiği kadar - ne kadar gelebilirse - az kazıklanmaya bakacağız elbet. Ben her iki soruya da, senin istediğin gibi, oğlum nasıl isterse öyle olsun, diye yazdırdım Osman Karaca'ya. Şöyle: "Nous laissons le choix à notre fils Ali Nesin." İyi yazılmış mı? Ve bu cevabı dün postayla okula gönderdim.

Noel tatilinde ne yapacaksın? Buna şimdiden karar ver ki, ben de ona göre tedbiri alayım. Bence üç şey yapabilirsin:

1- İsviçre'de bir yerde kalırsın. Ama anlaşılıyor ki pahalı olur ve sana yararı olmaz.

2- İngiltere'ye gidersin. Annen de o zaman orda bir pansiyonda kalacak. Annen bundan çok memnun olur, üstelik İngilizce pratik de yaparsın. Tirenle gidebilirsin. Hem de İsviçre'de kalmandan daha pahalı gelmez.

3- İtalya'ya ağabeyine gider kalırsın. Hem gezersin, hem de İtalyancanı ilerletirsin. En ucuzu da bu olur.

Üçünden birine sen karar ver. Benim için üçü de birdir. Ancak erken kararını ver ki, ona göre tedbir alayım, para göndereyim.

Okulundan gelen ikinci mektupta, yatılı öğrencilerin okulda, özellikle tatillerde eşyalarını bıraktıkları, kaybettiklerini, bunların sahiplerine verilemediği, çünkü üzerlerinde adları yazılı olmadığı, bildiriliyor ve öğrencilerin her eşyasına adlarını yazdırmaları isteniyor. Ancak bunu sen kendin orda yaptıracaksın, herkes nasıl yaptırıyorsa. Özellikle, senin buna dikkat etmen gerekir. Söz, bu eşya kaybından açılmışken hemen söyleyeyim; bu akşam Doğan Bey (Oğlu senin arkadaşın olan, Güngör Dilmen'in komşusu, evi Kalamış'taki) telefon etti. Bir gece, senin, onun oğlunun kazağını giydiğini ve getirmediğini söyledi. Annen de, haberi olmadığını, evde arayacağı cevabını verdi.

Evde böyle bir kazak yok. Nerde bıraktığını hatırlıyor musun? Gidip alalım. Çok ayıp oluyor. Görüyorsun ya, insanın eski dalgınlıklarından kurtulması bile kolay olmuyor. Ve aklı başında insanlar, parayı sokakta bulmadıklarından, çok tabii olarak eşyalarını arıyorlar. Oysa, annenin sana İngiltere'den getirdiği o güzelim kazak gitti gider. Her neyse... İnşallah, yazdığın gibi, İsviçre'de artık eski dalgınlığından, dikkatsizliğinden kurtulmuşsundur. Böyleyse beni çok sevindireceksin.

Futbol ayakkabını almam biraz gecikti, çünkü param yoktu. Ayın birinde aylığımı alınca Günaydın'dan, ilk işim sana futbol ayakkabısı almak oldu. Bir çift çorapla, bir de futbol çorap koncu aldım. Sarı-lacivert alacaktım, yoktu, sarı-siyah aldım. Bu paketi de dün uçak postasıyla gönderdim.

Çok güzel fotoğraf makinesinin geldiğini geçen mektubumda yazmıştım. Onu sana göndermenin yolunu arayacağım oraya gelen birisiyle.

Yeni çıkan kitaplarımı adına imzalayıp dolabına koyuyorum. İkibuçuk liralıkları da biriktirip Ahmet'in ve senin kumbaranıza koyuyorum. Düzenli olarak postaneden kolleksiyon pullarını alıp senin için saklıyorum. Yani anlayacağın, babanın disiplini ve evin düzeni eskisi gibi sürüyor.

Annen bugünlerde Ahmet'in yanına gidecek ve hep orda kalacak, Ahmet'in O level[1] sınavlarını vermesi için yardımcı olacak, özel öğretmen tutacak, ona moral verecek, herşey yapacak. Artık bu, Ahmet'e gerçekten son şanstır. Bunun da değerini bilmezse benim elimden başka bişey gelmez.

Orda bol bol yıkanıyor musun? Biliyorsun herifler bizden ayrıca banyo için dünyanın parasını aldılar. Az kazıklanmak için boyuna yıkan ki, kazıklanmadık diye avunalım.

Gönderdiğim sözlükleri aldın mı? Daha da sözlük göndereceğim. Başka her ne istiyorsan yaz canım oğlum. Orda çok para harcamaya[2] özellikle dikkat et. Sağlığına iyi bak, kendini koru.

---

1. İngiltere'de ortaokul diploması.
2. Burada Aziz Nesin "harcamaya" sözcüğünü çerçeveleyip, not düşmüş: "Bak şu işe, tersini yazmışım: harcamaya değil, aman haa, harcamamaya dikkat et!"

Bu gece küçük evde kaldık. Annen, senin odanda uyuyor. Saat ikiyi çeyrek geçiyor. İşim çok olduğundan daha çalışacağım. Motor gibi, makineli tüfek gibi çalışıyorum. Sağlığım da çok iyi, çelik gibiyim. Bir de şu Ahmet oğlum başarı kazansa, dünyanın en mutlu babası olacağım.

Gözlerinden öperim canım Ali'm.

Aziz Nesin

Annen, evde arkadaşının kazağını buldu. Dün Güngör'le Doğan'ın evine gönderdi. Merak etmeyesin diye yazıyorum. Bunu yazmak için zarfı açtım. Mektubu da bugün postaya vereceğim.

Lausanne, 4-10-1973

Sevgili Babacığım,

Bahsettiğim kazak annemin örmekten bahsettiğiydi. Ama şimdilik ihtiyacım yok. Vakti yoksa hiç zahmet etmesin annem, gayet iyiyim. Kürk bayağı sıcak tutuyor. Gelirken aldığım kazaklar da cabası. Vesikalık resimleri aldım. Kitapları okudum. Gelecek hafta özeti sınıfa okuyacağım, kritik de var tabii.

Babacığım, Ekim ayındaki tatilde çalışacağıma, yani okulda kalmayacağıma bana izin verdiğine dair mektup yollar mısın?

İki gün önce basket oynarken birisi yanlışlıkla dişime çarptı. Kafasıyla. Dişim oynuyor. İnşallah abse olmaz. Fotoğraf makinasına çok sevindim. Mümkün olduğu kadar çabuk yollamaya çalış. Gümrük ne kadar alırlar, fazla mı?

Arkadaşın birisi o bendeki mantodan istiyor. O bana franc verecek; siz de Türkiye'den göndereceksiniz eğer mümkünse. Ama daha acelesi yok. Yalnız soruyor, gümrük pahalı mı diye. Yaza kadar para biriktirecek.

Senin tatil için mektubunu almış bugün "préfet" Beni çağırdı ne yapmak istiyorsun dedi. İş buldum çalışacağım dedim. İşimin ne olduğunu araştıracak. Baban razı mı diye sordu. Ben de senin, benim kararıma bıraktığını söyledim.

Gece Uçuş'unu aldım. Ama daha bir tek sözlük almadım. En önemlisi fransızca sözlük. Benim ufak Larousse'u gönderemez misiniz?

Vietnam'lı kıza mektup yazdım. Herhalde epey şaşıracak.

Bugün kimyadan 8 aldım. Matematik de gayet iyi. Kendime o kadar şaşıyorum ki. öbür derslerde bir tek kelime söylemememe rağmen, matematikte olduğum yerde duramadan lâfa karışıyorum. sorular soruyorum. Hâlâ daha klasik düşünmeden kurtulamadım. Aralarında hiç bir benzerlik yok modernle klasiğin. Modern biraz daha fazla ezber istemesine rağmen pratiğe çok yaklaşıyor. yani klasik kadar soyut değil. Modern matematikte her teoriye hayattan bir örnek bulunabiliyor. Zaten modern matematik hayatta daha sistemli olmayı öğretiyor. Problem olarak bir hikaye anlatıyor ve sonunda bir soru soruyor. bu soru çeşitli işlemler yapılarak (toplama. çıkarma değil) çözülüyor. Ama bir sakıncası var. modern matematik yapanlar 7 kere 8'in kaç ettiğini bilmiyorlar. Mesela bizim hoca 0.36'nın karekökünü bilmiyor.

Aman babacığım sıhhatine dikkat et: sırf kendin için değil. bizim için de. Şaka şaka. Okulu 3.5 yılda bitireceğime sevindin. Sağlam olacak ama. herhalde bu yer yüzünde benden daha sağlam giden az bulunur. 6 senede orta okul, 4 senede lise. Şaka maka hakikaten iyi bir matematik temelim var. Evvelki senelerde yaptığım herşeyi hatırlıyorum. İnşallah bu kadar çok çalışmam boşa gitmez de sonuca ulaşırım. Zaten bundan sonra başarılı olmamam için bir sebep yok. Konu gelmişken söyleyeyim. St. Exupéry'nin Gece Uçuş'unda bir cümle çok hoşuma gitti: "Kuvvetliler, başarısızlıklarından da kuvvet alırlar" Sevgiler

Ali Nesin

Lausanne, 6-X-1973

Sevgili Babacığım,

Harika bir şey buldum. Daha doğrusu bir arkadaş söyledi. Cenevre'de bir okul varmış. adı: "Tecnicum" Herhalde böyle yazılır. "Teknikom" diye okunuyor. Devlet okulu, parasız. Sırf müsbet bilimler okunuyor. Fransızcaymış, İngilizceymiş, Tarih, Coğrafya filan yok. Haftada 20 saat matematik, 8 saat kimya; yalnız çok zormuş. Tatil de yokmuş. Noel filan dinlemiyorlarmış. Okuldan sonra çalışacak yığınla ders varmış. Arkadaşımın ağabeysi orayı bitirmiş. Akşamları saat en erken 12'de yatıyormuş. O hâle gelmiş ki geceleri sayıklıyormuş, geziniyormuş. Ordan çıktıktan sonra, hemen iş bulunabiliyormuş.

Arkadaşımın ağabeysi okuldan çıktıktan sonra hemen 3400 FR.lık iş bulmuş. Yalnız iki zorluk var: birincisi 4 sene ki benim için hiç mühim değil. Nasıl olsa burada 3,5 sene okuyacağım. İkincisi yatılı kısmı yok. Okula vereceğiniz taksitle çok rahat bir oda tutulabilinir. Ekim ayındaki tatilde arkadaşım okuldan bilgi edinip, prospektüs alacak. Gelecek sene oraya geçebilirim. Ben istiyorum, ama siz hayır derseniz gene burda kalırım. Burada rahatlıkla sınıfları geçerim. Size adresini gönderirim, bir de siz kontrol edin. Benim bütün bilgim arkadaşımın anlattığı kadar. Üstelik çok yabancı varmış. Sırf bu okul için dünyanın dört bucağından geliyorlarmış. Çocuğun anlattıkları ne kadar doğru bilmiyorum. Ama araştırmaya değer. Champittet'nin iki kadarıymış. Bütün okul Biologie, Fizik, Kimya laboratuarlarıyla doluymuş.

[...] Senin dediğin gibi işin kolayına değil, zoruna ve iyisine gidiyorum. Şunu bilin ki okulda kal derseniz kalacağım. Size ayın 1'inde (Kasım) adresini vereceğim. Siz de ayrıntılı bilgi isteyebilirsiniz. Eğer çocuğun anlattığı gibiyse harika bir şey olur. O kadar sevinçliyim ki bilemezsiniz. Bana bu fikrim hakkındaki kararını çabuk bildir.

Pasaport işinden hâlâ bir haber çıkmadı. Not ortalamamın grafiğini yapıyorum. İlk günler dikte yüzünden 5,75'ti sonra 5,8 - 6,15 - 6,33. Her gün çıkıyor. İnşallah 15 Ekim'e kadar 7'ye çıkar. Sana notlarımı bir daha yazayım:

Dikte: 3 - 5 - 4,5 - 5 Ortalama: 4,3
Geometri: 9,5 - 6,5 - 7 Ortalama: 7,66
Cebir: 8
Kimya: 8
İngilizce: 6 - 5 - 7,5 Ortalama: 6,16
(son bir imtahan olduk, 9 bekliyorum)

Diktede bu kadar kötü olmama rağmen benden daha kötüleri de var. Gramer imtahanını bekliyorum. Gramerim sınıftakilerin çoğundan daha kuvvetli. Sonra edebiyat var, o biraz daha zor olacağa benziyor. Çarşamba günü bioloji imtahanı var. 10 almak için çalışacağım. Belki bir terslik filan olur, ortalamayı yükselteyim de ne olur ne olmaz. Zaten sırf ezber ve şema. İsimlerin her birini 20-30 defa yazıyorum. Bugün sırf matematik (Cumartesi); yarın sırf bioloji çalışacağım.

Haa! Çarşamba günü Fransa'ya gidiyorum. Futbol takımıyla. Çarşamba öğleden sonra "Evian"a gideceğim, sonra İsviçre'ye dönüp

"büyüklerin" bir başka maçında oynayacağım. Tam gölün karşısında. Sevgilerle

Ali Nesin

Lausanne, 8-X-1973

Canım Babacığım,

Galiba size hâlâ tatilde ne yapmak istediğimi anlatamadım. Eylül ayındaki bir haftalık tatilde çalışacağım. İş de buldum. Bana öyle geliyor ki siz beni ciddiye almıyorsunuz. Belki en az on defa çalışacağımı yazdım. Hâlâ İngiltere'den, İtalya'dan bahsediyorsunuz. Paraya da ihtiyacım yok. Noel tatilinin bu tatille ilgisi yok. Noel Aralık'ta. O zaman da çalışacağım. Ama daha Noel için iş bulmadım. Eğer annem beni görmek istiyorsa İsviçre'ye gelsin. Ben gidemem.

Paketleri aldım. Yalnız İtalyanca sözlük Fransızca olsaydı daha iyi olurdu. Ağabeyim eğer bulamadıysanız ben gönderiririm diye yazdı. Ona yazacağım, eğer çok pahalı değilse gönderecek.

Hakikaten İspanya gezisi bir hafta için çok pahalı. Herkes öyle diyor. İnşallah kimse gitmez de bir daha kazık atmazlar.

İngilizcem de iyi, pratik yapmama şimdilik lüzum yok, hele annemin yazdığı gibi hocaya hiç gerek yok. Derslerim iyi; dikte hariç. Bugün 2,5 aldım. Dün de İngilizce'den 8 aldım.

Annemin yazdığına göre benden 10 gündür mektup almamışsınız. İmkansız, her üç günde bir mutlaka yazıyorum. Hem de 20 tane pul aldım. Yazdıktan hemen sonra atıyorum.

Doğan Bey'in oğlunun kazağını 2 defa vermek istedim, sonra verirsin dedi. Son gün de gidip verecek vaktim yoktu. Bunda benim hiç suçum yok.

Futbol ayakkabıları iyi ama çivileri plastik değil de demir olsaydı daha iyi olurdu. Voleybol yani normal spor ayakkabı da lâzım ama onu kendim satın alacağım. Ama gönderebilirseniz daha iyi olur çünkü burada bir spor ayakkabısı 250 Fr. Türkiye'de ise buranın parasıyla 10 Fr. 41 numara.

Gördüğünüz gibi daha tam yerleşemedim, yani herşeyim tamam değil.

Yarın Fransa'ya gidiyorum futbol maçım var. Akşama büyüklerle birlikte maçım var. Sporla birlikte dersleri çok iyi idare ediyorum.

Burada korkunç iştahım açıldı. Sabah ve ikindi kahvaltılarında 8-9 dilim ekmek yiyorum. Herhalde sporun etkisi olsa gerek. Çünkü çok şişmanlamadım, her yediğimi eritiyorum.

Fotoğraf makinasını çok merak ediyorum. Sen giderken anneme ver, herhalde İsviçre'ye gelir. Hiç olmazsa bir kaç gün için.

Bol bol yıkanıyorum. Bol su harcamak için de her tualete gidişimde iki defa sifonu çekiyorum.

Sağlığının iyi olduğuna memnun oldum. Ben de aslan gibiyim. Sevgilerle

Ali Nesin

Annenin mektubunu koymak için zarfı ben açtım. A. N.

Istanbul, 14 Ekim 1973

Ali'm Benim,

Sana çoktandır mektup yazmalıydım. Belki de merak ettin, neden mektup yazmadım, diye. Elimde çok acele yapılması gereken önemli bir iş vardı. Her zamanki gibi, çok kısa zamanda yapabileceğimi sanıp yanıldım. Bugün, yarın biter de, rahat rahat mektupları yazarım diye düşünürken günler geçti. Dün o işi bitirdim. Şimdi önümde yığınla cevap yazılacak mektup var.

Ama önce sana yazıyorum Önce iyi bir haber vereyim; çok şükür Ahmet'le anlaştık. Çok sinirli günler geçirmiştik. Annen, Ahmet'in yanına gidip orda kalacaktı. Bu kadar gideri karşılamak benim için çok zor olacaktı ama, ne yapayım, daha çok çalışacaktım. Neyse, bu iş çözümlendi. Mr. Norton'dan Ahmet için iyi bir mektup geldi. O gece Ahmet'e telefon ettik. Annesinin yanına gelmesini istemedi. Öyle sanıyorum ki, o zamandanberi Ahmet'in morali düzelmiştir.

Senin pasportunu neden aldıklarını Osman Karaca'ya sordum. Usul öyleymiş, polis kayıt yapmak için pasportu alırmış. Bunda merak edecek bişey yok. Ama, sen, Osman Karaca'nın ordaki arkadaşına gidip onunla tanışmış olsaydın, böyle bir zorluk karşısında kalınca ondan yardım isteyebilirdin. Hâlâ gitmedinse, hemen git, onunla tanış. Osman Karaca'nın çok yakın arkadaşı. Türk ama, İsviçre uyruklu. Kendini ona sevdirebilirsen, belki sana garanti belgesi de verir. O zaman, büsbütün rahat olursun. Yoksa, Osman'ın gönderdiği kartı kayıp mı ettin? Öyleyse, bir tane daha göndereyim.

Dikte'den kopya yaparak numara almanı beğenmedim, sana yakıştıramadım. Güveni kötüye kullanmak hiç doğru değil.

Herhalde karneni almışsındır. Sonucu merak ediyorum. Annene gönderdiğin mektuptan iki resmin çıktı. Şişmanlamışsın biraz, çok iyi. Ama saçların, çok, pekçok uzun değil mi? Bana güzel gelmiyor. Elbet kendin daha iyi bilirsin.

Fizik öğretmeniniz geldi mi? Geldiyse, nasıl bir öğretmen? Yaz bana.

Ekim ayında okulda kalmaman, çalışmana izin vermeleri için, okuluna mektubu ancak bugün yazabildim. Bilmem, çok mu geç kaldım? Küçük Larus'unu da yarın postaya vereceğim.Annen, ikinize de kazak örecek. Bugünlerde benim çok işim olduğundan, bana yardım etti, daktilolarımı yazdı, onun için size kazak örmesi gecikti. Yarın başlayacak. Kışa kadar yetişir. Dilerim, kaybetmezsin.

Basket maçında, arkadaşının dişine çarpması haberine çok üzüldük. Bizi merakta bıraktın. Ne oldu, acele bildir bunu.

Arkadaşın için manto istiyorsun. Aman oğlum Türkçeyi unuttun mu yoksa? Erkeklerin giydiğine manto denilmez Türkçede. Palto, kürk, gocuk falan denilir. Peki, alıp göndereyim. Ama boyu ne olsun? Seninki kadar mı, daha büyük, daha küçük mü olsun? Sonra nasıl göndereyim? Postayla mı?

Mektuplarını yazarken, kâğıdın sol yanında iki santimlik boş yer bırakmayı hiç unutma; bu boşluk dosyaya girecek yer içindir. Kâğıdın ta sol kıyısından yazmaya başlama.

Sağlığım bugünlerde çok iyi. Sizlerden iyi haberler geldikçe ben de iyi oluyorum. Ama kötü haber alırsam, çok kötü oluyorum. Ahmet son günlerde beni çok üzmüştü, hastalanmıştım. Ama şimdi iyiyim. Durmadan çalışıyorum. "Bizim için sağlığını düşün" diye şaka ediyorsun. Ama oğlum, gerçek de bu; elbet sizleri düşünüyorum, benim başka neyim, kimim var; herşeyim sizsiniz.

Gelelim Teknikum'a. Sözünü ettiğin o okulu biliyorum, çok duyulmuş bir okuldur. Ama benim bildiğime göre, orası çok iyi bir teknik okuldur, meslek okuludur. Nasıl biliyor musun, hani bizde bir Teknik Üniversite var, bir de teknik okul var. İkisi de lise mezunlarını alır. İkisinden de mühendis çıkar. Ama teknik okuldan mühendis çikar, Teknik Üniversiteden ise yüksek mühendis çıkar. Bu Teknikum

denilen okullar da, işte böyledir; zor okullardır ama, klasik öğrenim vermezler, teknik bilgi verirler; üniversiteden aşağı düzeydedirler. Orasını bitiren teknik meslek adamı olur, üniversiteye gidemez. Belki de ben yanlış biliyorum. Sen sorup iyi öğren. Herhalde, öyle sanıyorum ki, Teknikum'dan bilim adamı yetişmez ve oradan üniversiteye geçilmez. Elbet başkalarına da sorup öğreniriz. Sen de sor, öğren. Uygunsa, oraya gidersin. Niçin gitmeyeceksin? Ama uygun olduğunu sanmıyorum. Osman Karaca'nın arkadaşına, daha başkalarına da sor. Teknikum'da pratik bilgi verilir, teorik değil; adı üstünde oğlum, teknikum; sanırım kelime Almancadır; teknik adam, tekniker yetiştiren okul demek. Bunu düşünmek için önümüzde daha çok zamanımız var.

Noel tatilinde Ahmet'le buluşmanız iyi olur. Belki Ahmet senin yanına gelir, belki ona da orda bir iş bulursun. Bunu şimdiden yazışıp anlaşın. Ahmet, senin yanına gelmezse, yani gelmesi uygun olmazsa, o zaman onu İtalya'ya ağabeysinin yanına göndermek istiyorum.

Ağabeyinle mektuplaşıyor musun? Hele Ahmet'e çok sık mektup yaz ve ona moral ver.

Fransa'daki maçınız ne oldu?

Fotograf makineni göndermek için birisini aramaktayım.

18 Kasım'da sana telefon edeceğiz; o gün senin yaş günün. Bendeki okulun telefonu (021) 28 66 44. Acaba bu numara doğrumu? Hemen yaz bize. 18 Kasım akşamı, Türkiye saatiyle 20 de (sekizde akşam) sana telefon edeceğiz.

Gözlerinden öper, üstün başarılar dilerim oğlum.

Aziz Nesin

Annenin mektubunu koymak için zarfı ben açtım. A. N.

Lausanne, 16 Ekim 1973

Sevgili Babacığım,

Senden uzun zamandır mektup alamadım. Herhalde çok çalışıyor olmalısın. Derslerim de gittikçe çoğalıyor, mecburen de az yazıyorum. Cumartesi günü karne alacağız. Notlarımı daha da düzelttim. Fransızca gramerden 6,5; Biolojiden 9,5 aldım. Sınıfta 10 yok, üç tane 9,5 var. Bir tanesi de benim. Sana notlarımı bir daha yazayım. Sadece ortalamalarını tabii. Dikte: 4; Gramer 5,9; Matematik 7,4; İngilizce 5,9; Tarih 5,5; Coğrafya: 8; Bioloji 9.5; Kimya 8. İstatistik imtahanının

sonucu daha belli değil ama 7-8 bekliyorum. Bugünlerde edebiyattan imtahan olduk, herhalde 8 gelecek. Böylece Fransızca ortalaması (Dikte, gramer, edebiyat, tahrir) 6 olacak.

Pasaportumu alamadım, okulda kalacakmış. Şimdilik birşey çıkmadı. Osman Karaca'nın arkadaşına Lozan'ı tanımadığım için gidemedim. Yunanlı arkadaşımla Cumartesi gideceğim. Yunanlı arkadaşımın annesi babası Türkiye'ye gidecekler, telefon numaranı verdim, telefon edecekler.

Anladığıma göre annem arabasını bekliyor. Anneme araba al da, ben de fotoğraf makinama kavuşayım.

Noel tatili için iş araştırmaktayım. Büyük bir ihtimalle bulacağım ve bir otelde olacak. Bu ara ski mevsimi, hele noelde oteller tıklım tıklım, çok adama ihtiyaç var.

Önümüzdeki tatilde önce üzüm toplayacaktım, şimdi görevim değişti havuç toplayacağım. Çünkü üzüm mevsimi geçmiş.

Fizik'e yakında başlayacağım, ama daha İtalyanca'ya başlamadım. Hoca yokmuş. Şimdilik işime geliyor. Ama "maturité" için İtalyanca lâzım. Yani 3,5 sene sonra.

Ahmet'ten uzun zamandır mektup alamıyorum. Annem Ahmet'in yanına gitmekten neden vazgeçti? Bence gitmesi gerek, ama sizin bileceğiniz iş.

Ayşe sınıfını geçti mi? Mehmet'le Murat ne yapıyorlar? Mehmet başarılı mı? 29 Ekim'den sonra, bir arkadaşım geçen sene yaptığım resimleri getirecek. Onları sakla ama kaybetme, yahut geldiğim zaman böyle bir şey elime geçmedi deme. Çünkü daha önce buna benzer şeyler çok oldu. Ellerinden öperim.

Ali Nesin

Lausanne, 19-X-1973

Sevgili Babacığım,

Nihayet yarın karne alıyoruz. Ortalama 6,9 yahut 7,0. Sınıfta herhalde ilk onun içine girerim. Zayıf dersim Tarih: 5, Fransızca 5,5. Öbür notlarım: Math: 7,5; Kimya: 8; İngilizce 6; Bioloji 9,5; Coğrafya 8. Bunlar resmi notlar değil. Benim kanaatim.

Pasaport işi Osman Karaca'nın dediği gibi sona erdi. Ama daha bana vermediler. Herhalde onlarda kalacak. Çarşamba günü Turhan

Betin'e gittim. 5 dakika oturup tatilden sonra geleceğim vaadiyle çıktım. Tabii mecbur oldum. Çünkü konuşacak pek birşey yoktu ve zannederim çok işi vardı.

Annem için bir otel çok pahalı: vasat bir otel 200 F. Yani bizim paramızla 1000 T.L. Ucuzu olsa olsa 100 F. olur ki yine pahalı. En iyisi pansiyon bulmak. Pansiyon hakkında fikir edinmek daha zor. Ahmet buraya gelirse çalışabileceğini pek sanmıyorum. Ama bu hafta, tatilde sorarım.

Osman Karaca'nın gönderdiği kartı kayıp etmedim. Préfet aldı. Çarşamba günü préfet'den izin istemek için canım çıktı. Senin okula telefon yahut mektup yazman gerekmiş. Herneyse izin alabildim.

Biraz şişmanlamam çok normal, çunkü çok spor yapıyorum. Bir de sporu bıraksam, çok şişmanlarım. Ben hayatımda hiç burda yediğim kadar yemek yemedim.

Fizik öğretmeni gelmedi, onun yerine Matematik hocası dersi yapacak. Yandık! Herhalde doğru dürüst öğretir. İtalyancaya tatilden sonra başlayacağım.

Çalışmama izin vermeleri için yazman lüzumsuzdu. Ama yine de iyidir. Çünkü Noel'de soracaklardı. Böylece lüzum kalmadı.

Dişimin ne olduğunu bilmiyorum. Az bir şey sallanıyor. Eskiden daha çoktu, İnşallah geçer.

Ben Türkiye'deyken de 'manto'nun yalnız kadınlar için kullanıldığının farkında değildim. İlk defa duyuyorum

Kağıdın yanında boş yer son bir kaç mektubumda bıraktım. Ben de farkettim. Dosya için delerken yazıda gidiyor.

Vietnamlı kızla mektuplaşmaya devam ediyoruz. Yazın İskandinavya'ya gideceğimi söyledim, beni Vietnam'a davet etti. Ben de çok uzak dedim. O yarı yola kadar, ben de yarı yola kadar gidelim. Orada buluşuruz. Mesela Türkiye'de.

Duyduğuma göre seçimi Ecevit kazanmış. Hiç tahmin etmiyordum. Sen de etmiyordun değil mi?

Fransa'da ki maçta 3-3 berabere kaldık. Hayatımın en güzel maçlarından birini yaptım. Övünmek için söylemiyorum ben olmasaydım 4, 5 e 1 kaybederdik. 2 tane güzel gol attım. Fransa'daki bir lise değil, klüp. Onun için iyi ve sert oynuyorlardı.

Turhan Betin dahil herkes buradaki Politekniği met ediyor. Galiba üniversiteyi de burada yapacağım, ama daha erken. Çarşamba günü Turhan Betin'den dönüşte arkadaşlarla bir kahveye girdik. Üç Türkle tanıştım. Politeknikte okuyorlarmış. Çok memnunlar. Ayrıca matematik hocam da methetti. Teknikomun meslek okulu olduğunu birisi daha söyledi. Olabilir ama hakikaten pratiğe çok önem veriyorlarsa değmez. Arkadaşım prospektüs getirecek. Ona göre karar veririm.

Ağabeyimle de, Ahmet'le de mektuplaşıyorum. Ahmet biraz az yazıyor. Kaç gün oldu daha mektup almadım.

Yarın çiftliğe gidiyorum. İlk gün yani cumartesi günü çalışmayacağım, erkenden yatacağım, çünkü uykusuzluktan ölüyorum. 18 Kasım'da telefon etmenize lüzum yok. Hem kendin telefon etmek istiyorsun, sonra da hesaba geçiriyorsun. Şimdilik bu sene en çok para kime gitti?[1] Herhalde bana. Zannediyorum çalışarak hem seyahatimi hem de gelecek senenin cep harçlığını çıkarırım. Ama ihtiyacım olursa hemen size yazarım.

Ben "bizim için sağlığını düşün" diye önce ciddi yazdım, sonra cesaret edemeyip şaka diye yazdım. Ne yapalım zamanla biz de başkaları için yaşayacağız.

İyi bilmiyorum ama galiba makası kaybettim. Ben de senin gibi yapıyordum, herşeyi yerli yerine koyuyordum. Herhalde makası "buraya koyuyorum, unutmam" diye bir yere koydum. Şimdi nerede bilmiyorum. Ama daha iyice aramadım . Ellerinden öperim

Ali Nesin

Istanbul, 19 / 20 Ekim 1973

Ali'm benim,

İyice uyukluyorum, bakalım ne olacak. Bu gece hiç uyumadan sabahladım. Bu uykusuzlukla uçağa binip Moskova'ya gideceğim. Artık Moskova'ya gidince, otelde iyice uyur kendime gelirim. Dünya Barış Kongresine delege olarak gidiyorum. Sana ordan yazacağım.

Burda İtalyanca sözlüğün daha iyisini çok aradım, bulamadım. Sen onu ağabeyinden iste, o sana göndersin.

---

1. Sırasıyla Ahmet, Ateş ve Ali. Aziz

Madem istiyorsun, sana bir tane de demir çivili futbol ayakkabısı gönderiyorum. Voleybol ayakkabısı, üç çift de çorapla birlikte, uçak postasına yarın verilecek. Sen bu bir haftalık tatilden okula dönünce paketi de alırsın.

16 Ekim tarihli mektubunu 19 Ekim günü aldım. İsviçre'den mektuplar çok çabuk gidip geliyor. Evet, çok işim olduğu için, sana bile mektup yazmaya vakit bulamamıştım. Bundan sonra bir de Moskova'dan mektup yazarım sana.

Her mektubunda verdiğin haberlerle beni sevindiriyor, mutlu ediyorsun; çok teşekkür ederim.

Ben de sordum pasport işini. Evet, okulda kalacakmış. Boşuna merak etme.

Yunanlı arkadaşının annesi babası buraya geldiğinde, yazık ki, ben burda olamayacağım. Artık anneni evde bulabilirlerse onunla konuşurlar. Ama anneni evde bulacaklarını hiç sanmam;çunkü annen bugün araba aldı. 90 bin liraya çok güzel, çift kapılı, kocaman, yepyeni bir Volswagen aldı. Noel tatilinde Ahmet'e de iş bulmaya çalış. Bulamazsan, önceden haber ver, o zaman Ahmet Noel tatilinde ağabeyinin yanına gitsin.

Matematik hocanızın zayıf oluşuna çok canım sıkılıyor. Demek, bu yıl matematiği sen kendikendine yapacaksın. Peki ama, neden bugüne dek fizik dersi başlamadı? Yahu, orası da Türkiye'ye mi benziyor, nedir? Sen bana matematik ve fizik dersleri üzerine biraz daha geniş bilgi ver.

Ayşe, lise fen bölümünden mezun oldu. Yakında da Kanada'ya gidecek.

Arkadaşının getireceğini söylediğin resimler konusunda çok canımı sıktın. Yazık, sen hiç babanı tanımamışsın. Üzüldüm vallahi. Ne demek "Sakla, kaybetme!" Mektubunda birde "Daha önce buna benzer çok şeyler oldu" diye yazmışsın. Çok ayıpladım seni. Ne zaman böyle şey oldu? Ben sizin, çıkan dişlerinizi bile saklıyorum, benim aptal oğlum. Arkadaşın, herhalde resimlerini ben burda yokken getirecek. Annene sıkısıkıya saklaması için tenbih ettim.

Ortadoğu'daki savaşa Türkiye'nin katıldığı yok. Neler uyduruyorlar orda?

Oğlum, burdan giderken halanıza uğramadınız, çok ayıp oluyor. Sen şimdi hemen halana mektup yazıp gönlünü al. Halanın adresini yazıyorum:

Saadet Nesin

Tiyatro cad. Saraç İshak Sok. No. 21 Safa Apt. Daire II

Kumkapı - Istanbul Türkiye

Lütfen Mme. Cuvillier'ye de mektup yaz. O kadın sana okul bulmak için hem çok uğraştı, hem de annene Paris'te çok yardım etmiş. Senden mektup alırsa çok sevinir. Karı koca, her ikisine de yaz. İsviçre'deki okulda okuduğunu onlara mutlaka bildir. Belki bilmiyorsun diye adreslerini yazıyorum:

Mme. J. Cuvillier

10, Av. de Port Royal des Champs

78320 LE MESNIL ST DENIS

France

Çok yoruldum oğlum. Mektubu bitireyim ki, öbür işlerimi de yapıp bavulumu hazırlıyayım.

Gözlerinden özlemle öper, başarılarının sürekli olmasını dilerim canım oğlum.

Aziz Nesin

Moscow, 24 Ekim 1973[1]

Ali'm,

Dünya Barış Kongresi için Moskova'ya geldim. Ayrıca mektup yazacağım. Sevgi ve özlemle öperim.

Aziz Nesin

Moscow, 28 X 1973[2]

Ali'm

Kartta Moskova nehri üzerinde kaldığım Rossia oteli görülüyor (okla işaretli) 5 bin kişilik, 3 bin odalı. Istanbul'a dönüşümde başarı haberlerini bekliyorum. Gözlerinden öperim.

Aziz Nesin

1. Moskova'daki Uzay Fatihleri Anıtı'nı gösteren bir kart.
2. Moskova Nehri'nini gösteren bir kart.

Moscow, 1 Kasım 1973[1]

Ali oğlum,

Bugün Gürcüstan'ın başkenti Tiflis'e (Tibilisi) gidiyorum. Ordan da yazarım. Gözlerinden öperim.

Aziz

Gagra, 10 Kasım 1973

Ali oğlum.

Moskova'da Barış Kongresi bittikten sonra Gürcüstan'ın başkenti Tiflis'e geldim. Orada Tabidze adlı bir şairin jübilesinde bulundum. Sonra da Gagra denilen Karadeniz kıyısında güzel bir şehre geldim. On gündür Gagra'da bir dinlenme evinde bulunuyorum. Ama dinlenmeye alışık olmadığım için, iki gün sonra canım sıkılmaya başladı. Ben de "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez"in ikinci cildini yazmaya koyuldum. İyi çalışıyorum.

19 Kasım gecesi Moskova'da olacağım. 24 Kasım günü de uçakla Istanbul'a döneceğim.

Istanbul'a dönüşümde senin birkaç mektubunu birden bulacağımı sanıyorum.

Gagra'da havalar çok iyi, genellikle 15 derece - 16 derece. Denize giren Ruslar bile var. Ben girmiyorum. Oysa Moskova, biz gelirken, kar altındaydı, durmadan kar yağıyordu. Herhalde İsviçre'de de kar başlamıştır.

Burda tanıdık her kimi görsem, hemen seni ve Ahmet'i soruyor.

Gözlerinden öperim canım Ali oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne 23 - 11 - 1973

Sevgili Babacığım.

Sana yazamadım. Çünkü Rusya'ya gideceğini biliyordum. Nasıl, seyahatin iyi geçti mi? Annem arabayı aldı alalı mektupları azaldı. Ama nasıl olsa hevesi geçince yazar.

Gün geçtikçe. Fransızca'nın ne kadar zor bir dil olduğunu anlıyorum. Tahrirden dört aldım. Jeanne d'Arc üstüneydi. Hikâyeyi biraz biliyorum ama tam değil. Fransızca ortalamasını gramer yükseltiyor. 3 tane büyük imtahan olduk. Fiil: 6; Edebiyat: 2; Gramer:

1. Moskova'daki S. P Kdrolev anıtını gösteren bir kart.

9. Daha dikte, tahrir imtahanları var, en zoru tahrir benim için. Hoca beni hiç İsviçrelilerden ayırmıyor. Onlara üç yanlışa 7 veriyorsa, bana da. Bir bakıma iyi, bir bakıma kötü. Bu ay matematik ortalamam dokuz. İnşallah inmez. Tatilden hemen sonra dersler çok kötüydü, çalışmama rağmen, şimdi birdenbire yükseldi.

Babacığım senden bir ricam var. Ben 18 yaşıma bastığıma göre, eğer izin verirsen, tatillerde yalnız başıma çıkabileceğim. Aksi taktirde, para harcıyorum. Arkadaşlarım bir yere gidecekleri zaman, "benim param yok, ben gidemem" diyemem ya.

Karnemi gördün mü? N'olur bana notlarımı yazıver. Tam olarak bilmiyorum. Eğer bir hocanın notu filan varsa onu da yaz.

Futbol ve voleyboldan başka, basket ve kros yapmaya başladım. Şimdilik derslerle paralel yürütüyorum. Ama dersler kötü giderse bırakacağım, zaten okul mecbur tutuyor. Geçen gün İtalyan lisesiyle kavga döğüş bir maç yaptık, 6-5 kazandık. İki gol attım. İlk devre beni tutan oyuncu beni durmadan yere düşürdü. İkinci devre kendisi yerde sürünüyordu. Büyüklerde (asıl takım), 22 golün 6 tanesini, ortancalarda ise 19 golün 10 tanesini attım.

Allah kahretsin. Geçen gün sofrada büyük sınıflardan bir tanesi bana servis yaptırmak istedi. Halbuki servis sırası ondaydı. Zorla yaptırmak istedi. Ben de yapmadım. "Pis Türkler, sen İsviçre'ye niye geldin, ülkene dönsene" dedi. Suratına bir tokat attım. Gözlüğü yere düştü ve bir camı kırıldı. Ödemek zorundayım galiba, préfet'ye gitti. Daha kesin bir şey yok ama.

Türkiye'de neler olup bitiyor bilmiyorum. Koalisyon oldu mu? Olduysa kimler arasında? İnönü'den sonra, tilki olma sırası Demirel'de galiba. Başa geçmek istemiyor, gayette haklı. Arada bir gazete gönderemez misiniz? Cumhuriyet olursa memnun olurum.

Türkiye'den aldığım paradan sadece 90 Fr. eksik. O parayı tamamlamak sene sonuna kadar harcamamak istiyorum. Harcayacağım ama sonra tamamlamak üzere, böylece yaza 1300 Fr. hatta belki de daha fazla param olacak. Ama cam parası verirsem çok kötü olur. Çünkü bir yüz frank tutar herhalde. Bir de kendi kazandığım paradan vereceğimi düşündükçe fena oluyo[1]

1. Mektubu bitmeden yollamışım. Ali

Feneryolu / Istanbul, 7 Aralık 1973

Kadife tenli çingene palamutum,[1]

Moskova'dan sana o kadar erken telefon etmemin nedeni, bir gün öncenin akşamı saat 19,30 da (Sizdeki saatle ya 18,30 yada 17,30) seni telefonla arayıp bulamayınca merak edişimdendi. Üstelik, Moskova saatine göre, sizin saatin geri olduğunu da düşünememiştim. Yoksa, seni o kadar erken uyandırıp sinirlerini boşuna bozmazdım. Ama yine de, telefonda seni aradılar diye neden sinirlerinin o denli bozulduğunu da anlayamadım.[2] Sinirlilikten bitürlü kurtulamıyorsun. Bu sinirliliğin, başarılarını engellemesinden korkuyorum.

Istanbul'a döneli on günü geçti. Ama öyle işler birikmiş ki, bitürlü kendimi toparlayıp sana daha çabuk mektup yazamadım. Sana fazla güvenim olduğu için de, mektubumu geciktirmiş olabilirim. Ama şu matematik ve fizik hocasıyla ağız kavgasının sonu ne oldu, bana yaz. Herhalde tatlıya bağlanmıştır diye umuyorum. Bu heriflerle takışmasan ne iyi olur. Üstelik adam, iki önemli dersin öğretmeni. Sana haksız olduğunu söylemiyorum. Daha ustalıklı bir çözüm yolu bulmam salık veriyorum. O camını, gözlük camını kırdığın çocuk için de aynı şey... Kimi haklı insanlar, sinirli olmaları yüzünden, sonuçta haksız duruma düşerler; sen de öyle oluyorsun. Haklısın, ama o çatışmaya daha akıllı bir çözüm yolu bulamıyorsun, yani daha espirili, zekice, örneğin alaya vurarak filan... Nasıl davranman gerektiğini ben sana burdan söyleyemem, ama onu sen kendi sağduyunla bulmalısın. Bir işin başında haklı olmak çok iyidir, ama yetmez; işin sonunda da haklı olmak gerekir.

Gözlük camı için hiç üzülme, ödersin olur biter. Ayrıca haysiyetini koruduğun için de seni kutlarım. Benim demek istediğim, daha ustalıklı, daha zekice yollar bulmandır.

---

1. Her çocuğumun, benim koyduğum özel sanları (lakapları) vardır. Ali'ye "Kadife tenli Çingene palamutu" derdim. Aziz
2. Olayı iyi anımsıyorum. Sabah telefon diye uyandırmışlardı. Telefona yatılı okulun santrallik görevini de üstlenen matematik hocamız çıktı. Telefonla arayanla konuşabilmem için bir düğmeye basmam gerekiyormuş. Ama hiç öyle telefon görmediğimden, uyku sersemliğinden, heyecandan ve Fransızca'mın iyi olmamasından dediklerini anlayamıyordum. En sonunda matematik hocam pijamalarıyla geldi gösterdi. Ama uykusundan uyandırıldığı için çok kızmıştı, demediği kalmadı. Ali

18 yaşında olduğundan yalnız başına çıkabilmen için okula mektup yazıldı, ama gönderilmedi. Bugünlerde gider. Çünkü biliyorsun, bu mektupları Fransızca olduğu için başkalarına yazdırıyorum. Ama sen neden para harcamaktan o kadar çok korkuyorsun? Çok şükür paramız var. Evet, çok para harcama, ama gerektiği yerde de harca. Sıkıntı çekme.

Annen arabasını çok iyi kullanıyor. Şimdiye dek dört kez beni yeni açılan Boğaz köprüsünden geçirerek Cağaloğlu'na ve Istanbul'un başka yerlerine götürdü getirdi. Yani senin annen, hem benim karım, hem sekreterimdi, şimdi de şöförüm oldu. Ona bikaç işi birden yaptırarak böylece ucuza getirmeye çalışıyorum.[1]

Karnendeki numaraları merak ediyorsun. Yazayım. İki karne geldi. Birinde ders numaraların var, öbüründe de durumun yazılı. Önce durumunu açıklayayım:

Conduit (yani şunlar: Discipline, docilité, exactitude, politesse) bien
Tenue (Yani şunlar: Propreté, vêtements, cheveux) bien
Ordre (yani şunlar: Pupitre, armoire, casier) bien
İşte numaraların bunlar. Bence parlak, kutlarım seni. Hepsi iyi de şu "Ordre"den nasıl "bien" aldığına şaştım. Herhalde orda değiştin, düzenli oldun.

Ders karneni yazıyorum:

Birinci grup dersler:

Conduite	9
Travail	8
Matematik	7,5
Fransızca	5,5
İngilizce	6

Birinci grup dersler ortalaması 6,33

İkinci grup dersler

Kimya	7,5
Siyans Nat.	9,5
Tarih	5

1. Bütün paragraf şakadır, özellikle karımı şoförüm olarak kullandığım... Özellikle, karım için aldığım arabaya binmemeye, çok az binmeye büyük çaba göstermişimdir. Aziz.

Cografya 8

Ortalama 6,80.

30 kişilik sınıfta 15 inci.

Yahu, bunları annen sana yazmış, bir de ben yazıyorum, haberim yok, şimdi söyledi. Herneyse sonuç iyidir, seni kutlarım. Darısı Ahmet'in başına. Ahmet, onbeş gün sonra tatil için gelecek. Bakalım onun için ne karar vereceğiz. Çünkü yeni bir karar vermek zorundayız. Belki de okul değiştirecek. Ama şimdiden bişey bilemiyorum.

23 Kasım tarihli mektubunun sonunda cümleyi de, son kelimeyi de tamamlamamışsın, imza da atmamışsın; neden bilmem.

Moskova'dan telefon ettiğimde dişçiye gideceğini söylemiştin. Ne oldu sallanan dişin, merak ediyorum, hemen yaz. Halana da mektup yazmamışsın.. Halanın adresini yazıyorum, ona mektup yazarsan çok sevindirirsin.

Kavgasız gürültüsüz, çatışmasız, iyi ve başarılı günler geçirmeni diler, gözlerinden öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Saadet Nesin
Mithatpaşa cd. İşbaşı Sk. No. 1 Doral Apt. daire 7
KUMKAPI Istanbul TÜRKİYE

Lausanne, 12-XII-1973

Sevgili Babacığım,

Telefon meselesi unutuldu. Zaten ben matematik hocasıyla daha önceden de takışmıştım. Neyse şimdilik gayet iyiyiz. Halamın adresini ikinci defa yazmışsın. Ama her ikisi de değişik adresler. Hangisinin doğru olduğunu yaz. Görüyorsun ya, yalnız ben unutkan değilim.

Çocuğun gözlük parasını daha ödeyip ödemeyeceğim belli değil. Fatura gelince belli olacak. Oturduğum masada 4 tane aşağılık Alman İsviçrelisi var (masada 8 kişiyiz.) Yapmadıkları pislik, adilik yok. Gözlüklerini kırdığım çocuğa: "haksız olan sensin, istersen gözlük parasını ortaklaşa ödeyelim" dedim. Kabul etmedi. Biliyorum % 100 Préfet beni haksız bulacak, ben ödeyeceğim.

Gözlük kırıldıktan sonra çocuk Préfet'ye gitti. Préfet beni çağırdı ve bana: Biz senin sinirlenmelerini çekmeye mecbur değiliz, dedi. Lâfa bak, sanki ben kendi kendime sinirlendim.

Ama artık görmezden geliyorum yaptıklarını, aksi halde hergün bir çift gözlük ödemek zorunda kalacağım.

Bazen şakalar yapılıyor. Türk'lerle alay ediyorlar, ben de onlara şaka yollu cevap veriyorum. Ama bazen sınırı aşıyorlar.

23 Kasım tarihli mektubumu sonuna kadar yazmamış mıyım? Bazen etüd bitiyor. Ben de mektubu sonra bitirmek üzere bırakıyorum. Demek mektubu bitti zannetmişim.

Son zamanlarda çok iyi notlar alıyorum: Tarih 7,5 (sınıfta 1.); Statistik 9 (2.yim); İngilizce: 6,5 ve 7; Perşembe gününden beri yani 6 gündür hiç durmadan çalıştım. Bugün biraz dinleniyorum. Yarın İngilizce imtahanı olmasına rağmen canım hiç çalışmak istemiyor. Zaten 6 da alsam 3 de alsam, ortalamayı değiştirmiyor.

Büyük karne için şimdilik bir tek not belli oldu: Biloji: 8.

Böyle Gelmiş'in ikinci cildini herhalde artık bu sene bitirirsin.[1] Yeni yazdığın kitap çıkarsa bana gönder; ama imzalama kaybedebilirim.

Bu mektubumun içine İsviçre pulları koyuyorum. Burada kaybedebilirim. Orda odama koyuver lütfen.

"Ordre"dan bien almam normal. Ben Türkiye'deyken de düzenliydim. Sıramın içi, gözlerim hep düzenliydi. Yalnız üst kısım yani dışı dağınıktı. Mesela kitaplığım, hiç şimdiye kadar dağınık görmemişsindir

.Burada epey kitabım var. Sene sonunda size postalayacağım, odama koyarsınız.

Dişçi dişimin kendi kendine geçeceğini söyledi. Röntgenini de çekti. Son bir haftadır çok iyi. Gelecek Perşembe günü randevum var. Merak edilecek bir şey yok. Sevgilerle

Ali Nesin

Istanbul, 21 Aralık 1973

Canım oğlum,

Yeni yılın sana daha büyük başarılar getirmesini dilerim.

1. "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" benim özyaşam öykümdür. Ali, küçük yaşındanberi bu kitap dizisini yazmam için beni çok özendirmiş, hatta zorlamıştır. Bu dizinin şimdi 3. cildini, Ali'nin yardımı ve zorlamaya varan özendirmeleriyle yazıyorum. Aziz

Halan bana iki ayrı adres verdiği için ben de sana öyle yazmışım. İkisi de doğruymuş. Yani postacı götürüyormuş. Ama en doğrusu şu: Saadet Nesin Mithat Paşa Cd. İşbaşı Sok. No. I, Doral Apt. D II Kumkapı - Istanbul Türkiye. Halana mektup yaz, çok sevinir.

Gözlük camını kırdığın çocukla anlaşabilirsen iyi olur. Aynı masada oturduğun dört alman çocuğu aşağılık olabilir. Önemli olan, onların aşağılık olduklarını bilerek çatışmadan onlarla yaşayabilmendir. Prefét'nin söylediği sanırım doğru; genellikle çok sinirlisin. Benim korkum, senin bu sinirliliğinin başarılarını engellemesidir. Sinirlerine egemen olmaya çalış. Yaptıklarını görmezden geldiğini yazıyorsun. Çok iyi, en iyisi budur. İyi olsunlar, kötü olsunlar, ne yapalım ki, bitakım insanlarla birarada yaşamak zorundayız. Bir toplulukta uyumlu yaşayamamak, "asosyal" olmak demektir.

Türklerle alay etmelerini en iyisi duymazdan gel. Ne yapalım, bikez gerikalmışız, işte bütün çabamız da bu gerikalmışlıktan kurtulmaktır. Bunun yolu, kendi alanında üstün olmaktır. Ben bunu başardım. İstedikleri kadar onlar övünsün ve avunsunlar; ama onların ülkesinde benim çapımda bir mizah yazarı yok. Her alanda bunu yapmak, başarmak zorundayız. Dilerim sen de kendi alanında en büyük olasın; o kendini bilmezleri ezesin. Böyle yapmazsan, kavgayla, kızmakla hiçbişey çözümlenmez (çözülmez), daha da kötü olur. Hele kavga hiçbişeye yaramaz. El elden üstündür, derler. İnsan Samson[1] olsa neye yarar, kaç kişiyi döver. Kaldı ki, ne sen, ne ben Samson da değiliz... O aptallarla kafamızla dövüşüp onları yeneceğiz. Bunu senden bekliyorum.

Son zamanlarda aldığın iyi notlar için seni kutlarım, beni çok sevindirdin.

Gönderdiğin İsviçre pullarını saklıyorum. Burda da yeni çıkan pulları alıp, hem senin, hem Ahmet için saklıyorum.

Yeni çıkan kitaplarımı istiyorsun. Orda ne yapacaksın? Kalsın burda. Sana imzalayıp kitaplığına koyuyorum. Orda benim kitabımı okumak, zamanını boşa harcamak olur. Çok yakında "Böyle Gelmiş"in ikinci cildine başlayacağım. (Mektubu yazarken Murat başımda,

1. İsrailoğullarının efsanevi kahramanı.

yapmadığını bırakmıyor. Çok zeki çocuk. Çok da sevimli oldu. Onun için başımdan savamıyorum.)

Annene gönderdiğin mektupta okuldan esrar yüzünden öğrenci kovulduğunu, seni de sorguya çektiklerini yazıyorsun[1]. Çok canım sıkıldı. Bu nasıl edepsizlik? Böyle bir olaydan ötürü seni nasıl sorguya çekebilirler? Aman oğlum, bu konularda çok titiz ol. Zaten, bilirim, dikkatlisindir, ama senden kuşkulanmaları bile canımı sıkar.

"Ordre" için şaka yapmıştım. Evet, masanın gözleri düzenlidir, ama ya ceplerin, ya masanın dışı? Herneyse, demek orda daha da düzenli olmuşsun.

Paketini bugün postaya verdim, uçak postası, çabuk gelir. Sen tatildeyken gelirse ne olacak? Eldivenini artık kaybetmezsin umarım. Kimbilir bu sana alınan kaçıncı eldivendir. Biçok çorap aldım. Atkı da güzel. Dilerim hiçbirini kaybetmeyesin. Gönderdiğim paketin torbasını da sakla, ve buraya gelirken getir. Gelecek yıl o torbayla sana yine başka şeyler göndeririz. Bu torbaları annen dikiyor. Her sefer torba dikmek zor oluyor.

Ben ellidokuz yaşıma bastım. Dün gece Müzehher Hanımın[2] evinde toplandık. Mahmut Bey'le[3] eşi, Orhan Apaydın'la Gürsel[4] vardı. Bana bayağı yaşgünü töreni yaptılar: pastalı, mumlu filan... Annen hediye olarak bir altın kalem almış bana, hem de antika bir kalem. Tabii hemen kaldırıp vitrine koydum.

24 Aralık Pazartesi günü Ahmet geliyor. Öyle sanıyorum ki, bir daha İngiltere'ye dönmeyecek. Yazık etti kendine. Ben elimden gelenden daha bile çoğunu yaptım. Bundan sonrası kendi bileceği şeydir. Daha ortaokulu bile bitirmiş değil. Ne yapacağımı bilmiyorum. Burda birlikte karar vereceğiz. Elbet onu da önünde sonunda bir yoluna koyacağım, ama beni çok yordu, daha da yoracak. Galiba burda bir Türk okuluna gidecek.

Senin okul taksiti zamanı ne zaman? Fransa'daki bir miktar telif hakkımı okula onbeş gün sonra gönderecekler. Bundan sonra da sana

1. Hem de sabahın köründe, yataktan kaldırıp sorguya çekmişti matematik hocamız. Türk olduğumdan elbet, başka bir nedenden değil. Ali Nesin
2. Müzehher Vâ-Nû
3. Mahmut Dikerdem.
4. Gürsel Apaydın; Orhan Apaydın'ın eşi.

her ay Almanya'dan Zuhal üçbin lira gönderecek. Bu parayı hemen okul idaresine verirsin. Çünkü bu paralar senin okul taksitin içindir. Gelecek aydan itibaren göndermeye başlayacaklar.

Başka istediğin şeyler varsa yaz, göndereyim. Fotoğraf makinası eline geçer geçmez, aldığını hemen bana bildir.

Özlemle gözlerinden öperim benim canım oğlum. Dişin için bana bilgi ver.

Aziz Nesin

Verbier, 26-XII-1973

Sevgili Anneciğim, Babacığım.

Üçüncü günümü doldurdum Verbier'de. Bulaşık yıkıyorum. Hayatımda hiç bulaşık yıkamamışken, burada bulaşıkçı oldum. Ve işin en hayret verici tarafı üç gündür hiç bir şey kırmadım. İlk önceleri bulaşık yıkamak eğlenceli geliyordu. Öğleye doğru önüme bir bulaşık yığıldı. Allahım! Neyse üstesinden geldim. En kolayı tabak yıkamak; en zoru ve iğrenci ise et tencereleri. O keskin et kokusu öyle mide bulandırıyor ki. İşin tuhaf tarafı yıkadığım bulaşıklardan iğrenmiyorum, yalnız tabaktan yiyen adamı görmemem lâzım. Gördüğüm zaman nedense midem bulanıyor. Bir kötü tarafta eldiven yok. Ellerim pütür pütür oluyor.

Lokantanın sahipleri çok dindar fakat çok iyi insanlar. Yemekler çok iyi; istediğimiz her şeyi içebiliriz, bedava. Dün noel vardı. Bütün personele hediye almış kadıncağız. İki gündür burda olmama rağmen bana da bir traş kolonyasıyla, sabunu hediye etti.

Karnem elinize geçti mi bilmiyorum. Ama notlarımı yazayım yine: Math: 8,5; Statistique: 7; Fransızca: 5,5; İngilizce 5; Géométrie Descriptive: 6; Physique 7; Coğrafya: 7,5 Bioloji: 8; Tarih: 6; Kimya: 7,5. I. grup ortalaması: 6,5. Genel ortalama: 6,71. Sıram 12. Fena sayılmaz. Geçen sefer 15.ydim, bu sefer 12. İkinci trimestre[1] daha iyi olmaya çalışacağım. Matematikte birinciyim. Başka bir çocukla beraber... İkinci 7.5... Notlarım herhalde doğrudur, yanlışsa yaz da öğreneyim. Ayrıca davranış, çalışma notları ve intizam filan onları da yazın.

1. Dönem.

Dün, "gece yarısı dini töreni"ne gittim. Bunların bütün törenleri birbirine benziyor. Hep aynı sözler, hep aynı hareketler. En güzeli müzik. Orga bayılıyorum. Matematik hocamız, töreni yönetenlerden birisiydi.

Geçen gün kart atmıştım, almışsınızdır. Ben de sizinkini aldım. Yılbaşında pek bir şey yapamayacağız galiba. Çok iş olacağa benzer. Ama mühim değil; dün Noel'de yeteri kadar eğlendim.

Halamın adresini yazmayı unutmayın. Hangisi doğru olduğunu bilmiyorum. Bir de babam bana dalgın der. İki tane ayrı ayrı adres vermiş.

Böyle kâğıda yazdığım için kusura bakmayın. Burda başkasını bulamadım.

Ne kadar kazanacağımı bilmiyorum. Zaten buraya yemek, içme, yatma bedava ve kazanacağım para da, çalışmama bağlı olacağı şartı ile geldim. Sabah saat 8'den, akşam 11'e kadar mutfakta olmama rağmen, yine de iyi eğleniyorum. Arada bir geceleri çıkıp diskoteke gidiyoruz. Öğlen saat 2'den 5'e kadar (fazla iş olmadığı günler) tatil var. O zaman yeterince uyku alıyorum.

Yılbaşında siz ne yapıyorsunuz? Ahmet geldi mi?

Fotoğraf makinası herhalde okula gelmiştir. Elime daha geçmemesi yazık, öyle güzel yer ki burası! Her taraf kar. Evler harika, tahtadan. Orman... Ama hayat çok pahalı. Burada herkes kayak yapıyor. Herkes ama. Artık kayak yapmasını bilmiyorum demekten utanıyorum. Yükseklik, daha önce gittiğim yer kadar: 1500 m.

Hâlâ daha resimlerimi getirmediler mi? Annem belki Uğur'a telefon edip sorabilir (40 34 16). Yazın Uğur da[1] buraya gelmek istiyor. Ben okuldayken bir ay boyunca çalışacak, sonra beraber seyahate çıkacağız. Sevgilerle öperim

Ali Nesin

Not: Ayın 7'sine kadar buradayım. Adres: Ali Nesin, Restaurant Relais des Neiges, Verbier, Valais / Suisse

1. Uğur Müldür, ortaokuldan arkadaşım.

1973/1974[1]

Kadife Tenli Çingene Palamutum,

Yeni yılın sana yeni başarılar getirmesini dilerim. Fotograf makinen elden gönderildi. Öperim.

Aziz Nesin

Biricik oğlum, Birlikte olmayı ne kadar isterdim. Ama artık sen, çalışıp hayatını kazanan bir delikanlı oldun. Bütün yaşantının mutluluk ve başarıyla geçmesini dilerim. Meral Nesin

1. Bir Türk çinisi kartpostalı.

8 - 1 - 1974

Sevgili Babacığım,

Nihayet okula döndüm. İkinci devre daha çok çalışacağım. Bedava derslerden daha bol not alıp ortalamayı düzelteceğim. 4 kişi okulu terketti sınıftan. Böylece 27 kişi kaldık.

Gözlüklerini kırdığım çocuk. anlaşma yolunu kabul etmedi. Etmezse etmesin, başıma dert edemem ya.

Çalıştığım yerden 400 Fr. kazandım: 2000 T.L. Böylece şimdiye kadar çalışarak 630 Fr. kazanmış oldum[1]. 3150 T.L. eder. Hepsini Préfet'ye verdim. İngiltere'den. Fransa'dan hiç bir yerden para almadım. Fotoğraf makinası paketi de elime geçmedi. Geçince bildiririm.

Böyle Gelmiş Böyle Gitmez'in ikinci cildini hemen yolla. Hiç vakit kaybı filan olmaz. Bir sürü boş vaktim var. ne yapacağımı bilmiyorum.

Bundan sonra çarşamba günleri öğleden sonra Polytechnique'e gidip. dersleri dinleyeceğim: enteresan olsa gerek. Herhalde birşeyler anlarım. Préfet'den çarşamba günleri için özel izin isteyeceğim. Siz de o özel izin meselesi için hâlâ daha okula yazmadınız.

Paket için çok teşekkür ederim. Daha almadım.

Ben tatildeyken. okula 7 mektup birden gelmiş. mektup yazacak çok kimse var. Dersler sıkışmadan hepsine yazacağım. Halama da...

Doğum gününü kutlarım. Hatırlasaydım. ben de bir şeyler yollardım.

Dişim yine eskisi gibi soğuk ve sıcaktan biraz rahatsız oluyor ama galiba geçecek.

Pasaportumun süresi Ağustos'ta bitiyor. Ağustos tatil olduğuna göre. Paskalya tatilinde süreyi uzattırsam iyi olur. Tatilde bu işlerle uğraşmak istemiyorum. Herhalde iyi bir tatil hakkedeceğim. Ayağımı kıpırdatmak istemiyorum tatilde.

Karnemdeki notları yazmayı unutmayın; bu sene sınıfı geçeceğim %100. En zor sene 3. sınıfmış. Ondan sonrası en kolayı. Maturité imtahanına kadar. Başaracağımı sanıyorum. Korktuğum İngilizce'yle İtalyanca. İtalyanca'da çok çalışacağım ki. öbürkülerini

1. Daha önce üzüm bağlarında ve bir havuç tarlasında çalışmıştım. Bu konuda anneme yazmış olacağım. Ali

yakalayabileyim. Bir avantajım var, imtahanda herhangi bir dersten zayıf da alsam geçebilirim. Ama en fazla 1.

Dayımın yazdığına göre bugünlerde Kurban bayramı kutlanıyor. Halamla. Şadiye Hanım'a[1] kart atarım memnun olurlar. Ahmet'e söyleyin, resimciden resimlerimi alsın. Zil çalmak üzere... Sevgiler

Ali Nesin

Lausanne, 9-1-1974

Sevgili Babacığım,

Sana daha yeni bir mektup yazdım ama bir ikincisini daha yazmak zorundayım.

Ben buraya gelirken 1200 Fr.tan biraz fazla vardı yanımda. Bu paranın 1200 Fr.ını Préfet'ye teslim ettim. Noel tatilinden önce, tatil için tekrar yerine koymak üzere (hemde fazlasıyla) 200 Fr. aldım. Böylece geriye 1000 Fr. kaldı. Sana 1. devre harcamalarını gönderen makbuzdan 1000 Fr. silmişler. Böylece normal olarak hiç param kalmaması lâzımdı. Ancak şimdiye kadar kazandığım 600 Fr.'ın 500 Fr.'ı Préfet'de (100 Fr.la pantalon filân almıştım).

Yalnız anlamadığım bir şey var. Makbuzdan 1000 Fr. sildiklerine göre ve sana da makbuz gittiğine göre, okuldaki harcamalarımın 1000 Fr.ı geçmesi lâzım ki, bana imkânsız gibi geliyor. 1. Devre 300 Fr. cep harçlığı almışım. Kitaplarım en fazla 300 Fr. tutar. Kalem, defter, kâğıt, pul parası toplam 100 Fr. tutsa, hepsi 700 Fr. eder. Bana makbuzu gönder de kontrol edeyim. Nasıl olsa oğlu görmüyor diye fazla yazmasınlar.

Paketi aldım, çok mersi. Tahin Pekmez'e çok sevindim. Kazakla çoraplar, atkı çok güzel, yalnız kemer ince. Benim pantalonlarımın hepsi geniş kemerli.

Galiba geçen mektupta sizden ayakkabı istemiştim. Artık lüzum yok. Burda 50 Fr.'a çok güzel çizme aldım. İçi yünlü, çok sıcak tutuyor.

Şimdiye kadar hiç bir yerden para almadım. Herhalde bugünlerde gelir. Préfet mektubunu almış (izin meselesi), kabul etmedi. Gelecek seneyi beklemekten başka çare yok.[2] Paskalya tatilinin son dört günü

---

1. Apartman komşumuz.
2. Okul dışına tekbaşıma çıkabilmem için 18 yaşını bitirmem gerekiyordu,oysa ben

(Nisan'da galiba) okul takımıyla Fransa'ya gideceğiz. Lyon'un kuzeyinde bir şehre. Salı günü voleybol maçım var. Voleybol turnuvasında Vaud kantonunda 2.yiz. İkinci devre daha not almadık, inşallah iyi başlarım. Sevgiler

Ali Nesin

Istanbul, 23 Ocak 1974

Benim övüncüm, inancım oğlum,

Daha erken yazamadım sana, yetiştirecek işlerim vardı. Mektubum biraz gecikti.

Para işi üzerinde neden bu kadar durduğunu hiç anlayamadım.Ben mi sana şu kadar para istediler okuldan, diye yazdım. Yazmam öyle şey ama, belki de yazmışımdır. Hesap listesini sen görmüyorsun diye bir dalavere yapacaklarını hiç sanmam. Yapmazlar öyle şey. Ama yine de, sen istedin diye listeyi sana gönderiyorum, denetlersin. Sana göre bir yanlışlık varsa, en uygun, en ince biçimde sorarsın. Ama sormadan önce bir iyice düşün. Ben, hesapta bir yanlışlık olduğunu hiç sanmıyorum. Sana gönderdiğim bu hesap listesini bana geri yollamayı unutma lütfen.

İran'dan, İngiltere'den, Fransa'dan ve Almanya'dan[1] sana para gelecekti. Geldi mi? Bu paralar gelir gelmez bana bildir. Bu gelen paralar, senin ikinci taksitini ödemeye yetmezse, o zaman ben ayrıca para göndereceğim. Para için hiç sıkıntı çekme.Yalnız, ben daha ne kadar para göndermem gerektiğini bileyim.

Şu gözlük işi de bitsin artık, ver herifin parasını da kurtul belâdan, allah kahretsin. Nedir alt yanı, ver parayı... Bir daha da dikkatli, uyumlu, geçimli ol. Alaya vur işleri olsun bitsin, yada aldırmazdan, anlamazdan gel.

Sevgili oğlum, daha (Böyle Gelmiş)in ikinci cildi bitmedi. Bugünlerde gözlerim pek iyi değil, istediğim gibi çalışamıyorum. Ama bir süre sonra çok sıkı çalışmaya başlıyacağım. Böyle Gelmiş'le ilgilenmen, beni çok duygulandırıyor, sana teşekkür ederim.

---

17 yaşımı daha yeni bitirmiştim. Ali

1. Yayıncılardan telif haklarım. Aziz

Çarşamba öğle sonraları Polytechnique'e gitmeye başladın mı? İzin verdiler mi? Gidebildinse, aldığın sonucu merak ediyorum, bana da yaz.

Halana mektup yazdın mı?

Dişin ne oldu, dişin? Onu da yaz, merak ediyorum.

Pasaport işini boşuna merak ediyorsun. Senin böyle bir sorunun yok. Hiçbir zaman, bir okul öğrencisini İsviçre polisi durup dururken sınırdışına çıkarmaz. Ne diye çıkarsın? Niçin böyle gereksiz şeyler düşünüyorsun? Unut bunu. Kaldı ki, sana orda bir veli bulacağım. Ama daha önce ağabeyinin işlemini bitirmek istiyorum. Ağustos'ta, hatta daha önce, buraya geldiğinde, senin pasport süresini iki yıl daha uzatırız. Şimdi bu işler eskisinden daha kolay.

Paketi aldığını yazmışsın da, içinden saatin çıkıp çıkmadığını yazmayı unutmuşsun. O saat, işini görüyor mu? Yoksa başka bir saat daha göndereyim mi? Pakette çıkan ince kemer benim kemerimdi. Gidip sana başka kemer almaya vakit olmadığından, benim kemerlerimin içinde en pahalı olanım sana göndermiştim. Mademki o ince geliyor, şimdi sana iki tane geniş kemer daha aldım. Annen de kazağını bitirdi. Kazakla birlikte yeni aldığım iki kemeri de göndereceğim. Ama benim ince kemerimi gelirken geri getirmeyi sakın unutma. Bilirsin, malım çok kıymetlidir. Bu son paketle, bir çift de kışlık ayakkabı göndereceğim. Her ne kadar, kışlık ayakkabı aldığını yazıyorsan da, bir çift daha olmasının zararı yok. Değiştirerek giyersin, üstelik gelecek yıla da hazır ayakkabın olur. Tatile, ordan buraya gelirken, bitakım eşyanı orda biryere, ama güvenilir bir yere bırakmalısın. Örneğin, kışlık eşyanı ne diye boşu boşuna buraya getireceksin? Tatilde orda eşyanı bırakacak yeri şimdiden bulmaya çalış. Müsaade ederlerse, elbet en iyisi okulda bırakmaktır, ama güven altındaysa.

Annen Mehmet'i haftada iki gün bale dersine götürüyor.[1] Müzik dersi alıyor ama onda pek başarılı değilmiş. Bakalım, ne olacak. Biz elimizden geleni fazlasıyla yapıyoruz.

1. Torunum Mehmet'i Ören'e götürdüm. İkimiz yalnız kalıyoruz. Birgün Mehmet'i aradım ve sonunda yazlık diskotekde bir kızla dans ederken buldum. Belki yeteneği vardır diye Istanbul'a dönünce Yıldız Alpar Bali Okulu'na götürdüm. Aziz

Annene yazdığın mektupta, üniversiteyi İsviçre'de yapmak istediğini bildiriyorsun. Elbet sen bilir, sen karar verirsin. Bu konuda son karar senindir. Ama benim uzaktan bildiğime göre, teknikum ve mimarî dışında, İsviçre'de matematik, fizik pek öyle kuvvetli olmasa gerek. İster teorik, ister pratik, matematik ve fizik eğitiminin güçlü olabilmesi için, o ülkede büyük endüstri olması gerekir. Herneyse, önümüzde daha çok zaman var, bunları burda bol bol konuşur, tartışırız. Şurası kesin ki, bu konuda son karar senindir, ben karışmam.

Herhalde fotoğraf makineni almışsındır. Makinenle çektiğin resimleri bekliyorum. Spor yapmana seviniyorum. Yalnız spora dalıp kendini dağıtmandan korkuyorum.

Ahmet bugünlerde iyidir. Haftada iki ders İngilizce alıyor, saati yüz liradan. Hocası bir Amerikalı. Ders almaya Bebek'e gidiyor. Ayrıca, senin hocan Sinan Bey'den fizik ve kimya dersi alıyor. İnşallah bu yıl ortaokul sınavını verir. Burada hangi okula göndereceğimize daha karar vermedik. Ayrıca, bir özel dersanede iş buldu, çalışıyor. Her ne olursa olsun, İngiltere'de okumak gibi büyük bir şansı tepti, beni çok üzdü. Burda lisede başarı kazanacak diye umuyorum.

Paketini iki gün sonra göndereceğim.

Gözlerinden öperim benim canım oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 29-I-1974

Sevgili Babacığım,

Nihayet mektubunu alabildim, tam bir ay sonra. Biliyorum çok işin var, bugünlerde de gözün bozukmuş ama her onbeş günde bir on dakikalık ayırıver. Siz nasıl benden mektup alamayınca merak ediyorsanız, ben de öyle.

Makbuzların elime geçti. Sanıyorum 1000 Fr.'ı çıkarmışlar. Adamla konuşacağım. 2300 küsür Fr.'ını ödedim. Geriye 2000 Fr.'lık birşey kaldı. Bu paranın içine yanlış anlamadıysam, hem I. devre, hem de II. devrenin bazı hesapları giriyor. Paralar Almanya'dan ve İran'dan geldi.

Bazı derslerim I. devreden daha iyi. Fizik, kimya gibi. Bu iki dersten birer onum var. Öbürküler, matematik ve fransızca biraz indi. Fransızcayı indiren dikte: 1; 2,5; 1. İngilizce ve Fransızca'dan

"maturité" imtahanı için korkuyorum. Tarih'le, İtalyanca da korkulacak derslerimden. Sınıfta başlangıçta 31 kişiydik, şimdi 27 kaldık. Daha dökülecekler de var. Genellikle aptal ve yaramaz tipler. Scientifique'te ne arıyorlar bilmiyorum. Polytechnique'e daha gitmedim. Okuldan tek başıma çıkamadığım için gidemiyorum. Öbürküler kahveye gitmek istiyorlar, ben de mecburen gidiyorum. Ama bu Çarşamba mutlaka gideceğim. Technicum'u bir arkadaş daha methetti. Birisi pratik'e önem verir diyor, öbürü teoriye. Ben de kendim araştıracağım. Paskalya tatilinde broşürler ve programlar gelecek. Eğer sırf pratik değilse oraya giderim. Böylece: Tarih, Coğrafya, İngilizce, Fransızca, İtalyanca gibi kuvvetli olmadığım yahut çalışmak istemediğim branşları yapmayacağım. Arada bir Polytechnique'e gideceğimi matematik hocama söyledim, benle alay etti. Sınıflar 15-20 kişilik olduğundan hemen dikkati çeker, gülünç olurmuşum. Ben de kendime yeteri kadar güvenim olduğunu, şimdiye kadar gülünç düşürecek bir harekette bulunmadığımı ve ona bunu söylediğim için pişman olduğumu söyledim. Ses çıkaramadı. Zaten geçen gün doğru olduğunu ileri sürdüğü bir teoremin tersini ıspat ettiğimde sınıftan özür dilemek zorunda kaldı. Bu hocanın kız kardeşini tanıdım. Kardeşinin dediğine göre diploması yokmuş. Bazı dedikodulara göre de kopya çektiği için polytechnique'ten atılmış. Doğru olduğunu tahmin ediyorum. Çünkü hocalar arası kros yarışmasında kestirmeden giderek 200-300 metre kazandı. Böyle birşeyde hile yapan adam, okulda yapmaz mı?

Dişim eskisinden daha iyi.

Paketi aldım, saati de. Saat çok iyi, başka bir tane göndermene lüzum yok. Yalnız nasıl oldu da fotoğraf makinasını almadım? Adam Türkiye'ye döndüyse soruver.

Üniversite, hele Polytechnique, İsviçre'de çok iyiymiş. Herkes öyle söylüyor. Aksini söyleyen çıkmadı. Üniversite için İngiltere'ye gitmek istemiyorum. Yeniden dil öğrenmem, derslerimi engeller. Geriye Fransa'yla, İsviçre kalıyor. Şimdilik İsviçre daha iyiymiş gibi geliyor. Sınıflar da az, daha çok hocalar ilgileniyorlar. Üstelik niyetim üniversitede kalmak, sınıfların az olması avantaj. Yalnız İsviçrelileri yabancılara tercih edebilirler mi bilmiyorum. Şu anda bizim sınıftan aynı okula gitmek isteyen başka birisi daha var. Lausanne'da ucuz bir

ev tutmak niyetinde. Her an için iki kişi olabiliriz dedim, kabul etti. Kesin değil hiç bir şey ama, şimdiden karar almak daha iyi.

Pak tatilinde, okul takımıyla birlikte, Fransa'ya, Lyon'un biraz kuzeyinde bir yere gideceğiz. Futbol maçı yapmaya. Okulun şu anda 5000 m. rekorunu elimde tutuyorum. 18.30 ile. Fena sayılmaz. Spor hiç birşeyimi engellemiyor. Hatta iyi bile, okul o kadar disiplinli ki, biraz can sıkıyor. Arada bir değişmek iyi oluyor. Haa! Geçen gün spor başkanı seçildim. Hiç tahmin etmiyordum. Herkes, Ali, Ali diye tezahurat yaptı. Bu kadar çok sevildiğimi bilmiyordum.

Ahmet ne yapıyor? Bana gelen mektupta biraz yakınıyordu. Başlangıçta ona karşı sertmişsin. Ama anladığıma göre yumuşamışsın sonradan. Moralinin bozuk olmasını anlıyorum. Benim ve ağabeyimin başarıları onu daha da yıkıyor. Rica ediyorum, onun yanında ağabeyimle benim başarılarımdan bahsetmeyin. Zaten başarısızlıkta suç yalnız onun değil. Hem İngiltere'ye istemeden gitti, hem dil bilmiyordu, hem de kuvvetli bir karakteri yoktu. Bunlar onun hatası değil.

Mehmet ne yapıyor? Bale derslerinde başarılı mı?

Bana o kadar çok kazak gönderdiniz ki, dolup taştı. Hoş ben istemiştim ya! Hangisini giyeceğimi bilmiyorum. Ayakkabı göndermenize lüzum yok. Güzel bir bot aldım burda. Çok sıcak tutuyor.

Halama yazdım. Daha cevap gelmedi.

Ellerinden öperim.

Ali Nesin

Böyle Gelmiş'i göndermeyi unutma, bitirince.

Yazın Türkiye'ye geliyorum. Trenle ikinci sınıf 310 Fr. gidiş geliş.

Istanbul, 1 Şubat 1974

Ali,

Uçak postasıyla son gönderdiğim paketi almışsmdır, sanırım. Annenin yeni ördüğü kazağı, iki geniş kemer, bir çift ayakkabı gönderdim. Ayakkabılar güzel değil ama sağlam. Bunları okul içinde şurda burda giyersin. Sen, orda yeni ayakkabı aldığını yazdığın için, güzel değil, ama çok sağlam ayakkabı gönderdim sana. Yoksa çok daha güzel ayakkabılar vardı. İstersen, başka bir çift ayakkabı daha hemen göndereyim.

Paketin içine bir çift de potinbağı koydum. Geçenki paketin içinde saat göndermiştim, alıp almadığını yazmamışsın.

Fotoğraf makinasının da eline geçmiş olması gerekli. Aldın mı? Hemen bana yaz.

Mektuplarında bir küçük imla yanlışı var, düzeltmeni rica ederim. Biliyorsun, dilimizde iki türlü "de, da" eki vardır. Biri "içinde" anlamını verir. "Evde, okulda" gibi... Bir de "dahi" anlamına geleni vardır. Şöyle ki: "Ben size ev de alırım, apartıman da alırım..." ve "Okul da olsa olur, fabrika da olsa olur" gibi. İkinci anlamdaki "de, da" ekleri, kelimeden sonra yazılır. Oysa sen bütün de ve da eklerini bitişik yazıyorsun. Bilmediğinden değil, aldırış etmediğin için yapıyorsun. Bundan sonra dikkat et.

Almanya'dan ve İran'dan para geldiğini yazdın ama, Fransa ve İngiltere'den geldiğini yazmadın. Fransa'dan iki ayrı yerden para gelmesi gerekli. Birinden, sana paranın gönderildiğini bildiren mektup aldım. O mektubu da sana gönderiyorum bu zarf içinde. Sen bu mektupla birlikte, geçen mektubumla birlikte gönderdiğim okulunun para listesini bana yine geri göndermeyi sakın unutma. Fransa ve İngiltere'den paraları alınca bana yaz. Öyle sanıyorum ki, bütün paralar sana gelince, okulun ikinci taksitini ödedikten sonra biraz daha para artacaktır. Bu artanı da, ya üçüncü taksit için okulda bırakırsın, yada gerekirse kendin için harcarsın. Orda para sıkıntısı çekme.

Bu salı akşamı tirenle Annenle birlikte Ankara'ya gidiyoruz; senin resmî öğrenci olman için işlemini yaptıracağım.

Bir hafta sonra sana yine yazarım.

Derslerinden başka şeyler düşünmemeni, kafanı gereksiz üzüntülerle yormamanı dilerim.

Aziz Nesin

Son pakette tahin pekmez de vardı. Gözlük camı işi yoluna girdi mi? Dişin nasıl, merak ediyorum. Benim ince kemerimi geri getireceksin, unutma.

İstanbul, 4 Şubat 1974

Ali,

Senin öğrencilik işlemini yaptırmak için yarın akşam Ankara'ya gidecektik. Tiren bileti bulamadık. Perşembe gecesi için bilet aldık. Annenle gideceğiz.

Okul idaresi hesap işinde, sanmam ki yanlışlık yapsın. Çok yumuşak konuş. Sonra da o listeyle birlikte geçen mektubumla gönderdiğim, Paris'ten sana para gönderildiğini bildiren mektubu bana geri gönder.

Fotoğraf makinesi bu mektubu alınca da eline geçmezse, bildir, o zaman verdiğim kimseye ne olduğunu sorayım. Daha önce sormayacağım.

Neden size İtalyanca dersi vermiyorlar? Ben uygun bir biçimde müdüre mektup yazıp sorayım mı?

Polytechnique konusunda uzun uzun düşünmek gerekir. Daha önümüzde çok zamanımız var düşünmek için. Benim bildiğimce bu Polytechnique, mühendis ve mimar - özellikle mimar - yetiştiren, yani pratik veren, dünyaca ünlü bir yüksek teknik okuldur. Eğer çok istiyorsan elbet gidersin.

Anlaşılan, sizin matematik öğretmeni pis bir herif. Şu herifle takışıp durma. Sana bir haksızlık yapar, kötülük eder diye çok korkuyorum.

Spor kolu başkam seçilmeni kutlarım.

Mehmet bale dersine gidiyor.

Tatilde, biri kız, biri erkek, iki arkadaşınla geleceğini yazmışsın. Çok iyi. Gelin. Ama neden Bayramoğlu'nda kalmak istiyorsun? Ören daha iyi değil mi? Kendi evimiz.

Hangi tarihte burda olacağınızı - yani arkadaşlarının - kesin olarak bildirirsen, ben de ona göre şimdiden Bayramoğlu'nda size yer ayırtırım. Gecikirsek yer bulunmaz. En iyisi bir hafta Bayramoğlu'nda kalın, sonra da Ören'e gidersiniz. Sevgiler

Aziz Nesin

Istanbul, 6 Şubat 1974

Ali,

Okulunun doktorundan, bir genelge-mektup geldi; herhalde bütün öğrenci anababalarına da gönderilmiş. Çocuk felci aşısının süresi dolduğunu, senin aşı yapılmana razı olup olmadığımı yazıyor. Tabii razı olduğumu bildirdim. Mektubun cevabını, okulun doktoruna değil, sana gönderiyorum. Sen bu mektubu Dr. J. Chester'e verirsin. Sakın aşı olmayı ihmal etme, hemen bu mektubu Dr. J. Chester'e ver.

Önceki mektubumda yazdığım gibi, yarın akşam tirenle Ankara'ya gidiyoruz. Annenle dört-beş gün kalırız Ankara'da. Gidişimin nedeni, senin resmî öğrencilik işlemlerini yaptırmak.

Fotoğraf makinasını hâlâ almadınsa, gönderdiğim adama soracağım.

İki aydan beri ağabeyinden mektup almıyorum. Sen onunla mektuplaşıyorsan merak ettiğimi yaz.

Fransa'dan iki yerden ve İngiltere'den para aldın mı? Aldığın paralar, okulun ikinci taksitine yetmiyorsa, hemen gerisini göndereyim. Orda kendini sıkıntıya sokmanın hiçbir anlamı yok.

Spor çalışmalarından çok memnun oluyorum, ben sporu her zaman severim. Ancaaaak, kendini bütünüyle spora verip derslerini boşladığın zamanlar kızmışımdır. Ama şimdi, bu yaşta, böyle bişey yapacağını ummam. Sen kendini denetleyebilirsin.

Haaa, az kalsın unutuyordum; yahu sen Mme. Janine'e mektup yazdın mı? Kadın senin işinle o kadar çok uğraşmıştı ki... Üstelik annene de mektup yazdı, hatır sordu. Sana şimdi Janine'in annene yazdığı mektubu gönderiyorum. Hemen Janine'e mektup yaz, ihmal etme.

Halan, mektubuna cevap vermezse, önemi yok. O zavallının yazısı iyi değildir, belki de yazamaz. Onun için cevap yazmıyordur. Senin halan, okula bile gidemedi de, üç ay halk okulunda kurs görüp okuma-yazmayı öğrendi. Sen yine fırsat düştükçe halana mektup yaz.

(Janine'in mektubu İngilizcedir. Sonra o mektubu bana geri gönder.)

Benim bu yıl Dostlar Tiyatrosunda "Aziznâme" adında bir oyunum oynuyor. Çok başarılı oldu. Şimdi 140 ıncı oyunu oynuyorlar. Sen gelince Istanbul'da bir yazlık bahçesinde seyredersin.

Geçen mektubumda da yazdım; yaz tatilinde iki arkadaşının geleceği tarihi kesin olarak bildir ki, ben de ona göre Bayramoğlu'nda yer ayırtayım.

Haberlerini bekler, başarılar dilerim.

Her mektubuma ille de cevap vermek zorunda değilsin, değerli zamanını mektup yazmaya harcama boyuna. Ama mektupların, ayda bir-ikiden aşağı düşmezse iyi olur.

Aziz Nesin

Janine'in İngilizce mektubunu bulamadım. Adresini yazıyorum. İstersen çocuklarını yazın Istanbul'a çağırabilirsin.

Mme. Janine Cuvillier 10 Avenue de Port Royal des Champs LE MESNIL ST DENIS, 78 FRANCE

Lausanne, 6-II-1974

Sevgili Babacığım,

Paketi aldım. Çok mersi. Ayakkabılar dediğin gibi güzel değil ama, sağlamsa mühim değil. Okulda giyiyorum. Geçen pakette saati aldım. Bu paketlerin içinde en çok sevindiğim tahin-pekmezler. Gelecek sefere ikişer kutu yollayın. Yunanlı arkadaşım çok seviyor. O da babasına helva ısmarlattı, şimdiye kadar bitti bile. Birer kutusunu ona veririm. Fotoğraf makinası elime geçmedi.

Fransa'dan para aldım. Bugün bankaya gittim, fakat para çekmek isterken, pasaportu okulda unuttuğumu hatırladım. Halbuki unutkanlığım, Türkiye'ye nazaran çok azalmıştı. İnşallah yine başlamaz.

Yazdığın imlâ kuralına aslında çok dikkat ederim. Yalnız bazen mektupları yetiştirmek için hızlı yazıyorum. Zannediyorum mektuplarımda fazla imlâ hatası yok. Varsa yaz. Mektuplara müsvette yapmadığım için yanlış dizilmiş cümleler bulunabilir ama fazla olmamalı. Ayrıça yazımın çok güzel olduğuna dair bir çok kişinin komplimanlarını işittim. Dediklerine göre senin yazına çok benziyormuş.

Öğrencilik işimi yapacakmışsın. Veli bulmam lâzım mı? Eğer lâzımsa lokanta sahibi kadın kabul edebilir. Çok iyi bir kadın. Biraz fazla dindar ama, beni ilgilendirmez.

Dişim gittikçe iyileşiyor. Yalnız 20 yaş dişim çok acıtıyor bu sefer. Bir tanesi tamamıyla çıktı. Üç tanesi yarı yarıya çıkmış vaziyette. Bu günlerde çok fena hastayım. Soğuk aldım, herhalde kayak yaparken almış olacağım. Bugünlerde çok imtihan var, mecburen okula gidiyorum.

İkinci devre niye bilmiyorum, birinci devreden daha az çalışıyorum. Yanımda (etütde) bir başkası var belki ondan. Tek başıma daha iyiydim. Ama sınıf geçme bakımından bir korkum yok. Yalnız maturité için İngilizce, İtalyanca ve Fransızca'dan (en çok dikte) ilerlemem lâzım. Bugünlerde sırf dikte yapıyorum. Her gün bir-iki sayfa. Bilmediğim çok kelime var. Bana yolladığınız cep defterlerinin birine bilmediğim her kelimeyi yazıyorum. Konuşulan fransızcayı biliyorum da, yazılanını bilmiyorum. Bilmediğim çok kelime çıkıyor. Bol bol da fransızca kitap okuyorum. Bunlar biraz öbür derslerimi engelliyor. Tarih, Coğrafya'da çok kelime öğreniyorum. Notlarımı yazayım. Memnun kalacak mısın bilmiyorum, ama ben pek memnun değilim.

Fizik: 10; Kimya: 10; Tarih: 7,5; Cebir: 5; İngilizce: 6-4-7; Tahrir: 6; Dilbilgisi: 7; Fiil: 7; Dikte: 1-2,5-1-3,5-5. En çok üzüldüğüm cebir, bildiğim halde yanlış yaptım. Ama mühim değil, sınıfı geçeceğimden emin olduğum için artık not almaya çalışmıyorum. Diktede gelişmeler gösterdim. Bunda da hergün dikteye çalışmamın rolü var tabii.

Ahmet iyiymiş bugünlerde. Sinan Hoca'dan da memnunmuş. Yalnız verdiği ödevleri her gün yapması lâzım. Yazın geldiğimde bana İngilizce'de yardımı dokunabilir.

Annemin yazdığına göre bugünlerde altı yedi kitabın çıkıyormuş. Böyle Gelmiş aralarında mı bilmiyorum ama bana her yeni çıkan (yeni basım değil) kitabını gönder.

Makbuzları gelecek hafta Fransa'dan gelen parayı alınca göndereceğim. Yalnız daha İngiltere'den bir şey gelmedi.

Ellerinden öperim

Ali Nesin

Istanbul, 13 Şubat 1974

Oğlum,

Dün (12 Şubat Salı) Ankara'dan döndük. Aynı gün, senin 6 Şubat tarihli mektubunu aldım.

Sana bu kez yalnız yiyecek paketi göndereyim: Helva, badem şekeri, fındıklı lokum, tahin pekmez... Başka istediğin bişey varsa, paketi göndermeden önce yaz.

Fotoğraf makinesinin neden sana ulaşmadığını, gönderttiğim arkadaşa bugün telefonla soracağım.

Sana gönderilen paraların okul taksitini karşılayıp karşılamadığını öğrenmek istiyorum. Karşılamıyorsa para gönderteceğim. Ayrıca Zuhal'in kocası Ali Yavaş[1] , her ay başında sana 3 bin Türk lirası karşılığı mark gönderecek. Bu paralar sana geldikçe okul yönetmenine verirsin. Kendin de gereksindiğin, dilediğin kadar harcarsın.

Senin imlân genellikle doğrudur, yazın da güzeldir. Bileğimdeki tutukluk (el krampı) yüzünden, yirmi yıldanberi benim yazım çok çirkinleşti. Kimileyin, yorgun ve sinirliyken hiç yazamıyorum

Öğrencilik işlemin yapılıyor. Biz sana veli bulduk. Gerekirse o hanıma rica ederiz.

Sınav notların hiç de kötü değil. Peki İtalyanca öğrenimin ne olacak? Bunu okula yazıp sorayım mı?

Elimde bir iki küçük iş var. Onları bitirince Böyle Gelmiş'e başlayacağım.

Gözlerinden öperim oğlum.

Aziz Nesin

Verbier, 21-2-1974

Sevgili Babacığım,

Sana uzun zamandır yazamadım. Vakit darlığından tabii. Son günlerde sık sık mektuplarını almıştım halbuki. Ağabeyim sana olduğu gibi bana da ender yazıyor.

1. Zuhal, eşim Meral'in kızkardeşi. Kocası ve kendisi Almanya'da işçi olarak çalışıyordu. Ali"ye gönderdikleri parayı Türkiye'de kendilerine ödüyordum. Bu, çok kısa sürmüştür. Aziz

Çalıştığım yerin patronu veliliği kabul etti. Zaten kabul edeceğini biliyordum. Tek iş annemin bir mektup yazmasına ve doldurulacak kâğıtları göndermesine kalıyor.

Karnem elinize geçmiştir. Memnun olmanız lâzım. Ben de hiç beklemediğim bir derece elde ettim. Bu karne sizde kalabilir. Okula göndermenize lüzum yok.

Fotoğraf makinası elime geçmedi. Adama soruverin. Eğer göndermediyse, postayla gönderin, ne kadarsa öderim. Tabii kendi paramdan. İkinci devre hiç senin parandan harcamadım. Cep harçlığımı kendi paramdan aldım. Şimdi 200 Fr. param var. Bu hafta da 200 Fr. kazanacağım, ayrıca Paskalya tatilinde de 400 Fr... 800 Fr. sene sonuna kadar yeter de artar bile. Tren paramı da kendim kazanmaya çalışacağım. Gidiş geliş 310 Fr. Kazanamazsam parandan alacağım tabii. Okulun taksidi ödendi. Geriye 2000 Fr. kaldı. Gelecek takside ödenmek üzere okula yatırdım.

Technicum'a giden bir çocukla tanıştım. Eğer matematikçi olmak istiyorsam Champittet'de kalmamı tavsiye etti. Ben de bir daha fikir değiştirmemek üzere kalmaya karar verdim. Polytechnique'e giden bir başka genç de, polytechnique'in (EPU = école polytechnique université) çok iyi olduğunu hem matematik, hem fizik yapmak istiyorsam en fazla 6 senede bitireceğimi söyledi.

Bayramoğlu için 15-30 Temmuz dönemi iyidir herhalde. Dişim çok iyi. Hemen hemen öbür dişlerden farkı kalmadı. Yalnız 20 yaş dişlerim çok acıtıyor, ne kadar zaman oldu hâlâ geçmedi.

Mehmet bale okulunu başardı mı? Geçen gün Murat'la Mehmet'i rüyamda gördüm. Beraber top oynuyorduk. Çok özledim ikisini de. Murat seneye okula gidecek galiba. Mehmet'in bisikleti hâlâ sağlam mı? Sanmam.

Çıkan kitaplarını mutlaka istiyorum. Böyle Gelmiş'i de bitirmişsindir sanırım. Haa, sizden bir ricam var; bu kitapları gönderirken, kitaplığımın fransızca gramer kitaplarının içinde beyaz kaplı, ince "à ou de" diye bir kitap olması lâzım. Bulabilirseniz gönderin lütfen. Burada da epey, kitabım var, ders kitapları haricinde. Artık ihtiyacım olmayanları sene sonuna doğru göndereceğim.

Resimleri gönderdim. Saçım o kadar uzun değil artık, kestirdim.

Sevgilerle

Ali Nesin

Lausanne, 1-III-1974

Sevgili Babacığım,

Annemin yazdığına göre hastaymışsın. Göz tansiyonun çıkmış. Aman dikkat et, sık sık doktora git. Şimdi neden sık ve uzun yazmadığını anlıyorum. Şimdi yazmaya mecbur değilsin. Gözün geçince uzun ve sık yazarsın.

Almanya'dan 690 Fr. geldi. 600 D.M. Makbuzunu sana yollamıştım ama bana öyle geliyor ki, geçen sefer 600 D.M.'nin karşılığı daha fazlaydı. Makbuzu yolluyorum. Senin paranı başka, benim paramı başka bir yere koyuyorum. Şimdiye kadar 850 Fr. kazandım. Bana 380 Fr. kaldı. Paskalya'da da kazanacağım biraz yeter sene sonuna kadar.

Okul 30 Haziran'da kapanıyor. Türkiye'ye geliş tarihini daha söyleyemem tabii.

Kadın veliliği kabul etti, tek iş mektup yazmak. Adresini tekrar yazıyorum:

Mme. Volluz Restaurant Relais des Neiges Verbier Valais / Suisse

Çok iyi bir kadın. Ben doğrusu veli olarak onu tercih ederim.

Dün basket maçım vardı. Kaburgalarımla bir çıkıntıya düştüm. Çok fena acıyor. Her nefes alışta, merdiven çıkışta zonkluyor. Doktora gitmeye değer mi ki? Bir kaç güne kadar azalmazsa ağrısı, gideceğim doktora.

Ahmet'in tekrar İngiltere'ye gitmek istemesine sevindim. Hiç tahmin etmiyordum. Demek insanlar serbest oldukları zamanda iyi kararlar alabiliyorlarmış! Kimyayı da sevmiş. Eczacı kimyager filân olur. Ben de ona yazacağım. Ama lütfen illâ şu olacaksın diye zorlamayın, tam tersi olur; zaten şimdiye kadar hep böyle oldu.

Sınıfım çok azgın. Sene başında 31 kişiydik, ayrılanlarla 27 kaldık. Sandığıma göre bir kaç kişi daha atılacak, çünkü her M. Lovey'in (matematikçi) sorgulamasında, en az iki üç kişi okuldan atılıyor. Sınıf yaramaz olmasına rağmen, o eski azgın günlerim geçti artık.

İsviçre'de okullar 10 ay olmasına rağmen, durmadan tatil var, bir hafta, iki hafta. Tatilleri çıkarırsan geriye bir şey kalmıyor ki.

Halamdan bir mektup aldım. Yazacağım hemen. Yazacak da çok kimse var. Bazen dersleri bir kenara itip mektup yazıyorum. Artık derslere harıl harıl sarılmayacağım. Daha sık kitap okuyacağım. Fransızcama derslerden daha çok yardım ediyor. Şimdi Çehov'un

hikâyelerini okuyorum. Harika! Fransızca kitap olsun da nasıl olursa olsun, kalite pek aramıyorum. Yine de şansa iyi kitaplar düşüyor.

Ağabeyim de yazdı. Yeni bir gurup kuruyormuş.[1] Salonun hazırlıklarıyla meşgulmuş. O yüzden yazmaya pek vakti yokmuş.

Annem burstan filân bahsediyor. Belki başka ülkelerde olur ama İsviçre'de olmaz bu burs işi. Bir defa yabancı öğrencilerin çoğu başarılı. Burs verecek olsalar hep yabancılara verecekler. Üstelik Fransa gibi kültürü filan da yok, ne aşılasın? Hem İsviçreliler yabancılara yardım değil, mümkün olduğu kadar çok soymaya bakıyorlar. Her İsviçreli'nin bir kartı var, o karttan olmayanlar yani yabancılar herşeye daha pahalı ödüyorlar: tren, otobüs (bütün taşıtlar), sinema, tiyatro (eğlence yerleri) bize daha pahalı. Üstelik yabancılar, İsviçrelilerden çok daha az ücret alıyorlar. Hemen, hemen yarısı kadar. İsviçreliler artık ağır işlerde çalışmıyorlar. Ağır işler için yabancılar var.

Çalıştığım yerin patronu, okulda yemekler kötü diye bir kutu vitamin hapı verdi. Her öğlen alıyorum. Pek ihtiyacım yok ama neyse. Ucuz da değil bizim paramızla 60 T.L. Zaten kadına veliliği teklif ettiğimde çok sevindi.

Annemin arabası nasıl? Tamirden geçmiştir herhalde artık. Söyle ona, yazın bana kullandırtsın. Çünkü nasıl olsa ehliyet alacağım. Ehliyet alırsam, çok büyük bir şansla burada alırım. Sordum, ehliyet için ders çok pahalıymış. O kadar para vereceğime bana öğretiverir. Yok eski arabada öğrenmem lâzımmış. Kendi arabası yeni mi sanki? Durmadan tamircide. Hoşçakal

Ali Nesin

Istanbul, 6 Mart 1974

Canım yavrum,

21 Şubat tarihli mektubuna dün cevap yazacaktım ki, senin 1 Mart tarihli mektubun geldi. Annen, hastalığımı abartmış. Oysa kendisine, sana yazmamasını da söylemiştim. Gözümdeki hastalık gerçekten önemli değil. Sen de bigün baba olunca anlayacaksın ki, yalnız annelerin ve çocukların hastalıkları önemlidir, babaların hiçbir hastalığı önemli sayılmaz. Babalar, taş gibi, çelik gibi, demirli beton

1. Büyük oğlum Ateş, İtalya'da Bologna Üniversitesi'nde tiyatro eğitimi görüyordu. Aziz

gibi dirençli, dayanıklı olmak zorundadırlar. İyiyim, gözlerim de gittikçe iyileşiyor.

Karnen geldi. Başarınla beni çok sevindiriyorsun. Sağol. Benim hasta olmamam, mutlu olmam, yalnız ve yalnız çocuklarımın başarılarına bağlıdır. Sınıfında ikinci olmuşsun. Ama sen benim gözümde her zaman birincisin. Ben de babamın gözünde her zaman, her yerde birinciydim. Babam, ben daha lise öğrencisiyken, beni neden cumhurbaşkanı yapmıyorlar diye şaşar ve bu yüzden bana haksızlık edildiği sanısına varırdı. Elbet abartıyorum ama, babamın böyle bir güveni vardı. Ama ben onun bu güvenini hiçbir zaman kötüye kullanmadım.

Benim de sana güvenim çok. Baba-oğul arasında bu durum oldukça tehlikelidir. Çünkü sana çabuk küsebilirim. Ahmet için yazdıklarında bana tümüyle haksızlık ettin. Bunu hiç konuşmak istemiyorum, unutmak istiyorum. Yeni mektubunda da "Lütfen illâ şu olacaksın diye zorlamayın, tam tersi olur; zaten şimdiye kadar hep böyle oldu" diye yazmışsın. Ben oğullarımı ve annenizi ne zaman herhangi bişeye zorladım? Değil yalnız Türkiye'de, başka ülkelerde de anneniz ve sizin kadar özgür anne ve çocuk yoktur. Hanginiz ne isterseniz olursunuz, nerde isterseniz orda okursunuz; ben size hep destek, hep yardımcıyım. Yalnız ben bir baba olarak, bunca deneyimler geçirmiş yaşlıca bir adam olarak, ilke sorunlarında (prensip meselelerinde) veto hakkımı kullanırım. Ahmet için de böyle oldu. Ahmet liseyi, hatta ortaokulu bitirmeden tiyatro okuluna, yada bir Art School'a gitmek istedi. Bu, ilke sorunuydu, babalığıma dayanarak veto hakkımı kullandım. "Lise bitmeden hiçbirşey olmaz!" dedim. Liseyi bitirdikten sonra, ne isterse olabilmekte özgür olduğunu söyledim. Bugün lise bitirmemiş insan, insandan bile sayılmıyor. Kardeşin liseyi bitiremeyecek kadar yeteneksiz mi, geri zekâlı mı? Bak, Mehmet'i ortaokula gitmesi için zorluyor muyum? Eğer Ahmet liseyi bitirmezse, aşağılık duygusuna kapılacaktır. Aile bağları kopacak, insanlara küsecek, haksızlığa uğradığım sanacaktır. Ve bana düşman olacaktır. Ben bunları gördüğüm, bildiğim için, onu liseyi bitirmeye zorluyorum. Her başarısız çocuk, başarısızlığının nedeni olarak babasını gösterir. Bir zamanlar ağabeyin böyle yapıyordu. Şimdi de Ahmet böyle yapıyor. Ben baba olarak, bu uydurmaları görmezden, duymazdan geliyorum.

Ama bu suçlamalar senden gelince, doğrusu çok kırılıyorum. Hem çocuklarımın başarısı için ölesiye çalışayım, hem de onlar beni suçlasınlar, hayır, bu kadarı da olmaz! Üstelik beni suçlarken de, kendilerini inandırdıkları bir yalana kaptırıyorlar. Hani, Feneryolu otobüs durağında, "Erkek adamın cebinde para olur" deyip, size kırk-elli kuruş bozuk para verdiğimi söyleyip benim cimriliğimle alay[1] ettiğiniz gibi. Ne denli haksız olduğunuzu sonradan anlattım size... Aynı olayı insanlar başka türlü yorumlayabilirler.

Ahmet sana kendisini yolda görmezden geldiğimi yazmış. Hayır yok böyle şey. Benim gibi bir baba, oğlunu hiç görmezden gelebilir mi! Belki de gözlerimin hasta olduğu bigün onu gerçekten görmemişimdir. Öyleyse, o neden yanıma gelmemiş... Neyse, bunları unutmak istiyorum. Bunları sakın Ahmet'e yazma, bana da bu konuda bişey yazma. Babalar, çocuklarının kusurlarını hep unutmak zorundadırlar.

Orda ille de kendi kazandığın paranı kullanmak için hiç boşuna sıkıntıya girme. Çok şükür paramız var. İstediğin kadar harcayabilirsin. Yakında sana hem Berlin'den (Benim çevirmenden), hem de İran'dan (Yazdığım gazeteden) para gelecek. Bu paralar, üçüncü okul taksitini de öder. Hatta artar bile. Artan para da yine okulda kalsın ki, gelecek yılın okul taksiti için bize kolaylık olur. Çünkü, yaz tatilinden sonra, para bulmakta zorluk çekiyorum.

Orda veli olması için bir Türk'e yazıldı. Ona senin için garanti belgesi gönderildi. Henüz cevap alamadık. Ondan olumsuz cevap alırsak, o zaman İsviçreli kadın senin velin olur. Bir Türk'ün veli olmasında işlem kolaylığı var. Çünkü Türk'ün vereceği garanti belgesiniyse, önce bir resmi İsviçre makamı, sonra da bizim konsolosluk onaylayacak. Her neyse, daha vaktimiz var, Türk'ten gelecek cevabı bekliyoruz.

Oğlum, spor yapmandan memnunum ama, öyle dişini, kolunu, bacağını, kaburganı incitecek kadar da kırıcı spordan yana değilim. Bana spora gereğinden çok düştün gibi geliyor. Bu konuda kendini birazcık denetler, frenlersen iyi olur sanırım. Dişini düşünüp dururken

1. İki oğlumun belleğinde onlara çok az bozuk para verdiğim yeretmiş. Oysa, otobüs durağındaydık ve cebimdeki bütün parayı onlara vermiştim, başka param yoktu ki. Aziz

şimdi de kaburgan çıktı. Bana hemen nasıl olduğunu bildir. Gerekiyorsa hemen doktora git.

Ahmet tekrar İngiltere'ye gitmek istediğini bana söylemiş değil. Söylerse düşüneceğim. Çünkü, onun İngiltere serüveni bana 100 bin liraya patladı. Ben o 100 bin lirayı kazanmak için sağlığımı ortaya koyuyorum, kolay değil. Bu para havaya gitti. Şimdi de burda, saati yüz liradan haftada iki ders İngilizce, bir ders kimya, bir ders de fizik alıyor. Bakalım ne olacak? Henüz, biolojiye çalışmaya başladığını da sanmıyorum. Sağlığım elvermediği için, ona hiçbişey söylediğim yok. Kimyayı sevmiş olması sözü de, sanırım, annenin kuruntusu. Her ne isterse olsun, ama önce liseyi bitirsin; ister burda, ister İngiltere'de. Ben, hepinizden olduğu gibi, ondan da hiçbişey esirgemedim. Ama Ahmet kendini hiç mi hiç zora sokmuyor. Hep işin fiyakasında. Sen ona en yumuşak biçimde İngiltere'de okumasının iyi olacağını yazarsan iyi yaparsın. Önemli olan İngiltere'de iyi bir okul bulabilmektir. Çünkü İngiltere'de çok kötü okullar da var. Ona bulduğumuz, en iyi okullardan biriydi. O okulu bırakmakla yaşamının en büyük aptallığını yaptı. Yine de akıllandığını sanmıyorum. Örneğin annesine, İngiltere'de kızlı oğlanlı karma okula gitmek istediğini söylemiş. Ben de karma okula gitmesini isterim. Ama onun amacı, başka...

Ona buna o kadar çok mektup yazarak zamanını ziyan etme. İsviçre'ye, zamanını mektup yazmakla geçirmek için gitmediğini düşün. Mektuplaştığın kimilerini, az önemlileri çıkar, onlara yazma. Ya ben ne yapayım? Her ülkede, üçer, dörder kişi olmak üzere 23 ülkeyle mektuplaşıyorum. Ne kadar çok zamanımı alıyor. Bir de, sana aradan bir ay geçti de bikez mektup gecikti diye, bana darılıyorsun. Her neyse, mektuplarını azalt. Hatta bize bile daha seyrek yazabilirsin. Dersleri biyana itip mektup yazmak, ne saçmalık!

"Artık derslere harıl harıl sarılmayacağım" diye yazmışsın. Doğru değil bence. Başka işlerden kıs, zamanını derslerine ayır. Fransızca kitap okuman çok iyi elbette.

Annenin yazdığı burs işi İsviçre'de olmaz. O bilmediğinden yazmış. Ayrıca senin ihtiyacın da yok. Hele önce hayırlısıyla şu liseyi bitir. Ondan sonrası kolay. İsviçre'nin burs vermeme konusunda yazdıklarında haklısın. Aynı şeyleri annene daha önce söyledim ama, anlatamadım.

Annenin arabası iyi. Ama ondan arabasını sakın isteme .Boşuna böyle bir istekte bulunma. Bence gereği de yok. Anneni bu konuda haklı buluyorum. Ehliyet almak için direksiyon kursları İsviçre'de pahalıysa, burdaki kurslara gidersin. Yirmi ders yeter. Hatta, pahalı bile olsa, İsviçre'de de kurslara gidebilirsin. Sana arabayı, üniversiteye başladığın yıl alacağım. Yani önümüzde zaman var. Hiç merak etme. Hepinizin araba paraları hazır. Yalnız ağabeyin ehliyet almamakta inat ediyor.[1] Mutlaka yaz.

Ahmet'e gönderdiğin fotoğrafları gördüm, çok güzel hepsi. Yalnız saçların çok uzun. Sonradan kestirdiğini yazıyorsun. Istanbul'a yazın gelişinden tam on gün sonra, çok rica ederim, sen kendiliğinden saçlarını kestir. Sonra yine istediğin kadar uzatırsın. Ama önce kestir.

Fotoğraf makinasını verip sana gönderttiğim arkadaşa (Kumru'nun babası Aslan Başer Kafaoğlu)[2] telefon edip, henüz makinayı almadığını söyledim. Pek şaştı. Hemen mektup yazıp soracağını söyledi. Gelecek mektubunda, makineyi alıp almadığını yine yaz bana.

Bu hafta içinde sana bir paket daha göndereceğim. İçinde helva, tahin pekmez, fındıklı lokum filan olacak... Başka istediğin bişey varsa acele yaz. Senin cevabın gelinceye kadar paketi bekletirim.

Mehmet'le Murat, kendilerini rüyada gördüğünü söyleyince çok sevindiler. Mehmet bale derslerine gidiyor. Ama eh işte şöyle böyle... Bu çocuğun başarı göstereceği yolu arayıp durmaktayım. Henüz bulamadım. Mehmet'in bisikleti sağlam, çünkü annesi kaldırdı. Yazın binecek. Mehmet'e bir de kocaman gitar aldım, ama derse gitmiyor, çünkü boşuna...

Sana "Cumhuriyet Döneminde Türk Mizahı" adlı kitabımı gönderdim. Ama üsteleyerek istediğin için gönderdim. Yoksa, okuyup da orda zamanını yitirmeni istemiyorum. Başındaki araştırma çok önemlidir. Buraya gelince tatilde okursun.

İstediğin kitabı, annen kitaplığında aradı ama bulamadı.

Bayramoğlu'nda kalmak istiyorsun. Oğlum, Ören daha güzel değil mi? Bu yıl Ören'de, üstelik iki evimiz de var. Biri bildiğin, bir de yeni yapılan. Bence en iyisi, arkadaşlarınla birlikte birkaç gün Istanbul'da

1. Hâlâ 4 kardeşten hiçbirimizin ehliyeti de yok almaya niyeti de. Ahmet
2. Yazar, ekonomist ve 1994 Sosyalist Birlik Partisi Istanbul Belediye Başkan adayı.

kaldıktan sonra hep birlikte Ören'e gitmenizdir. Bununla birlikte, size yalnız bir hafta için Bayramoğlu'nda iki oda ayırtacağım. Odanın birinde, erkek arkadaşın, sen ve Ahmet kalırsınız, öbüründe de annenle kız arkadaşın kalır. Çok para vermemek için bir hafta yeter diyorum. Ben üç gün sonra Istanbul'a inince Bayramoğlu'nda iki oda ayırtacağım bir hafta için. Tarih olarak 15-21 Temmuz olacak.

Şimdi sana seninle ilgili, pek iç açıcı olmayan bir haber vereyim. Ders numaraları karnenden sonra, bir de, her zamanki gibi durum karnen geldi. Burda üç numara var. Conduite yani (Discipline, docilité, exactitude, politesse). İşte bunlardan "bien" almışsın. Kutlarım.

İkincisi "Tenue" yani (Propreté, vêtements, cheveux). Bundan da "bien" almışsın. Kutlarım.

Üçüncüsü "Ordre" (Pupitre, armoire, casier.) İşte bundan kaç almışsın, biliyor musun? Elbet, bilirsin: "mal" Benim için sürpriz değil, herhalde senin için de değil. Okula ilk gittiğin aylar, çok dikkatli davrandığın için "ordre"da "bien"di. Ama sonradan yine kendini kapıp koyverdin, okula alıştın, rahatladın, kendini bıraktın. Bu düzensizlik, başarılarını engelliyecek diye çok korkuyorum. Aman dikkatli ol canım oğlum.

Şimdi de ağabeyinden aldığım mektuba cevap yazacağım. Sen de ağabeyine yaz. Burda herşey iyi, çok iyi, hepimiz iyiyiz. Ahmet de iyi, elbet çok daha iyi olacak. Özlemle gözlerinden öperim canım Ali'm.

Aziz Nesin

Unesco dergisi ``Görüşler'' gönderdim, aldın mı?

Lausanne, 10 - 3 - 74

Sevgili Anneciğim, Babacığım,

Size beraber yazmak zorundayım, çünkü fazla vaktim yok.

Deskriptif Geometri'den fazla bir şey anlamadığım için, yeni iki tane kitap aldım. Bu kitaplar için 35 Fr. harcadım. İçim gitti kazandığım paracıkları harcarken, ama mecbur oldum.

İtalyanca dersleri almaya başladım. Yaza ağabeyimden biraz ders alırım. İlk ders bana biraz zor geldi. Tabii şimdilik okumasını öğreniyorum.

Kitabını aldım, çok çok mersi. Çok sevindim. Daha ilk günden okumaya başladım. En çok Haldun Taner'in hikâyesi hoşuma gitti.

Vaktimi boşa harcamıyorum kitabı okurken. Zaten bir sürü kitap okuyordum. Yalnız Fransızca değil, Türkçe de var içlerinde. "Elâlemin" kitabım okuyacağıma babamınkini okurum! Paketi gördüğüm zaman "Böyle Gelmiş" sandım ilk önce. Herhalde yakında bitirirsin.

Hastaymışsın, dikkât et. Uzun mektup yazmana lüzum yok. Ben senden mektup isterken, haksızlık yapıyorum senin bana yazdığın şekilde: nasıl sen bana yazarken, vakit kaybediyorum demiyorsan, ben de senin kitaplarını okurken vakit kaybetmiyorum.

Türkiye'deyken dediğin gibi hocalarla arkadaş olmaya bakıyorum. Tabii hiç bir zaman aradaki mesafeyi bozmadan ve "yağcılık" yapmadan. Hocalardan en iyi arkadaşım kimyacı. Her imtahanından 10 almam sevindiriyor. Sınıfta öyle aptal insanlar var ki, nasıl bu seneye kadar gelmişler ve nasıl "scientifique" branşını seçmişler şaşıyorum.

Bugün fransızca hocası "maturité" imtahanının programını okudu. Matematik, fizik, kimyadan hiç bir korkum yok da, italyanca ve fransızcadan açık açık korkuyorum. Bu korkumu fransızca hocama söyledim de bana: "önünde daha 2,5 sene var, çabuk geçer ama çok şey öğrenilir" dedi. Sesinden ümitsiz olduğu belliydi. Her geçen gün çok az fransızca bildiğimin farkına varıyorum zaten. Eğer ilk iki imtahan başaramazsam (her imtahan 6 ayda bir), yani bir sene sonra, Türkiye'ye döner diplomamı Türkiye'den alıp tekrar İsviçre'ye dönerim. İmtahan kapısında yıllarca sürtücek değilim ya!

Mme. Volluz'ye yazdınız mı? Madem çabuk olmasını istiyorsunuz, acele edin. Bahara geldik, birşey kalmadı önümüzde. Olmadığı taktirde, askerlik yoklaması için Türkiye'ye dönmek zorunda kalacağım değil mi?

Ahmet ne oldu, niye yazmıyor? Memnundur hayatından tahmin ederim. Çünkü başı dertte olduğu zaman yazıyor sanıyorum. Size de ne zamandır mektup yazamadım, ne de aldım. Yalnız annemin son mektubuna cevap veremedim, kusura bakma. Ama sana da babama da en kısa zamanda ayrı ayrı yazacağım.

Sene sonunda param kalırsa, kalmazsa "baba parasıyla" çadır, kır yatağı, sırt çantası ve bir iki araç gereç almak istiyorum eğer izin varsa. Herhalde verirsin babacığım. 250 Fr. tutuyor hepsi dahil. İsviçre için

pahalı değil, Türkiye'de de daha iyisini bulamam zaten, zannediyorum daha da pahalıya gelir.

Eskiden Türkiye'ye gelme niyetim yoktu yazın. Hiç özlemek aklımdan geçmiyordu. Şimdi ise sık sık düşünüyorum. Yaptıklarımı, yapacaklarımı, sizleri, arkadaşları, en çok Ahmet'i düşünüyorum. En çok onu özlemem normaldir tabii.

Araban nasıl anneciğim. Bana gelince mutlaka öğretmelisin, yoksa gizli alırım. Açık açık söyliyeyim. Zaten dediğine göre, babam, liseyi bitirince alacakmış, daha iyi ya, fazladan hocaya para vermem böylece. Hiç bir şeyini bozmam merak etme.

Karnede birinci filan olamayacağım, ne ikinci, ne de üçüncü, çalışmayı bıraktım. Zaten canım çıkmıştı çalışmaktan ama asıl sebep o değil, fransızcayı öğrenmem lâzım, not peşinde koşmaktan vazgeçtim.

Sizden bir ricam var. Hatta bir kaç: kütüphanemin fransızca gramer kitapları rafında şu kitaplar olacak, gönderebilir misiniz lütfen: 1. à ou de (beyaz, ince kaplı, ince bir kitap), 2. Adını pek hatırlamadığım mavi kaplı, kalın, güzel ciltli bir kitap olacak, en çok lâzım olan o, inşallah bulursunuz. 3. Bir başkası ise, kısa boyutlu, kısaca, sarı ciltli, gramer kitabı, yazarı biraz önce aklımdaydı ama unuttum şimdi. İkisinin de yazarı ayrı ayrı kimseler ama en meşhur fransız gramercileri. Ahmet'e söyleyin arasın, bulur sanıyorum. Bulamazsa mühim değil, o zaman yazarlarını ne yapıp edip bulurum. Hah! Birinci kitabın yazarını hatırladım "Mauget"

Herneyse. Tahin Pekmez'lerle birlikte bekliyorum.

Uzun mektularınızı bekliyorum. Sevgilerle

Ali Nesin

Mehmet'ten haberler yazın, balerinliği başarıyor mu?

Lausanne, 11-3-74

Sevgili Babacığım.

Uzun mektubunu aldım. Hastalığının önemli olup olmadığını bilmiyorum ama pek önemsiz gibi gözükmüyor. Ahmet'de yazmıştı, eğer geçmezse Rusya'ya gidip ameliyat olacakmışsın. Engel etme, dediğin gibi sadece kendi sağlığını değil, bizi de düşünmelisin. Bunu bencillikten söylemiyorum, yerinde olsaydım aynı şeyleri yapar,

kendimden çok çocukları düşünürdüm, zaten öyle de olacak. İsviçre'de tatlı tatlı okurken, birden Türkiye'ye dönmek, çok acı olur benim için.

Karneme sevindiğine sevindim. Yalnız "ordre"un niye "mal" olduğunu sana yazayım. Birincisi eskiden yalnız otururken, yanıma bir başkası geldi, yani kitaplarım iki sıraya sığmazken, bir tanesine sığdırmak zorunda kaldım. Okuduğum, lâzım olmayan kitaplarımı odama almama rağmen sıram dopdoluydu. Fakat yine de düzenliydim. kitaplarım sırayla dizilmiş, dosyalarım üstüste... Sıraların kontrolü yapıldığı gün, etüd hocası beni kitap okurken gördü, niye çalışmıyorsun diye sordu, dersim yok dedim. Aç sıranı dedi, açtım, baktı ve karnesine bir şeyler yazdı. Demek ders çalışmadığıma kızarak kötü düzenliyim diye yazmış. Onun fikri önemli değil ama hakikaten düzenliyim, eskisinden çok.

Veli olarak, İsviçreli kadını tercih ederim, ama artık yazdıysanız mesele yok. Yalnız yazmadan önce bir de benim fikrimi alsaydınız daha memnun olurdum. Unutmayın ki adam sizin değil, benim velim olacak, herneyse...

"Erkek adamın cebinde para olur" hikâyesine çok kızmışsın bakıyorum.[1] Yıllardır bir şakayı, ciddiye alarak söyleyeceğini bilseydim böyle bir şeyi söylemezdim. Böyle yapmakla kime benziyorsun biliyor musun? Toros Canavarı'ndaki[2] kadına, yıllardır rüyayı sahi sanacak zavallı adama hücum ediyor. Yine de aynı hikâyeyi tekrar etmen beni çok güldürdü.

Ahmet'in bana yazdığına inanmak zorundaydım, çünkü olayların içinde değildim. Şimdi sen yazdın sana inandım, kim yazarsa ona inanıyorum; yalnız Ahmet'in yalan söyleyeceğine inanmam, mutlaka sen görmemişsindir, o başka yöne almıştır senin dalgınlığını. Zorlamak meselesiyle de yazacaklarım vardı ama istemiyorsan yazmam, bir gün konuşuruz.

Kitabın başındaki (hikâye) önsöz harika. Çok beğendim. En çok hoşuma giden paragraflar "Neden güleriz?" "Neye kime güleriz" Hele neye kime güleriz çok güzel, hiç kendimize güldüğümüzü

1. Babamın bir önceki mektupta Ali'ye yazdığı 45-50 kuruşluk harçlık meselesi. "Erkek adamın cebinde para olur" diye bize tramvayda para vermişti. 5 ve 10 kuruşları alınca biz de gülmüştük. Ahmet
2. Toros Canavarı benim tiyatro oyunlarımdan biridir. Aziz

düşünmemiştim! Yalnız biraz fazla tekrar var. Mesela: düşene gülünmesi, ezilenin mizahı haddinden çok tekrarlanmış. Buna karşılık, kolay anlaşılır bir dilde yazmışsın ve içinde çok hoş ve ince espriler var. Hikâyelerin bir kaç tanesini okudum, önsözü de zaten daha tam bitirmedim. Hikâyelerden (okuduklarımın içinde) en çok Haldun Taner'i beğendim. Zaten daha önce "Oniki'ye Bir Var"ı okumuştum, o da hârikaydı. Hikâyelerine çok özen gösteriyor galiba. Bundan başka Erhan Tığlı, Kenan Akıncı, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Suavi Sualp'i beğendim. Çok beğenmişim değil mi? Ama sen de iyi hikâyelerini seçtin herhalde. Vedat Saygel'de, Şemsi Belli'de senin taklitini yapanlardan, başkalarında da var ama, bunlarda çok belli.

Gazeteleri aldım, çok mersi. Burda aylık "Science et Anenis" (bilim ve gelecek) diye bir dergi alıyorum, çok iyi, biraz pahalı ama değer (7 Fr = 35 T.L.)

Burda kendi paramı kullanıyorum, ama senin paranı kullanmak için hiç çekinmem. Yalnız senin parandan almam için okula mektup yazman lâzım "Préfet de l'Internat"ya. Şimdilik ihtiyacım yok, ihtiyacım olduğunda sana yazarım. Yazın okulda para bırakabileceğimi sanmıyorum. Bankaya yatırırım, yabancılara %4 faiz var. Tabii İsviçrelilere daha fazla, yalnız 18 yaşımı doldurmadığım için bir takım kâğıtlar doldurmamız lâzım. Gerektiği zaman yollarım size.

Ahmet'e İngiltere'ye gitmesi için bir mektup yazdım, iyi bir mektuptu, ikincisini de yazdım, fotoğrafları gönderdim cevap gelmedi. Bekliyorum.

Mehmet'in balede pek başarılı olmamasına üzüldüm, pek de becerikli değil ki bir sanat okuluna gitsin. Bir matbaacının yanına vermek te pek fena fikir değil.

Mektup yazdıklarımın içinde önemsiz olanları çıkartamam ama, bana ender yazanları çıkartabilirim. Bana yazan, değer vermiş, zaman ayırmış bir kimseye cevap vermemezlik edemem. Derslerimin iyi olduğu için mektup yazmamam gereksiz. Bol bol da kitap okumam iyi, daha az çalıştığım dersler Tarih ve Coğrafya, öbürkülere yine çalışıyorum. Notlarım inebilir ama mühim değil.

Saçlarımı kestirdim, yarın yine kestireceğim, hep belli bir uzunlukta tutuyorum.

Makineyi almadım hâlâ, ne oldu bilmiyorum, okul sekreterine de soracağım.

Bayramoğlu'nda yalnız bir oda ayırt. Arkadaşların geleceği belli değil. Cezayirli, Türkiye ile Cezayir arasında tercih yapamıyor. Yıllardır Cezayir'e gitmemiş olduğu için ülkesine gideceğini sanıyorum. Kız ise başında sandığım kadar sempatik olmadığı için getirmeye pek niyetli değilim. Bayramoğlu'nda Annem, ben, Ahmet, istersen sen kalırız. Sevgilerle

Ali Nesin

Istanbul - 19 Mart 1974

Sevgili Ali oğlum,

Göz hastalığım önemli değil. Göz tansiyonu ilaçlarla gittikçe azalıyor. Yani ameliyat tehlikesini atlattım. Şimdi büsbütün iyiyim. Elbet, kesin ameliyat gerekirse dışarda olacağım. Ama şimdilik böyle bir durum yok.

Sen Türkçe'yi unutuyor musun yoksa? "İhmal etme" diye yazacak yerde "engel etme" diye yazmışsın.

Sana orda veli olarak, isteğin üzerine, patronun olan hanımı ben de uygun buldum. Kendisine bu hafta Fransızca yazdırtacağım mektubu göndereceğim.

"Erkek adamın cebinde parası olur" hikâyesi, senin sandığın gibi beni derinden etkilemedi. Bunu, sana bir yanlış anlaşılmayı açıklamak için yazdım. Yani insanlar, aynı davranışı nasıl başka başka ve değişik yorumluyorlar; bunu anlatmak istedim. Çünkü, bu benim üzerinde çok durduğum konudur. O olayı eserlerimde de bikaç yerde kullanacağım.

Orda Türkçe kitap okumanı hiç istemiyorum. Onun için de sana kitaplarımdan göndermiyorum. Tatlı Betüş adlı yeni bir romanım çıktı. Göndermeyeceğim. Buraya gelince okursun.

"Bilim ve Gelecek" adlı dergiye abone ol istiyorsan. Pahalı diye almazlık etme. Sana bugünlerde İngiltere'den de para gönderildi. İran'dan da gelecek. Hiç sıkıntı çekme orda.

Öyle sanıyorum, bu son gönderilen paralarla, okulun üçüncü taksidi de ödenmiş olacak.

Gelecek yıl taksidi için, neden okul idaresinde para bırakamayacağını anlamadım. Pek de güzel, okul idaresine bırakabilirsin ve onlara gelecek yılın taksiti olduğunu söylersin.

Çünkü, yaz aylarında bizim genellikle giderlerimiz artıyor, buna karşılık gelirlerimiz azalıyor. Onun için, senin okulunun gelecek yıl ilk taksitini şimdiden göndertmek istiyorum. Hatta, sen burda tatildeyken bile, oraya senin adına para gönderebilirler. Bunları okul idaresine güzelce anlat.

Senin okul idaresinden para alman için, ne diye ben okul idaresine yazı yazayım? Paralar nasıl olsa sana gönderiliyor. Sen parayı okul idaresine veriyorsun. Kendine bişey alacaksan, gerekli olanı kendine ayır, paranın üstünü idareye ver. Sana ders yılı sonuna kadar daha para gelecek.

(...)

Sana doğrusunu söyleyeyim, nasıl olsa sınıfı geçeceksin diye, kimi derslere boşvermeni hoş karşılamıyorum. Ben enayice çalışkanlığı hiç sevmem, ama yabancı bir ülke okulunda sınıf birincisi olmak da övünülecek bişeydir. Sen yine de çaba göster. Evet, amaç sınıf birincisi olmak değil ama, amaç yalnızca sınıf geçmek de değil. Sen o liseyi birincilikle bitirirsen, benim göğsüm kabarır. Bu da, senin için hiç ama hiç zor değil, bunu kesin biliyorum.

Bayramoğlu'nda 15-21 Haziran arası için bir oda ayrıldı. Sen yine istersen, arkadaşlarınla da gelebilirsin. Yalnız önceden bize bildir.

Ahmet iyi. Daha da iyi olacak, diye umuyorum. Önemli olan, onun bu yıl sınavları verip, önce ortaokulu bitirmesi.

Annen büyük bir hızla roman yazıyor. Milliyet gazetesinin açtığı roman yarışmasına girecek. Kazanırsa, onun için çok iyi olacak. Çok sıkı çalışıyor.

Araba işi söylediğim gibi. Bu konuyu hiç açma. Üniversiteye başlayınca hemen sana araba alırım. Ehliyet kursları için vereceğin parayı da hiç düşünme. Bunlar önemli değil.

20 Nisan'da Ören'e gidip "Böyle Gelmiş"in ikinci cildini yazmaya başlayacağım.

Özlemle gözlerinden öper, hiç bir dersi boşlamamanı ister, başarılar dilerim canım oğlum.

Aziz Nesin

Oğlum,

Senin velin olmak için, bir sınıf arkadaşımın akrabası olan İsviçre'deki bir Türk'e yazmıştım. Ondan cevap gelmemişti. Ben de

kızmıştım. Senin patronundan Veli'n olmasını rica edecektim. Ama şimdi İsviçre'deki o Türkten mektup geldi. Bir gezide olduğu için cevabının gecikmesinden dolayı özür diliyor. Bizim ordaki konsolosluğa onaylatıp GARANTİ BELGESİ'ni de göndermiş. Yani işin oldu artık.

Veli olarak sana Türk'ü tercih etmemin nedeni şu: Yabancı veli için bizimkiler bir sürü formalite çıkarıyorlar. Kadıncağızı canından bezdiririz diye çekindim. İşin oldu önemli olan buydu.

Istanbul, 1 Nisan 1974

Sevgili Ortanca Oğlum,

Sana dört gün önce mektup yazacaktım. Tam daktiloya kâğıdı geçirmiştim ki, radyoevinden telefon edip, ertesi gün için Ankara'da televizyonda yapılacak açıkoturuma katılıp katılmayacağımı sordular. İşte bu Ankara yolculuğum yüzünden mektubum biraz gecikti. Televizyonun düzenlediği açıkoturumun konusu tiyatroydu. Dün akşam Ankara'dan döndüm, bugün de - 31 Mart Pazar, yukardaki tarihi postaya vereceğim gün diye yazdım - sana mektup yazıyorum.

Annene yazdığın mektupta bir küçük hesap makinesi almak istediğini söylüyormuşsun. Oğlum, sana daha önce bikaç kez yazmıştım, kendine gerekli olan herşeyi alabilirsin. Nasıl olsa dışardan gönderttiğim paralar senin adına geliyor. İstediğin şeyi al, üstünü okul yönetimine ver. Sana o kadar çok para gönderildi ki, artık İsviçre'de bile zengin bir insan sayılabilirsin. Sanırım, gönderilen paralar, okulun üçüncü taksitini de aşmıştır. İran'dan yeni bir para daha gelecekti, geldi mi? Sonra, okul yönetmenine verdiğin paraları, sen de defterine not ediyor musun? Hiyle yapmazlar kesinlikle, ama yanlışlık olabilir.

O dediğin makineyi almadan önce, benim sana göndereceğim "Regle a calcul[1]"ü bekle. Sanırım ki, sana göndereceğim regle a calcul de, senin alacağın makinenin işini yapar. Yalnız, makine daha pratik, kullanılması daha kolaydır elbet. Eğer benim göndereceğim regle a calcul, aynı işi görmüyorsa, o zaman o dediğin makineyi alırsın. Ayrıca regle a calcul'ü de kullanırsın. Ben, senin yaşındayken bu regle a calcul'ü kullanıyordum. Sana tuhaf bişey söyliyeyim, bu regle'i satın alırken, bigün bunu oğluma verebileceğimi düşünmüştüm. Sana babadan kalma bir andaç olsun. Sen de kendi oğluna bırakırsın. O kadar eskimiş ki, kutusunun ucunu fareler yemiş. Ama sanırım, yine de beğeneceksin. Toplama, çıkarma, çarpma, bölme işlemlerinden başka, kare, küp ve kare köküyle küp köklerini de bulabilirsin. Ama sana bu cetvelin nasıl kullanılacağını, bir bilen öğretmelidir. Orda bilen birisini

1. Bu "Regle a calcul"ü teğmenken (1938 yılında) öğrenim gördüğüm askeri Fen Tatbikat Okulu'nda almıştım. Mukavva kutusunun ucunu fare yemiş olarak Ali'ye verdim. Ali de 1994 yılında bana geri verdi. Şimdi Nesin Vakfı özel müzesindedir. Aziz

bul. Bütün mühendisler bilir. Ben şimdi onu kullanmasını bile unuttum.

Paketini bu hafta içinde kesin olarak yollayacağım. Sen, bişey daha istersin diye bugüne dek geciktirdim.

Annene, babam ille de birinci olmamı istiyor, diye yazmışsın. Hayır, hiçbir zaman ben sana böyle bişey söylemedim de, yazmadım da... Birinci olursan, hele o yabancılar arasında birinci olursan çok iyi olur, Övünülecek bişeydir, dedim. Birinci olmak için çalışmak başka, bu dediğim başka. Ben zaten senin, sınıfındaki bütün arkadaşlarından pekçok üstün olduğunu biliyorum. Benim için sen birincisin. Birinci olanla senin aranda o kadar azıcık bir fark var ki, senin için bu farkı kapamak işten bile değil: sevdiğin derslerden biraz daha iyi numara alarak hemen birinci olabilirsin. Doğru söylemiyor muyum? İlle de birinci olmak için kendini zorlamanı hiç salık vermem. Ama hiç gereği yokken birinciliği elinden kaçırmanı da salık vermem. Annene, sınıf birincisine kopye verdiğini yazmışsın. İşte bu, düpedüz enayiliktir, yardım değildir. Ben de çok kopye verdim. Ama yardıma ihtiyacı olanlara bunu yaptım. Elin oğlu birinci olsun, beni geçsin diye ona kopya vermek enayilik değildir de nedir kuzum? Sen buna yardım mı diyorsun, arkadaşlık mı diyorsun? Ben çocuklarımın bencil olmasını istemem, ama enayi olmalarını da istemem. Sen bu ikisini her zaman karıştırıyorsun. Seninle bütün yaşamımızda üç kez çatıştık, üçünde de bu yüzden, kime yardım yapılacağını bilmediğinden. Biz insanlara İsa peygamber gibi acımayız, kendimizce acırız.

Annene, ille de Tatlı Betüş'ü okumak istediğini yazmışsın. Peki, güzel oğlum, yaz tatilinde okusan olmaz mıydı? İsviçre'ye öğrenime gidip de orda Türk romanı okumayı pek anlayamıyorum. Ama çok üstelediğin için gönderiyorum.

Çok çalışıyorum, hiç durmamasıya. Mayıs ayında "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" filme çekilecek. Filmi oynamakta olan romanlar çok satar. Onun için "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz"ı, roman olarak acele yazmak zorundayım. Görüyorsun ya, para derdinden, Böyle Gelmiş yine geriye kaldı. Oysa Mayıs'ta ona başlamak istiyordum.

Tatlı Betüş'ün kapağını özellikle öyle kötü yaptırdım, piyasa kapağı yaptırdım ki, benim okurum olmayanlar da alsınlar, yeni okurlar

kazanayım. Yani tuzak kurdum, anlayacağın. Ama başaracak mıyım[1], bilmem. Bildiğim bişey varsa, benim has okurlarımın bu kapağı beğenmeyecekleri.

Bu İtalya kadar bozuk düzenli ülke olamaz. Yılda beş-altı kez posta grevi oluyor. Ağabeyinle iki aydır mektuplaşamıyoruz. Sen ona mektup yazıp bu dediklerimi bildir.

Annen, dehşetli çalışıyor romanı üzerine.

Demin Ahmet'le, ikinizin banka cüzdanlarınızdaki paralarınızı hesapladık. Senin de, Ahmet'in de 6500'er yüz liranız var, yani ikinizin 13 bin liranız olmuş. Bu biriken parayla size araba alacağım.

Özlemle gözlerinden öperim ortanca oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 2 - IV - 1974

Sevgili Anneciğim, Babacığım,

Size yazmam lâzım bir türlü vakit bulamıyorum. Bir gün antreman, öbür gün maç, delege toplantısı, ders anlatmamı isteyenler... Fazla vaktim olmadığı için ikinize beraber yazıyorum.

Gazeteleri bugün aldım, çok mersi.

İki yerden daha para geldi, çektim, kâğıtlarını gönderiyorum.

Fotoğraflarla, okulun gönderdiği kağıtları almışsınızdır. İşim oluyordur. Yapılacak başka iş varsa yazın.

Fotoğraf makinası için telefon etmeye hiç vaktim olmadı. Cumartesi yahut Pazar edebileceğim. Cenevre'dekine etsem daha iyi olur, madem ki fotoğraf makinası ondaymış...

Derslerim çok iyi. Dikte'den bu hafta 9 aldım. Sınıf birincisiyim. Nasıl oldu bu iş anlayamadım. Geçen hafta da 7 almıştım.

Yeni matematik kitapları aldım. Hergün onlara çalışıyorum. Öbür derslere çalışmak içimden gelmiyor.

Technicum'un prospektüslerini almışsınızdır. Ama artık yazılmam için biraz geç. Bir dezavantajı var. Technicum'dan diploma aldıktan sonra Tarih, Coğrafya ve dillerden imtihana girmek lazım. Üniversite için bu işime gelmiyor.

---

1. Başaramadım. Aziz

İtalyanca gayet iyi, yaza ağabeyimle konuşabilirim. Tahmin ettiğimden daha kolaymış.

Sigara içmiyorum. Zaten bu kadar spora başlamamın nedeni tekrar başlamamak içindi. Bir tane içsem tekrar başlayacağımı bildiğim için hiç içmiyorum.

Règle à calcul'ünü bekliyorum. Bende var bir tane ama iyi değil. İstediğim işlemleri de bulamıyorum. Kullanmasını öğreneli epey oldu. Ama hesap makinası aldım. İşlemleri onunla yapıyorum.

Janine Cuvillier'ye mektup yazdım, o da yazdı. Cevap da verdim. Annemden mektup bekliyor. Stéphane'ı bu okula vermek istiyor.

Ağabeyimden bir kart aldım, ama mektup alamadım. Yazacak bir sürü insan var, hangisine yazacağım bilemiyorum. Ahmet'e söyleyin yazsın. Çok kızıyorum. Oturup 4-5 sayfa mektup yazıyorum, iki ay sonra yarım sayfalık mektup geliyor. O İngiltere'deyken siz de bilirsiniz sık sık yazıyordum.

Paketi bekliyorum.

Sevgilerle
Ali Nesin

Geçen gün acaip bir rüya gördüm. Türkiye'ye dönüyorum, elimde valizler, o sırada annemi görüyorum, küçük evden çıkıp berbere gidecek... Beni görünce gayet soğuk bir şekilde: "Haa sen misin Ali gel biraz konuşalım berberde" diyor. Ben tam cevap verecekken uyan zili çaldı (saat 5.55!!)

Verbier, 5 - IV - 1974

Sevgili Anneciğim, Babacığım

Paskalya tatili için yine Verbier'e geldim. Eskisi gibi çok iş yok, hâlbuki ben merdivenleri silmek, kapı önünü süpürmek, mahzen temizlemek gibi birsürü işle doluyum. Hele kapının önünde kar yığınını temizlemek en zoru. Gelecek hafta Pazar günü sabah saat 8'de Fransa'ya gidiyorum. Futbol maçına; çok formdayım.

Fazla vaktim olmadığı için ikinize beraber yazıyorum. Yarım saat kadar sonra bulaşığa yeniden başlayacağım.

Fotoğraf makinası ne oldu? Okuldan, bana hiç bir şey sormadılar.

Yazın Türkiye'ye gelme tarihim ya 3 Temmuz ya da 18 Temmuz. Belki 15 gün çalışacağım tatilde. Eğer çalışırsam trenle geleceğim.

Aksi halde bir arkadaşın arabasıyla. Grup halinde Türkiye'ye geliyorlar.

Karnemi almışsınızdır. Bütün notları, hâl ve davranış, giyim kuşam dahil hepsini yazın. Birinci olma ihtimalim olduğu gibi dördüncü de olabilirim. Üçüncü devre birinci olsam bile bütün sene sonuçlarında birinci olamam, ilk devre gerideydim epey. Seneye birinci olmak için çalışacağım. Zaten matematik hocası da değişiyor. Herkesin dediğine göre en zor 3. sınıf. Başaracağıma eminim. Maturité'den eskiden korkuyordum, artık korkmuyorum. Biraz kendimi kandırıyorum tabii, fransızcayı ne yapacağım bilmiyorum. Okula geldiğim ilk günle, bugün arasında fransızca bakımından çok fark var. Hatta İsviçreli'lerin bile yanlışını buluyorum sık sık.

Çehov'un üçüncü kitabını okuyorum. Büyük yazar ama babam daha büyük, adım gibi eminim buna.

Şimdilik Hoşçakalın
Çalışmak zorundayım
Ali Nesin

Lausanne, 10-IV-1974

Sevgili Babacığım,

"Ecole Technique Supérieure" hakkında yazdıklarını okudum. Galiba hakkın var. Riske girmeye değmez. Benim de öğrendiğime göre Polytechnique daha çok mimar ve mühendis yetiştiriyormuş. Lausanne Üniversitesi'ne gideceğim. Matematik bölümü 4 yıl. Sonunda "Licence ès sciences mathématique (diplôme d'Etat) et diplôme de mathématicien" alıyorum! Sonra Fizik bölümünü yapacağım. O da 4 yıl ama, galiba matematiği bitirince 3 seneye iniyor, çünkü ilk yıl hemen hemen aynı dersleri yapıyoruz, bir tek ders hariç. Burdan da fizik diploması alınca, okul bitiyor. Hoş, seçtiğim branşlarda öğrenmek hiç bitmez ya. Hesaplara göre 30 yaşında askerlik dahil herşey bitmiş olacak. Burada üniversitede kalabilirim. Daha şimdiden üniversitenin iki kitabını aldım. Rahatlıkla anlıyorum. (Birinci sınıfın tabii)

Senin bizi okutmak için verdiğin emekleri biliyorum, bunu haketmeye çalışıyorum, elimden geldiği kadar. Yalnız bunu haketmek için kendimi sırf derslere vermek istemiyorum: spor, arkadaş, eğlence, gezi. Zaten sende bizden öyle bir şey istemedin. Sana yük olmak

istemeyişim doğru ama, bunun için erkenden meslek sahibi olmak isteyişim ise yanlış. Tam tersine seneleri sindire sindire; hazmede hazmede geçmek istiyorum. Şimdiye kadar yaptığım matematiki ezbere biliyorum. Her dalını.

Paket hâlâ gelmedi. Eğer göndermediysen, bir çift futbol ayakkabısı gönderebilir misin?

Mektubumu yazmaya dört gün ara vermek zorunda kaldım. Size iyi bir haberim var şimdi: Seneye bedava okuyabileceğim. Okulda aynı zamanda çalışarak. Biraz yorucu olacak ama, böylece senede 50.000 liradan fazla kazanabileceğim. Birkaç haftaya kadar rektöre gitmem lâzım konuşmak için. Eğer zor olur beceremezsem, daha az çalışarak, okul taksidinin sadece yarısını ödemelerini sağlayacağım, yahut da tamamiyle bırakacağım. Ama başaracağımı sanıyorum.

Öğrencilik işlemim oldu mu?

Yaza Türkiye'ye gelmek için otostop yapmak istiyorum, Yunan'lı bir arkadaşla. İtalya'dan geçerken ağabeyime, Yugoslavya'dan geçerken Necati Zekeriya[1] Bey'lere uğrarım. Arkadaşıma ailesi izin verdi, ben de sizden bekliyorum. Reddetmeyeceğini sanırım, çünkü, Türkiye'ye gel dedin, geldim. Bu kış da iyi çalıştım, tatili istediğim gibi geçirmek hakkım. 15 günde orada olacağımızı sanıyoruz. Arkadaş yolda benden ayrılacak, Yunanistan'a gitmek için. Baktık ki zor, yorucu oluyor, yahutta geç kalıyoruz trene bineriz o taktirde. Seyahat için herşeyim var, çadır, kır yatağı, sırt çantası. Bu seferki yol arkadaşını da iyi seçtim, çok efendi, ne sigara, ne içki içen bir çocuk.

Anneme yazamıyorum, vakit yokluğundan, söyle yazsın bana. Ahmet'ten hiç bahsetmiyorum.

Ali Nesin

Istanbul, 12 Nisan 1974

Ali'm, can'ım, ben'im,

İkinci dönem karnen geldi. Notların yine olağanüstü başarılı. Seni candan kutlarım. Karneni imzalayıp iki gün önce taahhütlü olarak postaladım. Notlarını herhalde bilirsin ama, belki sana söylememişlerdir diye yazıyorum:

1. Üsküplü Türk şairi dostum. Aziz

Birinci grup dersler:

	Birinci dönem	İkinci dönem	
Matematik	8,5	8,5	
Geometri	6	7	
Fizik	7	8	
Fransızca	5,5	6	
İngilizce	5	6,5	
İstatistik	7	6	"Yalnız bu dersin bir numara düşmüş, ama öbürleri yükselmiş.
Ortalama	6,50	7,10	

İkinci grup dersler:

Kimya	7,5	9
Tabiat	8	8
Tarih	6	7
Coğrafya	7,5	9
Jimnastik	9	9
Ortalama	6,71	7,43
Conduite	9	10
Aplication et travail	9	10

Birinci dönemde 30 öğrenci içinde 13 üncüyken, bu ikinci dönemde 27 öğrenci içinde 4 üncü olmuşsun. Çok büyük başarı. Ama üçüncü dönemde daha da başarılı olacağına güveniyorum.

Sana arka arkaya mektup yazdığım halde, senden epiydir mektup almadık. Oğullar mektup yazmadıkları zaman, durumları, moralleri iyi demektir. Bunun için ben merak etmiyorum. Ama annen çok merak ediyor. O zaten meraka düşmek için bahaneler arıyor. Sanırım, okul tatilinde olduğun için bize mektup yazmaya fırsat bulamadın.

Gelelim şu bitürlü sonuçlandıramadığımız fotoğraf makinesi işine. Fotoğraf makinesini İsviçre'ye getirenin adresini yazıyorum:

Semra Kandemir

Pensionnat Surval,
18/5 Clarens - Montreux
Telefonu ------- (021) 61 26 73

Fotoğraf makinesini İsviçre'ye getiren bu hanım, makineyi şu zata vermiş. Onun da adresini yazıyorum:

M. Adnan Başer Kafaoğlu
21 A. Ch. des Chataigniers
1292 Chambésy - Geneve
Telefonu Büro - 343939 Ev 581571

İşte bu Adnan Başer Kafaoğlu, fotoğraf makinesini sana verecekti. Halâ vermemiş. Sen şimdi her ikisine de telefon edip yada mektup yazıp fotoğraf makinesinin ne olduğunu sorabilirsin. Bu Adnan Başer Kafaoğlu, bizim eve sıksık gelen ve senin tanıdığın Kumru'nun babası Aslan Başer Kafaoğlu'nun ağabeyisidir.

Okulundan ikinci dönem para hesabını gösteren liste geldi. Gönderilen hesap listesine göre, okulda daha epiyce paran var. Bu parayla ikinci taksiti ödedikten sonra, gelecek yılın taksiti için de okulda para kalıyor. Kaldı ki, sana daha çok para gönderilecek. Sen paraların hesabını tut. Okuldan bana gönderilen hesap listesini, kontrol etmen için sana gönderiyorum. Bana yine geriye göndermeyi unutma.

Geçen mektubumda yazdığım gibi, garanti belgen alındı. Şimdi öbür işlemleri de yaptırıyorum. Yani merak edilecek hiçbişey yok.

Ramazan Arkın adlı dostum İtalya'ya, ağabeyinin bulunduğu Bolonya kentine gitmişti. İki gün ağabeyinle birlikte olmuş. Bana ağabeyinden çok iyi haberler getirdi, göğsüm kabardı. Öyle mutlu oldum ki, anlatamam. Ağabeyine sıksık mektup yazmayı sakın ihmal etme. Bütün isteğim ve dileğim. Ahmet'in de başarılı bir yola girmesidir. Ahmet'in buradaki davranışlarından memnunum. Ama sınavlarda ne olacak, ilerde ne yapacak, nerde okuyacak, bunları bilemiyorum.

Türkiye'ye gelmene iki ay kaldı sayılır. Hepimiz seni özledik.

Epiyce geç kalan paketini bu hafta uçakla göndereceğim.

Gözlerinden öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Istanbul, 17 Nisan 1974

Ali'm

Çalıştığın yerden yazıp gönderdiğin 5 Nisan tarihli mektubu 15 Nisan pazartesi günü aldık. Böylece annen meraktan kurtuldu. Ben, durumun iyi olduğu için bize mektup yazmadığını tahmin ediyordum. Tatilin bitip okuluna döndüğünü sanıyorum. Okuluna dönünce benden bikaç mektup birden bulmuşsundur. Ayrıca Tatlı Betüş'ü de göndermiştim. Sen mektuplarımı, romanı okumaya kalkarsan, ders çalışmaya zor vakit bulursun.

Şimdi beni iyi dinle. Sana garanti belgesi aldığımı söylemiştim. Senin işlemini tamamlamak, yani bizim Eğitim Bakanlığının senin İsviçre'de öğrenci olduğunu kabul etmesi için daha başka belgeler de gerekli. Ben bu belgeleri de tamamlıyorum. Ama bunlardan birini senin orda yaptırman gerekiyor. Bu da, senin okulunun sana vereceği "Acceptance" belgesi. Yani Collège Champittet sana "Ali Nesin bizim okulumuzda falan sınıfta şu kadar zamandan beri okumaktadır" diye resmî bir belge verecek. Sen bu okulun yönetmenine anlat. Bu belgenin burda askerlik işlemi ve burdaki Eğitim Bakanlığı için gerekli olduğunu söyle. Ben de ayrıca okul yönetmenine iki-üç gün içinde bu konuda bir mektup yazdıracağım. Ama belki sen kendin de bunu yaptırabilirsin. Bundan başka bana çok acele 6 tane vesikalık fotoğrafını gönder. Elinde hazır varsa onları gönder. Yoksa yeniden çektir. Bu fotoğraflar olmadan işlemlerini bitiremiyorum. Bu ders yılı bitmeden, okul tatil olmadan bütün bu işlemleri yaptıralım da sen de orda rahat et. Unutma, 6 vesikalık fotoğrafla bir de akseptans göndereceksin.

Az önce Fenerbahçe - Galatasaray maçı vardı. Fener 3-0 yendi. Senin Fransa'daki maçın ne oldu? Spor yapmana seviniyorum. Ama doğrusunu istersen, oranı buranı sakatlayacaksın, bir de derslerinden geri kalacaksın diye çekiniyorum. Aman oğlum, kendini kolla.

Ben sana çok zaman önce Mme. Janine'e mektup yazmanı söylemiştim, yazdın mı? O kadın senin için çok uğraşmıştı. Yazmadınsa çok ayıp. Hemen yaz ve yazdığını da bana bildir. Adresi şöyle:

Mme. Janin Cuvillier
10, Av. de Port Royal des Champ

78320 LE MESNIL ST DENIS

Fotoğraf makinesi için nasıl bir sonuç aldığını da bana ilk mektubunda bildir.

Ağabeyine sıksık mektup yaz.

Burda sonunda ilkyaz "bahar" geldi. Ben, hikâyesini senin bildiğin çocuk hikâyesi "BİR GIDIM BAL[1]"ı, çocuk oyunu olarak yazıyorum. Şimdilik bununla uğraşıyorum. Yine senin bildiğin iki çocuk hikâyem "Köylerin En İyisi Bizim Köy"le "Doğ Güneşim Doğ" resimli çocuk kitabı olarak yayınlandı. Gelince görürsün. Haaa, 23 Nisan Çocuk bayramında televizyonda çocuklara masal anlatacağım. Geçenlerde de bir tiyatro açık oturumu için televizyona çıktım. Yani artık televizyon yıldızı oluyorum. Sana bir haber daha: "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" filme alınıyor. Mayıs içinde filmin çekimine başlanacak. Belki de sen geldiğin zaman filmi seyredersin. İyi bir film olacağını sanıyorum.[2] Tabii bu film piyasaya çıkmadan önce, benim filmin romanını yazıp yayınlamam gerekiyor. Çünkü filmi oynayan romanlar çok satıyor. Yani ben şimdi çok acele, "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" romanını yazmaya mecburum. Görüyorsun ya, Böyle Gelmiş Böyle Gitmez yine geriye kaldı. Çünkü önce para kazanmam gerekiyor. Ama roman da önemli.

Tatlı Betüş piyasaya çıkalı bir ay oldu, 6 bin tane sattı. Öyle sanıyorum ki, aynı yıl içinde ikinci basımını yapacağız.

Mayıs'tan sonra Ahmet işe gitmeyecek,[3] yalnız derslerine çalışacak. Bu yıl ortaokulu artık bitirmek zorunda. Ne yazık ki, ben onun derslere çalışmasından hiç memnun değilim. Ama kendisine hiçbişey söylemiyorum bu konuda. Bugüne kadar daha hiçbigün evde, masasına oturup beş dakika bile kitap karıştırmadı, ders çalışmadı. Çok canım sıkılıyor, ama ne yapacağımı da bilemiyorum. Bu çocuğun içinde hiç, ama hiç tutku yok. Sen ona yaz, anlat, bişeyler yapsın. Onun başarısı için benim yapmayacağım fedakârlık yok. Ama benim fedakârlığımla

1. Pırtlatan Bal adıyla kitap olarak yayımlandı. Ahmet
2. Çok kötü bir film oldu ve hiç telif hakkı alamadım. Aziz
3. İşin ne olduğunu anımsayamadım. Bildiğime göre öğrenciliğinde Ahmet hiç bir işde çalışmamıştı. Aziz
   İngiltere'den geldikten sonra Özel Bahariye Dersanesi'nde çalıştım. Ahmet

işler bitmiyor. Ahmet de bir yoluna girerse, dünyanın en mutlu babası ben olacağım.

Ali, sana sormaya bile korkuyorum. Bana cigarayı bıraktığını yazmıştın. Hâlâ içmiyor musun? Bana doğrusunu yaz, emi oğlum. İçmiyorsan, aman yeniden başlama. Bir tane içersen yeniden başlarsın, bunu hiç unutma. Yok içiyorsan, elbirliğiyle bişeyler yapalım bırakman için. Bana doğrusunu yaz. Bilirsin ki sana inanır, güvenirim.

Gözlerinden öperim benim canım Ali'm.

Aziz Nesin

Lausanne, 18-IV-1974

Sevgili Babacığım,

Sana ve anneme uzun zamandır yazamadım, ama hakikaten fazla vaktim yoktu. İki hafta bulaşık yıkadım, sonra Fransa'ya gittim. Fransa'da ilk maçı 4-1 kaybettik, ikinci maçı 4-3 kazandık. İkinci maçın dört golünü de ben attım, gollerin hepsi birbirinden güzeldi, bu maçtan sonra adım Müller'e çıktı. Fransa'da eğlendik, karşı takımdaki oyuncular çok sempatikti.

Kitabını aldım. Kapak çok çirkin, yeni okuyucular kazanmak için iyi ama, okuyucuların çok şaşıracaklar, yadırgayacaklar, bu akşam okumaya başlayacağım.

Karnemde dördüncü olmam büyük şanssızlık; benim ortalamam 7,43, üçüncünün 7,44, ikincinin ise 7,47; yani çok ufak bir farkla daha iyi bir dereceyi kaçırdım. Birinci ise arayı epey açtı, 7,7 ortalamayla.

İki kişi daha çıktı. Böylece 24 kişi kaldık, sene başında 31 idik hâlbuki. Son sınıfta 10 kişi filân kalacağız, zannediyorum bu bir kaç kişinin içinde bulunabileceğim.

Ağabeyimin başarılarına ben de çok seviniyorum. Eminim Ahmet de başarılı olacak seneye, burda da kalsa, İngiltere'ye de gitse. Yalnız bana mektup yazsa iyi olacak, çünkü kim olurlarsa olsunlar bana yazmayanlara ben de yazmayacağım. Ayşe de, Ahmet de. Ablam da dahil. Ablama beş ay önce yazdım, artık hergün yazsa yine yazmam.

Fotoğraf makinesi için yarın telefon edeceğim. Tatilden önce elime geçmesi lâzım. İnşallah elime sağlam geçer.

Gelen hesap listesini kontrol ettim; doğru, sana yolluyorum yine. Özel ders diye yanma 48 Fr. koymuşlar. İtalyancanın ayrıca para

istediğini bilmiyordum, bilseydim bile başka bir yol seçemezdim. Daha okulda 8501 Fr.ım var. İkinci döneme de yeter. Geriye hemen hemen 5000 Fr. kalacak. Okulda bırakıp bırakamayacağımı soracağım.

Hayatında hiç uçan birisi görmemişsindir herhalde! Ben gördüm, Verbier'de. Kanat takmış uçuyordu. Herkes toplanmış, havaya bakıyordu. yanımdaki adama neye baktıklarını sordum: "gemi gelecekmiş" dedi. Ben de, ne meraklı insanlar, diye yoluma devam edecekken havada geminin ne işi olduğunu düşündüm; adam da kah kah gülüyordu zaten, "bir adam uçacakmış" dedi bu sefer. Ben de artık yutar mıyım, beni enayi yerine koyuyor dedim ama uçan herifi görünce gözlerime inanamadım. Fotoğraf makinem olsaydı ne güzel çekerdim resmini.

Paketi yollamadıysan bir çift spor yazlık ayakkabı gönderir misin? Süed olursa, memnun olurum.

Ali Nesin

24 - IV - 1974 / Lausanne

Sevgili Babacığım,

Sana Ecole Technicium'un prospektüslerini gönderiyorum. Eğer gidersem "Génie Nucléaire" kısmına gideceğim, ve ikinci sınıfa. Sen bana en kısa zamanda cevabını yaz da Cenevre'ye gidip kaydımı yaptırayım. En son tarih 15 - Mayıs. Kolaylık olsun sana diye benimle ilgili bölümlerin altını çizdim.

Çadır, sırt çantası ve ucuz bir hesap makinası aldım. Hesap cetvelini bekliyorum. Mümkünse bir çift yazlık ayakkabıyla birlikte.

Dün gece rüyamda seni gördüm.

Kitabın bitmek üzere. Arada bir yalnız gülüyorum. Hoşçakal, vaktim yok. Bu akşam mektubuna cevap vereceğim. Sevgilerle

Ali Nesin

Taksit	200 × 2	=	400
			72
Oturma izni			672
Kitap defter			400

Oda	180 × 10	=	1800
Cep			
Harç	500 × 10	=	5000
Yemek			
Toplam			8344

Okul en fazla 8344.- tutabilir. Champittet'ye daha fazla ödüyorsun.

İmtihana 2. sınıfa girmek için gireceğim; başaramazsam, ki Fransızca, İngilizce, teknik resim yüzünden olabilir, girmeyeceğim. Öbür branşları çok iyi biliyorum.

Broşürü kontrol et, sonra bana yine geri gönder, en son tarih 15 - Mayıs.

İstanbul 4 Mayıs 1974

Ali oğlum,

"Ecole Technique Supérieure" hakkında benim epiyce bilgim var. Şöyleki: Ben askerî liseyi bitirdiğim yıl. Türkiye'de ilk olarak askerî öğrenciler için Avrupa'da mühendislik öğrenimi yarışma sınavı açılmıştı. Beni de bu sınava girmem için çok zorladılar. Ama ben o zaman ille de komutan (general) olmak istediğimden, sınavlardan çoğuna girmemiştim. Benim ondan çok arkadaşım bu sınavı kazandı. Almanya'ya mühendislik öğrenimine gittiler. Ama üç yıl sonra İkinci Dünya Savaşı çıkınca, bunlar Almanya'dan (savaşa girmemiş ve tarafsız olan) İsviçre'ye gelip işte bu Ecole Technique Supérieure'de okudular. Şimdi hepsi de Türkiye'de mühendistir. Kimisi de emekli oldu. Hiçbiri önemli bir iş yapamadı.

Güzel oğlum, canım oğlum, akıllı oğlum, sen kendi yeteneklerinin ölçüsünü bilmiyorsun. Bu okul sana göre değildir. Buradan pratik mühendis yetişir, o kadar... Oysa senin büyük matematikçi kafan var. Sen daha büyük matematikçi, fizikçi, kimyacı olabilirsin. Üniversite kariyeri yapabilirsin, araştırma enstitülerinde, araştırma laboratuvarlarında çalışabilirsin, çok başarılı olabilirsin, yeni buluşlar ortaya koyabilirsin. Oysa bu okul, bu türlü yetenekli kişiler için değildir. Buradan herhangi mühendis yetişir. Evet, bu okul da dünyaca ünlü, hem de çok ünlü bir okuldur, bunu biliyorum. Ama pratik mühendis yetiştirmek için bir okuldur. O okula girdin mi, artık yolun kesinleşmiş demektir. Ordan teorik alana geçemezsin ve kendine çok, ama pekçok yazık etmiş olursun.

Sevgili oğlum, yaşamda iki şey çok önemlidir; biri iş seçmek, biri de eş seçmek. Biz çok zaman bu ikisini seçmede yanılırız. Üstelik bu yanılmalar da sonradan ne yapılsa düzeltilemez.

İşte bu nedenle senin bu okula girmeni istemiyorum. Ama sen, ille de bu okulda okuyacağım dersen, ona karışmam ve sesimi çıkarmam.

Bana kalırsa, sen herşeyden önce, şimdi bulunduğun liseyi bitir. Ondan sonra da, kendi kafa yapına, üstün yeteneğine uygun bir dal seç ve o dalın üniversitesinde oku. İyi yetiş. Çünkü büyük bir fizikçi, matematikçi yada kimyacı olmak için gereken herşey sende var. Kendikendine yazık etme. Pratik bir mühendis olmak senin için hiç de

önemli değilldir. Onu sen nasıl olsa olursun. Hatta burda da olurdun. İstersen kendine nükleer fizik alanını da seçebilirsin. Yeter ki, araştırmacı ol, bilimci ol, bilgin ol.

Biliyorsun, ben pekçok sıkıntılar çekerek okuyabildim. Yoksa benim de çok büyük bir matematikçi kafam vardı, bilgin olmak istiyordum. Ama ne yapayım ki, benim ülkemde ve benim çağımda yoksul çocuklarına bu yollar kapalıydı. Buyüzden ister istemez yazar olmak zorunda kaldım. Hiç pişman değilim, işimden çok memnunum. Ama hiç olmazsa senin yeteneklerinin ziyan olmasını istemiyorum.

Cezaevinde çok acılı günlerimden birinde kendikendime "Şu en büyük kapitalistler çocuklarını nasıl en iyi biçimde eğitiyor yetiştiriyorlarsa, ben de ne yapıp edip çocuklarımı öyle yetiştireceğim" diye söz verdim. Yıllar önce kendikendime verdiğim bu sözü şimdi size karşı tutuyorum. Üç oğlumu da en iyi biçimde yetiştirmek için elimden gelen herşeyi yapıyorum. Sizler için yaptığım bu fedakârlıklardan da mutlu oluyorum. Benim yaptıklarıma karşılık sizlerden gereken karşılığı alamayınca da çok üzülüyorum. Büyüyüp baba olduğunuz zaman beni çok daha iyi anlayacaksınız, ama o zaman da ben olmayacağım.

Sende bana yük olmamak yada az yük olmak gibi bir duygu olduğunu seziyorum. Bir an önce okulu bitirip meslek sahibi olarak beni yükten kurtarmaya çalışır gibi bir halin var. Oğlum, bunlar gereksiz. Ben yalnız dört çocuğum için çalışıyorum. Herşeyim sizin. Para da kazanıyorum. Bu yakınlarda ölmeye de hiç niyetim yok, daha çok yaşayacağım. Onun için, kendinizi en iyi biçimde yetiştirmenin yoluna bakın. Sizin bir an önce hayata atılmanız beni hiç memnun etmez. Beni ancak, sizin en iyi yetişmiş kişi olarak hayata atılmanız mutlu eder.

Sanırım ki, bu konuda anlaştık. Canını dişine takarak liseyi başarıyla bitir. Canla başla çalış. Tutkuyla çalış. Yarış tutkusuyla çalış. Bu zavallı gerikalmış yurt insanlarına olan borcumuzu düşünerek, o borcu ödemek için çalış. Halkımıza, yurdumuza, bütün dünyaya ve bütün insanlara iyi ve güzel şeyler yaratmak için çalış. Hiç korkma, ben arkandayım. Sizler için param da var, herşeyim de var. Çünkü benim bin zorlukla kazandığım parayı, sizin çarçur etmeyeceğinize, ziyan etmeyeceğinize gerçekten inanıyorum Üç oğlum, benden uzayan üç

gür çiçekli dal gibi zaman içinde yürüyecek ve onlar Nesin Vakfı'nı da yürütecekler. Nesin Vakfı benim değil, bizim soyumuzundur.

Fotoğraf makinesini aldın mı, hemen bildir.

İstediğin süet ayakkabıyı bugün alacağım. Paketi de pazartesi günü (6 Mayıs) postalarım.

Senin gördüğün uçan adamları biz de burda televizyonda gördük.

Ordaki öğrencilik işlemlerinin hepsini yaptım. Bunları bugün, senin bu mektubunla birlikte Eğitim Bakanlığı'na göndereceğim.

Canım oğlum, özlemle gözlerinden öperim. Başarılarınla babanı mutlu edeceğini bil.

Okul prospektüsünde altını kırmızı çizdiğim yerlere bak!

Aziz Nesin

İstanbul - 17 Mayıs 1974

Sevgili Ali'm,

Bugün geldi 10 Mayıs tarihli mektubun. Ben bu akşam, bir senaryo yazmak üzere Bayramoğlu oteline gideceğim için, hemen mektubuna cevap yazıyorum. Sanırım, bir hafta sonra otelden dönünce yine yazarım.

Paketi dün uçakla gönderdim. Neden futbol ayakkabısı istediğini daha önce bildirmedin? Üstelik sana kaç kez sormuştum, ne istiyorsun diye... Demek, sana bir paket daha yollanacak. Yeni göndereceğim paketle daha neler göndermemi istiyorsun hemen yaz.

"Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" oyunu vardı ya, işte o oyunu filme alacaklar. Ben de onun senaryosunu yazacağım. Ayrıca bu oyunu roman olarak da yazacağım.

Filmciler, Tatlı Betüş'ü de filme almak istiyorlar Onun senaryosunu yazmak daha da zor. Sen okudun mu Tatlı Betüş'ü.

30 yaşına dek okuma kararına sevindim. Sizler ne kadar uzun zaman okursanız, ben de sizi okutacağım diye dayanır, böylece daha uzun yaşarım ve çabuk ölmem. Hiç korkma, otuz değil, kırk yaşına kadar bile okuyabilirsin. Bak, ağabeyin 32 yaşında... Daha üç yıl okuyacak. Varsın okusun, yeter ki başarsın... Üstelik, başarıyor da...

Üniversiteyi nerde yapacağın konusunu, ilerde tartışırız. Daha çok zamanımız var. Şimdiden karar vermeyelim. Çünkü, mektupta yazılamayacak kadar üzerinde uzun düşünülüp tartışılacak çok ciddî bir

konudur. Bu sözlerimden, üniversiteyi İsviçre'de yapmana razı olmadığımı sanma. Ama konuşacağız. En iyisi burda birlikte olunca konuşuruz.

Otostopla buraya gelme kararına gelince... Prensip olarak, hiç de karşı değilim. Yalnız şu sözlerimi iyi dinle: Bundan 20-25 yıl kadar önce, otostop modası yeni çıktığında, çok ilginçti, çok sempatiyle karşılanıyordu. Yoldan geçen taşıtlardan on tanesinden biri, otostop yapanları alıyordu. Ama bugün artık böyle değil. Çünkü, otostopçular zamanla bu işi çok kötüye kullandılar. Serseriler, orospular, hippiler, esrarkeşler ve hırsızlar otostop yaparak işlerini gördüler. Daha geçenlerde benim İran'lı doktor olan bir arkadaşım, arabasıyla Avrupa'dan Istanbul'a gelirken, otostop yapan üç kişi tarafından soyuldu. Adamın bagajında ne varsa alıp gitmişler. Yani artık otostopçular, araba sahiplerine güven vermiyor. Onlara kötü gözle bakılıyor. İşte buyüzden senin otostopla gelmeni istemem. Ama yine sen bilirsin. Sana engel olmuyorum, yalnız kendi düşüncemi bildiriyorum. Son karar senindir.

Bana kalırsa, o Yunanlı arkadaşını da al, onunla yola çık, oraya buraya uğrayarak, hatta İtalya'ya, Yugoslavya'ya da giderek, geze dolaşa gelin. Arkadaşın ayrılır Yunanistan'a gider, sen Istanbul'a gelirsin. Yine istediğin yerde çadır kur, kamp kur! Kısa kısa otobüs yolculukları yap. İstersen Yunanistan'a bile gidebilirsin. Seni Yunanistan'da misafir edecek pekçok dostlarımız var... Bilmem, anlatabildim mi? Yani paranla gez dolaş!.. Lüks değil, çok az parayla... Ama şunu unutma ki, 23 Temmuz'da Bayramoğlu'nda senin için oda ayrıldı. Demek ki, en geç 21 hatta 20 temmuz'da Istanbul'da olmalısın.

Acaba ne demek istediğimi anlatabildim mi?

Okulda çalışma işini anlayamadım pek. Ne işte çalışacaksın? Kendin uygun buluyorsan çalışırsın elbet. Bu çalışmanın, derslerine engel olup olmayacağını sen benden çok daha iyi bilirsin. Sanırım, buna karar vermek için de önümüzde zaman var. Bu işi de sen buraya gelince konuşuruz.

Ahmet'e mektup yazmıyor diye darılma. Bana kalırsa, İngiltere'den buraya geldiği için bin pişman. Ama bunu bitürlü söyleyemiyor. Bundan başka, sana yazdığı mektupta benim için yalan yanlış söylediklerinden de mahçup oldu. Ahmet, bir bunalım geçiriyor. Ona.

hepinize olduğu gibi, hiç farkettirmeden çok yardım ediyorum. O, bu bunalımı da atlatacak elbet. Hem de çok başarılı olacak. Haziran içinde, burda ortaokul bitirme sınavlarına girecek. Belki önümüzdeki yıl onu yine İngiltere'ye göndereceğim. Annesine ve başkalarına söylediğine göre, yine İngiltere'ye gidip okumayı çok istiyor. Burda mutsuz oldu. Böyle olacağını biliyordum. Her neyse, sen ona yine uzun uzun yaz... Onu desteklemek senin kardeşlik görevin. Hiçbişey olmamış gibi yaz Ahmet'e. Sen de onu İngiltere'de okuması için özendir, kışkırt. O zaten istiyor. Ama benim göndermeyeceğimi sanıyor.

Gençler "seninle" yerine "senle" ve "benimle" yerine "benle" diye yazıyor. Yanlıştır. Sen de mektubunda Yunanlı arkadaşın için "benle gelecek" diye yazmışsın. Doğrusu "benimle gelecek" tir.

Otele gideceğim için hazırlanmak zorundayım. Yine yazarım.

Sen de yaz, başka şeyler istiyorsan bildir.

Fotoğraf makinesinden hiç haber vermedin, ne oldu? Hâlâ alamadın mı? Gözlerinden öperim canım oğlum, sevgili Ali'm.

Aziz Nesin

Lausanne, 21 - V 1974

Sevgili Babacığım,

Paketi, ertesi gün de mektubunu aldım, çok mersi. Lokumlara çok sevindim. Yunanlı arkadaşım da benim kadar sevindi. Futbol ayakkabısına ihtiyacım yok. Benimkileri kaybettim sanmıştım, dolabımda buldum.

Tatlı Betüş'ü çok beğendim. Sonları, başından daha çok hoşuma gitti. Sonu acıklı bitiyor, gülmek mi, ağlamak mı lâzım geldiğini bilemiyorsun. Yalnız kapağı beğenmedim. Bir kaç tane yeni okuyucu için değer mi? Zannetmiyorum. Bence Tatlı Betüş'ün filmi, Yaşar Yaşamaz'ın filminden daha iyi olur. Yalnız bir kaç sahneden kötü faydalanabilirler.

Otostop hakkında düşüncelerin doğru, galiba dediğin gibi yapacağım. Otostopla sadece İsviçre'yle, İtalya'yı geçeceğim, sonra otobüsle... Çadırda yatacağım yalnız. Yunanistan'a gitmek istemiyorum. Çünkü sınırdan geçmem benim için tehlikeli olduğu gibi onun da bir Türk'le geçmesi kendisi için tehlikeli. Bulgaristan'dan

geçeceğim. Bana daha şimdiden Necati Zekeriya'nın adresini versen iyi olur.

Okulda çalışmam işiyle, üniversite işini orada konuşuruz.

Fransızca'dan 8 ortalamam var şimdilik. Mucize gibi, sınıfta benden yüksek 2-3 kişi var. Yalnız matematikten çok indim 5,5 ortalamam var. Matematik çok çalışıyorum ama yaptıklarım ders haricinde. Öbür notlarım: Kimya: 9; İtalyanca: 8; Fransızca: 8; Matematik: 5,5; İngilizce: 6,5; Fizik: 7,5. Fena değil. Matematikten yükselmem gerekir.

Perşembe günü Türklerle, İtalyanlar arasında futbol maçı var. Ben de oynuyorum. Gönderdiğin bayrağı da götüreceğim. Santroforum, bakalım kaç gol atacağım. Burada epey Türk'le tanıştım. İçlerinde işçisinden, öğrencisine kadar var.

Yazın burada kaldığım taktirde, 10.000 T.L. karşılığında (2000 Fr.) iki ay garsonluk yapabilirim. Yer hazır ama sizleri epey özledim. Kalmaya niyetim yok. Eğer tasarladığım gibi gelirsem Türkiye'ye en geç 15 Temmuz'da oradayım.

Ahmet'e bu yakınlarda yazacağım, ama söyleyin o da bana yazsın bir zahmet. Annem romanını bitirdi mi? Yaz yaklaştıkça, sizleri sık sık rüyamda görüyorum. 10 ay devamlı çalışmaya alışık olmadığım için bunalmaya başladım. Tatile çok ihtiyacım var. Biraz daha serbest olsaydım daha iyi olurdu. Çok disiplinli bir okul, can sıkacak kadar. Benim gibi ailesinden uzak okulda üç öğrenci var: Yunanlı, Cezayirli ve ben. öbürkülerin ya ailesi burda, ya amcası var... Yine onlar yani Cezayir'liyle. Yunan'lı tatillerde ülkesine gidiyorlar. Hele bir İtalyan her haftasonunda İtalya'ya gidiyor. Okulda çok zenginler var: Baronlar, Prensler... Lüksemburg prensinin oğlu da bizim okulda. Arkadaşlarım da nedense bu gibi insanlar. Onlarla çok para harcamamak için çok dikkat ediyorum. Haftada en az 70 Fr. alıyorlar Bense sadece 20 Fr. Normal olarak benim yaşımda birisi 30 Fr. alması lâzım.

Sevgilerle

Ali Nesin

Istanbul, 3 Haziran 1974

Canım Ali'm,

Bayramoğlu'nda Motel Bekir'e gittim, orda Yaşar Yaşamaz'ın senaryosunu yazdım. Şimdi film çekmeye başladılar. Haziran sonunda çekim bitecekmiş. Banyosu, montajı falan, sen burdayken filmi görebilirsin. Bu filmi, uluslararası bütün yarışmalara sokacaklarmış.

Kerata Ali, annene yazdığın mektubunda benim sana gönderdiğin hesap cetveliyle alay etmişsin. Şimdi annenle, Ahmet, büyüzden benimle alay ediyorlar. Senin o beğenmediğin hesap cetveliyle, hertürlü hesap işlemi yapılabilir. Senin aldığın makinede her ne yapılıyorsa, onda da yapılır. Sen o benim eski hesap cetvelimi kullandıktan sonra, babandan kalmış miras olarak oğluna, en akıllı oğluna, dedesinin mirası olarak bırakacaksın ve ona dedesinin ne denli değerbilir olduğunu söyleyeceksin. Gerçekten, işine yaramadı mı?

Futbol ayakkabını kaybettiğini sanıp, sonradan dolabında bulduğunu yazıyorsun. Yahu, sen hani orda düzenli olmuştun? Düzenli olmak bu mu? Aşkolsun... Demek, değişmemişsin. Üzüldüm doğrusu.

Yunanistan'a gitmenin senin için hiçbir tehlikesi yok. Bunu da nerden çıkarıyorsun? Daha geçenlerde Atina'dan bana bir profesörle karısı misafir geldi. Ağustos sonunda da, orda benim iki kitabımı Yunancaya çeviren çevirmen İstanbul'a gelecek. Hiçbir tehlike yok. İstersen gidebilirsin. Gidecek olursan, sana Atina'daki arkadaşlarımın adreslerini yazayım. Seni orda prensler gibi karşılar, ağırlarlar.

Bulgaristan'a gideceğine göre, Strahil'in[1] evinde kalırsın. Onun evi Sofya'nın en orta yerindedir. Sen Strahil Nikolof'u tanırsın. Evlerinde çok kalmıştık. Oğlu vardı Jojo... Karısı Remi, kaynanası Mannik. Strahil Bulgar, karısı da ermenidir. Sana onların adreslerini mektubumun sonuna yazıyorum. Sofya'ya gidersen onları mutlaka gör. Onlara uğramazsan bize darılırlar.

Necati Zekeriya, Üsküp'tedir "Skopje" diye yazılıdır haritalarda. Onların adresini mektubun sonuna yazdım. Seni onlar Ohri gölüne götürürler. Aman ne güzel!.. İyice gez, eğlen. Ama 20 temmuzdan önce burda ol. Çünkü sana Bayramoğlu'nda yer ayırttım. Bir hafta'da

1. Strahil Nikolof, İstanbullu bir Bulgar dostumdu. Özyaşam öykümde (Böyle Gelmiş Böyle Gitmez) önemli yeralacak. 1994'de öldü. Aziz

Bayramoğlu'nda kaldıktan sonra, onbeş gün de Ören'de kalır, iyice güneşlenir, yüzer, kapkara olursun.

Matematikten 5,5 almana pekçok, ama pekçok şaştım. Nasıl oldu bu? Hiç olacak şey değil. Herhalde ya bir yanlışlık oldu, ya senin ters bir gününe geldi. Öbür derslerinden aldığın pekiyi numaralar için seni kutlarız. Ama matematikten ben sana 10 numarayı bile az bulurum.

Annen romanını bitirmek için çok sıkı çalışıyor. Gönderdiğin büyük boy resmi ona verdim. Şimdi bana vermiyor. Bana da bir büyük boy resim gönder.

Geçen mektubumda da yazmıştım; "benle" "senle" diye yazma, yanlıştır. Doğrusu "benimle" "seninle"dir.

Buraya gelince, annenin arabasını kullanmaya hiç kalkma, bunu daha önce de yazmıştım. Nasıl olsa, iki yıl sonra, liseyi bitirince kendi araban olacak. Ehliyet almak için kurs parası önemli değil. Annen, çok haklı olarak, arabasını başkasının kullanmasını istemiyor. Tabii haklı derken, kendisine göre haklı demek istiyorum.

Prenslerle baronlarla okuduğunu yazıyorsun... Bre oğlum, sen de bir kralın oğlusun. Dünya mizah kralının... Hem de, biz krallığı babadan oğula almadık, kendimiz hakkettik. Sen de elbet kendi alanının kralı olacaksın. O mirastan prensler, baronlar bizim yanımızda kaç para eder... Haftalık paraya gelince... Ben sana hiçbir zaman az haftalık al, demedim. Onlar haftada 70Fr. mı alıyor, sen neden 20 Fr. alasın? Sana açık kart verdim. Sana ne kadar gerekliyse o kadar al, harca. Yeter ki, çarçur etme, ziyan etme, gereksiz harcama. Gerekli olunca istediğin kadar harcamakta özgürsün. Onlar 70 Fr. haftalık mı alıyor, sen gerekiyorsa, ihtiyacın varsa 700 fr. harca. Bu bakımdan seni hiç sınırlamadım ki... Neden öyle yazdığını hiç anlayamadım.

Tatiline yirmi gün bişey kaldı. Ders yılının son günleri hem tatlı, hem de zor geçer. İyi bir ders yılı geçirdin, başarılı oldun. Güzel de bir yaz tatili geçirmeni dilerim.

Ağabeyinden hâlâ mektup almadım. Tatilde buraya ne zaman geleceğini bildirmedi. Merak ediyorum. Sen ona yaz da sor. Tatilde, vakit bulursan, belki ağabeyine de uğrarsın.

Gözlerinden öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Okuldan verem aşısı olman için kâğıt gönderdiler. Ben de kâğıdı imzalayıp, bu mektupla birlikte sana gönderiyorum. Okulun hekimine ver. Ve hemen verem aşısı ol.

4 Haziran 74

Sevgili Ali,

Dün yazdığım mektubu postaya vermeden, okulundan karnenle, bir de kayıt yenileme kartı geldi. Kartını ve karneni imzalayıp tekrar okuluna gönderdim. Yani böylece, gelecek yıl için de okul kaydın yapıldı.

Karnede "Géométrie descriptive"den 3,5 yazılı. Herhalde yazılı sınavda her zamanki dalgınlığına ve savrukluğuna geldi. Önemi yok. İlerde düzeltirsin.

Kuzum, fotoğraf makinesi ne oldu? Hemen bana bildir.

Adresler arkada yazılı:

BULGARİSTAN'da
M. Strahil Nikolov
Gourko 41 SOFİA

Prof. İbrahim Tatarlı
M. Dobrondja 11, SOFİA

M. Paraşkev Paruşev
Bul. "Lenin" 47 "Yeni Işık" gazetesi SOFİA

YUGOSLAVYA'da
Necati Zekeriya
Karaorman 35
SKOPJE - YUGOSLAVİA
Üsküp

B. Kemal Seyfullah
Pitu Guli 11 Skopje - Yugoslavia

YUNANİSTAN'da
M.Hermalaos Andreadis

Asklipiou No: 90 Atina (706)
Yunanistan

M. Stelios Mayopulos
1. Fokianu 40
Stadion - Atina
Yunanistan

P.N. Djelepy
architecte
1. Monferaton 28 - 30
Atina 701
Yunanistan

Lausanne, 10 - VI - 1974

Sevgili Babacığım.

Adresleri yazdığın mektubu aldım. Yunanistan'a gitmeyeceğim. Benim gitmem birşey değil, ama sınırı Yunan arkadaşla beraber geçmemiz onun için tehlikeli olurmuş. Ben değil babası söyledi. Yolum şu olacak: Milano Trieste Zagreb Belgrad Üsküp Sofya İstanbul.

Ağabeyime yazdım, ne zaman geleceğini de sordum. Mektubunu bekliyorum.

Hesap cetvelinle alay ettiğimi hatırlamıyorum, aklımdan hiç alay etmek geçmemişti. Eğer öyle bir şey yazmışsam, başka bir anlamda yazmak istemiş, cümle bozukluğundan yanlış anlaşılmıştır. Cetvel eski olmasına rağmen işe yarayabilir, yalnız ben Türkiye'den başka bir cetvel getirdiğim için, seninkini pek kullanmıyorum. Eski olduğundan değil, benimkine alıştığımdan. Bilirsin hesap cetvelini çabuk kullanmak için alışkanlık çok önemli. Merak etme, cetvelini kaybetmeyeceğim, oğluma da hediye edeceğim. Kullansın diye değil ama.

Düzenli olmak meselesine gelince. Senin de sık sık başına geldiği gibi kırk yılın başında ayakkabılarımı yerine koymamıştım, sonra yerine koyarım diye. Nereye koyduğumu sonradan unuttum. Üstelik düzenin derslere çok etki ettiğini söyleyen sen değil miydin? Eğer öyle

düzensiz olsaydım, derslerimde daha az başarılı olmaz mıydım? Değişmeyen tarafım sinirliliğim, sanırım daha da sinirli oldum.

Matematikten 5,5 almamın çok sebebi var Bu hoca, nasıl sinirlendiririm, kızdırırım diye, açığımı bekliyor Yalnız sınıfta değil, dışarda da. O kadar antipatik geliyor ki herif, artık derslerine bile çalışmak istemiyorum, çalışmıyorum da, yaptığım matematik program dışı. Géometrie Descriptive dersine de o geliyor 3,5! Allahtan seneye bizim sınıfa gelmiyor.

Para için bana bir sınır vermedin ama ben kendi kendime verdim. Zaten o asilzadelerden biri, para çalarken yakalandı. Bu insanlar para için yaşıyorlar, ne ederlerse etsinler yeter ki paraları, elbiseleri olsun. Halbuki iyi çocuklar da, ama hastalık. Paralarını çarçur etmediğime emin olabilirsin.

Büyük boy resmimi gelecek hafta gönderebilirim.

Fotoğraf makinası için dün Cenevre'ye gittim. Adresini verdiğin adama telefon ettim, makinanın Lausanne'da bir genç kızda olduğunu söyledi, yarın dairesine telefon edip kızın adresini alacağım.

Milli Eğitim Bakanlığı'ndan bir mektup aldım. Çarşamba günü izin aldım Bern'e gideceğim. İşlemler oldu galiba. Fotoğraf çektirmem ve makinayı almam Cumartesi'ye kaldı

Dün Cenevre'deydim. Gece yarısı saat 2'de havuza girdik. Harika bir geceydi. Sonra bir arkadaşla Lausanne'a kadar otostop yaptık.

Hoşçakal Ali Nesin

Lausanne, 11 - VI - 1974

Sevgili Babacığım.

Bugün Elçiliğe gittim. Bana verdiği kâğıdı yolluyorum. Muhtarlıktan bir Nüfus Kâğıdı örneği çıkartıp bana nüfüs kâğıdıyla birlikte yollayın. Sonra bana öğrenci plan formüllerinin ne demek olduğunu açıkla mümkünse fransızcasını yaz.

Bulgaristan vizesi için izin kâğıdımız gerekli. Onu da bana fransızca olarak gönderiver. En kısa zamanda olursa daha iyi olur.

Paranın nerden ve kim tarafından yollandığı sorusuna: Ali Yavaş..... Almanya, Fransa, İran diye cevaplandırdım.

Bu bizim elçilik bir âlem, kim, kimin, nerede olduğunu bilmiyor. 2 saat kapıda kültür ataşesi gelecek diye bekledim, meğer yukardaymış.

Kapıcı bana: Daha gelmedi, normal olarak 2'de gelmesi lâzım, ne zaman geleceği belli olmaz! dedi. Nasıl tepem attı. Kapıcıyı filan dinlemeden yukarı elçiliğe çıktım, meğer ataşe oradaymış. Bu kadar sorumsuzluk olamaz, bir yabancı olsaydı rezil olacaktık.

Şimdilik hoşçakal

Ali Nesin

Belgeleri çabuk yolla. Unutma ayın sonunda okul kapanıyor. Mektubunda

1. Bulgaristan'a izin kâğıdı.
2. Nüfus kâğıdı örneği
3. Öğrenim formulerinin anlamını yazmayı unutma.

Istanbul - 19 Haziran 1974

Canım Ali'm benim,

Bu, bu ders yılı sana yazdığım son mektup olacak. Ama senden okuldan ayrılacağın gün bir mektup yada kart göndermeni bekliyorum. Demek seninle Istanbul'da en geç 15 Temmuz'da buluşacağız. Ağabeyin de aşağıyukarı aynı tarihte Istanbul'da olacak. Bir hafta Istanbul'da kalırsınız. Ondan sonra 24 Temmuz - 1 Ağustos arası Bayramoğlu'nda sizin için oda tutuldu. Bir hafta'da üç kardeş Bayramoğlu'nda kalırsınız. Ondan sonra hep birlikte Ören'e gidersiniz. Ben bu yaz Ören'e gelemeyeceğim. Çünkü çok acele yapmam gereken işler var ve üstelik pekçok para kazanmak zorundayım.

Istanbul'a gelişinin ertesi günü, bütün bir günü benimle geçirirsen iyi olur Seninle o gün başıboş gezer, dolaşır, konuşur, dertleşiriz.

Mektubunda "Sinirliliğim geçmedi, daha da arttı" diyorsun. Sevgili oğlum, sinirliliğini geçirmenin bitek yolu vardır Kendikendini tedavi. Bunu ancak sen kendin yapabilirsin. Burda daha geniş konuşuyoruz. Kesinlikle sinirlilikten vazgeçmeye çalışmalısın; çünkü bu sinirlilik hem senin başarılarını önler, hem de ilerde mutluluğunu gölgeler Senin iraden kuvvetli. Onun için kendi sinirini yine kendinin yenebileceğine inanıyorum. Bunları sana ezbere söylemiyorum. Ben de çok sinirli insandım. Oldukça kendimi yendiğimi sanıyorum. Bak, örneğin matematik öğretmeninle çatışman, senin sinirliliğini gösteriyor. Sen burda da her ders yılı, ille de sinirleneceğin bir öğretmen bulurdun. Neyse, bunları uzun uzun konuşacağız oğlum.

Fotoğraf makinası ne oldu? Halâ bişey yazmadın. Gelirken, sakın almadan gelme!

Gezerek gelirken, Sofya'da ve Üsküp'te verdiğim adreslere uğrarsın. Bulgaristan için de izin kâğıdını gönderiyorum.

Oğlum, Öğrenci müfettişliği senden üç değil, iki belge istiyor. Üçüncüsü olan "Öğrenim Planı formüleri" yazılmış ama, yanına çarpı işareti konulmamış. Senden istenilen, yalnız çarpı işareti konulan ikisi. Bunlardan biri nüfus kâğıdı sureti ki, onu dün annen postaladı sana. Öbürü de "Öğreniminize ait en son kayıt belgesi" Bu belgeyi sen okulundan alıp göndereceksin. Yani hangi sınıfta olduğun ve hangi dersleri okuduğunu gösterir belge.

Canım oğlum, okuldan ayrılmadan önce, ordaki paranı iyice hesapla ve buraya bana orda kalan paranın miktarını yazılı olarak getir ki, ben de ona göre gelecek yıl taksitini yoluna koyayım. Kendine yol için gereken parayı al, üstünü, bütün paranı okulda yönetmende bırak. Yanına gerektiği kadar bol para al. Yollarda sıkıntı çekme. Yollarda her ihtimale karşı sıkıntıya düşersen, sana verdiğim adreslerden benim adıma borç isteyebilirsin. Ayrıca bana oralardan gerekirse ödemeli olarak telefon da edebilirsin. Belki unutmuşsundur telefon numarasını: 37 33 12.

Ama en iyisi, kimseye muhtaç olmadan kendi paranla gelmendir.

Yollarda dikkatli ol, paranı çaldırma, düşürme.

Bişey daha var: Buraya getirmeyeceğin her eşyanı, okulda iyi korunacak biçimde bir yere koy, sakla, yada birine teslim et. Hiçbişeyin ziyan olmasın, kaybolmasın. Hatta eskilerin bile. Çünkü eskilerini de gelecek yıl uçakla gelirken getirirsin, burda yoksul birine veririz.

Bu yıl çok iyi çalıştın. Çok başarılı oldun. Seni candan kutlarım oğlum. İyi bir tatili hakkettin. Ben de güzel bir tatil geçirmen için elimden geleni yapacağım. Gelecek yıl, daha da başarılı olacağına inanıyorum. Çünkü bu ilk yılında, okuluna uyarlanman (adapte olman) zorluğu vardı. Artık İsviçre'ye de, okuluna da alıştın. Gelecek yıl, kesinlikle çok daha başarılı olacağına inanıyorum.

Ahmet, 24 Haziran'da sınava girecek. Kazanacağını sanıyorum. Onu bu yıl İngiltere'ye göndereceğiz. Galiba Mehmet Ali Dikerdem'in[1]

1 Dostum, büyükelçi ve Barış Derneği başkanı Mahmut Dikerdem'in sevdiğim oğlu ve

bitirdiği Atlantic College'de okuyacak. Ama daha kesin olarak belli değil.

Seni hepimiz özlemle bekliyoruz.

Öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Ali'ciğim, Bulgaristan vizesi için izin kâğıdı işini pek anlayamadım. Anladığım kadarıyla, Osman Karaca'ya bir izin kâğıdı yazdırdım. Bu işine yaramazsa, ben sana imzalı boş kâğıt gönderiyorum. Sen üstünü istediğin gibi doldur. Gerekirse de okuluna onaylat.

İstanbul 21 Haziran 1974

Ali'ciğim,

Annene yazdığın 18 Haziran tarihli mektup bugün geldi. Senin istediğin izin kâğıdını göndermiştim. Hemen bugün de istediğin gibi bir izin kâğıdı daha gönderiyorum. Okul tatil oluncaya kadar eline geçer sanırım.

Yine de işler ters giderse, 28 Haziran günü, bana 37 33 12 numaraya telefon et, o zaman telefon telgraf göndereyim. (...)

Hergün üstüste geçecek sınavlarının başarılı sonuçlanmış olması en büyük dileğimdir. Elimden gelebilse, burdan yardımına koşardım.

Ağabeyin 20 Temmuzda Venedik'ten vapurla İzmir'e 23 Temmuzda gelecek. İzmir'den de otobüsle İstanbul'a gelecek. 24 Temmuzda üç kardeş Bayramoğlu'na gideceksiniz. Sanırım sen 20 Temmuzdan önce burda olursun.

Ahmet, Atlantic College'e gidecek. Onun işleriyle uğraşıyorum.

Mehmet de ilkokulu bitirdi. (...). Onu ne yapacağımı düşünüyorum.

İyi yolculuklar, iyi geziler, iyi eğlenceler dilerim canım oğlum.

Aziz Nesin

Ali, Bulgar elçiliğinde zorluk çıkarırlarsa, babanın kitaplarının Bulgarcaya çevrilip beş kitabının Bulgaristan'da basıldığını söyle, etkisini gösterir.

---

ve benim genç arkadaşım. Aziz

Lausanne, 4 - 9 - 1974[1]

Sevgili Babacığım, Anneciğim.

İşte geldim, saat 9'a çeyrek kala okuldaydım. Zurich'te çok beklcdim. Neyse. Ahmet'in işlemini yarın sabah yapacağım. Rektör'ü odasında bulamadım bugün; ilk gün olduğu için herhalde.

Arkadaşlarımla çok iyi karşılaştım. Birbirimizi özlemişiz. Mektup elinize çabuk geçerse. Ahmet'le. 1) Ayakkabıcıya verdiğim sandaletleri 2) Bir arkadaşımın annesine hediye yollayın (Bana çok yardım etmişti).

Bugün ilk defa sınıfa gittim. Bioloji hocasıyla görüştüm o kadar. Sonra duaya filan gittiler. Odam çok güzel. İkinci katta, göl manzaralı. Harika. Yalnız masam çok küçük, değiştirmelerini söyleyeceğim.

Ders programımı yazayım:

P.tesi	S.	Ç.	P.	C.	Ct.
Français	Tarih	Tarih	Fransızca	Kimya	Fizik
Philosophie	Matem.	İngilizce	Coğrafya	Matem.	Matem.
Coğrafya	Matem.	Bioloji	Filosofi	Matem.	Almanca
Matematik	Din	Matem.	Matematik	Coğrafya	Kimya
Matematik	Bioloji		Matematik	Tarih	
Almanca	Fransızca		Fizik	İngilizce	
Fizik	İngilizce		Almanca	Fransızca	
Cimnastik	Kimya		Bioloji	Almanca	

Bayağı yüklü değil mi? Haftada 10 ders matematik var. Geçen sene 12'ydi.

Haftada bir gün, okulda çalışacağım. Saati 10 Fr'tan. Cep harçlığımı çıkartacağım böylece.

Ahmet'in işini bu sabah yaptım. Şimdilik bu kadar.

Ali Nesin

Sana bir kursun kartını gönderiyorum, altı çizili olan çok iyiymiş. Günde üç saat ders varmış. Ve 1500 Fr., bir ay devamlı. Kalan bir ayda İngiltere'de dolaşırım. Pratiğimi ilerletirim.

Gazete yollamayı da unutma.

1. Büyük yazdinlencesini geçirip İsviçre'ye döndükten sonra. Aziz

Zarfım olmadığı için mektup bir kaç gün bekledi.

Ahmet geldi, çok iyi, iyi çalışıyor. Gelecek mektubumda ondan sık sık bahsedeceğim.

Ali

Çatalca, 9 Eylül 1974

Sevgili Ali,

6 Eylül'denberi Çatalca'dayım. İlk gün işçiler kaçtı. İki gün çalışılmadı. Bugün yeni işçiler bulduk. Temel kazılıyor. Ben, her an Vakıf yapısının kuruluşunda bulunuyorum. Buradaki adresimi sonra bildireceğim.

Gözlerinden öperim.

Aziz Nesin

Lausanne, Eylül, 74

Sevgili Babacığım,

Ancak Pazar günleri yazabiliyorum, öbür günler pek vaktim yok. Çok spor yapıyorum bu sene ama gelecek trimestre daha az yapacağım. Bu devre: Futbol, voleybol, basket, yüzme ve kross. Gelecek trimestr Futbol ve voleybol yapacağım sadece. Dün ormanda 20 km. koştuk bir hocayla birlikte. 1 saat 30 dakika tam. Morat-Fribourg yarışması var. Bu sene 5000'e yakın katılan varmış, 16 km., 1 saat 15 dakikadan az yapmaya çalışacağım.

Perşembe günleri, akşamleyin okulda bulaşık yıkayıp haftada 15 Fr. kazanıyorum. Cep harçlığım çıkmış oluyor böylece. Noel ve paskalya tatilinde İtalya'ya gitmeye mecburum. İtalyanca edebiyat da okuyorum. Mutlaka gitmeliyim. Zaten 76 yazında bir yahut iki ay İtalya'da bir dil kursuna gitmek istiyorum. Bu okuldan mezun olduğumda Fransızca, İngilizce ve İtalyanca öğrenmiş olacağım.

Ahmet çok iyi, iyi notlar alıyormuş. Fransızcası çabuk ilerliyor. Cümle kurmaya başladı bile çoktan. Anladığım kadarıyla İngilizcesi o kadar iyi değil. Çok kelime ve gramer eksiği var. Ama sen mektubunda bir şey yazma. O da İngilizcesiyle övünüyor.

Ekim ayında bir haftalık tatil var. Beni bir kız arkadaşım davet etti. Ama okula kızın evine gideceğimi söylemek istemiyorum. Heriflerin suratı asılıyor. Sen oğlum İtalya'ya gidecek diye yaz. ben de gidebileyim.

Tarih için seneye Ortaçağa kadar olan devrenin topluluk, devlet yahut bir şehrin tarihini hazırlayacağız. Ben Osmanlı İmparatorluğu'nun İstanbul'un fethine kadar olan kısmını hazırlayacağım. Bana bir kaç kitap göndersene bunun üzerine. Okumaya başlayayım.

Bir fizik hocamız var, harika. Adamda korkunç aletler var. Laboratuarında bir servet yatıyor adamın. Çok da iyi bir hoca, iyi öğretiyor. Adam 24 saatin 15 saatini laboratuarında geçiriyor. Üçüncü derste adam benim çok büyük sağduyuya sahip olduğumu söyledi.

Matematik hocamız harika değil, fena da değil, orta bir öğretmen. Dersleri çok teorik, iyi öğretiyor. Türk hocalarından çok daha iyi tabii.

Odam çok güzel oldu. Ütrillo'yla, Lautrec'in tabloları, senin, benim bir küçüklük resmim, masanın karşısında bir kaç matematik, fizik ve kimya formülleri çok hoş oldu. Çok tertipliyim, şaşılacak şey. Ahmet'e sor istersen.

Kitaplarımı yavaş yavaş postala. Bir daha gazete gönderirken, Hürriyet, Milliyet ve Günaydın gönderme sevmiyorum. Yeni Ortam, Cumhuriyet ve Sanat ilavesini gönderdiğin için teşekkür ederim.

Fotoğraf makinası için bu hafta içinde telefon edeceğim.

Nasıl çadırımdan memnun musun? Kurarken zorluk çektin mi?

Tut Elimden Rovni'nin Devlet Tiyatrosu tarafından oynandığını bilmiyordum. Yazık oldu göremiyeceğim. Senin en güzel piyesin o galiba. Bir Şey Yap Met'ten sonra. Biraz Gelir misiniz'de güzeldi. Bütün bu tür piyeslerin hepsi teker teker bir şaheser. Böyle Gelmiş, Böyle Gitmez'i çok ihmâl ediyorsun. Bütün okurların o kitabı bekliyor.

Gönderdiğim İngiltere prospektüsünü beğendin mi? Benimle beraber bir arkadaşım da hatta belki bir kaç arkadaşım da gelecek.

Annemi seneye göndermen çok iyi olur, fakat sen de gelsene.

Bir haftalık tatilde Ahmet üzüm toplayabilir.

Haydi şimdilik hoşçakal. Sevgilerle

Ali Nesin

Çatalca 15 Eylül 1974

Ali oğlum.

İki gün önce Ahmet'e mektup yazmıştım. İkinize ayrı günlerde mektup yazıyorum ki, böylece benden daha sık mektup almış olasınız. Çünkü, mektuplarınızı birbirinize okutursunuz.

6 Eylül'denberi Çatalca'dayım. Öbürsü gün ağabeyin gidiyor. Onu İzmir'e giden uçağa yolcu edeceğim. Aynı gün İzmir'den vapurla Venedik'e gidecek. Ben de ağabeyini yolcu ettikten sonra Çatalca'ya çadırıma döneceğim. Senin Apaydın'ların bahçesinde kurup denemesini yaptığın çadırda kalıyorum. Çok memnunum. Ama bu çadırın içine masa sığmıyor. Gündüzleri bu mahruti çadırda çalışıyorum, geceleri de otağıma gidip yatıyorum. Şimdi radyo için "Başarımı Karıma Borçluyum" adlı onbeş dizilik bir oyun yazmaktayım. 15 Ekim'de bu oyunu bitirmek zorundayım. Bu gece televizyonda "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" başlayacak. Her hafta pazar geceleri oynayacak ve 12 pazar sürecek. Ondan sonra da "Gol Kralı" başlayacak.

Benim Çatalca'daki adresimi Ahmet'e yazmıştım, ama bir de sana yazıyorum.

Aziz Nesin
Nesin Vakfı P.K. 5 - ÇATALCA
İstanbul - Türkiye

Ağabeyin Ankara'ya benim oyunun provalarında bulunmak için gitmişti. Biliyorsun "Tut Elimden Rovni" Devlet Tiyatrosunda oynanıyor. Ağabeyin provalardan çok memnun kalmış. Dün buraya geldi. İlk olarak burasını gördü ve çok sevdi.

Sana biraz da burdaki yapıdan söz edeyim. Biz önce iki katlı olan öndeki küçük yapıya başladık. Burası ileride Yönetmenevi olacak. Dokuz gündenberi iki usta ve dört işçi çalışıyor. Daha temel duvarları bile bitmedi. İş oldukça yavaş gidiyor. Ben de yağmurlar başlayacak diye korkuyorum. Şimdilik yağmur yağmadı. Bu küçük yapı bittikten sonra, arkaya büyük üç katlı yapı kurulacak. Öyle sanıyorum ki, bu büyük yapıya bu yıl başlayamayacağız. Ama Mayıs'ta, yani altı ay sonra kesinlikle başlarız; elbet sağlık olursa.

Haa, bir de kuyu açtık. Buz gibi duru suyu çıktı. Kuyudan suyu motopompla çekiyoruz. 6.750 liraya bir motopomp aldım.

İşte benim işlerim böyle. Siz nasılsınız, neler yapıyorsunuz? Ahmet okula uyarlanabildi mi? Başarabilecek mi? Bana bunları bütün açıklığıyla yazın.

Sen nasılsın? Öyle sanıyorum ki, bu yıl derslere daha hızlı başlamışsındır. Ama o ünlü dalgınlığından, savrukluğundan, unutkanlığından kurtulamazsan, hakkettiğin, hakkın olan başarının hepsine kavuşamazsın.

Ahmet cigarayı bıraktıysa beni çok sevindirecek.

Sana, istediğin ayakkabı boyası, fırça ve hediyelik vazoyu birisiyle elden göndereceğim. Ama bu kez, fotoğraf makinesi gibi olmayacak. Haa, fotoğraf makinesini aldın mı? Hemen al, ihmal etme. Artık şu iş bitsin.

Başka istediğin şeyler varsa hemen yaz. Hepsini birden göndereyim.

Okulun kısa tatillerinde Ahmet'e de orda bir iş bulabilirsen çok iyi olur. İşde çalışması hem Ahmet'in dil pratiği kazanmasına yardımcı olur, hem de bizi pansiyon parasından kurtarır. Ama birincisi çok daha önemli. İkinizin aynı yerde iş bulmamanız daha iyi olur. Ahmet'e olabilirse ayrı yerde bir iş bul. Tabii, bunu kendisi de istiyorsa... Önce kendisine sor.

Kitaplarını paket paket yolluyorum. Üç kez gazete de gönderdim. Birini Ahmet'in adına gönderdim. Bundan sonra da gazete göndereceğim. Yalnız, gazeteyle çok vakit kaybetmemeni özellikle rica ederim. Bir de, sakın - burda da söylediğim gibi - orda hiçkimseyle Kıbrıs konusu tartışma. Bunun, ne sana ne de başkasına yararı olur.

Sana ve ağabeyine yaz tatilinde İngilterede dil kursu için iyi bir yer arayacağım. Şimdiden girişime geçeceğim. Demek seni ve ağabeyini, iki yıl göremeyeceğim. Ama bu yıl değil, gelecek yılın ortasında anneni oraya gönderirim.

Özlemle gözlerinden öperim canım Ali'm.

Bu mektubu Ahmet'e de verirsen, ikinize birden mektup yazmış olurum.

Başarı haberlerinin beni sevindirmesini bekliyorum.

Bugün, Çatalca'nın festivali var. Ama ben Çatalca'ya inmeyeceğim, burda çok işlerim var. Şu radyo oyununu yetiştirmeye çalışıyorum.

Aziz Nesin

Lausanne, 16 - 9 - 1974

Sevgili Anneciğim,

Bu mektubu aslında ikinize birden yazıyorum. Derslerden ancak vakit bulabildim. Bugün tatil olmasına rağmen, odamda kalıp sırf ders çalıştım. En çok da İtalyanca. Bu sene italyancadan ne yapacağımı bilmiyorum. İtalyanca edebiyat okuyorum ve ben daha italyanca cümle kuramıyorum. Bu italyanca yüzünden birinciliği, hatta ikinciliği kaçıracağım. Hoca da tabii imtihanları öbürlerine yaptığı gibi yapacak. 2 yahut 3 gelirse karneye normaldir.

Onbeş günlük tatillerde Türkiye'ye gelemiyeceğim için üzgünüm. İtalyancam için İtalya'ya gitmem lâzım. Üç sene çabuk geçer. Ahmet'in burda olması da özlemi yarıya indiriyor. Hislerimle hareket edersem Maturité'yi veremiyebilirim.

Ahmet okulu çok beğendi. Tam çalışmak için diyor. Çalışıyor da. Fransızcası çabuk ilerliyor. Hemen arkadaş edindi. Geçen gün sordum, özledin mi diye, hayır dedi. Durham Colege'den çok daha iyiymiş. Seneye burada devam etmek niyeti de var, ama kesin değil. Tabii herşey fransızcasına bağlı. Fransa'ya giderse Baccalauréat için yabancı dil olarak Türkçe'yi seçebilir.

Ahmet benim odama gelecek bu ay sonunda. Onunla birlikte bir teyp radyo almaya karar verdik. İzin verirsiniz herhalde. Ucuz bir şey, 400 Fr. Seneye satabiliriz.

Babam, o verdiğim İngiltere prospektusu için ne düşünüyor? Bir ay o okula devam edip, bir ay da İngiltere'yi dolaşabilirim.

Ekim ayında 8 günlük bir tatil var. Önce İtalya'ya gitmeyi düşündüm ama bir haftada hiç bir şey öğrenemezdim. Sonra bir kız beni evine davet etti. Kızın evine gideceğimi okula söylemek istemiyorum. Ali Nesin oğlum bir haftalık tatilde İtalya'ya gidecek diye bir mektup yazsın babam ki ben kızlara gidebileyim. Ahmet'in ne yapacağını bilmiyorum. Belki bir arkadaşı da onu davet eder.

Babam nasıl? Hâlâ çadırda mı kalıyor? Kolay değil değil mi çadırda kalmak? Rahatlıkla yapabilmişler mi çadırı?

Dün Gruyère denilen bir yere gittik. Çok güzeldi. Bu kadar tabiat güzelliği bir arada bulmak çok zor. Dağlık, ormanlık, çağlayan, ufak

bir göl, patika... Fotoğraf makinam hâlâ elime geçmedi. Kıza telefon etmem gerekecek galiba. Ahmet de çok sevdi.

Şimdilik hoşçakalın.

Ali Nesin

Çatalca - 20 Eylül 974

Ali'ciğim,

17 Eylül günü eve gittim. Senin ilk mektubunu buldum. Ahmet'ten mektup yoktu. 18 Eylül günü, annenle birlikte Çatalca'ya yapının yapıldığı araziye geldik. Daha doğrusu, önce ağabeyini havaalanına getirdik, ordan Çatalca'ya döndük. Ağabeyin sabah 8.20 de uçakla İzmir'e gitti, aynı günün akşamı vapurla Venedik'e gidecekti ki, şimdi çoktan Bologna'ya gitmiştir.

Ablana bir mektup yazmışsın. Ablanın söylediğine göre, Ahmet'le sana bir oda vermişler. Herhalde bir odada kalmanız iyi olacak. Ahmet senden Fransızca'da yararlanır. Ahmet'in durumu nasıl? Ondan haber alamadım ama, sanıyorum 24 Eylül'de eve gidince, Ahmet'ten mektup gelmiş olur.

Gazeteleri sürekli gönderiyorum, alıyor musun? Geçen gönderdiğim gazetede "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz"ın TV ilanı vardı. Ben oyunu Çatalca'da belediye başkanının evinde seyrettim. Bir rezaletti. Hiç iyi yapamamışlar. Ama yine de beğenenler çok oldu.

Geçen mektubumda yazmıştım galiba, "Başarımı Karıma Borçluyum" adlı bir radyo oyunu hazırlıyorum. Ama çok yavaş gidiyor nedense. Bugünlerde hızlandırmak zorundayım. Çünkü sözverdiğim gün yaklaşıyor.

Arazide, önde, bir yönetmen evi yapıyoruz. Bu yapı işi de yavaş gidiyor. Şimdiye kadar ancak temel yapılabildi. Yarın, birinci katın duvarları örülmeye başlanacak. Tabii bu yapı işine çok para gidiyor. Şimdiye kadar ellibin lirayı geçti, daha ortada pek bir şey yok. Bu küçük yapıdan sonra, arkaya üç katlı yapı kurulacak.

Haaa, geçen gün eve giderken o denli kirlenmiştim ki, önce annene telefon ettim, evde su akmadığını öğrenince hemen Galatasaray hamamına gittim. Siz akılsızlar, benimle burda hamama gelmediniz. İki yıl sonra buraya gelince, mutlaka birlikte hamama gidip hem yıkanalım, hem eğlenelim.

Sakal bıraktığımı yazmış mıydım? Herkes sakalımı beğeniyor, bana çok yakıştığını söylüyorlar Ama annen susuyor. Onun sustuğuna bakılırsa, bana gerçekten yakışmış olacak.

İngilizce öğrenmen için gönderdiğin "Gençlik Tatili" kartına baktım. Edimbourg'ta, ama 16 yaşında olanlar için. Sen gelecek yıl 18 olacaksın. Sonra 1500 frank, yani - yeni para değişiminden sonra 5000 lira. Bir ay için beşbin lira çok değil mi? İkinci ay için de, ayrıca sana para gerekli. Pahalı olması önemli değil, ama öğretim nasıl? Olmaz, demiyorum. Ama başka kurslara da bakalım. Daha vaktimiz var. İstersen biraz bekleyelim. Ben İngiltere'ye Mehmet Ali Dikerdem'e yazdım, o bize biçok kursların adreslerini ve niteliklerini gönderecek. İçlerinde en ciddisi hangisiyse onu birlikte seçeriz. Ama ille de bu kursu istiyorsan, oraya gidersin.

Odanın güzel manzaralı oluşuna sevindim. Ama ikinizden de çok, pekçok rica ederim, odanızı düzenli tutunuz. Evdeki odanızın karmakarışıklığından hiç memnun değildim.

İki hediye göndereceğim sana. Birini arkadaşının annesine, birini de çalıştığın motelin sahibine verirsin.

Fotoğraf makinesini alıp almadığını bana çok, ama pekçok acele bildir.

Okulda haftada bir gün çalışmanın, derslerine çalışmana engel olmasından korkarım. Sana çalışma, demiyorum oğlum. Ama şunu bil ki, ders çalışmana en küçücük bir engel olacaksa, kesinlikle istemem. Herşeyden önce ders geliyor. Daha başka türlü söyliyeyim: Diyelim ki, haftada bir gün okulda çalışarak sınıfın ikincisi olacaksın. Ama okulda çalışmazsan sınıfının birincisi olacaksın. O zaman, birinci olmanı isterim, ama okulda çalışmanı istemem. Sanırım, anlatabildim. Şimdilik, cep harçlığını çalışarak kazanmana gereksinmiyoruz. Ama okulun tatillerinde çalışman çok iyi. Eğer olabilirse, okul tatillerinde Ahmet'te çalışsın, ona da bir iş bul.

İkinizin de özlemle gözlerinizden öperim.

Gelecek mektubumu da Ahmet'e yazacağım. Her mektubumu, ikiniz de okursunuz nasıl olsa. Öperim canım.

Aziz Nesin

Çatalca - 27 Eylül 1974

Oğlum Ali'm.

Bu geceki halimi görme. Rezalet! Akşamdanberi bütün gece korkunç fırtına ve yağmur vardı. Erkenden çadırıma girip yatmıştım. Ama fırtınanın ve yağmurun gürültüsünden uyuyamadım. Ne de olsa, sıcak bir yatağın içindeydim. Ama gece 24'de fırtına çok arttı. Çadırın direkleri yıkıldı, ipleri koptu, çadır üstüme çöktü. Suların içinde kaldım. Yalınayak koşa koşa öteki çadırıma geldim. İki çadırın arası yüz metre var. Yapacak hiçbişey yoktu. Radyo, elbiselerim, yatağım, çamaşırlarım, hepsi yıkılan çadırın altında, sular içinde kaldı. Ben de çalışma çadırımda, çalışmaya başladım. 1'den altıya kadar çalıştım, şimdi saat 6. Az önce, senin dil kursun için Mehmet Ali Dikerdem'e mektup yazdım, şimdi de sana yazıyorum. İşin kötüsü çok uykum var Yatağım ıslak - belki de çamurlu - olduğuna göre, uyuyacak yerim de yok.

Ali, dün eve geldim. Evde üç gece kaldım. Bir gece de annenle bir kilisedeki org konserine gittik. Evde 16 Eylül tarihli mektubunu buldum. İtalyancadan o kadar korkma. Biraz çaba gösterirsen yaparsın. Kırık gelirse ne yapalım, üzülmeye değmez. Nasıl olsa başarırsın. (Bu çadır da çok sallanmaya başladı, galiba bu da yıkılacak.)

"Onbeş günlük tatilde Istanbul'a gelemiyeceğim için üzgünüm" diye yazmışsın. Ne demek istediğini anlayamadım. Annene sordum, söylemedi. Evet, İtalyanca pratik için kısa tatillerinde İtalya'ya gidersen iyi olur.

Sonra yine mektubunda "Üç sene çabuk geçer" diyorsun. Neden üç sene oğlum? İki yıl. İkinci yıl sonundaki tatilde Istanbul'da olacaksın.

Teyp-radyoyu alın. Ama iyi kullanın. Istanbul'da aldığım gibi olmasın. Teyp-radyo için size ayrıca para gönderirim. Okuldaki paranızdan alabilirseniz alın. Ben de ayrıca gönderirim.

Dil kursu prospektüsünü inceledim. Sana da düşüncemi yazmıştım. Olmaz, demiyorum. Daha başkalarını da araştırıyorum. Hangisi daha iyiyse ona gidersin. Daha vaktimiz var.

Bir haftalık tatilde İtalya'ya gitmen için okula mektup gönderdim.

Ahmet'in okulu sevmesi, bizi çok, ama pekçok sevindiriyor. Dilerim, hiç gevşemeden, yılmadan, usanmadan çalışsın.

Oğlum, telefon mu edeceksin, gidip mi alacaksın, her ne yapacaksan şu fotoğraf makinesini al artık. Al ve hemen bana bildir.

İkinizin de gözlerinizden özlemle öperim.

Aziz Nesin

Çatalca - 1 Ekim 1974

Canım Ali oğlum,

Sana çok ilginç bir olay anlatayım. Burda akşamları erkenden uykum geliyor. Buna karşılık sabahları da çok erken uyanıyorum. Dün gece de saat 20.30'u zor ettim, hemen yatmıştım. Gecenin bir vakti uyanır gibi oldum. O yarı uykumda, çadırımın dışında çıtır çıtır bir sesler duydum. İyice uyanıp dinledim. Benim çadırım, tarlada, çalıların arasında olduğundan, birisi yürürken çıtırdılar çıkıyordu. Dinledim, çıtırtılar çadırıma iyice yaklaştı. İşçilerden biri sandım. (İşçiler de çadırda kalıyor, ama onların çadırı benimkine 150 metre uzaklıkta.) Biraz sonra tam çadırıma yaklaştı ayak sesi ve çadıra girecek yer aramaya başladı, çadırla oynadı. O zaman hırsız olduğunu anladım. Hayvan olamazdı. Hayvan çadırı açmaya çalışamaz. Hemen pantalonu ayağıma çekip fırladım, büyük el fenerimi yaktım. Karşımda bir adam gölgesi. Beni görmesiyle kaçmaya başladı. Ama tarla sürülmemiş olduğundan, adam kaçarken kesiklere, topaklara çarpa çarpa, düşe kalka kaçıyordu. Çok gülünçlü bir kaçış. Laf olsun diye beşon adım koştum arkasından, sonra adamın kaçışına gülmeye başladım. Saatime baktım, sabahın dördüne çeyrek var. Benim uyanma zamanım. Kimi sabahları üçte uyanıyorum. İşçilerin çadırına gittim. Onlar da sahur yemeği yiyorlardı. (Ramazan ayındayız.) Sonra çadırıma gelip çalışmaya başladım. Önce sana bu mektubu yazıyorum.

27 Eylül günü sana yazdığım mektubu atmak için Çatalca postanesine gitmiştim. Mektubu postaya attıktan sonra posta kutusunu açtım, senin (Eylül 74) yazıp dalgınlıkla tarihi yazmayı unuttuğun o güzel mektubunu buldum, çok sevindim. Mektup yazmak için bile vaktinin çok az olduğunu tahmin ediyorum. Bu yüzden bana sıksık mektup yazma, vaktin oldukça yaz. Ama ben sana sıksık yazarım. Çok spor yapman da iyi, elbet derslerine engel olmaması koşuluyla. Sen bunu ayarlamasını bilirsin. Tatillerde de İtalya'ya gitmen elbet iyi olur. İtalya'da dil kursu bulması için şimdiden ağabeyine yaz. Ben de İngilizce kursu için Mehmet Ali Dikerdem'e yazdım, şimdi ondan cevap bekliyorum.

Ahmet'ten çok sevindirici mektup aldım. Önünde sonunda O'nun da yolunu bulacağına inanıyordum. Benim oğullarım elbette doğru yolu bulacaklardır Çünkü babanız hiç kötü, yanlış yolda olmadı. Bizim

evimize "haram" denilen bir lokma bile girmedi. Her neye sahip oldunuzsa, elimin emeğiyle, gözümün nuruyla, alnımın teriyle oldu; hiçkimseyi sömürmedim, hiçkimsenin hakkını yemedim. Elbet sizler de doğru yolda olacaksınız. Ahmet'in gittikçe daha başarılı olacağına inanıyorum. Yalnız, şu cigarayı da bıraksa, daha çok sevineceğim. Ahmet, beni ne denli sevindireceğini bilse, inanıyorum ki, hemen cigarayı bırakır.

Tarih için istediğin kitapları İstanbul'a gittiğimde alıp sana göndereceğim. 4 Ekim'de eve gideceğim.

Her eve gidişimde, senin matematik kitaplarından bir paket gönderiyorum. Bu paketleri almaya başladın mı? Yazmıyorsun.

Fizik ve matematik hocalarının iyi oluşuna da sevindim. Onlarla yakın ol, arkadaş olmaya çalış, ama hep saygılı davran; zaten sen saygılısındır

Bu yıl düzenli oluşun da beni sevindirdi. Dilerim hep böyle gitsin.

Çadırımdan çok memnunum. Fırtınalı geçen gece yıkılmıştı. Ama o fırtına ancak beşon yılda bir olan fırtına. İki gün Boğaz vapurları işlemedi. Gazetede okudum; bir vapur karaya bindirip yola çıkmış, bir araba da denize uçmuş. Benim çadır yine iyi dayandı. O fırtınadan sonra yeniden pekiştirilerek yapıldı. şimdi sapasağlam. İkinci konik çadırım, aslan gibi dimdik ayakta duruyor

Tut Elimden Rovni, 15 Ekim'de başlayacakmış. İlk gecesinde bulunmak için annenle gideceğiz. Ben hemen dönmek zorundayım yapılara. Annen belki gitmişken biriki gün Ankara'da kalır, bilmiyorum.

(Başarımı Karıma Borçluyum) adlı şu radyo dizi oyununu bitireyim, 'ondan sonra (Ölümle Kolkola) var, hemen arkasından (Böyle Gelmiş Böyle Gitmez)in ikinci cildini yazacağım. Bu yıl kesinlikle bitmiş olacak. Çatalca'da daha iyi çalışabiliyorum. Belki yeni kurulacak yapıda başlarım Böyle Gelmiş'in ikinci cildine.

İki hafta sonra da "Pırtlatan Bal" adlı çocuk oyunum Şehir Tiyatrosunda başlayacak.

TV de "Yaşar Yaşamaz" çok başarılı oluyor, ilki iyi değildi.

İkinizin de özlemle gözlerinizden öperim. İkinize de candan başarılar dilerim, canım oğullarım.

Aziz Nesin

Lausanne, 6 - 10 - 1974

Sevgili Babacığım,

Nihayet sana mektup yazabiliyorum. Hiç boş vaktim yok, bu sene çok zor, her gece 12'lere 1'lere kadar çalışmama rağmen, vakit az geliyor.

Bugün Pazar. Morat-Fribourg yarışması vardı. 5000 kişi katıldı. 16.400 km. 1 saat 15 dakikada bitirdim. Birkaç saniye önce bitirseydim, kupa alacaktım, madalyon aldım. Yarışmaya 20 yaşını bitirenler katılabiliyor aslında, ama biraz büyük gösterdiğimden katılabildim, hileyle tabii. Okuldan 15 kişi katıldı. Birinci ben 1 saat 15 dakika ile, ikinci 1 saat 15 dakika 30 saniye ile bir başka hoca, üçüncü ise 1 saat 30 dakikadan başlıyor. Hiç kimse hocayı geçeceğimi tahmin etmiyordu. Hele cimnastik hocası, kendisinden hızlı koştuğum için beni çekemiyor, her gittiği sınıfta benim deli olduğumu, antremanım olmadan hocayı geçmek istediğimi söylüyordu. Benimse böyle bir niyetim yoktu, yalnız onu mümkün olduğu kadar yakından takip etmek istiyordum. Öyle hırslandırdı ki beni, göbeğim çatlarcasına koştum, hocayı da geçtim. Bakalım yarın ne yüzle okula gelecek, çünkü herif o kadar çok bahsetti ki bütün okul konuyu biliyor. Beni yine de çok seviyor.

Bir pikap aldım 275 Fr.a. Seyahat çeklerimi bozdurdum. Aynı zamanda "Bibliothéque Cantonale"e üye oldum, harika matematik kitapları var. Bu kütüphanenin de bir fonotik kısmı var, üye olup istediğin plağı alabiliyorum. Çok güzel plaklar aldım. Çaykovski'nin 1812'si ile Beethoven'ın 5. senfonisi. Ahmet'le müzik bakımından pek anlaşamıyoruz. O gürültülü şeylerden nasıl zevk alıyorlar bilmiyorum. İçlerinden bir kaç tanesi güzel çıkıyor ama % 90'ı berbat.

Çok emin kaynaktan (resmi değil) öğrendiğime göre, İsviçre'de Maturitédiploması olanlar, Amerika ve İngiltere'de üniversitede bir sene atlıyorlarmış. İnanacağını pek sanmıyorum. Ama soruştursan iyi olur. İsviçre diploması, dünyanın en zor ve en geçerli diploması, bizim okul da İsviçre'nin en iyi okulu, dolayısıyla dünyanın en iyi okulunda okuyorum (daha doğrusu okutuyorsunuz). Herkesin aynı şansı yok, şansı olanlar da farkında değiller. Sana ne kadar teşekkür etsem, iyiliklerinin karşılığını ödeyemem.

Bir haftalık tatilde ben bir kız arkadaşıma, Ahmet'te bir erkek arkadaşına davetli. 15 günlük tatillerde Ahmet çalışır herhalde, ama benim mutlaka İtalya'ya gitmem lâzım, aksi halde mahvoldum bu sene. Zaten 76 yazında da gitmeye niyetliyim. Sizleri çok özleyeceğim üç sene boyunca ama, mecburum, buraya gelirseniz seneye memnun olurum.

Matematikten üç imtihan olduk, iki on bir de sekiz bekliyorum, bakalım, yarın bekliyorum. Buna karşılık öbür derslerden pek o kadar iyi değilim. Edebiyat (Fran.): 7; İngilizce: 6; İtalyanca: 5; Coğrafya: 4. İlk üçe bir şey yapamam, üç zayıf dersim, ama coğrafyayı çalışmamıştım, çalışamamıştım daha doğrusu. O gün iki imtihanım vardı, sözlüye kalkacağımı düşünmeden yazılılara çalıştım. Şans; Coğrafya'dan sözlüye kalktım. Herneyse düzeltirim.

Gazeteler gittikçe enderleşiyor. Ecevit'ten sonra Demirel'de istifa etmiş.

Sakallı hâlini çok merak ediyorum, bir resmini yollasana.

İngilizce kursu için İngilizce hocama da sorabilirim, çabuk olun da dolmasın kontenjan.

Ne ağabeyimden, ne de ablamdan mektup almadım, ağabeyime vaktim olsa yazacağım, ablama yazdım. Ağabeyimle yazışıyorsundur herhalde sen, söyle tatillerde geleceğimi.

Odamız çok düzenli. Dün meselâ ortada bir iki eşya vardı kaldırdım, bu sabah yatağımı yapamadım, vaktim yoktu, Ahmet yapmış. Masamın üstü tertemiz, kitaplarım düzenli.

El Birunî için gönderdiğin Görüş dergisine çok mersi. Okudun mu sen bilmiyorum, ama çok büyük bir adam. İbni Sina'dan daha ilerdeymiş, buna rağmen daha az tanınmış.

Sevgilerle

Ali Nesin

Çatalca - 9 Ekim 1974

Canım Ali'm,

Geçen hafta, posta kutusuna bakmak için Çatalca'ya inmiştim. Önce sana yazdığım mektubu postaya verdim, sonra da posta kutusunu açtım: Bir de baktım ki, kutuda senin 16 Eylül tarihli mektubun var. Çok sevindim. Dünyalar benim oldu.

Bana ve annene sık mektup yazmak için vaktini harcama. Sen bize seyrek de yazsan olur. Ama ben sana daha sık mektuplar yazar, burda olupbitenleri anlatırım.

İtalyanca için bence boşuna üzülüyorsun. Sen İtalya'ya gider, tatillerini orda geçirirsen, İtalyanca'yı çok çabuk kavrarsın. Bu konuda şimdiden ağabeyinle mektuplaş. O'nun yanında kalabilirsin.

Senden bir de kart aldım. Onda da mektup yazmaya vaktin olmadığını yazıyorsun. Oğlum, mektuplarını daha seyrek de yazabilirsin. Vaktini hiç ziyan etme. Ama buna karşılık, bence şimdilik hiç gereği olmayan, Türkçe gazeteler okuyarak, vaktini onlara boşuna ayırıyorsun. Benim kitaplarım da öyle. Kitaplarımı, tatilde, yada daha ilerde okursun. Ben yine sana gazete göndereceğim elbet.

İngiltere'de dil kursu için, Henüz Mehmet Ali Dikerdem'den mektup almadım. Ama bugünlerde ondan mektup alırım. Ayrıca başkalarına da yazacağım. Daha vaktimiz var. Nasıl olsa, İngiltere'deki en iyi dil kursunu arar, buluruz. Ama sen ille de, bana gönderdiğin prospektüsteki kurs olsun diyorsan, o başka. O zaman senin istediğin gibi olsun elbet.

Her mektubumda yazmayı unutuyorum, şimdi yazayım Çadırındaki kaşık ve çatalı yerine verdin mi oğlum? Aman bunu yaz bana. Ben sana evden ayrıca çatal, kaşık, bıçak vermiştim biliyorsun.

Fotoğraf makinesini hâlâ almadınsa, artık bunun sorumu senindir. Hiç kimseyi boşuna suçlama! Bu denli ihmal olur mu hiç! Hemen makineni al ve bana da bildir.

Şimdi sabahın dördü. Yani ortalık karanlık. Sabahları, üçte, dörtte kalkıyorum. Ama akşamları da saad 20'de, en geç 21'de yatıyorum. Burda erkenden uykum geliyor. Herhalde gündüzleri, yapının başında yorulduğumdan olacak. Yalnız pazar geceleri, saat 19.30'da Yaşar Yaşamaz televizyonda oynadığı için, saat 21'de yatıyorum. Yaşar'ı bile seyrederken gözlerim kapanıyor, kendimi zor tutuyorum. Buna karşılık sabahları, saat üçte, dörtte çalışmaya başlıyorum. Yaşar yaşamaz çok tuttu, herkesin dilinde. Geçen mektubumda da yazmıştım, sanırım: şimdi "Başarımı Karıma Borçluyum" adlı onbeş dizilik bir radyo oyunu yazıyorum. Şimdiye dek, ancak yedi bölümünü yazıp gönderdim. Verdiğim söze göre, oyunun yazılması epeyce gecikti.

Burda, evdekinden daha çok çalışıyorum. Ama sağlığım iyi. Beş kilo zayıfladım. 69 kilo oldum. Uğraşıyorum, daha çok zayıflayamıyorum.

Vakıf yapılarından haberler: Kurmakta olduğumuz küçük yapının birinci kat duvarları bitti ve birinci katın tavan betonunu attık. Bu betonun on gün bekleyip kuruması gerekli. Ondan sonra, ikinci kat duvarlarına başlayacağız. Biz bu arada, lağam çukurunu açtırdık, şimdi çukura duvar örülüyor ve çukura kanal yapıldı. Bundan başka, arazinin ortasından geçen, 4 metre genişliğinde bir de yol yapmaktayız. Çünkü, biraz yağmur yağdı mı, araziden taşıtlar geçemiyor. Biyandan da, büyük yapının temel kazısına başladık.

Öyle sanıyorum ki, Kasım sonunda, küçük yapı bitmiş olacak. Büyük yapının da temelleri açılmış ve kolonları dikilmiş olacak. Ve o zaman işi bırakacağız. Gelecek yılın Haziran ayında yeniden işe başlayacağız. Gelecek yıl sonuna kadar büyük yapının da biteceğini umuyorum. 1976 da ilk sekiz çocuğu alacağız. 1977 yılında da üçüncü yapıyı kurmaya başlayacağız. Görüyorsun ya, hiç ölmeyecekmişim gibi, umutla, iyimserlikle çalışıyorum. Ama burda soğuklar başladı. Sabahları saat sekize kadar soğuk oluyor. Sonraları hava düzeliyor. Şansımız varmış, yağmurlar daha başlamadı. Yağmur yağarsa, iş durur. Bu yıl yağmurlar gecikti. Havalar bizden yana. On gün sonra, yapılan yapının birinci katına girebileceğim. Ne de olsa, bitmedi ama, yine de çadırdan iyidir.

Yarın Ahmet'e mektup yazacağım. Ahmet bu mektubumu da okusun. Halâ cıgarayı bırakmadı mı? Oysa burdan giderken, cıgarayı bırakacağına söz vermişti. Üstelik spor da yapıyormuş. Sporda başarı kazanması için, cıgarayı bırakması kesin gerekir. Ahmet, cıgarayı da bırakırsa, beni tam sevindirmiş olacak.

İstediğiniz teybi aldınız mı?

Bişeye ihtiyacınız var mı? Bu hafta Ahmet'in paltosunu postalayacağım.

İkinizin de gözlerinden özlemle öper, başarılarınızı duymak isterim.

Size güveniyorum, inanıyorum sevgili oğullarım.

Aziz Nesin

İstediğin tarih kitaplarını bu hafta göndereceğim. 12 Ekim'de eve gidiyorum. Ahmet'in istediği Fransızca kitapları da göndereceğim.

Çatalca – 17 Ekim 1974

Sevgili Ali'm,

Bugün bayramın birinci günü. Yapı yerinde yalnızım. Üç gün işçiler çalışmayacaklar. Sabahleyin ilk işim sana mektup yazmak oldu. İki gün önce evdeyim. Annen, bayramın ikinci günü geleceğini söyledi. Bakalım, gelecek mi?

Ahmet de, sen de bize mektup yazmak için boşuna vakit harcamayın, derslerinizden kalmayın. Ne zaman boş vaktiniz olursa o zaman mektup yazın.

Ahmet'in başarılı olduğunu, okulunu sevdiğini, çok çalıştığını öğrendikçe, biz de burda seviniyoruz. Ağabeyinden bugüne dek mektup alamadım. Mehmet Ali Dikerdem de kısa bir süre Yugoslavya'ya bir toplu geziye gitmiş. Senin dil kursu işi için cevap vermeyişi bundan demek ki... Ama yakında ondan cevap alırız.

Pikap aldığınız iyi oldu. Burdan plak istemişsin. Oğlum, başkalarına gönderip denedik, yolda kırılıyor. En iyisi siz ordan arasıra plak alırsınız. Aradan zaman geçince, Ahmet'in de klasik müzikten hoşlanacağına inanıyorum. Ben, yirmi yaşımdan sonra klasik müziği sevmeye başladım.

Sen halâ şu fotoğraf makinesinden haber vermiyorsun ve çok canımı sıkıyorsun. Kendi işlerini bana gördürürken beni sıkıştırıyorsun, ama kendi işlerini kendin yaparken çok ihmalcisin. Rica ederim, şu fotoğraf makinesini artık bir sonuca bağla. Geçen yıl da onu almayışın, bana göre, yine senin aldırmazlığın. Her neyse, bitir artık bu yılan hikâyesini.

Bibliothéque'e üye olman çok iyi olmuş. Ordan çok yararlanırsın. Burda bıraktığın kitaplardan her hafta bir paket yollamaktayım. Alıp almadığını bana bildir. İstediğin tarih kitaplarını da Elif kitabevine ısmarladım. Bu hafta toplayıp verecek. Bende önümüzdeki hafta sana postalarım.

İsviçre'de maturite diploması alanların İngiltere'de ve Amerika'daki üniversitelerde bir yıl kazanıp kazanmadıklarını dostlarıma yazıp öğreneceğim. Olursa olur, olmazsa önemli değil. Öğrenimini erken bitirmek için hiç acele etme. Önemli olan, çok iyi yetişmektir; ben hepinizden bunu istiyorum. Ben sağ oldukça arkanızdayım, hiç korkmayın. Evet, size para yetiştirmek için çok, pekçok, tahmininizden

daha zorluk çekiyorum, çok çalışıyorum ama, siz bu emeklerimi hakkettikçe, boşa harcamadıkça da çok mutlu oluyorum. Bu başarıları sizden istemek de benim hakkım. Ahmet de bu yıl yoluna girdiğine göre, demek, üç oğlum da kendilerine yaptığım fedakârlığı, fazlasıyla hakkediyorlar demektir. Çok sevinçliyiz annenle birlikte.

Onbeş günlük tatilinde İtalya'ya gidersin. Sen bu İtalyancadan gereğinden çok korkuyorsun. Korkma, başarırsın. İki-üç kez İtalya'ya gitmene bakar. Orda pratik yaparsın, moralin düzelir.

Koşuyu kazandığın, hocanı bile geçtiğin için seni kutlarım. Bu olayı anlatan mektubundaki satırları güle güle okudum. Aferin sana! Bu yıl madalya aldın, gelecek yıl da kupa alırsın. Üstelik, başka yarışçılar, hocan filan, herhalde çok antrenman yapmışlardır. Oysa senin ders çalışmaktan fazla antrenmana da vaktin yok. Onun için senin başarın daha büyük. Unutma, sen bu başarını cigarayı bırakmana borçlusun. Cigara içseydin, kazanman olanaksızdı. Ne tuhaf, benim şimdi yazmakta olduğum "Başarımı Karıma Brçluyum" adlı radyo dizi oyunumun kahramanı da bir sokak koşusunu kazanıyor. Biyandan yapı işini desteklediğim, gereken gereçleri gidip aldığım için, oyunun ancak yedi bölümünü yazabildim şimdiye dek. Hepsi onbeş bölüm olacak. Üstelik bu ayın onbeşinde yetiştiririm diye de sözvermiştim.

Hürriyet gazetesindeki resmimi gördünüz mü? Bir de Cumhuriyet gözetesi gönderdim size, benimle yapılmış röportaj vardı. Okudunuz mu onları? Hacettepe Üniversitesi Ekonomi Fakültesi'nin son sınıfından bir öğrenci, işçi olarak çalışmak için, yani bize yardım diye, geldi. On gündür burda o da işçiler gibi çalışıyor. Ona bir çadır verdim. Harç yapıyor, yol ve temel kazıyor, taş, kum, çakıl taşıyor. Gencecik, akıllı, çok okuyan bir çocuk. Adı Demiray. Fakülte açılıncaya kadar burda çalışacak. Bana çok yardımı oluyor.

Dün de, öğrenimini Amerika'da (gazetecilik) yapmış, İngiltere'de sekiz yıl bulunmuş bir kadın geldi. "Ben ne yapabilirim vakfınızda?" diye sordu. Teşekkür edip, gerekmediğini söyleyerek kadını gönderdim. Tabii annenden korktuğum için... Annen, benim gözümü iyice yıldırmış. Kavgadan bıkmışım.

Size paket yapılıp gönderildi. Uçakla gönderildiğine göre, almışsınızdır. Ahmet'e bir güzel dolmakalemi gönderdim, kaybetmesin. Sana hediyelik iki eşya gönderdim. Bunlardan birin, motelinde

çalıştığın kadına, birini sana dostluk gösteren arkadaşının ailesine verirsin. Hediyelerden biri, altı fincan, altı tabaktır. Ambalajını açma, çok güzeldir. Ahmet'e de bir hediyelik gönderdim. O da, evinde kalacağı arkadaşının ailesine versin bu hediyeyi. Ahmet'in paltosu çok güzel olmuş. Senin istediğin fırça ve ayakkabı boyasını da gelecek pakette göndereceğim. İkinizini de başka istekleriniz olursa hemen yazın.

El Burunî'yi biliyorum. Senin yaşındayken öğrenmiştim. Ama dergideki bilgi çok daha geniş benim bildiğimden.

Sen burdan giderken iki şeyini unutmuşsun; biri traş fırçanı, biri de ordan gelirken getirdiğin bir Fransızca romanı. İkisini de göndereceğim.

İkinizinde bayramını kutlarım. Ben evden ayrılmadan, yine her zamanki gibi, aldığım bayramlık şekerleri ayrı ayrı paketlere koyup eve bıraktım.[1] Bunları annen, Mehmet'le Murat'a, Oya'ya, Sait'e verecek. Ben ayrıca her işçiye birer paket şeker getirip verdim.

İkinizin de gözlerinizden öper, başarılar, sağlıklar, esenlikler dilerim canım oğullarım.

Aziz Nesin

Lausanne, 31 - X - 1974

Sevgili Babacığım,

Bir haftalık bir tatilden çıktık. Sana kart atmıştım gittiğim yerden. Çok güzel geçti. Tatilde üç kitap bitirdim, Çehov'un bir hikâye kitabını, Camus'nun Veba'sını ve Pythagore'un hayatını ve felsefesini anlatan bir başka kitabı. Fakat maalesef okul vakti okuyamıyorum.

Karnemi almış olmanız lazım, notlarımı bildirirseniz memnun olurum. Sadece ortalamam 7, sınıf üçüncüsü olduğumu biliyorum. Biliyor musun matematikte sınıfta bir tek kişinin ortalaması var, o da ben. O da epey yüksek olması lazım 7.5 yahut 8. İtalyanca 6.5 fena değil. İngilizce'den ise en son bir 9 aldım da ortalamasını düzelttim. Sen notlarımı tam olarak yaz yine.

1. Her bayramın birinci günü sabahı, aile bireyleri ve yakınlarımıza ayrı ayrı şeker paketleri hazırlayıp vermek bizim aile töremizdir. Bu töreyi, şimdi de sürdürüyor, Nesin Vakfı'ndaki 30-40 çocuğuma ve vakıf çalışanlarına bayram şekerlerini veriyorum, bayramın ilk günü sabahı. Aziz

Fotoğraf makinesini dün aldım, için rahat olsun. Uğraşmadığımı nerden biliyorsun, daha önce kaza mektup yazmıştım, cevabını bekledim; gelir gelmez de gidip aldım. 16 yaşlarında bir kız, okuldan zar zor çıkar, nasıl gelip versin fotoğraf makinasını bana. Sapasağlam. Çok güzel bir makina, teşekkür ederim.

Ağabeyimden bir mektup aldım. Evinde yer olacağı belli olmazmış, belki ucuz bir otelde kalabilirim. Ağabeyime yarısı italyanca bir mektup yazmıştım. Kısa zamanda çabuk öğrendiğimi söyledi.

Haa, bişey söylemeyi unuttum. Sınıf birincisinin matematiği kırık olmasına rağmen öbür dersleri 9-10 ve 8 ortalaması var. Bundan şu dersi kendime çıkarttım: İstediğim kadar matematikten yüksek not alayım, öbür derslerde onu aşamayacağıma göre ben bu dillerdeki zorluğumla ancak ikinci yahut üçüncü olabilirim. Yani boşu boşuna benden tavlada 7-7 atmamı bekleme. İkinci olan çocuk Napoléon Buonapart'ın torununun torunu, ama çok uzun boylu, ikinci senesi, biraz normal; onun da matematiği kırık.

Ahmet'e gönderdiğin kitap iyi güzel de, Ahmet için çok zor.[1] Bir defa ona kitap yollaman boşuna, okulda 7-70'e kadar herkesin okuyabileceği binlerce kitaplık bir kütüphane var; bu kapıdan adımını atmayan adama kitap yollanır mı? Eğer canı isterse her an kitap alabilir, beş kuruş da harcamadan. Ben iki defa söyledim ama kâr etmedi, istiyorum ki kendiliğinden gitsin alsın.

Bütün ders notlarımı, geçen seneden beri klasörlere koyuyorum (gayet düzenli), 9 tane büyük klasörüm var şimdilik. Sadece geçen senenin matematik notlarım dolu iki büyük klasör kaplıyor. Geçen gün bir indeks çıkarmaya kalktım, beceremedim.

Benim, bana yollaman için verdiğin kitaplar içinde bir kareli büyük defter olacak. Bana onu mümkün olduğu kadar çabuk yollarsan memnun olurum.

Amerika üniversitesinde sene atlamam kesinleşti, bir arkadaşıma (İngiliz) daha sordum. Bana birkaç prospektüs getirecek. Ben Amerika'ya gidersem hangi eyalete gideceğim.

Ayın 14'ünde bir satranç turnuvası var katılacağım, okul dışında. İki senedir oynamadım, bakalım ne kadar unutmuşum?

---

1. Yaşar Kemal'in İnce Memed'inin Fransızcası.

Saint Joseph'ten bir arkadaşım buraya geldi, şans eseri. Çocuğu önce almıyorlardı. Rektöre benim burda olduğumu ve başarılı olduğumu söyleyince, rektör beni çağırdı. Çocuğun yapıp yapamıyacağını sordu. Annesi, babası da orda olduğundan yapamıyacağını bildiğim halde yapar dedim. Çocuğu aldılar okula. Pek ümitli değilim ama inşallah yapar.

Sene başında, sınıfta 19 kişiydik, bir ay sonra sadece 16 kaldık, tam üç kişi çıktı. Doğrudan kalacak birkaç kişi belli, bir iki sürpriz de olursa seneye 10 kişi kalacağız. 5. sınıfta ise 6 kişiden fazla olmayız. İnşallah ben o 6 kişi içinde olurum. Halbuki birinci sınıfta 60 kişiydiler.

Bana yolladığın vazo maalesef kırılmış. Ben o kadına bir pilak hediye ettim. Tahin Pekmez için çok teşekkür ederim. Gelecek sefer ikişer kutu yollarsan daha memnun olurum.

Ahmet Fransızca'yı çok çabuk öğreniyor. Herkes hayretler içinde. Yalnız işte dediğim gibi ders harici bir iki kitap okusa, Teksas, Tommiks bile okusa kârdır. Benim bile 8 senedir Fransızca yapmama rağmen, derya kadar bilmediğim kelime var.

Fransızca romanı* boşuna gönderme, değersiz vakit geçirici bir kitap.

Sevgilerimle

Ali Nesin

* Böyle Gelmiş'e ne zaman başlayacaksın?!

Çatalca - 1 Kasım 1974

Benim Kadife Tenli Çingene Palamutum,

Ben hâlâ yapının içine giremedim. Havalar da çok soğudu. Soğuğu bırak, ondan daha beteri fırtınayla karışık şiddetli yağmurlar çok kötü. Geçenlerde soğuk almışım, çok kötü hastalandım. Ama şimdi iyiyim, aslan gibiyim. Aslında bu işler benim yaşıma göre değil ama, ben gençliğimde çok spor yaptığım, olağanüstü dirençli olduğum için dayanabiliyorum. Başkası dayanamaz. Üstelik keyif de alıyorum. Ama beş yıl önce cıgarayı bırakmamış olsaydım ben de dayanamazdım.

Herşey iyi de, yapı işleri sonrasında kendim iyi çalışamıyorum. Bisürü şey gerekiyor. Onları arayıp bulup alıyorum. Sonra yapı içinde çok gürültü oluyor. Geceleri de, daha pencerelerin camları takılmadığından soğuk ve rüzgarlı oluyor. Bu nedenlerle yazı verimim azaldı. Yapı başladı başlayalı, - iki ayda - altı hikâye, bir Karagöz bildirisi (uzun), Başarımı Karıma Borçluyum dizi oyunundan da dokuz bölüm yazabildim ki, benim normal tempoma göre azdır, ama buraya göre çok bile.

Alt katın sıvaları bitti. Bütün pencerelerin çerçeveleri demir. Çerçeveler de takıldı. Bu akşam camlar da takılıyor. Yarın sabah, yer döşemesi olarak karo (çini) döşemeye başlayacaklar. Kapıların kasaları konmuştu. Üç gün sonra da kapılar takılacak.

Şu anda, ikinci katta çatı atılıyor. Bikaç gün sürer. İkinci katın sıvası filan daha hiç olmadı. Ama birinci katın camları bu akşam takılınca, ben artık yapı içinde yatmak istiyorum. Çadırlık mevsim çoktan geçti.

Senden en son, tatilde bulunduğun yerden 23 Ekim tarihli bir kart aldım. O kartında, Mehmet Ulusoy'un bana olan borcunu ayın 26'sında göndereceğini yazıyorsun. Yani İstanbul'a mı gönderecekler? Amma saçmalık. Ben onlara size vermelerini yada size göndermelerini yazmıştım. Ben Istanbul'da parayı ne yapayım? Ne akılsızlık!

Mehmet Ali Dikerdem'den cevap aldım. Senin dil kursu için yazdıklarını buraya aktarıyorum: "Burda gereken araştırmaları yapıp gerek kardeşim Ali, gerekse Ateş ağabeyim için güvenilir bir aile okulu bulmaya çalışacağım. Brighton aslında dil okullarının merkezidir. Dolayısıyla önümüzdeki biriki ay içinde, size karar vermenizde yardımcı olabilecek tüm bilgileri sunabileceğim."

Ben de kendisine yeniden mektup yazıp acele etmesini rica ettim. Sen boşuna telâşlanma, merak da etme, ben sana dil kurslarının en yararlısını tatile kadar bulacağım.

Bu yapı yerinde birbuçuk aydanberi çalışan yaman bir usta var. Gündeliği 150 lira. Canavar gibi çalışıyor, her işi de başarıyor. Yaşı kaç biliyor musun? Onyedi... Yaman bir oğlan. Daha önce bir de Sinop'lu yaman bir işçi vardı, onsekiz yaşında, yetmiş lira gündelik alıyordu.

Haa, üniversiteli genci söylemiş miydim size? Hacettepe Üniversitesi Ekonomi bölümü son sınıftan bir öğrenci geldi, bize yirmi gün işçi olarak yardım etti. Üniversiteler açıldığı için yeni gitti. Çok sevdim çocuğu. Amerikan Koleji öğrencileri de yardım için başvurdular. Ama havalar soğuduğu için, gelecek yaza gelmelerini söyledim.

İkinizin de tatili nasıl geçti? Vakit bulursanız ikiniz de yazın. Gönderdiğim hediyeleri yerine verdiniz mi?

Gönderdiğim gazeteler içinde Hürriyet ve Cumhuriyet'te resimlerim vardı, gördünüz mü?

Haaa, halâ fotoğraf makinesinden bir haber vermedin. Oğlum, bana havale ettiğin bir iş olsaydı, başımın etini yerdin. Ama kendin yapman gerekince, iki yıldır avuç içi kadar İsviçre'de yakınında bir yerden gidip makineni alacaksın halâ... Haber bekliyorum.

4 Kasım Pazartesi günü eve gideceğim. Belki iki gece kalırım. Sizden annenize mektup bulurum belki. Bize mektup yazmak için sıkışmayın boşuna, buyüzden derslerinizden kalmayın. Boş zaman bulunca yazarsınız. Ahmet'in karnesini annenden telefonla öğrendim. Çok iyi. Bence başarıdır. İlerde daha da başaracağına güveniyorum. İlk ağızda, yabancılık çekmiştir, Fransızcayı da hiç bilmiyordu, ancak bu kadar olur.

Yakında size futbol çorabı, şort göndereceğim. Başka istedikleriniz varsa hemen yazın. Posta pahalı oluyor çünkü.

Kitaplarını gönderiyorum düzenli olarak, ama aldığını bana bildirmiyorsun. İkiniz de ağabeyinize mektup yazıyor musunuz?

Yine fırtına başladı. Hava zaten soğuktu. Soğuktan korkmuyorum, ama fırtına kötü. Hele yağmur olunca, elbet iş de duruyor; yağmur daha kötü. Şimdi senin bu mektubunu postaya vermek için Çatalca'ya gideceğim. Belki posta kutusunda ikinizden birinden bir mektup alırım.

İkiniz de, üçünüz de, beni çooook, çok sevindiriyorsunuz. Sizinle gerçekten övünüyorum. Size her ne yapıyorsam, sizler daha çoğuna lâyıksınız. Ben de sizlere elimden geleni yapacağım sağ oldukça. Paranızı iyi kullanın, gereksiz harcamayın.

Gözlerinizden özlemle öperim canım oğullarım benim. Başarı haberlerinizi bekliyorum.

Aziz Nesin

Lausanne, 9 - XI - 1974

Sevgili Babacığım,

Dün okulda bir kros yarışması oldu. Yaşıtlarımın arasında birinci oldum, ama eminim ki, eğer bütün okul yapsaydık yine birinci olurdum. Bir madalya daha aldım. İkinciyle aramda 300 metreden fazla fark vardı. Varışta Préfet beni çılgıncasına alkışladı. Her neyse, doktor gelip: "boyunuzun uzaması durdu, yaşamak için ne yaptınız" derse, krosu kazandım diyemiyeceğim herhalde.[1]

Mehmet Ulusoy parayı bana gönderdi. Para bankada, daha vakit bulup gidip alamadım. O parayla izin verirsen lâzım olan bir iki kitap alacağım.

Bu sene nasıl olsa birinci olamayacağımdan, günlük derslerden çok, gelecek senenin ilk Maturité imtihanı için durmadan özet çıkarıyorum. Karnemi almışsınızdır, notlarımı yazın. Yazmadığınıza göre pek beğenmediniz galiba. Daha fazlasını yapabilirim ama şurası kesin olsun ki, bu sene birinci olamam, sınıfı geçmem yüzdeyüz tabii.

Amerika'daki üniversiteleri iyi tanıyan bir arkadaşım, yabancılar için çok pahalı olduğunu söyledi. Ancak spor yapanlar para kazanıyormuş, ayrıca başarılı öğrencilere burs veriyorlarmış, başarılı olmayan fakat bursa ihtiyacı olanlara ise sonradan ödemeleri üzerine burs veriliyormuş. Bir arkadaşımın bir arkadaşı. Amerika'da günde iki

1. Bişey Yap Met" adlı oyunumu anıştırıyor. Aziz

saat gazete satarak 70 Dolar kazanıyormuş. Ben gidersem hangi eyalete gideceğim? Daha iyi İngilizce öğrenmem için, Maturité'den sonraki 6 aylık tatilin, beş ayını Amerika'da geçirebilirim.

Herhalde artık binanın içine girmişsindir. Sakallarını kesmediysen bir fotoğraf yollasana.

Sana dilbilgisinden birşey soracağım, hangisi doğru, yapacağım, yapıcağım; edeceğim, ediceğim.

Fizik hocamızı sana anlattım mı? İsviçrenin en büyük beş fizikçisinden biri. Nasa'dan çağrılmış ama gitmemiş adam. 2 million F.S.lik bir laboratuarı var, 10 milyon T.L.'sı ediyor. Bir hesap makinası var adamın, makinanın içine program sokuyorsun, hipotezleride verdiğinde cevap çıkıyor. Mesela n tonluk bir füze m hızla aya ne kadar zamanda gider? Bu en basit problem, tek bilinmiyenli; daha zor problemleri çözüyor. Üstünde her türlü işlemi yapabiliyorsun, cos, sin, log. Ufacık da bir makina!

Fotoğraf makinasını aldım, sapasağlam. Çok güzel, çok teşekkür ederim. Alalı da epey oluyor.

Kitapları düzenli olarak alıyoruz.

Sene başından beri cep harçlığı almadım, haftada bir gün bulaşık yıkayarak 15 Fr. kazanıyorum, az geliyor ama idare ediyorum. Bir saatte 15 Fr. yani 75 T.L.sı, fena değil değil mi? Okulda herkese yapılmaz bu. Sevilen öğrenci olduğumdan herhalde.

Bu arada böcek yakalayıp, inceliyorum, çok enteresan. Zaten zoolojiden böcekleri görmek üzereyiz.

Bana büyük bir Türk bayrağı gönderirsen memnun olurum. Burada bayramlarda yarışmalarda bütün bayraklar var, bizimkisi yok. Yunan bayrağı bile var. Yarışı kazanmama en çok Yunanlı arkadaşlarım sevindi.

Ali Nesin

Çatalca - 10 Kasım 1974

Benim ortanca oğlum,

31 Ekim tarihli güzel mektubun için teşekkür ederim. Önce karnendeki numaraları yazayım:

Conduite 10 (Kutlarım), Travail 9 (Bence sana haksızlık), Phlilosophie - 6.5 (iyidir), Mathématiques 8 (Mektubunda yazdığına

göre parlak sonuç), Physique - 7.5 (iyi), Français - 7 (Bu da iyi), İtalien - 6.5 (Hiç de senin korktuğun gibi değilmiş, iyidir), Anglais - 6.5 (İngiltere'ye gittikten sonra çok daha iyi olur).

Yukardaki I. Grup derslerin ortalaması 7.

İkinci grup dersler:

Chimie 7.5, Scinces naturelles 7, Histoire 8.5 (Aferin), Géographie - 4 (Çalışmadığın bir zamana rastlamış olacak, önemi yok, düzeltirsin.)

Ortalaman 7. 14 öğrenci içinde üçüncüsün. Geçen yılki ilk karneye göre büyük ilerleme, aşama var. Seni kutlarım. Ama beni en çok sevindiren "Observation" oldu. Observation: Elève sérieux. Ciddi öğrenci. İşte buna çok sevindim. Aferin.

Ahmet'in karnesi de çok iyiydi. İkinizi de candan kutlar, daha büyük başarılar dilerim ikinize de.

Öbür derslerden sınıf birincisi kadar olamayacağını yazıyorsun. Sevgili oğlum, niçin seninle bu konuda anlaşamıyoruz? Ben senin ille de birinci olmanı istemiyorum. Senin matematikten ve fen derslerinden kazandığın başarı, o türlü birinciliklerden çok daha üstündür. Benim sana söylediğim şu: Ufaktefek dikkatsizlikler, boşvermeler yüzünden birinciliği yitirme, diyorum. Elbet onların anadili Fransızca, elbet senden iyi bilirler. Ne yapalım yani? Birinci olursan ne iyi, ama ille de birinci olacaksın diye de çırpınma. Yalnız, boşuboşuna birinciliği kaptırma, benim söylediğim bu.

Ensonunda fotoğraf makinene kavuştuğun için sevindim. Kendi makinenle çektiğin resimleri bekliyorum. Ahmet de kendi makinesiyle resimler çekip bana yollasın.

Ağabeyinin, kendi odasına seni almaması, sanıyorum ki, evsahibi yüzündendir. Ama bir çaresi bulunur. Bir otelde de kalabilirsin. Önemli değil. Ağabeyinle sürekli mektuplaş.

Kareli büyük defteri buldum. O defterin yalnız baş sayfalarında senin notların var. Notların olan sayfaları kopardım, bir gazetenin içine koydum, gazeteyle birlikte postaladım. Gönderdiğim gazetelerin içine bak, birinin içinden çıkacaktır.

Amerikan üniversitesi işi için acele etme. Ben her yerde, her yanda soruşturmaktayım. Senin için en iyisi hangisiyse - elbet senin isteğinle - oraya gidersin. Daha önümüzde zamanımız var. Ama zamanımız var

diye de boşvermiyorum. Araştırıyorum. Buyüzden daha hangi eyalete, hangi üniversiteye gideceğin şimdiden belli değil.

Satranç turnuvasında başarılar dilerim. Gerek sporun, gerek satranç ve bu türlü şeylerin, derslerini aksatmamasını isterim. Tabii sen bunu daha iyi bilirsin. Düşün ki, derslerin aksamasın diye, bana daha az mektup yazmanı bile istiyorum.

Gelelim bana. Burda kış iyice bastırdı. İki gündür, soğuklar yüzünden işçiler de gelmiyor. Çünkü hem soğuk, hem fırtına, hem yağış var. Ben burda tek başıma kaldım. Burasını bu durumda yüzüstü bırakıp eve de gidemem. İyi ki dayanıklıyım da, bu koşullarda burada yaşayabiliyorum. Daha çatıyı kapayamadık. Nedeni de, ben yapı çok sağlam olsun istiyorum. Çatıya Ytuong levhaları koyduracağım. Geçen hafta ancak ısmarlayabildim. Daha önce bu levhaları bilmiyordum ki ısmarlıyayım. Bir katalogda okuyup öğrendim. Ytuong levhaları 21 Kasım'da gelecek. İki üç gün içinde de, bu levhaların üzerine kiremitleri koyarız. Daha kapılar da takılmadı. Ama pencereler camlar takıldı. Yere çiniler (karolar) döşendi. Yarıdan çok sıva yapıldı.

Belediye yapı için bir sorumlu mühendis istedi. O mühendisi de buldum. Yarın annen, mühendisi arabasıyla buraya getirecek. Eh işte, işler yavaş yavaş yürüyor. Ben biyandan kendi işlerime çalışıyorum. (Başarımı Karıma Borçluyum) radyo dizi oyununun onbir bölümünü yazdım. Hepsi onbeş bölüm olacak. Ayrıca iki makale, altı hikâye yazdım bu son iki ay içinde. İçinde bulunduğum koşullarda az çalışma sayılmaz.

Elimdeki işler bitince ilk işim "Yaşar Yaşamaz"ı roman yapmak. Çünkü televizyonda çok tutuldu. Herkesin ağzında. Roman yaparsam çok satacak. Bizim ve Vakf'ın paraya çok ihtiyacı var. Bugüne dek Vakıf yapıları için 200 bin lira harcadım. Daha ortada pek bişey yok gibi. Hiç merak etme, Böyle Gelmiş'in ikinci cildini de hemen yeni yıla girince yayınlayacağım. Rotatif makinesi gibi çalışıyorum. Sağlığım iyi. Annen de çok iyi. O da çalışıyor. Annen Fransızca dersi alıyor. Anladığıma göre, sizin yanınıza gelecek. Ama bu yıl onu göndermeyeceğim. Boşuna 20-30 bin lira harcamak saçmalık olur. Ama gelecek ders yılında gönderirim. Sen ve Ahmet de, Annenize ona göre mektup yazın ki, bu ders yılı oraya gelmeye kalkmasın boşuna. Benim bunları size yazdığımı anneniz bilmesin.

Bugün Atatürk'ün ölümünün otuzaltıncı yıldönümüydü. Otuzaltı yılın ne çabuk geçtiğine şaşıp kaldım. Daha dün gibi geliyor bana. Ben o zaman yirmiüç yaşımda bir teğmendim. Hey gidi günler...

İkinizin de özlemle gözlerinden öper, ikinize de daha üstün başarılar, esenlikler dilerim canım oğullarım benim.

Aziz Nesin

Çatalca - 17 Kasım 1974

Ali'ciğim,

İki gün önce makinemin "H" harfi koptu. "Başarımı Karıma Borçluyum" oyununun 10 ve 11. bölümlerini "H" harfi olmadan yazdım. Tabii sonradan kalemle "H" harflerini yerine koydum., bu mektuptaki gibi. Biliyorsun, iki daktilo makinem daha var. Ama ben bu makinemi çok severim. Annenle evlendiğim gün almıştım. 19 yıldanberi bu makineyle o kadar çok şey yazdım ki, hatta o kadar güzel şeyler yazdım ki,. bu makine sanki benden bir parça oldu. Bana canlıymış gibi geliyor. İnanır mısın, biriki hafta O'ndan ayrılınca bayağı özlüyorum makinemi.[1] Burda, yapı yerine hırsız girerse, ençok makinemi çalacak diye korkuyordum. Öbür çalınan herşeyi yerine koyabilirim, onları yeniden alabilirim. Ama bu makineyi bir daha satın alamam; tıpkı kolum, elim, parmaklarım gibi bişey bu... Zavallı, öyle de eskidi ki, bigün çok yaşlanır yada hastalanır da yazamaz olursam, makinem kendiliğinden benim aklımdan geçenleri kâğıda yazıverecek, bana yardım edecek. Benim olmadığım zamanlarda, bu daktilo makinesinin bulunduğu odadan daktilo sesleri duyarsanız, makineye geçirilmiş kâğıtta yazılar görürseniz, hiç şaşmayın; makinem, benim yarım bıraktıklarımı, yazamadıklarımı yazıyor demektir. Bunca yıldanberi elbet benden O'na, O'ndan bana bişeyler geçmiştir. Daktilo makinemi arasıra onarmaya götürdükçe annen bana "Makine bile dayanamadı sana da, ben bunca yıl dayandım" diyor. Kimbilir, belki annen haklı... Daktilo makinem kadar, bu son ondokuz yıl içinde bana yakın hiçkimse olmadı; en yakın arkadaşım oldu. Bütün duygularımı,

1. "Büyük Grev" adlı kitabımdaki "Parmaklarımın Bir Uzantısıdır Benden Sonraya" adlı yazım ve "Yazı Makinesi Destanı" başlıklı şiirim bu yazımakinem içindir. Şimdi beş yazımakinem var ama ben hâlâ (40 yıldanberi) aynı yazımakinemi kullanıyorum. Zavallı, kırık döküktür. Aziz

düşüncelerimi biliyor. En iyisi ben bu sevgili daktilo makinem için bir güzel yazı yazayım.

Kros yarışmasında aldığın ikinci madalya için seni ikinci kez kutlarım. Doktor gelince hiç korkma, daha boyunun uzamakta olduğunu söylersin; beni de tanık gösterirsin. O oyundaki boy uzaması bir simgedir; biliyorsun. Üniversiteyi bitirip uzman olduktan sonra senin boyunun uzaması duracak. Daha çok vaktin var. Bu vaktini iyi kullanırsan doktor sana, şimdiye kadar hiçkimseye vermediği oranda yaşam verebilir. Üç oğlumun da, benden ileri, benden çoook öne geçmeleri benim en büyük mutluluğum olacak, umudum da bu, bunun için çalışıyorum. Siz de çocuklarınızı böyle yetiştireceksiniz. Bu bir bayrak yarışıdır, bayrağı babasından kapan çocuk (kız yada oğlan) babasından daha hızlı koşacak. Ben size ancak menejerlik, antrenörlük yapıyorum. Onun için arasıra çatışıyoruz.

Mehmet Ulusoy'un gönderdiği parayla herşeyi alabilirsin.

Karneni beğenmediğimi de nerden çıkarıyorsun? Geçen yılın ilk karnesinden daha iyi. Bu, gelecek karnelerin daha parlak olacağını gösterir.

Amerika daki üniversite için yazışmaktayım. Hiç merak etme, ilgileniyorum. Daha vaktimiz de var. Bikaç yere birden yazdım.

Mehmet Ali Dikerdem, senin dil kursun için çok iyi bir broşür gönderdi. O broşürü yarın sana postalayacağım. İyice incele. Bana çok ciddi bir kurum gibi geldi. İki haftalıktan beş haftalığa kadar sürüyor. Sen elbet beş haftalığı seçersin. İncele, sonra bana geri gönder. Beğenirsen, ben de hemen mektup yazıp parasını yatırayım. Bir de hangi tarihte gidebileceğini kesin sapta.

Çok beğendiğin fizik hocasıyla yakın olmaya çalış. Belki O sana gideceğin üniversiteyi salık verebilir; dünyadaki en iyi fizik, matematik hocalarının hangi üniversitede olduğunu bilir. Adamla dost olmaya çalış.

İstediğin Türk bayrağını da göndereceğim. Daha başka istedikleriniz varsa acele yazın, ki, hepsini paketin içine koyayım. Yarışı kazanmana Yunanlı arkadaşının sevinmesine de ben sevindim. Yunan halkı, Türk halkına çok benzer. Aramıza giren bu soğukluk elbet bigün sona erecektir. Büyük devletler, bu iki komşuyu birbirine düşürmekten çıkar sağlıyorlar. Eski Türk-Yunan savaşı da böyle

olmuştu. Zavallı Türkler, zavallı Yunanlılar... Yunanlılar genellikle iyi insanlardır, yiğittirler. Tabii savaş haksız oldu mu yiğitlik sökmez. Yiğitliğin sökmesi için, önce savaşın haklı olması gerekir.

Bugün eve gideceğim. İki gün kalıp döneceğim.

Küçük eve girdim. Birinci katın üstü kapalı. Üst katın çatısını da bir hafta sonra yapıyoruz. Yirmi gün sonra küçük yapı büsbütün bitmiş olacak. Büyük yapının da temelleri oluyor. Dayanabildiğim kadar dayanacağım, sonra yapı işlerini bu mevsim için bırakacağım. Gelecek yıl haziran'da yeniden başlayacağız.

Sorduğun dil bilgisine gelince; biliyorsun Türkçe, konuşulduğu gibi yazılan bir dildir. Pek az şey vardır ki, konuşulduğu gibi yazılmaz. İşte fiillerin gelecek çekimleri bunlardandır. "Geleceğim" diye yazılır, ama "geliceğim" diye söylenir. "Yapacağım" diye yazılır, ama "yapıcağım" yada "yapıcağam" diye söylenir. Türkçe konuşmanın en zoru bu gelecek çekimleridir. Türkologlar yazıldığı gibi söylerler. Sahneye yeni çıkan amatörler de, çocuk oyuncular da "edeceğim" "yapacağım" derler, yani yazıldığı gibi okurlar. Oysa "Ediceğm, Yapıcağm" demek doğrudur.

Ahmet'in 7 Kasım tarihli mektubunu aldım. İki gün sonra O'na cevap yazacağım.

İkinizinde özlemle gözlerinizden öper, üçünüzün de başarılar kazanmanızı dilerim.

Aziz Nesin

Lausanne, 23 - XI - 1974

Sevgili Babacığım,

Çok ağır bir gripten kalktım. Üç gece üstüste 39 ateşim vardı. Doğum günümü yatakta geçirdim. Bu yüzden okuldan biraz geç kaldım. İmtahan vakti olduğu için, yapamadıklarımı bu hafta yapacağım. Yarın deliksiz çalışmam lâzım. Hergün en az bir imtahan var haftaya. Program yaptım ama nasıl olsa uygulayamayacağım. Hep aynı şey, yaptığım programın yarısını ancak uygulayabiliyorum.

Artık 18 yaşımda olduğumdan cumartesi, çarşamba ve pazar günleri şehre yalnız başıma çıkabilirim. İstersem çıkmayabilirim de tabii. Genellikle çıkmıyorum. Kitap okuyorum, problem çözüyorum.

Daktilo makinan için söylediklerin çok hoşuma gitti. Hikâyeyi okumak isterim. Aynı şey benim de başıma geliyor. Aldığın pergel takımı, hesap makinası, règle à calcul'üm sanki benden parça gibiler.

Doğum günümde Ahmet üç tane kitap hediye etti. İki tanesinin türkçesini okumuştum: Üç Silahşörler, Salammbo ve Notre Dame'ın Kamburu.

Ahmet için bir okula yazı yazmıştım. Cevap geldi. İki senede diplomayı alıyor. Senede 20000 Fr. biraz pahalı ama, iki senede bitirdiğinden, Champittet'den daha ucuza geliyor. Yalnız girmesi için, bir imtahandan geçmesi lâzım. Heveslendi hemen çalışmak istedi. Ama ben hadi Ahmet, gel çalışalım deyince, "şimdi televizyon seyrediyorum sonra, yarın çalışırım" diye cevap verdi. Çok sinirlendim, çünkü birincisi televizyonu tercih ediyor, ikincisi de beni emrinde sanıyor. Yarın benim bir sürü çalışacak dersim var, onunla ilgilenemem, matematikleri de yalnız çalışamaz. Bakalım yarın çalışmak isteyecek mi? Ben hiç bişey söylemeyeceğim, kendiliğinden gelirse gelir, gelmezse akşama kavga edeceğiz yine. Hiç sana bunları yazmak istemem ama o kadar sinirleniyorum ki, hep sinirimi içime saklıyorum. Bak daha hâlâ kütüphaneye girmedi. Ne zaman söylesem "sonra" "tamam" diye cevap veriyor. Hep aynı cevap. Herşey ona kolay geliyor, ders dışı çalışmadan sırf sınıfta yaptıklarıyla fransızca öğreneceğini sanıyor. Her şeyi hazırlanmadan çalışmadan başaracak. Kross yarışmasında birinci olacağından emindi. Hayatın her dalında "kolay, yaparım, daha vakit var" diye düşünüyor. Her seferinde de yanılıyor tabii. Sen ona benim sana yazdıklarımı belli etmeden bir şeyler söyle. Bir iki kitap okusun, çalışsın. Hoş, fransızcayı çabuk öğrendi ama, konuşulan fransızcayla, kitap okunmaz, ders çalışılmaz ki. Bilmediğim binlerce kelime var. Sözlüksüz hiç bir ders çalışamıyorum, bu kadar senelik fransızcaya rağmen...

Sana krostaki resimlerimi yollayayım.

Bir çift futbol ayakkabısı yollarsan memnun olurum; paketle pekmez de yolla. Ama tahini iki pakét yolla, daha çok kullanıyoruz.

Yolladım dediğin broşür daha elime geçmedi.

Söylediğim fizik hocası bisürü şey keşfetmiş. Bugün yeni bir keşfini öbür bilginlere sunmak için Cenevre'ye bir konferansa gitti. Çift dalga alabilen bir makine keşfetmiş. Hani dalgaları kâğıt üzerine geçiren

aletler vardır ya, bunlardan hiç biri iki ayrı dalgayı ayrı ayrı kâğıda geçiremiyormuş, iki ayrı makina kullanılıyormuş bunun için. İşte bu hoca o dalgaları birbirine karıştırmadan kâğıda geçiren bir alet bulmuş. Bu kadar akıllı adamların papaz olması beni şaşırtıyor.

Noel tatilinde İtalyan kısmında bir iş bulabilirim. Hem de gayet iyi bir parayla. Günde en az 60 Fr. Ahmet'te aynı şekilde.

Sevgilerle

Ali Nesin

Sınıfta birlikte çekilen resmi zarfında bırakmak lâzım, aksi halde renkleri solarmış. Geçen sene sonlarına doğru çekilmiş resim. Bu sene bu takımdan 14 kişi kaldı.

Lausanne, 2 -XII - 1974

Sevgili Babacığım,

Okulun prospektüsünü aldım. Çok iyi bir okula benziyor ama biraz pahalı değil mi? Biraz ihtiyarlara göre. İkişer haftalık iki kurs seçtim: 30 Haziran - 14 Temmuz ve 14 Temmuz - 28 Temmuz arası; kalan bir ay İngiltere'de gezeceğim. İki haftalık kursların parası 54£; iki tanesi 108£ eder. Bir de yatacak yer meselesi var; haftada 14.50£ pansiyonlar var. Dört hafta: 58£. Yani toplam 58 + 108 = 166£. Hemen hemen 6000T.L. Kalan bir ay, uçak parası. Toplam 10.000T.L.'sını bulacak. Noel ve Paskalya tatillerinde 8000T.L. kazanacağımı düşünüyorum. Üstünü eklersin. Böyle diyorum çünkü burada genellikle aileler çocuklarının yaz tatillerini ödemiyorlar, kendileri kazanıyorlar çocuklar. Prospektüsü yollayacağım sana.

Şimdi senin iznini isteyeceğim önemli bir konu var. Çok ısrar etmeyeceğim bu konuda, ancak bana evet mi, hayır mı diyeceğini, sebepleriyle birlikte en kısa zamanda yaz:

Bir arkadaşımla birlikte okul yakınında birer oda tutmak istiyoruz. Bir çok sebepleri var: en mühimi vaktimi daha iyi kullanabilmem. Bu okulda cumartesi, çarşamba ve pazar, günleri öğleden sonra okuldan çıkmak zorundayım bir; iki, akşamları 10.30'da ışıkları söndürmeliyim. Bir başka sebep, arasıra üniversitede konferanslar, beni ilgilendiren dersler, arada bir konserler oluyor. Yatılı hayatı yüzünden gidemiyorum. Üçüncü bir sebep ise yatılı hayatından bıkmış olmam. Yalnız disiplinden değil, beni çalışmaya zorladıklarından. Psikolojik olarak etki yapıyor, ben nasıl olsa çalışacağım ama 5'ten 7'ye kadar ders çalışmaya mecbursun demeleri sinirimi bozuyor.

Bunları yazdıktan sonra, oda tutmanın getirdiği zorlukları nasıl karşılayacağımı yazayım. Yemek meselesi: sabah ve akşam yemeği pansiyon parasına bağlı, öğlen yemeklerini okulda yiyorum, öğünü 5 Fr.'a. Çamaşıra gelince: okuldaki metodun aynısını kullanacağım, çamaşırcıya vereceğim. Okuldakinden az bişey pahalıya geliyor. Çalışacağımdan şüphen olacağını sanmam. İrademin kuvvetli olduğunu, sigarayı bırakarak somut olarak ispat ettim. Diskoteklerden hoşlanmam ve gitmem. Karşı cinse büyük ilgim de yok. Zaten yazın bile sabahlara kadar çalıştığımı biliyorsun, anneme sor, Ören'de bile çalışıyordum. Sınıfta kalma ihtimalim (çalışmasam bile) % 0. Zaten

oda tutacağım arkadaş da çok ciddi bir çocuk. Aynı oda da kalmayacağız tabii.

İkinci planda kalan bir konuyu da açıklıyayım, çok daha ucuza geliyor oda tutmam.

Ahmet ise oda tutmak niyetinde değil. Zaten niyetinde olsaydı böyle bir teşebbüse kalkmazdım. İki sebepten yatılı kalmak istiyor (ki bu karara kendi vardı): birincisi fransızca öğrenebilmek için, ikincisi okul dışı hayat tarafından fazla çekilmesinden korkuyor.

Kitap okumaya daha fazla vakit ayırabilmek için spor faaliyetlerini azalttım. Artık sadece iki spor yapıyorum: yüzme ve voleybol.

Elimde çok güzel bir fizik kitabı var. En büyük yedi fizikçiyi buluşlarıyla birlikte anlatıyor. Kitabın ismi: 'Fiziğin Evrimi" Yani 2000 yılda, sadece yedi tanesi seçiliyor, binlerce fizikçi arasından.

Bugün iki gazete paketi birden aldım. Pırtlatan Bal için yazılan yazıyı da okudum. İyi oynamadıklarına üzüldüm. Sanat dergisine abona yapabilir misin beni? Abona kartını yolluyorum.

Türkiye-İsviçre maçını televizyondan seyrettim ve rezil oldum. Çok kötü bir film çekilmiş. Oyuncuları sadece gölge olarak görüyorduk.

Hâlâ daha Çatalca'da kalıp kalmadığım bilmediğimden, mektubu eve gönderiyorum.

Bu devre sonu azbir şansla ikinci olabilirim. Ama az bir şansla dediğim gibi.

Hoşçakal

Ali Nesin

Çatalca - 4 Aralık 1974

43 numaralı Cross yarışçısı oğlum,

Resmine bakıyorum, bakıyorum, boyuna bakıyorum. Bir resmine bakıyorum, bir de küçüklüğünü, bir yaşındaki, iki yaşındaki halini gözümün önüne getiriyorum. İkinizi birden omuzuma alır, Erenköy'deki Etemefendi caddesinden yukarı çıkarırdım. Şimdi ikiniz de aslan gibi oldunuz.

Herhalde eve döndüğümü sanarak, 25 Kasım tarihli mektubunu eve göndermişsin. Daha eve dönemedim. Burda da çok canım sıkılıyor. İşler çok yavaş gidiyor. Bisürü terslikler oluyor. Üstelik havalar soğudu, yağışlar da başladı. Ben daha burdaki bu mevsimlik işleri bitiremedim. Hepsinden kötüsü elimdeki para da bitmek üzere. Neyse, elbet bir kolayını bulacağım. Tabii kolayı, çalışmam. Benim başka hiçbir umarım, hiçbir çıkış yolum yok.

Mektubun iki yerinde "imtahan" diye yazmışsın. Doğrusu "imtihan"dır. Türkçesi olan "sınav" diye yazsan, yanlış yazmazsın. Bir de "Deliksiz çalışmam lazım" diye yazmışsın. "Deliksiz" betimlemesi yalnız uyku için söylenir. "Deliksiz uyudum" gibi... "Arasız çalışmam gerekli" diye yazmalıydın. Yada "Soluk almadan çalışmam", "ölesiye çalışmam" denebilir.

Oğlum, Valâ Nurettin'in bir sözü vardı. "Herkesin kendi metresi var, birbirini herkes kendi metresiyle ölçüyor" derdi. Hiç unutmam bu sözü. Bu sözle kendimi eleştiririm. Ben de başkalarını kendi metremle ölçerim. Büyüzden de hep hırçınlaşırım, düşkırıklığına uğrarım, kızarım. Sen de bana benziyorsun. Başkalarını hep kendi metrenle ölçme. Unutma, herkesin bir ayrı metresi var. Örneğin benim metreme göre, insan sabah erkenden kalkıp işine bakmalı. Ama annen hiçbir sabah erken kalkmadı evliliğimiz süresince. Kalkarsa, sinirleri bozuluyor. Ne yapalım, alıştım. Artık kızmıyorum annene. Çünkü O'nun metresi başka. Her insanın yeteneği, eğilimi, gücü başka oluyor oğlum. Sen bana çok benziyorsun huylarınla. Biraz daha büyüyünce elbet olgunlaşacaksın, daha hoşgörülü olacaksın. Ne yapalım. Sana bu öğütleri veriyorum ama, bu dediklerimi kendim de her zaman uygulayamıyorum.

Mektubun sonunda yazdıklarını hiç anlamadım. "Sınıfla birlikte çekilen resmi zarfında bırakmak lazım..." filan demişsin. Hangi resim o? Sen bize öyle bir resim göndermedin.

Ahmet için seçtiğiniz okulun prospektüsü geldi. Ahmet mektubunda, benim bu okula razı olmayacağımı yazıyor. Küçük oğlum, babasını hiç tanımıyor. Ben önyargılı insan değilim. Prospektüsü inceliyorum ve inceletiyorum. Biliyorsun, seni Collège Champittet'ye verirken de, İsviçre'nin Istanbul konsolosluğuna gidip danışmıştım Osman Karaca'yla. Bu okul için de danışacağım. Daha başkalarına da

soracağım. Aldığım sonuca göre ya razı olacağım, ya razı olmayacağım. Şimdiye dek prospektüsten anlayabildiğime göre, razı olmak ihtimalim daha çok. Bir hafta sonra sonucu bildireceğim. Yılda 19 bin frank olması önemli değil. Başka masraflarla birlikte 21 bin frankı, yani 120 bin lirayı bulur. Tabii yaz tatilinde harcanacak para ayrı. Ben bu parayı da veririm. Daha çok çalışırım. Olmazsa evlerden birini, hatta hepsini satarım. Ben o evleri oğullarım için aldım. Hepsi size feda olsun. Yeter ki siz bunun karşılığını çalışarak, başararak ödeyin.

Ahmet'e de yazdım. Benim anlayamadığım bişey var. Bu okul nasıl oluyor da, öğrenciyi iki yılda lise mezunu yapıyor. Ve nasıl oluyor da, iki yılda liseyi bitirenler üniversiteye gidebiliyor. Bana bunu açıkça yazın. Bu önemli. Bir de giriş sınavını Ahmet verebilecek mi? Bu mektubumu okusun. Söyle ona, şimdiden çalışmaya başlasın, çok çalışsın. Sınavı verip o okula girebilirse, ne güzel! Ama sınavı kazanamazsa, hiç morali bozulmasın. O zaman da yine bu okulunda kalır. Hayatta en önemli şey, bozulmamak, yıkılmamak, yılmamak, bozguna uğramamaktır. Dilerim Ahmet çok çalışır ve istediği bu yeni okulun giriş sınavını kazanır. Kazanamazsa da üzülmesin. Yeter ki o, elinden geleni yapsın, bütün gücünü ortaya koysun. Ben oğullarımı desteklemek için hertürlü fedakârlığa hazırım; hiçbir babanın yapmayacağı, yapamayacağı fedakârlıkları sizin için yaparım.

İngilizce kurs broşürünü almışsındır. Oku, not al, düşünceni bana yaz. Sonra prospektüsü de geri gönder.

Ahmet, bu yeni okula girerken İngilizce'den de sınav verecekse, o da seninle birlikte İngiltere'deki dil kursuna gitsin. Tabii kendisi isterse. O kursta, ilerlemişler için de ayrı bölüm var.

Oğlum, buluşları olan fizik hocanızın papas olmasına şaşıyorsun. Amma yaptın haaa... Yahu, ortaçağın bütün yenilikçileri hep papaslardır. Hatta ateistler bile papaslardan çıkmıştır. Papaslık kurumu, biyanıyla gerici, ama biyanıyla da çok ilerici olmuştur. Papaslardan büyük düşünürler çıkmıştır. Ama doğrusu bu dediklerim 20'ci yüzyılda pek olmamıştır. Yalnız Polonya'da İkinci Dünya Savaşın'nda papaslar Nazizme ve Hitlerizme karşı amansızcasına savaşmışlar ve çok öldürülmüşlerdir.

Tatilde Ahmet de iş bulup çalışacakmış. Buna da çok sevindim. Demek, sen İtalyan bölgesinde çalışacaksın. İyi, İtalyancanı ilerletirsin. Ağabeyine ne zaman gideceksin?

Amerika üniversitesi işini annen mektupta okudu, kızdı. Ama ben onu yavaş yavaş yola getireceğim. Şimdi iyi dinle. Senin Amerika'da üniversiteyi yapman işini Allan Gall'lere yazmıştım.[1] Allan ve karısı Peggy'nin bu konuda verdikleri cevabı sana olduğu gibi aktarıyorum.

Peggy şöyle yazıyor:

"Ali Amerika'ya gelmek istiyorsa, biz şüphesiz ki elimizden geldiği kadar yardım ederiz. Mesela davetiye lazımsa (Garanti gibi bişey) biz onu göndeririz. Ve isterseniz, bize yakın olan üniversitelere bakalım. Birisi uyarsa iyi olur. Ali her zaman bize gelebilir, biz ona bakarız."

Allan de senin için şunları yazıyor:

"Burada bütün üniversitelerin kabul, yani giriş şartları değişir. Onun için Ali'nin bir sene atlaması şüpheli. Kimi üniversite O'nu ikinci sınıfa kabul eder, kimi etmez. Bizce Ali'nin bir an önce Amerika'ya gelmesinde fayda var. Bir kere nasıl olsa İngilizcesini ilerletir. Gelmeden önce öğrense bile yine de burda yeterli olmayabilir. Hiç olmazsa üniversiteye girmeden önceki yaz tatilinde burda İngilizce çalışmalı. Birinci sınıftan başlamasının dil öğrenmesi bakımından da yararı var. Birinci sınıf Ali'ye fen dersleri açısından yararlı olmayabilir, ama o yıl dile hakim olur, bu da yeter. Ali, Amerika'da öğrenim yapmaya kararlıysa, liseyi bitirir bitirmez buraya gelmeli. Yahut, üniversiteyi bitirdikten sonra master yada doktora yapmak üzere buraya gelebilir. Fakat liseden sonra avrupa'da fazla okumak bence iyi olmaz. Derece kazanması bakımından o yıllar boşa gidebilir. Hele matematik ve fizik alanında sadece Rusya ve Amerika var. Bildiğim kadarıyla matematik ve fizik gelişmelerin pekçoğu bu iki ülkede oluyor. İngiltere'de fena değil. Masraf ve Türkiye'ye yakın olması bakımından İngiltere'de tercih edilebilir. Her neyse, Peggy'nin de dediği gibi biz elimizden geleni yaparız. Ali şimdi kaçıncı sınıfta?"

İşte karı koca Gall'lerin yazdıkları bunlar.

---

1. Allen Gall, bana ilişkin bir doktora tezi hazırlamış olan Amerikalı Türkolog. Aziz

Ben Amerika'daki daha başka dostlarıma da yazdım. Onlardan da gelecek cevapları bekliyorum. Hele iki tane büyük fizik bilgini var, dünyaca ünlü. Onlardan da haber bekliyorum.

Annenin Amerika işinden pek haberi yok. Şimdilik bişey söyleme. Esasen biz de Amerika için henüz kararımızı vermiş değiliz. Araştırıyoruz. En uygun neresiyse ordaki üniversiteye gideceksin. Amerika'da karar kılarsak, ben yavaş yavaş anneni razı ederim. Ahmet de bu konuda şimdiden annene bişey söylemesin. Aslında, annen Amerika'dan korkmakta hiç de haksız değil.

Özlemle gözlerinden öper, iyi haberlerini beklerim canım oğlum.

Aziz Nesin

Zarf, burda rütubetten yapışmıştı. Onun için ben seloteyple yapıştırdım sonradan.

Çatalca - 8 Aralık 1974

Ali'ciğim,

Herhalde beni bu havalarda artık eve döndü sandığın için, son mektubunu ev adresine göndermişsin. Ne yazık ki, hâlâ burda işlerimi bitirip eve dönemedim. Üstelik biçok da terslikler oluyor ve işler daha da gecikiyor. Bunları yoluna koymak elde olan bişey değil, yine de işleri düzene koymaya çalışıyorum.

Annene yazdığın mektupta, paketleri kimin gönderdiğini bilemediğim için kime teşekkür edeceğimi bilemiyorum, diye yazmışsın. Annene, nedir bu, diye sordum. O da söyledi. Paketleri ben gönderiyorum, babana teşekkür ediyorsun hep, diye yazmış sana. Kıskanç annen!.. Ben de ona "Sen ne zaman paket gönderdin, yalancı, kıskanç!" dedim. Son iki kitap paketini, postaneye götürmesini söylemiştim, işte yaptığı bu... Annen bana da böyledir; bir bardak su verse, ihya ettim sanır insanı... Neyse, annenin kıskançlığı üzerine evde epiyce güldük.

Son paketi bugünlerde alırsın. Ayakkabı boyası aldım ikiniz için. Cila için de bez koydum pakete. Ayakkabılarınızı boyadıktan sonra, süngeri temizleyin ve boya, cila kutularını sakın açık bırakmayın, güzelce kapatıp yerine kaldırın. Bayrağı beğendin mi? Ahmet, futbol ayakkabısı istemediği için O'na göndermedim. Ama Ahmet'e de

gerekliyse, O'na da hemen göndereyim. Ahmet yazsın bana. Bu paket size yılbaşı hediyesidir.

Mehmet Ulusoy'dan para geldiğini yazdın ama, kaç para olduğunu yazmadın. Hemen bildir bana.

İran'dan sana para gönderilecekti. Herhalde almışsındır. Bu parayı okul yönetimine verirsin. Bir de bir bankadan para gönderilecek, ama bu para doğrudan okula senin için gönderilecek. Gönderildiğinden haberin olursa onu da bana yaz.

İngilizce kursu için ne diyorsun? Hemen bildir ki, ben de oraya kurs parası göndereyim. Önemli olan, hangi tarihte gidebileceğini bildirmen. Kursta bulunacağın tarihi ve orda kalacağın süreyi bildir ki, ben de ona göre kurs yönetimine yazıp parasını göndereyim. Ahmet de kursa gitmek istiyorsa, O da bildirsin. Ahmet de kursa giderse, gelecek ders yılı başında annenizi İsviçre'ye sizin yanınıza gönderirim. Ama Ahmet kursa gitmek istemiyorsa, buraya gelsin, yaz tatilini burda geçirsin. Kendisi nasıl isterse öyle yapsın.

Ben şimdi bu mektubu yazdıktan sonra hazırlanıp Çatalca'dan Istanbul'a gideceğim. Taksim'de Sinematek'te konferansım var. Annenle orda buluşup eve gideceğiz. Yarın sabah yine Çatalca'ya yapı yerine döneceğim. Yarın da Ahmet'e mektup yazacağım.

Ahmet'e söyle; istiyorsa bana prospektüsünü gönderdiği okulda okuyabilir. Ama giriş sınavını kazanması için çok çalışması gerekir. O okula kaydını yaptırırken bizden 800 frank istiyorlar. Ahmet, kesin kararını verince 800 frankı bu okula göndereceğim. Ama herhangi bir nedenle kaydı yapılan öğrenci okula giremezse, yani sınavı da kazanıp okula giremezse, aldıkları 800 frankın yarısını veriyorlar, yarısını vermiyorlar. Yani Ahmet sınavı kazanamazsa bizim 400 frankımız, aşağıyukarı - yeni devaülasyona göre - üçbin liramız yanacak. Ahmet için feda olsun. Önemli değil. Kazanırsa ne iyi, kazanamazsa ne yapalım, yanan üçbin liramız olsun.

Geçen mektubumda da yazdığım gibi, benim anlayamadığım, bu lisenin iki yılda nasıl bitirileceğidir. Bana gönderdiğiniz prospektüste böyle bişey yok. Prospektüste, ilkokulla birlikte bu okulun 13 yıl, yani 13 sınıf olduğu yazılı. Demek ki, Ahmet de bu okulu iki yılda bitiremeyecek. Çok da daha iyi olur. O'nun acelesini anlıyorum, ama hiç gereği yok. İyi yetişsin de, üç yılda, beş yılda bitirsin liseyi. Yeter ki

tam yetişsin. Üniversiteye tam hazırlıklı olarak girsin. İlerde zorluk çekmesin. Benim istediğim budur. Arkadaşları onu geçtiler diye üzülmesin. İyi yetişirse, ilerde onların hepsini geçer. Önemli olan, kendi alanında büyük ve başarılı olmaktır. Üniversiteyi erken bitirip bir rutin adamı, bir herhangi memur olmaktansa, üniversiteyi geç bitirip, ama kendi alanında otorite olmayı, ünlü olmayı yeğlerim. Lütfen bu dediklerimi Ahmet'e bikez de sen anlat; bu mektubumu da okusun.

Neyse, ben küçük oğluma yarın uzun bir mektup yazacağım. Kısacası, O'nun isteğini kabul ediyorum. Sınavı versin. Veremezse, zarar yok. O zaman da şimdiki okulunda kalır. Şimdiki okulu da bence çok iyi bir okul. Bu okulun klasik bölümünde de okuyabilir. Yavaş yavaş sınıf geçsin. Yeter ki, O'nu okuldan başarısız diye çıkarmasınlar. Çok üstün zekâsı var, yetenekleri var; çalışırsa Ahmet'in yapamayacağı hiçbişey yoktur. Benim ona arasıra küsmemin nedeni, yeteri kadar çalışmamasıdır. Ama şimdi görüyorum ki, orda çok iyi çalışmakta, iyi sonuçlar almaktadır. Buna annesi de, ben de çok seviniyoruz.

Senin için Amerika'da başka dostlarıma mektuplar yazdım. Cevapları bekliyorum.

İkinizin de özlemle gözlerinizden öper, beni sevindirecek haberler vermenizi beklerim. Benim bundan sonra tek mutluluğum, üç oğlumun başarıları olur ancak. Sevgiyle canım çocuklarım.

Aziz Nesin

Çatalca - 13 Aralık 1974

Benim çooook sevgili Ali oğlum,

Bugün 13 Aralık cuma, saat 21.35... Oooooh, az önce "Başarımı Karıma Borçluyum" adlı radyo dizi oyunumun son bölümü olan 14 cü bölümü de yazıp bu yükten de kurtuldum. Ama geride daha pekçok yükler var. Yarın bu oyunu, senin bu mektubunla birlikte postaya vereceğim.

12 dizilik TV oyunu "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" geçen hafta televizyonda bitti. Çok büyük başarı oldu. Herkesin ağzında. Müziğini plâk yaptılar. Önümüzdeki hafta filmi de sinemalarda gösterilecek. Bu arada, roman olarak yazmamı istiyorlar. Hemen yazmaya başlayacağım. TV de oynarken, Yaşar'ın kitabı basılmış olsaydı çok satılacaktı. Ama hangisini, hangi bir işi yapacağımı ben de şaşırdım.

15-25 ocak tarihleri arasında Manilla'ya davet ettiler, Filipinler herhalde çok ilginç bir yer. Ama işlerim o kadar çok ki ve o kadar çok çalışmak zorundayım ki, gidip gitmemeye henüz karar veremedim. Benden cevap bekliyorlar.

İngiltere'deki dil kursu için, istediğin tarihlerde, hemen dört haftalık yer ayırtacağım. O zamana kadar sen de işlerini ona göre ayarlarsın. Bütün kurs paranı, İngiltere'deki tatil paranı ve gidiş-dönüş paranı ben vereceğim. Sana kazanma demiyorum. Sen tatillerde çalış, para kazan. Bu kazandığın parayı orda kendi adına bir bankaya yatır. Biliyorsun, üniversiteye başlayınca sana araba alınacak. İşte bankada biriktirdiğin parayı kendine araba almak için kullanırsın. İstanbul'daki Vakıflar Bankasında ve Eti Bank'ta da paran var. Bütün paralarını birleştirirsin, üstünü de ben tamamlarım; kendine araba alırsın. Daha iyi değil mi?

Tatillerde iş bulup çalışmana çok seviniyorum.. Ahmet de tatillerde iş bulabilir de çalışırsa, beni çok sevindirir.

Gelelim, o senin "çok önemli" diye yazdığın ve benden merakla cevabını beklediğin konuya; yani yatılı okuldan ayrılıp pansiyonda kalma işine.

Ali'ciğim, yavrum, canım; inan ki ben çocuklarımın bütün isteklerini yerine getirmeye çalışan ve bundan mutluluk duyan bir babayım. Ama ne yapayım ki, kimi isteklerinize hayır demek zorundayım.

Yavrum, seni çok, ama son derecede çok iyi anlıyorum; tahmin edebileceğinden daha da iyi ve çok anlıyorum. Pansiyonda kalmak isteyişinde hiç de haksız değilsin, sana hak veriyorum. Ama yine de yatılı okuldan ayrılmamanı rica ediyorum. Ben seni anlıyorum, ama çok rica ederim, lütfen sen de beni anlamaya çalış ki, baba-oğul olarak karşılıklı anlaşalım.

Yatılı okul disiplininin ne demek olduğunu ben senden çoook daha iyi bilirim. Ben tam onbir yıl yatılı okudum. Bak sayayım, iki yıl Darüşafaka'da (11 ve 12 yaşımdâ). 5 yıl Kuleli askerî lisesinde (15-19 yaşlarım arasında). İki yıl Ankara'da Harp Okulu'nda (20-22 yaşlarımda). İki yıl da Askerî Fen Okulu'nda (Hem de teğmenken, 23-24 yaşımda) - Hepsi tastamam onbir yıl eder. Hem de ne zor, ne ağır koşullarda yatılı okudum. Binbir ihtiyaç içinde. Disiplin mi? Aman

allahım! Dayak, dayak bile vardı, hem de ne dayak, ne rezillikler, anlatmakla bitmez. Ben onbir yılımı bu çok zor, ağır koşullarda yatılı geçirdim. 'Böyle Gelmiş Böyle Gitmez'in ikinci cildinde, bunların pekazını anlatacağım. Hepsini anlatamam, kıyametler kopar çünkü. Her türlü ahlaksızlıklar vardı. Kitapta anlatacağım bölümler bile tüyler ürperticidir. Yani ben yatılı okulun sıkıcılığını, başkasının buyruğuyla yatıp kalkmanın ne olduğunu çok iyi bilirim. Onun için de sana hak veriyorum. Ama yine de sana yatılı okuman için rica ediyorum. Ali'ciğim, senin yatılı okulun, benim okuduğum okullardan değil. Ama biliyorum, yine de sıkıcıdır; psikolojikman sıkıcıdır. Senin huyların bana çok benzer. Anlıyorum seni. Kendi disiplinin altına girmek istiyorsun. Ben de öyleydim.

Sana güvenmediğim için pansiyona çıkmanı istemiyor değilim. Sana sonsuz güvenim var. Yalnız sana değil, üç oğluma da güvenim var. Ahmet, yanlış olarak kendisine güvenmediğimi sanır. Ben Ahmet'in sözüne, ahlakına, iyiliğine, namusuna güvenirim, çok güvenirim. Ama O'nun ders çalışmasına güvenmem. Haksız mıyım bunda? Kendisine mektubumu ver de okusun. Bak, örneğin, Clay'in boks maçını seyir için sabah erkenden kalkmış. İyi. İnsan, çevresindeki herşeyle ilgilenmeli. Ben, Clay'in maçı için uykumu feda etmem, ama edene de sesimi çıkarmam. Ahmet, ilgileniyor madem, erkenden kalkmış, televizyondan maçı seyretmiş. İyi yapmış. Ama o benim oğlum Ahmet, bunca yıldır, hayatî önemi olan sınavlara girerken, bitek sabah bile erken kalkıp, yada geç yatıp ders çalışmadı. Gereksiz filmleri seyretmek için televizyonun başından kalkıp ders çalışmadı. İşte benim ona güvensizliğim yalnız bu konudadır. Başka her konuda da Ahmet'e de sonsuz güvenim vardır. Ama İsviçre'ye gittikten sonra, bana öyle geliyor ki, Ahmet de değişti. O'nun iyiye doğru değiştiğine, sorum duygusu taşıdığına inanıyorum.

Yani kısacası, sana güvenmediğim için pansiyona çıkmanı istemiyor değilim. Hatta pansiyonda çok daha iyi çalışacağına da inanıyorum. Ama yine de yatılı okumanı çok, ama pekçok rica ediyorum. Çünkü, bugün ağır ve gereksiz bulduğun yatılı okul disiplininin, ne denli işine yaramış olduğunu ilerde, beş-on yıl sonra çok iyi anlayacaksın. O berbat disiplin bile işe yarar ve bizim kişiliğimizi oluşturur.

Pansiyona çıkmanı, daha pahalı olduğu için de istemiyor değilim. İki gözüm oğlum, size her zaman yazıyorum ve söylüyorum. İnanın, sizin için yapmayacağım hiçbir fedakârlık yok. Daha az uyuyarak daha çok çalışır, size daha çok para gönderirim gerekirse. Yatılı okulda kalmanı, daha az para ödemek için istemiyorum. Lütfen bunu da anla. Para bana neye gerekli? Size herşeyim feda olsun. Varım yoğum, herşeyim sizlersiniz.

Bak sevgili oğlum, bu ders yılı bitti sayılır. Kaldı bir gelecek yıl, yani onikinci sınıf ve bir de altı ay. Topu toplamı birbuçuk yıllık bir yatılı yaşamın olacak. Göz açıp kapayana kadar geçer. Birbuçuk, iki yıl nedir ki... Benim gibi onbir yıl değil evladım.

Ayrıca, özgür yaşayabilmen için sana hertürlü olanağı da hazırlıyorum. Geçen yıl yaz tatilinde dilediğin gibi özgürdün. Bu yaz tatilinde de, istediğin gibi özgür olacaksın; hem de İngiltere'de. Sana güvenmesem, hiç seni öyle birbaşına bırakır mıyım! Demek, güveniyorum. Liseyi bitirince de, belki tatilini Amerika'da istediğin gibi özgür geçireceksin; yada başka bir yerde.

Acele etme, nasıl olsa, daha uzun yıllar pansiyonlarda birbaşına yaşamak zorunda kalacaksın.

Senin pansiyon isteğine uymamamın nedeni, Ahmet de değil. Ahmet de pansiyona çıkar diye sana izin vermiyor değilim. Ne Ahmet bunu ister, ne ben buyüzden sana engel olurum. O liseyi, lütfen, rica ederim, yatılı olarak bitir.

Babanı kırmayacağını, bir daha da bu konuyu açmayacağını umuyorum. Sizi ne kadar çok sevdiğimi, canımdan bile çok (Laf değil gerçek bu) sevdiğimi düşün. Benim bu yoldaki isteğim tümüyle saçma bile gelse sana, yine de seni bu kadar çok seven babanın ricası olarak, beni kırmayacağını umarım. Bu benim ricamdır. Ayrıca sana şunu da söyliyeyim; eğer bu mektubumu saklar da, on yıl, onbeş yıl sonra okursan, işte o zaman benim ne denli haklı olduğumu anlayacaksın. Şimdi pek anlayamazsın. Şimdi çok sıkıcı gelen yatılı yaşam anılarını, üstünden zaman geçince, ne büyük istek ve özlemle anacaksın.

Ali'ciğim, Sanat Dergisini sana arasıra yolluyorum. Daha sık istersen daha sık yollıyayım. Ama abone yaparsam, tatillerde filan gelen dergiler boşuna gelmiş olur, biz de boşuna para vermiş oluruz. Yaz tatili ikibuçuk ay, arada da tatiller var... Ben sana daha sık

gönderirim, hiç merak etme. Ayrıca şunu da söyliyeyim, senin memleketinin sanat olaylarından haberli olman çok iyi, ama bunun bir sınırı olmalı. Sen ne sanatçısın, ne yazarsın... Zamanım bunlara verme bu kadar çok. Sanattan, edebiyattan hiç habersiz hırt bilim adamları vardır. Elbet onlardan olmanı istemem. Ama kendi alanın dışında, sanata fazla zaman ayırmanı da istemem. Ben sana daha sık göndereceğim bu dergiyi.

Bak sana başka bişey söyliyeyim. Sanıyorum ki, Fransa'da, Belçika'da, İsviçre'de seni çok ilgilendiren Fransızca çok güzel Fen dergileri, siyans dergileri vardır. Bunlardan en iyisine abone ol. Kaç para olursa olsun, abone ol. Bu abone ne kadar pahalı olursa olsun, işine yarıyacağı için, ödemeye hemen hazırım. Ama Sanat dergisine, senin tatilde olacağın aylar için beş kuruş fazladan vermek istemem. Bu sözlerim sana, benim nerde çok cimri, nerde alabildiğine cömert olduğumu da anlatır. Ama bu sözlerime rağmen, yine de Sanat Dergisine abone olmak istiyorsan, yaz bana, hemen gider seni abone yaptırırım.

Fransızca siyans dergilerini, abone olmak için, fizik, kimya ve matematik hocalarından sorup öğrenebilirsin.

Çatalca'nın bu mevsimde çekilir hali kalmadı. Ama ne yapayım, burda çalışıp yapıyı bitirmek zorundayım. Bitürlü bitmiyor. Ama çok az kaldı, yakında bitecek.

Hastalanmaktan korkuyorum. Ahmet'e geçende yazdığım mektupta anlattım ya biraz, üç gün önce böbrek sancısından ölüyorum sandım. Çok kötü bir gün geçirdim. Bakû'dekinden çok daha kötüydü.

Türkiye'ye geldiğin zaman, Vakıf arazisinin gelişmesini ve Vakıf yapılarını görünce çok şaşacaksın. Çok beğeneceksin. Herşeyi güzel, iyi ve sağlam yapmaya çalışıyorum. Bu Nesin Vakfı'nı benden sonra siz geliştireceksiniz.

Sevgili Ali'ciğim, Ahmet'e söyle, son mektuplarıyla beni çok sevindiriyor. Yine bana sevindirici güzel bir mektup yazmış. İki gün sonra da O'na cevap yazacağım.

Şimdi artık çalışmaya başlıyayım. Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu için "Deliler Boşandı" oyununu yazacağım. Ayrıca da televizyondan "Azizname"yi istediler. "Azizname"nin senaryosunu yazacağım. Sen bana haklı olarak "Böyle Gelmiş"in ikinci cildini yaz, diyorsun. Ama

ne zaman? Para kazanmak zorundayım oğlum. Nerden daha çabuk para gelecekse, hemen o işi yapıyorum ve hiçbir ısmarlanan işi kaçırmıyorum; nasıl olsa "Böyle Gelmiş"i de yazarım diye... "Böyle Gelmiş"in ikinci cildini de.

İkinizi de çok özledim. Gözlerinizden öper, başarı haberlerinizle beni sevindirmenizi, benim sizin başarılarınızdan, sağlıklı ve mutlu olmanızdan başka hiçbir sevincim olamayacağını bilmenizi isterim.

Aziz Nesin

GENEVE, 23 - XII - 1974

Sevgili Babacığım,

1974 yılının son mektubunu yazıyorum herhalde. 1975 yılının daha başarılı, daha sıhhatli geçmesini dilerim.

Beni davet eden çocuğun annesi (babası yok) yılbaşı hediyesi olarak size telefon ettirdi. İkinizin de evde olması büyük şans, daha mühimi, senin doğum gününde telefon etmem. Böbrek ağrının geçtiğine sevindim. Beni bayağı meraklandırmıştın. Çadırda üşütmüş olacaksın.

Karnem bugünlerde elinize geçer. Karnem hiç iyi değil, yani ben memnun değilim. Son üç hafta, imtihanların bol olduğu bir sırada hiç çalışamadım. Tabii notlarım indi. Her neyse 74 öldü yaşasın 75. Bu trimestre çok iyi çalışmak niyetindeyim.

Yatılılıkta devam edeceğim. Yalnız seni haklı bulduğumdan değil, çalışmamdan memnun olmadığımdan. Yatılı okulun faydalarını bilmiyor değilim: yalnız yaşama alışkanlığı, disiplin, başkalarının hakkına saygı... Bütün bu niteliklere sahip olduğumu sanıyorum, olmasam bile oda kiralamamla hayatımda büyük bir değişiklik olmayacak.

Ayın 26'sına kadar Cenevre'de kalıyorum, sonra "Champéry" diye bir kayak şehrine gideceğim. İçinde havuz bulunan bir evde kalacağım.

Siyans dergilerine gelince, almak isterim tabii, hatta geçen seneden beri düşünüyorum, ama bir türlü cesaret edemiyorum. Parası yüzünden değil. Okulda en çok kitaba sahib olan benim. Senin de Türkiye'den arada bir kitap yollaman bazı kişilerin gözüne çarptı. Bu aldığım kitapları hiç okumuyormuşum, sadece poz yapmak için kitaplığıma koyuyormuşum gibi dedikodular çıkardılar. Önceleri pek aldırmıyordum, ama bu düşünceyi en yakın bir kaç arkadaşımın da

savunması üzerine, bana hakikaten dokundu. Odamda matematik çalışırken odama birisi girince hemen elime bir tarih kitabı alıyorum. Bir de dergi alacak olursam, aptal heriflere yeni bir konu daha çıkaracağım. Sana yazmaya çekinmiştim ama odaya çıkmak isteyişimin bir sebebi de bu. Bana onlara aldırma diye yazacağını biliyorum ama benim yerine kendini koyabilirsen, kolay olmadığını anlarsın.

Okulda 15 yaşında Çinli bir çocuk var. Çok kuvvetli matematikte. Benden bir aşağı sınıfta. O da matematikçi olmak istiyor. Başlangıçta biyolog olmak istiyordu. Onunla biraz konuşunca fikrini değiştirdi. Bir senede üniversiteye girmenin yolunu bulmuş. Yazık olacak çocuğa, işin kolayına kaçıyor, başarılı olamayacak. Halbuki yaşma göre korkunç bir zekâ ve bilgisi var[1].

Ali Nesin

Çatalca - 30 Aralık 1974

Canım Ali oğlum,

Nasıl sen bana 1974 yılının son mektubunu yazdıysan, ben de sana 1974'ün son mektubunu yazıyorum. Halâ Çatalca'dayım. Ama işler iyi gidiyor. Büyük yapının temel yuvalarının betonlarını döküyoruz. Üstelik üç gündür havalar da güzel. Soğuk ama yağışlı değil. Yağışlı ve don havalar yapı işleri için iyi değil. Onbeş-yirmi gün sonra artık yapı işlerini paydos edeceğim. Çünkü para da bitti. İyice parasız kaldım. Artık burdan doğru Filipin yolculuğuna çıkarım. Ahmet'e yazmıştım. Bana verilen Lotus ödülünün töreni, Filipin'lerin başkenti Manilla'da olacak.. 20-25 Ocak günlerinde Manilla'da Asya - Afrika Yazarlar Birliği'nin kongresi var. Bütün gezim yirmi gün sürer.

Bugün, sana bu mektubu yazdıktan sonra eve gideceğim. Bu yılbaşı param olmadığından pek öyle bol hediyeler alamayacağım. Ama yine de almam gerekiyor elbet. Özellikle Mehmet'le Murat'a ve büyükbabana. Büyükbabanın karısı da yılbaşında bizde olacakmış.[2] Ne

1. Bir yıl sonra okula matematikte çok daha bilgili ve zeki bir çocuk geldi. Bunun üzerine Çinli arkadaşım matematikçi olmaktan vazgeçti. Oysa bugün çok önemli bir Matematikçi olabilirdi. Matematiği ikimizden de iyi olan çocuğun okuldan sonra izini kaybettim. Matematikçi olsaydı adını duyardım. Mühendisliğe kaymıştır büyük bir olasılıkla. Ali
2. Eşim Meral'in babasının ilk eşinin ölümünden sonra evlendiği kadın. Aziz

yapayım, artık olacak. Yani benim için iyi bir yılbaşı değil anlayacağın. Halan da gelecek sanırım. Hepsine birer ikişer hediye almam gerekiyor.

Gelecek yılbaşı tatilinde sizler de gelseniz iyi olur. Ağabeyin de gelir. Yılbaşını birlikte geçiririz. Çoktanberi, çolukçocuk birlikte yılbaşı geçirememiştik. Yine o bütün ulusların bayraklarını asarız her yana. Güzelce eğleniriz. Öyle yapalım. Gelecek yılbaşı bir arada olalım. Bana şimdiden yazın bunu. Uçakla gelir gidersiniz. Biraz pahalı yılbaşı olur ama, tadını çıkarırız iyicene.

Siyans dergileri dolayısıyla bana yazdıkların çok iyi oldu. Kitap biriktiriyor, poz yapıyorsun diye dedikodular olduğunu bana iyi ki yazdın. Odaya çıkmak isteyişinin nedeni de anlaşıldı. Oğlum, senin de yazdığın gibi elbet "Onlara aldırma!" diyeceğim. Ama bir fark var. Aldırmıyor görünmeyeceksin, gerçekten aldırmayacaksın. Bu ikisi arasında büyük ayrım var. Gerçekten aldırmazsan rahat edersin. Ama aldırmıyor görünmeye çalışırsan tedirgin olursun. İşi alaya vur. "Benim yerime kendini koy" diye yazmışsın. Tabii senin yerine kendimi koyuyorum. Benim başıma daha kötüsü geldi. Ben Darüşefeka'dan niçin kaçtım, işte buyüzden... Çok çalışkandım. Sınıf arkadaşlarıma göre çok şeyler biliyordum. Öğretmenler beni sıksık derse kaldırıp beğeniyorlardı. Arkadaşlarım, o yaşta o kadar çok şey bilinemiyeceği kanısına vardılar ve beni yaşı kendilerinden çok büyük sandılar. Bu yüzden bana "Kart!" diye lakap taktılar. Kıskançlıklarından her zaman "Kart,kart!" diye alay ediyorlardı. Kızıyordum elbet. Aldırmazlık edemiyordum. Çünkü daha onbir yaşımdaydım. O kadar gücüme gidiyordu ki, alay etmesinler diye kimi derslere çalışmıyor, öğretmenler derse kaldırınca da isteyerek cevap vermiyordum. Ama arkadaşlarımın hınçlı alaylarından kurtulamadım. İşte benim Darüşşefeka'dan kaçışımın bir nedeni, babalı çocuk oluşum, ama bir nedeni de arkadaşlarımın bu alaylarıdır.

Bilir misin ki bu alaylar benim çok işime yaradı ve beni mizah yazarı yaptı. Benim gülmece yazarı olmamın başlıca nedeni, onbir yaşımdayken, sınıf arkadaşlarımın benimle "Kart" diye alay etmeleridir. Çünkü, Darüşşefeka'dan kaçıp da, sonradan başka okullara girince yeniden aynı duruma düşmemenin yollarını aradım. Tıpkı

hayvansı bir savunma gibi, kendimi savunmanın yollarını buldum. Bu da şuydu:

1- Benimle alay edenlere aldırmaz görünmek değil, gerçekten aldırmayacaktım.

2- Bundan da önemlisi, ben herkesle alay edecektim.

Öyle de yaptım. Hepsiyle, bütün arkadaşlarımla alay ettim. Hepsine lakaplar taktım. Zeki çocuk olduğum için de, onlarla zehir gibi alay ediyor, onları alaylarımla korkutuyordum. Artık hiçbiri benimle alaya yüreklenemedi. İşte çocukluğumda kendimi korumak için başladığım ve sürdürdüğüm bu alaycılığım gittikçe gelişerek, bana yaşamımı kazandıran, geçimimi sağlayan, bugün sizleri de Avrupa okullarında okutmaya yarayan bir iş, bir uğraş oldu; tanınmış bir gülmece yazarı oldum böylece.

Sen de arkadaşlarınla alay et demiyorum. Ama onların, kökünde kıskançlık olan, kıskançlıktan gelen o söylentilere gerçekten aldırma. Tersine üstüne üstüne git, daha çok kitap al. Sakın kızma, buyüzden kimseye darılma, kavga filan etme. Sen de aynı konuda kendinle alay etmeye bak, kendinle alay ederek, onların elindeki silahı al. Çünkü, nasıl olsa az kitap alarak onların söylentilerinden kurtulamazsın. Onlar kıskançlıktan alay ettikleri için, senin hiç kitabın olmasa, aşağılıklarını gidermek için bu kez başka bir söylenti çıkarır, senin moralini bozarlar. Onların bilinçsizcesine amaçları, seni de kendi aşağı düzeylerine indirmektir. Sakın bu oyuna gelme. Yatılı okuldan kaçıp oda kiralamak, çözüm yolu değildir. Beni anladığını umarım.

Sonuç olarak, hemen en iyi bir siyans dergisine abone ol. Hangi dergiye abone olman gerektiğini de beğendiğin fizik öğretmenine sor.

Bu yıl vakıf yapılarıyla uğraşmaktan hiçkimseye yılbaşı kutlama kartı gönderemedim. Oysa ev, gelen kartlarla doldu. Ayıp oldu çok.[1] Ama ne yapabilirim? Senin de yılbaşı kutlama kartın eve geldi.

Hadi hoşça kal sevgili Ali'm. Yazdığın gibi, okulun ikinci döneminde daha başarılı olacağını umuyorum. Moralin bozulduğu zamanlar, benim yaşamımı gözünün önüne getir, benim yaşamımı düşün. Öyle dar, zor yerlerden bulunduğum bu yere geldim ki, akıl

1. Hâlâ kutlama kartları gönderemiyorum; Nesin Vakfı'nı gösteren bir güzel kart bastırıncaya dek de gönderemiyeceğim. Aziz

alacak şey değildir. En önemlisi, önüne bir hedef koy! Şöyle de içinde her zaman: "Ben dünyanın en büyük cisi olacağım!" Bu her neyse, fizikçi, matematikçi, her neyse, en zor, en bozuk zamanlarında bile, bu hedefi hiç gözünden ayırma. Benim yaptığım buydu. Galiba da hedefe yaklaşıyorum. Öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 8 - 1 - 1975

Sevgili Babacığım,

Yeni yıla girdik. Programını hazırlamışsındır. Her sene olduğu gibi Böyle Gelmiş'in ikinci cildini yazacağına kendi kendine söz vermişsindir. Dilerim ki bu sene hakikaten yazabilesin. Para kazanmak için o kadar yüzeyde şeyler yazdın ki son senelerde!.. Böyle Gelmiş'i bitirirsen dünyanın en güzel otobiyografileri arasında yer alacağına eminim. Hele bir-iki tane daha "Rovni" yahut "Bir Şey Yap Met" ayarında piyes yazsan "Doktor" dünya durana kadar uğramaz yanına. Bence en güzel eserin, en düşündüreni, en derini ve de en zoru "Bir Şey Yap Met" Beni en çok etkileyen piyesin bu. Bu piyesi anladığım zaman, bende çok değişiklikler oldu, hayat anlayışım 180° değişti. Yalnız üç boyut teorinde anlamadığım bir şey var. Eğer her yaptığımız hareket yaşamak içinse, intihar edenleri nasıl açıklıyorsun? Orijinal intihar edenlerden değil, normal intihar edenlerden bahsediyorum tabii.

Siyans dergilerine gelince: Abone olmayacağım, ama lâzım oldukça, yani beni ilgilendiren bir konu olunca satın alacağım. Hangi dergiyi almamın gerektiğini de biliyorum. Fizik hocasına sormama gerek yok. "Ben dünyanın en büyük ..... cisi olacağım!"da diyorum içimden sık sık. En kötü anlarımda hele. İşin acı tarafı en büyük değil de sıradan, basit bir matematikçi, yahut fizikçi olursam çıkacak. İşte o zaman bütün hayatımda boş bir avuntuyla yaşadığımı, bütün çabalarımın boşa gittiğini, sıradan, unutulacak olan acıdığım insanlardan farkım kalmadığını anlamış olacağım. Bunları düşündüğüm zaman parmağımı tahtaya üç defa tıklatıyorum.

Ortalamamı öğrendim ve utancımdan kıpkırmızı oldum: 6,6. İlk grup 6,9. Okulda genel ortalaması, ilk grup derslerden daha aşağıda olan tek öğrenciyim herhalde. Herneyse, önümüzdeki yıla bakalım. Dediğin gibi, başarısızlıklar yıkmıyor. Tersine kuvvetlendiriyor.

Bulursan bir yerden Wagner'in Tannhauser ve Prienzi operalarının uvertürlerini dinle. Harika güzel her ikisi de. Hele Tannhauser korkunç derecede güzel. Sevgilerle

Ali Nesin

Lotüs ödülü için candan kutlarım. Dünyanın bütün ödüllerine layık olduğuna şüphem yok.

Çatalca - 17 Ocak 1975

Caaaaanım oğulcuğum Ali'm,

Okula dönüş tarihini bildirmediğin için, seni okula daha geç döneceksin sanarak, ben de mektubumu geciktirdim. Yoksa, Ahmet'e yazdığım mektubun ertesi günü sana da yazacaktım. Siz, içinde bulunduğunuz durumları bildiğiniz için, bizi de biliyor sanıyorsunuz. Geçen hafta iki konferansım vardı. Onun için evde beş gün kaldım.[1] O sırada senin 8 Ocak tarihli güzel mektubun geldi. Böylece okula döndüğünüzü öğrenmiş oldum. Annen, kendisine gönderdiğin mektubu benden sakladı, okumamı istemedi. Ama sonradan elinden kapıp okudum. Amerika konusunda yazdıklarını benim okumamı istemiyormuş. Bizi ikimiz seninle gizli gizli işler çeviriyoruz sanıyor. Anneni yavaş yavaş buna razı ederiz. Yalnız kararının kesin olduğunu iyice bilmeli. Kaldı ki, senin Amerika'ya gideceğin de yüzdeyüz kesin değil. Önümüzde daha iki yıl var. İki yılda çok şeyler olabilir, çok şeyler değişebilir. Amerika'da bile büyük değişmeler olabilir. Ben ölebilirim. Ben ölürsem Amerika'da okuyamazsın. Çünkü Amerika'da üniversite çok pahalı. Benim sana mal olarak bıraktıklarımla ancak Avrupa'da üniversiteyi yapabilirsin. (Ölümden çok doğal olarak sözediyorum; çünkü benim için böyle bu. Ne yapalım, ergeç öleceğiz. Ama elbet ölümü istemeyiz. Benim niyetim 2002 yılına dek yaşayıp 21ci yüzyılı görmek.)

Ama herşey normal giderse, biz de bir Amerikan Üniversitesinde gerçekten bilim otoritesi bikaç bilgin hoca bulursak, seni orda okutacağım. Hatta o zaman bikaç ay için anneni bile senin yanına gönderebilirim, tek gönlü rahat etsin diye... Yalnız sana şunu söyliyeyim ki, annen Amerika'dan korkmakta çok haklı. Bugün dünyanın en güçlü iki devletinden biri olan Amerika büyük bir hızla kokuşuyor. Üçüncü boyutsuz kişiler yetiştiği için, durup dururken cinayet işleyenler, tanımadıklarını öldürenler çoğalıyor. (Annene yazdığın mektupta İsviçre'de intiharların çok olduğunu yazmışsın. Haklısın. İsveç'te hele, intihar dünya rekorudur. Bunun başlıca nedeni, insanların üçüncü boyut bilincine varmamış olmaları. bu bilinci elde

1. Günlerimin çoğunu kurulmakta olan Nesin Vakfı'nda geçiriyor, aile evinde az kalıyordum. Aziz

etmek için eğitilmemiş olmalarıdır. Bana yazdığın mektupta da bunu soruyorsun. İntihar, çok yaşama yada istenilen biçimde yaşama isteğiyle kendini öldürme isteği, ikisi de aynı duygunun iki karşıt ucudur. Bir uca ulaşamayınca, kişi öbür uca atılır. Hani insanlar, çok istedikleri bişeyi, istemem, derler ya... İşte öyle. Üçüncü boyut yazımda, buna da değinmiştim. Ama sana kısaca anlattım galiba. Hatta yazımda da İsveç'teki intiharları ele alarak örnek vermiştim. İsveç'te intihar, İsviçre'den çoktur.)[1]

Karnenden memnun olmayacağını yazmıştın bikaç kez. Oysa karnendeki numaraların çok iyi. Neden böyle kötümser oldun, bilmem. Yalnız coğrafyadan üçbuçuk saçma. Ben çok iyi biliyorum, sen hiç çalışmadan hangi dersin sınavına girsen, 5'den aşağı numara almazsın. Herhalde o gün, yine savrukluğun üstündeydi.

Ben karneni çok beğendim. Numaralarını aşağıya yazıyorum. Karneni imzaladık annenle, okul yönetimine gönderdik.

Philosophie	7
Mathématiques	7
Géometrie descriptive	7,5
Physique	8
Français	7
Anglais	6
Italien	6

Bu 1. Grup derslerin ortalaması 6,9

Chimie	7
Sciences naturelles	7
Histoire	6
Géographie	3,5
Gymnastique	8

Bu ikinci grup derslerin ortalaması 6,6

1. "Üçüncü Boyutta Yaşam" benim bir konferansımdır. Bu konuyu, yıllardanberi yazıp kitaplarıma alamadım. Aziz

Conduite	10
Application et travaille	8

16 kişilik sınıfında 8 inci olmuşsun. Bence çok iyi bir sonuç. Neden bu sonucu beğenmediğini hiç anlayamadım. Coğrafyadan 3,5 alman, ortalamanı düşürmüş. Sandığıma göre, sen coğrafyaya önem vermediğin için yine bir dalgınlık yaptın bu dersin sınavında. Kimbilir nasıl olmuştur! Neyse, hiç önemli değil. Sonuç iyi. Gelecek karne daha da iyi olacağına güvenliyim.

Karneni annenle imzalayıp okuluna geri gönderdim.

Okuldan her zamanki gibi para hesabı da geldi. İkinizin hesabını bir kâğıda yazmışlar. Bütün harcadıklarınız tek tek yazılı. Daha okul kasasında gelecek term için 6259 frankımız var. Yalnız hesapta anlayamadığım bişey var. Alacağımız hanesine alt alta şunlar yazmışlar:

7 934 65 Fr.
6 900 "
2 650

Oysa sana Almanya'dan 3000 Türk lirası karşılığı mark gönderilmiş olacaktı. Ya bir, ya iki kez... Yukarıda yazılı paralar, üçbin lira karşılığını tutmuyor. Acaba, bu hesabı çıkardılar da, Almanya'dan para sana sonra mı geldi? Okul idaresinin yanlış yapacağını hiç sanmam. İstersen, çok ince biçimde, hani öğrenmek ister gibi, sorup bir öğreniver; babam soruyor diye filan, çok uygun biçimde... Belki de, iki kez verilen parayı birleştirip bir olarak yazmışlardır. Ama yanlışlık yapmayacakları kesin.

Tastamam 8 Ocak tarihli mektubunda yazdığın gibi oldu. Yeni yılda yapacağım işlerin başında 'Böyle Gelmiş'in ikinci cildi var. Bu yıl kesinlikle yazacağım. En çok zamanımı, eski kitaplarımı düzeltip yeni basımlara hazırlamak alıyor. Bunu da yapmak zorundayım. Bu yıl 'Böyle Gelmiş'den başka, onbeş yıl önce yazmaya başlayıp da bitürlü bitiremediğim, "Bir Küçümencik Kişi" adlı oyunumu da yazacağım.[1]

Neye siyans dergisine abone olmuyorsun? Bence abone ol. Çünkü,

1 Bu oyunu hâlâ yazıp bitiremedim, 1994 yılına dek. Aziz

bugün ilgini çekmeyen bir yazı, üç yıl, beş yıl sonra ilgini çekebilir. Bence abone ol ve biriktir, ciltlet. Zaman zaman açar okursun.

Sana burdan gönderdiğim 'Bilim ve Fen" dergisi geldi mi? Beğendinse, bu dergiye seni abone yazdırayım. Hatta eski ciltlerini de alayım.

Mektubundaki bir noktaya cevap vereyim. O acıdığın, unutulacak, sıradan bir adam olursan... İşte o zaman, boş bir avuntuyla yaşadığını mı anlayacaksın? Hayır, hiç de değil... Baban bu acı durumları çok yaşadı. Bu anılarımı 'Böyle Gelmiş'in belki üç yada dördüncü cildinde okuyacaksın. Ama bu durumlarda bile hiç ama hiç umudumu yitirmedim. Neden, biliyor musun? Çünkü herşey bizim elimizde değildir. Başarı için de böyle. Bizim elimizde olmayan nedenlerle hakkımız olan başarıyı elde edemeyebiliriz. Yaşamda çok terslikler var oğlum; o denli çok ki, önceden kestirilemez. Örneğin, bu tersliklerin en kötüsü, bizim tabiatımızdan gelir. Ben bunu çok çektim, bugün de çekiyorum. Fedakârlık, iyilik, alabildiğine yumuşaklık, affetmek, aşırı hoşgörü, aşırı sorum duygusu, bunlar gibi duygularım, benim başarı oranımı çok düşürmüştür. Ama ne yapayım, böyleyim. Üstelik, böyle olduğum için, başkaları da memnun ve mutlu değil. Ama ben, başka türlü yapamadığım için, böyle olduğum için böyle yapıyorum; yani başkaları için değil, kendim için yapıyorum herşeyi... Kötü alışkanlıklar da başarıları köstekler. Korkunç irade gereklidir. En kötüsü de kötü eştir. Kötü kadın, başarılı olacak ne erkekleri yıkmıştır. Haaa, asıl sana şunu diyecektim, hakkettiklerimi elde edemediğim zamanlar, benim dışımdaki nedenleri düşündüm. Ne yapabilirdim? Bak örneğin, biz Türküz, Türk olmakla övünürüz. Ama şu gerçek ki, yazar olarak Türk olmak bugün benim aleyhime. Ben bir Fransız, bir Amerikan, bir Rus yazarı olsaydım, bak gör neler oluyordu. Ama ben bu yüzden yıkılmıyorum. Ne yapayım, bu benim dışımda bir neden... Daha büyük başarı için de Türklüğümü hiçbir zaman değişecek değilim. Benim Almanya'da Brigitte adında bir çevirmenim var. O'na yahudi yazarı Efraim Kişon'un çok çevrilip de, benim kitaplarımın neden basılmadığını sordum. Bu Efraim Kişon, ortalama bir yazardır. Kadın ne cevap verdi, biliyor musun? Aynen şöyle: "Aziz Bey, unutmayın ki siz, ne Amerikan uyruklusunuz, ne yahudisiniz..." Ne büyük gerçek var bu sözde.

Sana bunları kendimi anlatmak için yazmıyorum, sana yol göstermek için yazıyorum. Kesinlikle başaracaksın oğlum. Ama umduğunu, umduğun kadarını başaramazsan, başarının bizim dışımızda da nedenleri olduğunu düşünüp hiç yılma, yıkılma! Yaşadığın sürece, soluk aldıkça, çalışabildikçe, tutkuyla kendi işinin, uğraşının en yücesine, en doruğuna gözünü dik! O doruğa yücel, sonra daha ileriye! Bizim, insanlara borcumuz var. Ne mutlu bize ki, insanlara borçlu olduğumuzu biliyoruz, böyle bir bilince ermişiz. Sen fizik yada matematik alanında, ben edebiyat alanında, Ahmet tiyatro yada başka bir sanat alanında, ağabeyin tiyatro yada sinema alanında, eski kuşaklara olan borcumuzu, gelecek kuşaklara ödemeye çalışacağız.

Annen, bana yazdığın mektubu okuyunca, "Oğlumu mutsuz yapıyorsun. Bırak çocuklarımı, ortalama insan olsunlar, yaşasınlar!" diye bana kızdı, bağırdı. Oysa ben, mutlu olmanız için çırpınıyorum. İnsan, bütün varlığıyla başkalarına iyilik etmedikten, kendini gelecek kuşaklara adamadıktan sonra mutlu olabilir mi hiç... Bence mutluluk, insanlara ödenmez borçlu olduğunu bilip, yine de ödeme bilincinde olmaktır. Yoksa bizim tutkumuz, bireyci, çıkarcı, bencil bir tutku değildir; kör bir ün tutkusu değildir. Ben, kendi çocuklarını okutamayan yoksulların ödediği vergilerle parasız okullarda okudum. Yarı aç insanların vergilerini yiyerek büyüdüm. Demek, onların yerine ben yedim, onların yerine ben okudum. Nasıl unuturum bunu? Elbet benim çocuklarım da, kendi borçlarını unutmayacaklar. Herbiriniz, dünyanın en büyük (.....)cisi olacaksınız. Ya olamazsanız? O zaman da mutsuz olmak yok. Yaşadıkça başarılı olmaya çalışacaksınız, sonra da bizim dışımızdaki nedenleri ortadan kaldırmaya uğraşacaksınız.

İngiltere'deki dil kursu prospektüsünü bana göndermedin. O prospektüsü hemen gönder ki, ben de oraya mektup yazıp, parasını göndereyim, seni kursa şimdiden yazdırayım.

Ağabeyin, bana yazdığı mektupta tatilde yanına gitmediğin için üzüldüğünü belirtiyor. Gelecek tatilde gidersen iyi olur. Sana güzel bir tatil programı hazırlamış. Keşki gitseydin.

Karar verdik, gelecek yılbaşını hep birlikte geçirelim. Üç oğlum da atlar uçağa gelirsiniz. Yılbaşı gecesi birlikte oluruz. Güzel olur. Sizi çok özledim, çok... Ama Nesin'ler dayanır, Nesin'ler Jüpiter'dir. Jüpiter

de kim oluyor, Nesin'ler Nesin'dir işte...

Lotüs ödülü için 20-25 Ocak'ta Manilla'ya gideceğimi yazmıştım ya, bir telgraf geldi, kongrenin ertelendiğini yazıyorlar, ama zamanını bildirmemişler. Herhalde Şubat yada Mart'ta olacak.

Yarın da Ahmet'ciğime mektup yazarım.

İkinizin de özlemle gözlerinizden öperim canım oğullarım.

Başarı, hep başarı haberlerinizi bekliyorum benim yiğit oğullarım.

Aziz Nesin

Lausanne, 2 - 2 - 1975

Sevgili Babacığım,

Pazartesi'nden Perşembe'ye kadar bir dağda papazların evindeydik. Kayakların altına fok derisi koyarak çıktık yukarıya kadar. Tam üçbuçuk saatte. Dönüşte kayak yaparak indik. Kayak yapmasını bayağı öğrendim. İn cin top oynuyordu dağda, kimsecikler yok. Sadece üç papaz ve bir kaç genç kız (mutfak ve temizlik için). Bütün yıl oraya kapanabilmek için ne büyük cesaret ve inanç lâzım.

Senin piyeslerinden bir kaç tanesi Fransızca'ya çevrilmişti. Elinde bir tek kopya kalmışsa gönderebilir misin? Senin piyeslerini okumak isteyen o kadar kişi var ki! Benim için de faydalı olur. 'Damda Deli Var'ın fransızcasını da gönderirsen memnun olurum. Tekrar göndereceğim tabii sana.

İngiltere için iki yeni burs daha öğrendim. Bir tanesi Cambridge'te. çok iyiymiş. Ben prospektüs isteteceğim, sen de bilgi edinmeye çalış.

Almanya'dan Yüksel Pazarkaya bana para göndereceğini yazdı.[1] Ben de adresimin doğru olduğunu bildirdim. Bir buçuk aydan fazla oluyor, elime hiç bir şey geçmedi. Enistemden sadece bir kere para geldi. O para da, senin mektubundan bir gün önce elime geçmişti. Fransa'dan 1200.- küsür Fr. elime geçti ama makbuzunu bulamadım. O 1200.- Fr.'ı kendi adımıza verdim. Tatillerde filan lâzım olursa mektup yazmak zorunda kalmayasın diye. Bugüne kadar üç defa para geldi.

Fransa'dan	1200.-	(Makbuzunu kaybettim)
İran'dan	1430.-	
Almanya'dan	637.-	

ve Ahmet'le benim dövizlerimiz.

Zaten senin yazdığın hesaptan ben bir şey anlayamadım. Paraları birleştirip yazdıkları kesin. Çünkü ben hiç 6900 Fr. almadım.

Ağabeyimden yeni mektup geldi. Yeni bir piyese başlamış.

Karnemi beğendiğine memnun oldum ama ben hiç beğenmedim. Bu devre çok daha iyi çalışıyorum.

Bilim ve Fen dergisini beğenmedim. Belki de burada çok güzelleri var ondan. Faydasız değil tabii, faydalı olabilir ama daha iyileri var burada.

---

1. Telif hakkıdır. Aziz

Gelecek yılbaşında geleceğim Türkiye'ye ama çok pahalıya malolabilir bu sana. Maturité imtihanlarından hemen önce. En çok çalışmam gereken zaman. Türkiye'ye gelirsem çalışamam.

Gönderdiğin sanat dergilerine bakıyorum, senin Lotüs ödülünden bahsetmiyorlar. Anlayamadım neden?

Kütüphaneden Wagner'in bütün operalarını aldım. Hepsi birbirinden güzel. Wagner dinlerken tüylerim diken diken oluyor, o kadar güzel. Yalnız Bach'ı anlayamıyorum. Müziği hoşuma gidiyor, ama büyük bir zevk duymuyorum dinlerken. O kadar alıştım ki her gün dinlemeye müzik, bir gün dinlemesem içimde büyük eksiklik duyuyorum.

Fotoğraf çekiyorum, sana göndereceğim, çektiklerimden bir kaç tane.

Cumartesi günü bir haftalık tatil var. Ayın 8'inden 16'sına kadar. Galiba Verbier'ye çalışmaya gideceğim. Sevgilerle

Ali Nesin

Manila 3 Şubat

Ali'ciğim,

Size o mektubu gönderdiğim günün akşamı, Filipin Başkanının (Cumhur Başkanı) sarayına davetliydik. Orda, Başkanın eşi bana ödülünü verdi. Çok güzel bir gece geçirdik.

Öperim.

Aziz Nesin

Tahran 7 Şubat 1975

Ali Oğlum,

Çok sıcak olan (30°) Manila'dan karlı kış yaşayan Tahran'a geldim. Tahran'da iki gece kaldım. Döneceğim.

Öperim sevgili oğlum.

Aziz Nesin

Istanbul - 17 Şubat 1975

Ali oğlum,

Manila'dan döneli bir hafta oldu. Ancak kendime gelebildim. Artık ben gezilerde yoruluyorum. Hele sıcak olursa... Manila'da ısı 28 dereceydi. Üstelik bu mevsim orda da kış. Çok rutubetli bir sıcağı var. Bütün otellerde, konutlarda ve arabalarda aircondition var, içerleri serin, ama dışarı çıkınca çok sıcak. Burdan giderken bir gece Hong-Kong'da kalmıştım. Hiç sevmedim. Onun için dönüşte Hong-Kong'a uğramadım, dönüşte Tahran'da kaldım.

Ben Manila'yı Filipinler'in başkenti sanıyordum. Oysa başkent Quenzo City imiş. Herkes de benim gibi Manila'yı başkent sanıyormuş. Manila büyük ve kalabalık, ikibuçuk milyon nüfuslu. Başkent Quenzo City ise küçük bir kentmiş. Diyelim, Washington'la Newyork gibi filan... Son gün uçakla Manila'dan Leyte adasına gittik, uçakla birbuçuk saatte gidiliyor. Leyte, İkinci Dünya Savaşında Amerikalıların çıkartma yaptıkları ünlü bir ada. Şimdi de Amerikalıların Leyte adında bir savaş gemileri var. İkinci Dünya Savaşında Leyte ve öbür adalar Japonların işgalindeydi. Zaten bu Filipinler ancak 1956'danberi bağımsız, hep sömürge olarak yaşamış. Önce İspanyolların sömürgesiymiş, üçyüz yıl mı ne... Sonra Amerikalılar, sonra Japonlar, sonra yine Amerikalılar. Çok verimli toprakları var. Göz alabildiğine hindistancevizi ormanları... Hiç bilmediğim beş-altı tür meyva yedim. Çekirdeklerini alıp getirdim, bakalım burda yetişecek mi? Hiç sanmam, ama deneyeceğim yine de...

Eve geldiğimde senin 2 Şubat tarihli mektubunu buldum. Bir hafta tatile çıkacağınızı yazıyorsun. Herhalde tatilden dönmüşsünüzdür. 26 Şubat Çarşamba günü akşamı size telefon edeceğiz. İkiniz de okulda, telefonun yanında bulunun. Ama telefon edemezsek, anlayın ki hatlar bozuktur da ondan konuşamıyoruz, merak etmeyin.

Fransızca oyunlarımdan istemişsin. Bir tane var "Fait Quelque Chose, Met!"[1] Ama tek kopya bende. Osman Karaca'ya soracağım, onda başka kopya varsa hemen gönderteceğim.

Fransızca kitabımdan bugün postalıyorum. Ama bu kitaptan elimde az kaldı. Sen ordaki kitapçılara söyleyip de benim Fransızca

1. Bir Şey Yap Met.

kitabımdan iki-üç tane getirtsen benim için de iyi olur. Çünkü bikaç yıl sonra elimde hiç kalmayacak.

İngiltere'deki kurs için halâ oyalanıp duruyorsun. Kesin kararını ver de, ben de ona göre seni o kursa yazdırıp zamanında parasını göndereyim. Benim sana gönderdiğim kursa gideceksen, O kursun prospektüsünü bana geri gönder. Bence o iyi bir kurs. Üstelik Mehmet Ali Dikerdem de sana yardımcı olacak. Ağabeyin de İngilterede dil kursuna gitmek istiyor ama kararsız. Sen hemen kesin kararını ver ve bana bildir. Geç kalmayalım. Daha para gönderilecek. Dışarıya para göndermem, biliyorsun, zor oluyor.

Lotus ödülüyle birlikte 500 sterlin verdiler. Ben bu 500 sterlinin üzerine kendi dövizimi de ekleyip Tahran'dan sizin okul direktörüne gönderttim. 15-20 gün sonra para okul direktörüne gelir. Sen yirmi gün sonra soruşturup öğren ve paranın gelip gelmediğini bana bildir.

Okulun bana gönderdiği para hesabını anlayamadım. Herhalde gönderilen paraları birleştirip de yazmışlar. Sen ekonoma[1] gidip, bunu çok uygun ve yumuşak bir biçimde öğrenebilir misin? Babam, soruyor, öğrenmek istiyor, dersin. Tahran'dan gönderdiğim para da gelirse, ikinci taksitiniz ödenmiş olacak. Ayrıca ekonoma, Tehran'dan para gönderdiğimi de söylersin.

Sana mektup yazan Yüksel Pazarkaya, Almanya'da Stutgart Üniversitesinde felsefe profesörü olan bir genç Türk'tür. Övünülecek bir gençtir. Benim iki çocuk hikâyemi Almancaya çevirmişti. Onun telif hakkını gönderecek. Yakında gönderir.

Demek "Bilim ve Teknik" dergisini beğenmedin. Şaştım doğrusu. Oysa ben çok beğenmiştim. Belki sana gönderdiğim sayı iyi değildi. Ama ben yine de senin için bu derginin bir yıllık cildini aldım. Buraya gelince, içinde ilgini çekecek yazılar bulacağına güvenliyim. Vara zamanım olsa da, şu dergileri okuyabilseydim.

Lotus'u alışımla ilgili gazetelerde çok yazı çıktı. Onlardan bikaçını dört gün önce Ahmet'e göndermiştim. Kimisinin birinci, kimisinin üçüncü sayfasında. Sanat dergisi de bu hafta yazacak, onu da gönderirim.

---

1. Vekilharç

Wagner'e ben de hayranım. Geçen iki yıl her hafta annenle konsere gidiyorduk. Ne yazık ki bu yıl. Vakıf yapıları yüzünden hiç konsere gidemedim.

Manila'dan döndüğümdenberi daha Çatalca'ya gitmedim. Salı günü, yani yarın gideceğim. Ama orda kalacak değilim. Belki bir yada iki gece kalırım.

Orda daha iyi bilim dergileri çıkıyorsa, kesinlikle almalısın, biriktirmelisin.

Aradabir annen sizleri çok özlediği için oraya gelmeye kalkıyor. Zor zaptediyorum. Oraya gelip dönmesi enaz on-onbeş bin lira. Hiç gereği yok bu parayı harcamanın. Elbet ben de sizi çok özledim. Ama ne yapayım, dayanacağız. Yani Ahmet de, sen de telefonda ona göre konuşun. Gelecek yılbaşında bütün aile birleşeceğiz. Sen buyüzden Maturité sınavlarından hiç de geri kalmazsın. Uçakla geleceksin, burda iki gece kalıp döneceksin. Daha iyi, sınavdan önce biraz dinlenmiş, güç toplamış olursun.

Özlemle gözlerinden öper, sağlıklı olmanı, başarılar kazanmanı dilerim canım oğlum.

Baban
Aziz Nesin

Lausanne, 26 - II - 1975

Sevgili Babacığım,

Önce sana Ahmet'in başına gelenleri yazayım. Cumartesi gecesi bir arkadaşıyla birlikte okuldan kaçtılar. Çocuklardan biri şikayet etmiş olacak ki, Préfet saat ikide (sabah) odaya gelip kontrol etti. Ahmet'in kaçtığını anladı tabii. İki tane "avertissement" [1] verdi. Ahmet'in ilk defa kaçtığına inanmıyordu, sonradan inandı. Bir başka sebep de öbür çocuğun şikâyet etmesiydi. Préfet durumu idare edebilirdi, ama çocuk şikâyet edince, mecburen cezalandırdı. Sonradan konuştum Préfet'yle, Ahmet'i çok sevdiğini, üzülerek ceza koyduğunu, bir defa daha tekrarlamamasını böyle düşüncesiz haraketi temenni ettiğini söyledi. Yani o kadar üzülecek durum yok. Zaten Ahmet çok üzgün, kötü yazmazsın sanıyorum ama, bu konu üzerinde fazla durma. Hakikaten

1. Uyarı

çok üzüldü. Pişman oldu, senin dediğin gibi de bu ceza işine yaradı: ders aldı. Hem de tam ders...

Kitabına çok sevindim. Şu anda bir arkadaş okumak üzere. Çok kitap okuyan kültürlü bir arkadaş. Dilinden düşürmüyor ismini, hocalara filân senden bahsetmiş, bana "çok şanslısın böyle bir adamın oğlu olduğun için" diyor. Haklı.

Karnem çok kötü, sizde bunun farkındasınız, buna rağmen telefonda "çok güzel karnen" diyorsunuz. Demek karnem güzel olduğu zamanlarda aynı "çok güzel"i tekrarlıyordunuz. Moralim bozulmasın filan diye böyle demenize lüzum yok, ben ne yaptığımı, başarıp, başaramadığımı biliyorum. Yine çok çalışıyorum hergün en az dört saat masa başında geçiriyorum. Cumartesi geceleri sabah dörde kadar çalışıyorum, geceleri çalışmaktan çok hoşlanıyorum. Geçen akşam bir teorem bulmuştum, sonradan öğrendim ki, aynı teoremi Pascal'ın bir arkadaşı bulmuş.

Çok iyi bir bioloji hocamız var. On kişilik bir gurup seçti, haftada bir defa toplanıp deneyler yapıyorlar, haftasonları bir ormanda, dağda çadır kurup böcek toplayacaklar, gölün suyunu inceleyecekler. Bu gurubun içine ben de seçildim. Fizik deneyleri de yapıyoruz. Kimya deneylerini de kimya hocasıyla beraber yapıyorum. Beş kişiyiz o gurupta da.

İngiltere kursu için Cambridge'in prospektüsünü bekliyorum. Cambridge çok iyiymiş. Konferanslar filan veriliyormuş, ingilizce tabii. Haa! İngilizce de büyük ilerlemeler kaydettim. Ahmet'le bazı akşamlar, ingilizce konuşuyoruz. Zaten bu hafta ingilizceden iki tane on aldım.

Fransızca oyunundan Osman Karaca'da yoksa fotokopyasını çıkartamaz mısın? Çok memnun olurum. Fransızca kitabını ismarlatacağım, ama bulabileceklerini sanmıyorum.

Öperim

Ali Nesin

Istanbul - 7 Mart 1975

Ali oğlum,

Önce şunu söyliyeyim; hiç de sana moral vermek için karnenin iyi olduğunu söylemiş değilim. Karnen gerçekten iyi. Nesi var? Ben öğrenciliğimde başarılara alışmış olduğum için artık şımarmıştım. Galiba sen de biraz şımardın gibi geliyor bana. Evet, eski karnelerine göre, bu karnen biraz geri. Ama bu başarılı değil demek değil ki... Bu karnende benim en beğenmediğim (Application et travail - 5)[1] oluşu. Bu notun her zaman yüksek olmalı. Buna karşılık (Conduite - 10)[2] oluşuna sevindim.

Gelelim bu sınavındaki başarısızlığına. Bak oğlum, beni iyi dinle. Sana moral vermek için söylemiyorum, gerçeği söylüyorum. Ben oğullarımı çok, pekçok iyi tanırım. Sen matematik ve fizik sınavından sıfır alsaydın ve sınıfında beş-altı öğrenci de 10 almış olsaydı, bana göre yine de fizik ve matematik'i en iyi bilen sensindir. Ben bu kanıdayım. Böyle söyleyince annen bana kızıyor, ama gerçek inancım bu. Çünkü, sen fizik ve matematiği bilmediğinden değil, başka nedenlerden sıfır almışsındır. Yani yıllardanberi sana söylediğim kusurlarından ötürü. Biliyorsun sana kaç kez söyledim: Oğlum düzenli ol, dağınık, savruk olma, acaleci olma! Buyüzden çok kaybedeceksin, başarısızlığa uğrayacaksın! Evet, kim ne derse desin, ben senin sınıfında matematik ve fizikte en üstün olduğunu adım gibi biliyorum. Ve yine dalgınlığından, acelenden, düzensizliğinden numaranın kırıldığını da biliyorum. Şimdi sen bana, sınıfımdaki öbür öğrencileri bilmeden nasıl benim onlardan üstün olduğumu söylersin, diye sorabilirsin. Çünkü oğlum, sen bana çok benziyorsun. Bizim kanımızda, bizim tutkumuzda olan insanlar, sevdikleri dalda hiçbir rakip tanımazlar. Hatta rakiplerinden hoşlanırlar, çünkü rakipler onların başarılarını ortaya koyar. Kendimi bildiğim için seni de tanıyorum. Sen hangi okula gitsen, isteristemez matematik ve fizikte üstün olacaksın; bu senin yazgındır. Birinci olmak önemli değil; önemli olan en üstün olduğunu insanın kendisinin bilmesidir. Biliyorsun, ben biçok yarışmalarda birinci olmamışımdır. Ne önemi

1. Uygulama ve çalışma.
2. Tutum, davranış.

var, en üstün olduğumu ben biliyorum ya... Sen de işte böylesin. Kırık numara vererek sana haksızlık yapıldı demiyorum. Sen o herzamanki dalgınlığın, savrukluğun, unutkanlığınla, en üstün olduğun halde, sınavda yanlış yaptın... İşte sorun bu.

Ali'ciğim, ben de çok unutkan ve dalgın insanım. Ama irade gücümle bu eksikliklerimi yenmeye çalışıyorum. Tam yendim diyemem, ama halâ bu yaşımda yenmeye çalışıyorum. Unutma, egzersizlerle dikkat elde edilebiliyor. Ben sürekli olarak dikkatimi geliştirerek, bir oranda dalgınlıktan, unutkanlıktan kurtuldum. Dikkatli olmanın bir yolu da düzenli olmak, acaleci olmamak ve sürekli not tutmak. İşte sana yıllardır söylediğim bunlardı. Bunları yaparsan başarırsın. Yoksa, ne denli çok bilirsen bil, yine yanlış yaparsın.

Çektiğin resimlerin üçü çok güzel, arkalarına yazdım.

İngiltere kursu için halâ karar vermedin. Vakit geçiyor. Ben daha oraya para göndereceğim. Benim para göndermem ha deyince olmaz, biliyorsun. Adam bulmak, yol bulmak gerekir. Hangi kursa gideceksen kararını ver ve bana prospektüsünü gönder.

Ahmet o olay için artık üzülmesin. Önemli olan ders almasıdır. Değil mi ki ders aldı, o kötü olay yararlı bile olmuş demektir. Ben o olayı unuttum. O da unutsun. Vargücüyle derslerine çalışsın.

Başkalarının önceden bulduğu teoremleri daha çooook bulacaksın. İnsanlar Amerika'yı bir daha, bir daha, bir daha keşfede ede, sonunda yeni bir anakara bulabilirler. Kolay değil! Pascal'ın bir arkadaşının bulmuş olduğu teoremi bile bulman başarıdır. Böyle böyle, özgün olanı bulacaksın.

Bioloji grubunda ve ayrıca fizik deneylerinde çalışmandan çok memnun oldum. Benim öğrenciliğimde en büyük eksikliğim pratiğimin olmayışıydı. Bu bakımdan sen benden çok üstünsün. Benim pratik yapma olanağım yoktu. Bütün bilgim soyut ve teorikti. Buyüzden çok kaybım oldu. Sen şanslısın. Bu şansını bil ve çok iyi kullan.

Piyesin Fransızca fotokopisi burda çok pahalı çıkar oğlum. İlerde mumlu kağıda tape edilir çoğaltılırsa gönderirim. İngilizce kopyaları çok var.

Şimdi sana bir iş havale ediyorum. Buraya bir İsviçreli hanım gazetecı gelmişti. Lozan'da çıkan İsviçre'nin 24 saat (24 Heurs) adlı gazetesinde çalışan entellektüel bir hanım. Burda benimle röportaj

yapmıştı. Galiba o yazı gazetede de çıkmış. Neyse... İşte o hanım gazeteci, Osman Karaca'dan benim Fransızca hikâyelerimi almıştı. Okuyup geri gönderecekti. Elden göndereceği adamla buluşamamış ve hikâyeleri gönderemedi. Sen şimdi o hanıma git. Adı Jaqulin Montmollen. Soylu bir ailedenmiş. Bu söylediklerimi kendisine söyle ve hikâyeleri geri al. Sende kalsın. Sonra ne yapacağım sana söylerim. Yada kadına söyle, benim adresime postalasın. Bu daha iyi. Osman Karaca da kadına ayrıca mektup yazıp gönderdi. Osman Karaca sana da mektup yazdı, bu zarfın içinde.

Ahmet'e 40 dolarlık bir çek gönderdim. Amerika'da çıkmış bir hikâyemin telif hakkı. Ahmet bankadan alsın parayı, yarısı senin, yarısı onun. Paranız varsa, o zaman okula verin. Paranız yoksa cep harçlığı yapın.

Ben bugün Çatalca'ya gidiyorum yine. Havalar güzel. Yapıyı kurmaya başlayacağız.

Ağabeyinden mektup gelmiyor çoktandır.

Öperim canım oğlum. Başarılarınızla ikiniz de beni sevindirin.

Aziz Nesin

İran'dan para gelince bana hemen bildir. Galiba İran'dan para doğrudan okula gönderilecekti. Bir soruver.

Lausanne, 15 - 3 - 1975

Sevgili Anne ve Babacığım,

Vaktim olmadığı için ikinize birden yazıyorum. Tatil dönüşü herkese yazmam gerek.

Tatilde Roma'ya gittim. Bologna'dan geçtiğimde ağabeyimi de gördüm. Hiç değişmemiş. Çok güldürdü beni. Roma çok güzeldi, çok beğendim. Daha bisürü fotoğraf çektim Roma'da. [...]

Karnem yine çok kötü. Ne oldu bu devre anlamıyorum. Bu devre iyi gidecek ama. Toparlandım, daha az dikkatsizlik yaparım inşallah.

Gözlük almam lâzım. Beş metre ilerisini göremiyorum. Çok ilerledi gözlerim. Güleceksiniz ama kulaklarım da ağır işitiyor.

Bu tatil yüzünden gazeteci kadına gidemedim. Önümüzdeki günlerde gideceğim.

Yazın gideceğim okulun adresi:

The Studio School of English

CAMBRIDGE - iNG.

Gerekli prospektüsü oradan alabilirsin. Hoşçakalın.

Ali Nesin

İtalyancam çok ilerledi orada. Konuşulanları anlıyordum ama konuşmada zorluk çekiyordum.

Çatalca - 16 Nisan 1975

Sevgili oğlum, canım Ali'm,

Tatilinin çok iyi geçmiş olmasını, tam dinlenmiş olarak okuluna dönmüş olmanı dilerim. Canavar gibi derslerin üzerine atılıp yeni bir hızla çalışacağını umarım.

Tatildeyken gönderdiğin kartı aldım. Ondan başka tatil sırasında senden haber alamadım. Belki bugünlerde senden mektup alırım. Bayağı merak ediyorum, çok da özledim hepinizi. Ama babalık zor iş, dayanacağım isteristemez. Ne var ki, artık annen dayanamıyor. Ben O'nu haksız bulmuyorum. Tatilde de gelmeyeceğinize göre, hiç olmazsa bir haftalığına anneni yanınıza göndermeye karar verdim. Param da yok ama, ne yapayım! Nasıl olsa annenle Yugoslavya'ya gideceğiz. Ordan İsviçre'ye geçer. Bir hafta sizinle Lozan'da kalır. Tabii sizin ders zamanınız. Bu bir haftada sizinle pekaz buluşup konuşabilecek ama, ne yapalım.

Bana gelince, sevgili oğlum, ben herzamanki gibi çalışıyorum. Pek verimli olduğumu söyleyemem, ama çalışmakta direniyorum. Hiç boş durduğum yok. "Başarımı Karıma Borçluyum" adlı onbeş dizilik bir radyo oyunu yazmıştım, şimdi o oyun radyoda başladı.[1]

Yugoslavya'ya gitmemiz gecikiyor. Çünkü orda sahneye konulacak Gol Kralı oyunumun başına olmadık belâ geldi. Hem de benim yüzümden. Sanki pek gerekliymiş gibi, ille bir Türk rejisörü sahneye koyacak, ille bir Türk müzisyeninin müziği olacak diye tutturdum. Amacım, böylece biriki Türk sanatçısına olanak vermekti. Adamlar isteklerimi kabul ettiler, ama onlar da, ben de bin pişman olduk. Bikez rejisör 25 gün geç gitti, yani gitmek zorunda kaldı. Çünkü, Muhsin Ertuğrul göndermeyi çok istediği halde, kıskançlıklar yüzünden çocuğa terslikler çıkardılar. Sonra müzikçi olan genç alkolik. Bitürlü müziği veremedi. halâ ortada müzik yok. Şimdi müziği Cenan[2] yapmaya başladı.Yani adamlara rezil olduk anlayacağın. İşte buyüzden oyunun sahnelenmesi geciktiği için, bizim de gitmemiz gecikti. Yoksa normal olarak bugünlerde bizim Yugoslavya'da olmamız gerekiyordu.

---

1. Çok ilginçtir. 1971 faşizmi sürüyordu. Bu radyo oyunu, ikinci yada üçüncü oynanışından sonra, radyonun başındaki subay tarafından radyodan çekildi. Aziz

2 Cenan Akın.

Karnen geldi. Numaralarını yazıyorum. Fizik 5. (Acaba neye böyle oldu?) Matematik 6. Geometri 7. Pardon, yanlış yazmışım. Yukarda 5 olan Fizik değil, filozofi'ymiş. Ben yanlış okumuşum. Baştan yazıyorum:

Filozofi 5. Matematik 6. Geometri 7. Fizik 7. Fransızca 7. İngilizce 5. İtalyanca 4,5.

Bu birinci grup derslerin ortalaması 5,9. Geçen trimestr ortalaman 6,9 du. Gelelim ikinci grup derslere:

Kimya 6,5. Tabiat bilimleri 8,5 (İlerlemişsin.) Tarih 6. Coğrafya 9 (Aferin, çok ilerlemişsin.) Jimnastik 9.

İkinci grup derslerinin ortalaması 6,3.

Geçen karnenle bu karnen arasında büyük fark yok, pekaz bir düşme var. Ben, bunun iki nedeni olduğunu sanıyorum. Birincisi dersler zorlaşmış olmalı. İkincisi de Ahmet'in durumu seni üzdü sanırım. Sonra aynı odada bulunmanız da galiba iyi olmadı. Şimdi tekbaşına daha rahat çalışabilirsin odanda. Bu trimestrde daha büyük başarı kazanmanı dilerim.

Ahmet'e okulun haksızlık yaptığına inanıyorum. Çocuk, okuldan çıkarılacak kadar büyük bir kabahat yapmamış. Üzüldüm doğrusu. Okul rektörü bana yazdığı mektupta durumu uzun uzun anlattıktan sonra, senden çok memnun olduklarını, Ahmet'in okuldan başka okula gönderilmesinin seni üzmemesini dilediğini yazıyor. Bunu ben de çok diliyorum. Aman oğlum, sıkı dur. Bu senin okulun, anlaşılan ters bir okul. Senin için de bir terslik olursa, ben yıkılırım. Gözünü seveyim, dayanıklı ol, iyi diren ve bu okulu başarıyla bitir. Çünkü Ahmet'e yapılan işlem beni çok sarstı.[1] Senin başının da belaya girmesi beni büsbütün yıkar. Ayrıca şunu söyliyeyim ki, Ahmet'e haklı davranmadılar ama, senin okul hakkındaki kanım çok iyi. Anladığıma göre, bir para tuzağı okul değil, çok disiplinli bir okul, iyi öğrenciler yetiştirmek istiyor. Buna senin adına seviniyorum. Böyle bir okuldan mezun olabilmen üstün bir başarı olacak.

1. Bir arkadaşımın doğumgünü vardı. Hafta sonu, daha önce evlerinde kaldığım ve çalıştığım Alex adında bir arkadaşımda kalmak için izin aldım. Pazar akşamı gece 9'da kapıda buluşup okula beraber girecektik. Dağevinde oturan Alex, kar yolları kapladığı için okula gelememiş ve ailesi bu durumu okula bildirmişti. Böylece yalanımız ortaya çıktı ve ben okuldan kovuldum. Ahmet

Ahmet için de üzülmemiz gerekmez. Belki daha bile iyi oldu. Nasıl olsa bu okula girecekti, bir an önce girmiş oldu. Sonra umarım ki başına gelenlerden ders alacaktır artık ve kamçılanıp hızlanacaktır. Mektuplarından da bunu anlıyorum.

Senin okuluna İran'dan para gönderildi. Tabii rektör adına gönderildi. Paranın geldiğinden haberin olursa, bana acele bildir. Okuldan gönderilen faturada tatil için birinizin 400, birinizin 200 frank aldığınız yazılı, ama hanginiz belli değil. Hanginiz 400 aldınız? Herhalde gerekliydi ki aldınız. İyi yaptınız. Faturada başka masraflarınızı da yazılı. Gerekli olan her yere para harcayın, ama sakın gereksiz harcamayın. Beni düşünün, ne kadar çok çalışarak zor para kazandığımı hiç unutmayın. Ama bu, yani benim durumum, gerekli olduğu yerde sizi para harcamaktan da alakoymasın. Artık siz neyin gerekli, neyin gereksiz, lüks, israf olduğunu bilirsiniz.

İngiltere kursu için halâ karar verip bana bişey yazmadın. Çok geciktin. Düşün ki, senin kararından sonra da ben oraya mektup yazacağım ve para bulacağım, bir de bu parayı oraya gönderme yolları araştıracağım. Sana altı aydanberi bunu yazıyorum, cevap vermiyorsun.

Özlemle öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Vakıf yapıları ilerliyor. Birinci yapı bitti. İkincisine başladık. Ama param bitti. Galiba, yapı işlerini durdurmak zorunda kalacağım. Ne yapayım!

Feneryolu / Istanbul 22 Nisan 1975

Canım oğlum Ali'm,

Dün bu mektuba evdeyken başlamıştım, ilk satırdan sonra bırakıp Çatalca'ya geldim.

Çatalca 23 Nisan 1975

Oğulcuğum,

23 Nisan bayramın kutlu olsun. Şimdi radyoda Prokofiyev'in "Kurtla Peter" masalı vardı. Konuşan da Genco Erkal'dı.

Çatalca'da hava pek güzel. Bahçemize diktiğim bütün fidanlar çiçek açtı. Sabahları ve akşamları dereboyunda bülbüller olağanüstü konserler veriyorlar. Ne yazık ki, annen buraya pek gelmiyor. Şimdiye dek ancak üç kez, o da zorla geldi. Her neyse...

15 Nisan tarihli mektubunu dün almıştım. Benim de okuluna gönderdiğim mektubumu sen almışsındır.

Ahmet'ten yakınmakta haklısın. Ama ne yapalım oğlum, Ahmet senin kardeşindir, benim de oğlumdur. Kardeşten ve oğuldan vazgeçilmez. Ne yaparsa yapsın, her zaman senin kardeşin, benim de her zaman oğlum... Okuldan çıkarıldığı halde yumuşak, avutucu mektup yazdığımı söylüyorsun. Başka ne yapabilirdim? Uzaktan, elimden ne gelebilirdi? En iyisi, yine de yumuşak davranmaktır. Her çocuk, her insan bir olmuyor. Seni çok iyi anlıyorum, kardeşinin çok daha iyi olmasını istiyorsun. Ama O'nun elinden o kadarı geliyor. Sen bana benziyorsun karakter olarak. Kabul edelim ki, biz de sert insanlarız, bu da bizim kusurumuz. Daha yumuşak davranmaya çalışmalıyız. Bir de şu var, Ahmet'te iyiye doğru bir gelişme var. Eskiye göre çok düzeldi. Eskiden etüdlerde bile okumaz çalışmazdı. Daha iyi olacak diye umuyorum. Kimi çocukların aklı başına geç geliyor. Ağabeyinin de böyle oldu. Ama hiçbir zaman eski eksikliklerini tamamlayamıyorlar. Buyüzden bilgisiz kalıyorlar. İkimiz de Ahmet'in iyiye doğru gittiğini, gelişmekte olduğunu kabul edelim. O'nun sonsuz bilgisiz olduğunu biliyorum. Hiç okumaz, okuma alışkanlığı yok. Ama ne yapalım? Demek ben ona bu alışkanlığı veremedim. Bunun da başlıca nedeni annendir. O'nu gereksiz yere bana karşı korudu. Annenle de pek çok konularda anlaşamıyorum. Ama ne yapalım, anneniz... Üstelik pekçok iyi yanları da var.

Ahmet'i de iyi yanlarıyla alacağız. Ne kadar kötü çocuklar var. İyi ki Ahmet onlardan, öylelerinden değil. O zaman ne yapardık? Sen yine de Ahmet'e yumuşak davranmaya, O'nun eksikliklerini görmemeye çalış. Kardeş, her zaman kardeştir. Aranızın açılmasını hiç istemem. Hele ben öldükten sonra birbirinize dört kerdeş destek olmalısınız. Kimi insanlar vardır ki, yaşam boyunca hep verirler, pek az alırlar. Ben bunlardan biriyim. Sanırım, sen de böyle olacaksın. Ne yapalım, bu bizim yazgımız... Üstelik sevinmeliyiz de bundan, çünkü güçlüyüz... Annenle benim ilişkilerime çok dikkat et. Ama annen yine de pek mutlu ve memnun değildir. Arasıra hakkının yendiği, gereği kadar ve hakkettiği kadar alamadığı kanısındadır. Bu tipler, ne verdiklerini, ne kadar verdiklerini hiç düşünmezler. Sakın annenden sana yakınıyorum sanma. Ben annenden çok memnunum, onunla çok mutluyum.

Elimden geldiği kadar da O'nu ve sizleri mutlu etmeye çalışıyorum. Ama kabul edelim ki, sen de, ben de, yakınlarımız kendimiz gibi olsun istiyoruz. Olmaz, olamaz.

Bununla birlikte bu yaptığım, Ahmet için son şanstır. Ben baba olarak O'na her zaman şans tanırım, ama yaşam tanımaz. Yaşam serttir, acımasızdır.

Ne yapalım, Ahmet de az okuyan kişilerden olacak. Belki de değişir, umalım ki iyiye doğru değişsin. Asıl kötüsü, insan eski eksikliklerini pekzor tamamlayabiliyor. Sonradan aklı başına gelse bile, eksikliklerini tamamlamak için zorluk çekecek. İradesi zayıf bir çocuk. Elinde değil. Buyüzden O'na kızmamalıyız. Biliyorsun, bir soyaçekim yasası var. Kimbilir Ahmet benim soyumdan kime çekti! Bu O'nun suçu mu? Evet, başka çocuklar gibi de olabilirdi, yine de iyi çocuktur, daha iyi olmasına elbirliğiyle çalışacağız. Çünkü başka umarımız yoktur. İnsanlara iyilik, iyi davranmak, yumuşaklıkla utandırmak daha etkili oluyor. İşte ben buyüzden son mektubumda Ahmet'e çok yumuşak ve iyi davrandım.

Gözlük alman gerektiğini, kulaklarının iyi duymadığını yazıyorsun. Buyüzden annenin bana yapmadığı, söylemediği kalmadı. Annene göre, bunların sorumlusu ve suçlusu benim. Benim yüzümden gözlerin iyi görmüyor, kulakların ağır işitiyormuş. Çünkü ben sana boyuna çalış çalış dediğim için, sen de çok çalışmaktan böyle olmuşsun. Annen senin bir enayi, dünyadan habersiz bilgin olacağını sanıyor. Çok sinirli kadın. Biliyorsun böyle olduğunu, ne diye yazarsın O'na böyle şeyler. Ayrıca ben de çok merak ediyorum gözlerini ve kulaklarını. Hemen, hiç vakit kaybetmeden doktora git, muayene ol. Gözlük alman gerekiyorsa hemen al. Kulaklarında hastalık olduğunu sanmam, belki temizlenmesi gerekiyordur. Muayene olduktan sonra sonucu hemen bildir.

İran'dan bana gelen mektupta okula para gönderildiği yazılı. Bunu sorup öğreniver.

Ahmet'in son durumundan sonra Anneni İsviçre'ye göndermek zorunda kaldım. Oysa çok, ama pekçok parasızım. Bunu annen bile anlamıyor, yada anlamak istemiyor. O denli param gitti ki, Vakıf yapılarını kurmayı durduracağım. Bununla birlikte Vakıf'ta çok iş yaptık.Şimdiye dek plânı da aşarak 500 bin lira harcadık Vakf'a. Ama

çok güzel oldu herşey. Ben 13 Mayıs'ta Bulgaristan'daki Mizah Yazarları Kongresine gideceğim. Orda bir bildiri sunacağım. Bulgaristan'dan da Yugoslavya'ya geçeceğim. Annen de tirenle Yugoslavya'ya gidecek. Yugoslavya'da birlikte olacağız, benim Gol Kralı piyesimi seyredeceğiz. Annen ordan İsviçre'ye gelecek. Annene iyice ve ucuz bir otel yada pansiyon bul. Arkadaşının evinde kalmasını istemiyorum. Gözlerinden öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Yazın gideceğin kurs için mektup yazacağım ama, hangi tarihte tatile gireceğini ve hangi tarihte kursta bulunacağını yazmamışsın ki... Acele bildir. Gazeteci kadına da hemen git!

Galiba bayrağı Ahmet almış. Annen gelirken sana da bayrak göndereceğim.

Lausanne 26 - 4 - 75

Sevgili Babacığım,

Karnemin çok kötü olduğunu biliyorum. Hâlbuki çalışmıştım da, niye böyle oldu bilmiyorum. Tek tesellim matematikte tek ortalamanın bende olduğu. Yine birinciyim yani.

Aklıma bir fikir geldi bugün. Çok tartışılabilecek ve üzerinde düşünülmesi gereken bir soru! Ben neden seneye gitmiyorum Amerika'ya? Böylece üniversiteye girerken dil sıkıntısı da çekmem. Hatta belki hemen gidebilirim üniversiteye. Bana bu soruyu sorduran maturité imtihanlarından korkmam olduğu kadar daha mantıklı gelmesi de. Maturité imtihanlarını başarmam doğrusunu söylemek gerekirse sürpriz olur. Kendimi filan kandırmıyorum, doğrusu bu: italyanca, fransızca, ingilizce ve ezber isteyen bir sürü ders. Zorluktan, çalışmaktan korkmuyorum ama bir sene daha kaybetmek istemiyorum. Sen bir mektup yazıp sor, parasım öğren, hangi sınıfa girebileceğimi, liseye gideceksem, öğrenimin iyi olup olmadığını ve de mümkünse tarih coğrafya dersleri olmasın.

Aptalca bir soru ama sen yine bir defa sor. Olursa olur, olmazsa mühim değil. Her ihtimale karşı İngiltere'ye yaz tabii.

400 Fr.'ı Ahmet aldı. Ne yaptığını bilmiyorum o parayla. Fatura pahalı geldi galiba. Yollasana bana bir göz atayım.

Kadına bir türlü gidemedim. Yarın yüzde yüz gideceğim. Kırk yılda bir işin düşmüştü.

Fotoğraflarımı gönderiyorum. Bakalım beğenecek misin? Fotoğrafçılık çok zevkli ama pahalıya mal oluyor.

Sevgilerle. Hoşçakalın Ali Nesin

Istanbul - 11 Mayıs 1975

Benim canım oğlum Ali'm,

Şimdi saat 19.45. Galiba bu gece sabaha dek çalışmak zorunda kalacağım. Çünkü öbürsü gün yolculuğa çıkacağımdan acele yapılması gereken işler var elimde. Üstelik yarın da çalışamayacağım. Çünkü Sovyet yazarı Konstantin Simenof'la eşi ve onlara tercüman olarak da Vera bugün Istanbul'a geldiler. İşim olduğu için ben bugün onlarla uğraşamadım. Yarın bütün gün onlarla birlikte olacağım ve onlara Istanbul'u gezdireceğim. Akşam da bizim eve gelip evde yemek yiyeceğiz. Yarın akşam bizim evde yirmi kadar konuk olacak. Gece, Simenof'la eşini ve Vera'yı otellerine bırakacağım. O gecenin sabahı (13 Mayıs salı) yola çıkacağım. Karikatürcü Şadi Dinçağ da Bulgaristan'a geliyor. Onun arabasıyla Bulgaristan'a gideceğim. Önce Sofya'ya sonra da Gabrovo kentine gideceğim. Bu Gabrovo kentinde siz de bulunmuştunuz benimle birlikte, ama unutmuşsundur, küçüktünüz. Bulgaristan'da uluslararası Gülmece (mizah) ve yergi şenliği var; ordaki sempozyumda bir konuşma yapacağım. Çok kalmayacağım Bulgaristan'da. Çünkü 21 Mayıs akşamı Üsküp'te Gol Kralı adlı oyunumun galası var; orda bulunacağım. Kemal Karatekin Istanbul'dan arabayla Sofya'ya gelecek, beni Strahil Nikolof'un evinden alacak. Strahil Nikolof'u hatırlıyorsun herhalde. Üsküp'te üç-dört gün seremonial işlerden sonra, bir dinlenme evine gidip on gün kadar orda kalacağım ve o dinlenme evinde "Mutluluk Zinciri" [1] adlı bir çocuk romanı yazacağım. Bu romanın notlarını yanımda götürüyorum. Haziran'ın ilk haftasında da Istanbul'a döneceğim.

Annen de benimle gelecekti ve sonra size uğrayacaktı. Ama ne yazık ki annen gelemiyor. Büyükbaban hasta, böbrek ameliyatı olacak. İki-üç haftadır büyükbabanla karısı bizim evde kalıyorlar. Annen ameliyattan sonra yine size gelecek.

Oğlum, kimileyin sen bile şaşırıyorsun. Sen anneni hiç tanımıyorsun. Bana mektubunda "aklıma bir fikir geldi" diye neden şimdiden Amerika'ya gitmediğini soruyorsun. Annenin saplantıları, tutarakları vardır. Senin bu yazın üzerine, ille de İngiltere'ye gitmen, Durham'da okuman için tutturdu. Şimdi okuduğun lise zormuş da, çok

1. Bu çocuk romanımı hâlâ (1994) bitirmiş değilim. Aziz

yıpranıyormuşsun da, daha neler neler... Oysa sen bir düşünce olarak bana bir düşünce soruyorsun. Pek güzel konuşur tartışırız. Ama annen öyle değil. Seni, ille de benim zorladığımı, zor okulda seni yıprattığımı sanıyor. Seni Amerika'ya göndertmemek için aklınca kurnazlıklar düşünüyor. Geçen mektuplarımda yazdığım gibi, Amerika konusunda annen büsbütün haksız değil. Ama ne yapalım ki, matematik ve fizik için öğrenim yapılacak iki ülkeden biri. İstersen seni elbet Amerika'ya üniversiteye göndereceğim. Buyüzden annenle aramızda çok şeyler geçecek. Ama senin geleceğin sözkonusu olunca herşeye katlanacağım.

Okuduğun liseyi bitirmeden Amerika'ya gitmen doğru değil oğlum. Bak, neden? Maturité zor da, hemen hemen hiç bilmediğin İngilizceyle, bir Amerikan lisesini (yani kollejini) bitirmen daha mı kolay? O büsbütün bir macera... Ya dil eksikliği yüzünden bir yıl kaybedersen, yazık değil mi? Üstelik moralin de bozulur. Bence hiç olmaz. Sonraaa... Önümüzdeki yıl, Amerika'da sana lise bulmak için çoktaaaan işe girişmeliydik. Şimdi zaman çok az kaldı. Çünkü Amerika'da biçok boktan kolejler var. Yazık değil mi seni böyle bir liseye verirsek... Daha başka bişey var benim bildiğim; Amerika'da lise öğrenimi hem iyi değil, hem senin şimdiye dek okuduğun metoda hiç uygun değil. Büsbütün şaşırır bocalarsın. Böyle maceralara hiç girişme! Güzel güzel okulunda oku. Maturité'yi ver; korkma, verirsin sen. Veremezsen ne olacak be oğlum, ben sizi zorlamıyorum ki... Sen geniş ol. Verirsen ne iyi, vermezsen bir yıl sonra verirsin. Hiç sıkma kendini... Ama Amerika olmaz bence. Haaaa, sen benim dediklerime aklın yatmaz da ille de şimdiden Amerika'ya gitmek istersen, o da senin bileceğin şey, ben hemen sana okul aramaya başlarım. Ama bence hiç doğru değil. Hele şu liseyi orda bitir sevgili oğlum. Sonra liseyi bitirmeden, Amerika'ya gitmene annen hiç izin vermez. Buyüzden şimdiden annenle bu konuda tartışmayalım, yani boğuşmayalım; onu da boşuna üzmeyelim. O, senin bu düşünceni beğendi; çünkü bu fırsatla seni İngiltere'deki sevdiği Durham lisesine gönderebileceğini sanıyor. Oğlum, İngiltere her yönden gündengüne gerilemektedir.

Amerika'da çok iyi üniversiteler var, ama liseler o kadar iyi değil. Bilmediğin, yabancı çevre. Hepsinden önemlisi öğretim metodları büsbütün başka.

Bulgaristan'dan ve Yugoslavya'dan sana kart atarım.

Gözlük işi hemen hallet. Annen nerdeyse, seni benim kör ettiğimi söyleyecek. Bana, yapmadığını bırakmıyor, ben seni çok çalışmaya zorluyorum diye... Seni çalıştıra çalıştıra enayi bir bilgin yapacakmışım, sağlıksız filan... Hay şu anneniz! Ne diyeyim bilmem ki... Tabii annelik duygusu, O'nu çok iyi anlıyorum.

Senin okuluna epiy para gönderildi İran'dan. Bu yılın parasına yeteceği gibi, gelecek yılın ilk taksidini de öder. Şimdi Ahmet'in okuluna para yetiştirmeye çalışıyorum. O'nun okulu büsbütün pahalı. Ama ne yapıp edip göndereceğim.

İngiltere'deki kursun için mektup yazdım, daha cevap gelmedi. Hep senin yüzünden. Çok geç karar verdin nereye gideceğine. Bir de tatiline yetişmezse ne yaparız bakalım. Ordan da cevap gelecek, sonra da onlara para göndereceğim. Kolay değil oğlum. Para bulmak zor, göndermek için yol bulmak daha da zor.

Hadi canım oğlum, özlemle gözlerinden öperim. Üç oğlum da gözümde tütüyorsunuz. Ama ne yapayım, param yok ki, atlayıp uçağa geleyim oraya. Benim param yalnız size ve annenize vermek içindir, kendime harcamak için değil. Öperim, öperim, öperim.

Aziz Nesin

Mektubunda, çektiğin fotoğrafları gönderdiğini yazmışsın. Fotoğraf çıktı. Annen, fotoğraflarını bana vermiyor. Onun için Çatalca adresine gönder.

16 Mayıs 1975

Ali'ciğim,

Dünya Gülmece ve Yergi Festivali için Bulgaristan'ın Gabrova kentindeyim iki gündür. Ağabeyin bana yazdığı mektupta, senin böbreklerinin ağrıdığını yazıyor ve otostoptan olmuştur diyor. Çok meraktayım. Aman dikkat et, çok kötü bir hastalıktır. Yine yazarım size. Öperim.

Aziz Nesin

Sofia 20 Mayıs 1975

Ali'ciğim

Gabrova'dan postaladığım kartı almışsındır sanırım. Dündenberi Sofya'da oteldeyim. Yarın Üsküp'e gideceğim. Yarın akşam Gol Kralı oyunumun galası var.

Yugoslavya'da bir dinlenme evinde 10-15 gün kalıp hem dinleneceğim, hem de "Mutluluk Zinciri" adlı bir çocuk - daha çok GENÇLİK - romanı yazacağım. İyi bir roman olacağını sanıyorum.

Ağabeyin bana son yolladığı mektupta senin böbreklerinin ağrıdığını yazdı. Otostop yüzünden olduğunu da eklemiş ve çok üzüldüğünü bana bildiriyor. Aman Ali'ciğim böbrek ağrısı bir felâkettir; yaşam boyu sürer. Üşütmekten olur. Bakû'de benim başıma gelenleri biliyorsun. Bikez de Çatalca'da bir sabah böbrek ağrısı tuttu. Çadırlarda kışın, rütubetten, nemden, soğuktan üşütmüşüm. Neyse tedavi olup kurtuldum. Yani böbrek ağrısı çok ciddiye alınacak tehlikeli bir belâdır. Annen duymasın aman, deli olur ve bana yapmadığını bırakmaz. Kendini çok iyi tedavi ettir. Ve bu konuyu yazacağın mektubu sakın ev adresine gönderme ki, annen okumasın: Nesin Vakfı P.K. 5 Çatalca ISTBL

Ben ne zaman Istanbul'a döneceğimi sana ayrıca bildiririm, o zaman yazarsın.

Son trimestr olduğu için ders çalışmaya canavar gibi girmişsindir sanırım.

Ders çalışmak koşu gibidir, ikisinde de depar'la finish önemlidir; arası nasıl olsa olur. Sizin için 1. trimestr depart, 3. trimstr de finish'tir.

Sofya'da tanıdığım herkes, seni ve Ahmet'i soruyor.

Gözlerinden öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Priştine 28 Mayıs 1975

Ali'ciğim,

Ağabeyinle birlikte Üsküp'ten Priştine'ye geldik. Öperim.

Aziz Nesin

Sevgili Ali,

Bu sana ikinci yazışım. İtalyaya dönünce mektubunu bulmak umuduyla öpücükler.

Ateş Nesin

Lausanne, 3 - 6 - 1975

Sevgili Babacığım.

Tahmin ederim dönmüşsündür Türkiye'ye. Sene sonu geldi, yazacak bir çok şey var.

Gazeteci kadından aldım hikâyelerini ama ne yapacağımı bilmiyorum, yollayayım mı, anneme mi vereyim? Çevrilemeyecek hikâyeleri, fransızcaya çevirmişler, pek beğenmedim çeviriyi.

Seneye bir oda kiralamama razısındır sanırım. Vaktimi daha iyi değerlendirebileceğim böylece. Gönülden razı olmayacağını biliyorum ama rica ediyorum. En zor olanını yaptım: 18 yaşından sonra yatılı okula alıştım. Çıkmak isteyişimin nedeni disiplin değil, eğer bana hiç bir şeye yasak demeselerdi, ben yine yapmazdım. İşte bu zorlamalar, saat yasakları sinirimi bozuyor.

Annemin söylediklerine önem verme, sırf içgüdüsüyle hareket ediyor. Amerika konusunda tamamen haksız, çünkü gitmemi gerektiren sebepler, gitmememi gerektiren sebeplerden daha fazla.

Israr etmiyorum ama Amerika'ya seneye gitsem daha iyi olacak gibime geliyor. Çünkü, sandığıma göre, Amerika'daki üniversitelere girmek için ingilizce imtihanına sokuyorlar. Benim bu halimle başarmam - İngiltere'ye gittikten sonra bile - imkansız. İngilizceyi lise çağında söküp, üniversiteye iyi bilerek girmem daha iyi, böylece kendimi tam verebilirim derslere. Aksi halde, üniversite de hakkettiğim başarıyı elde edemeyebilirim. Tabii biraz risk de var, kötü bir okula düşersem, çevreme alışamazsam... Herneyse bu konuyu kapatalım, tamamiyle haksız değilsin, ama ben de değilim, yukarıda ki sebepten başka maturité'nin zorluğu da var.

Gelecek sene için oda aramaya önümüzdeki hafta başlayacağım, senden cevap gelmedikçe kimseye kesin söz vermiyeceğim tabii.

Hiç, yahut çok az İngilizce bilerek, Amerikan kolejini bitirebileceğini sanıyorum. Diploma almak için dört ders seçmek lâzımmış. İngilizce mecburî, ben fizik, kimya ve matematik seçerim. Herhalde geçerim. Buradaki konsolosluğa yazıp tam olarak Amerikan eğitim sistemini öğreneceğim.

Mektubunda İran'dan çok para geldiğini yazmışsın. Ben sordum 2. trimestrin parası - hem Ahmet'in ki, hem benim ki - hemen hemen

ödenmiş. Daha 3. trimestrin parası var. Bir defa daha sorup kesin öğreneceğim.

Gol Kralı başarılı oldu mu? Bir Şey Yap Met'in İngilizce'sini hâlâ yollamadın.

Bu karnenin çok iyi gelmesi lâzım. Notlarımı bana yazın. Birinci olabilirim (ilk defa).

Şimdi dikkat ettim, sırf annem değil sen de: "Annene iyice ve ucuz bir otel ya da pansiyon bul" diye yazmışsın.

Gelecek sene Türkiye'ye gelmek, sizi görmek, hele seninle uzun uzun konuşmak çok istiyorum ama maturité imtihanı korkutuyor, onun için burada kalıp çalışmam lâzım. Hâlbuki sizleri çok özledim. Ama önce ödev, hisler sonradan gelir.

Sevgilerle

Ali Nesin

Istanbul - 11 Haziran 1975

Ali'ciğim,

7 Haziran cumartesi akşamı Istanbul'a geldim. Hemen senin işlerinle uğraşmaya başladım. Okulundan üç mektup gelmişti. Mektuplardan birinden senin üçüncü trimestr karnen çıktı. Çok iyi numaralar almışsın. Hele fizikten 10 almış olmana çok sevindim. Seni kutlarım. Bir mektuptan da gelecek yıl okul kaydının yapılıp yapılmayacağı soruluyor ve kaydolmak isteyen istekliler çok olduğu bildiriliyordu. Hemen yeni kayıt fişini doldurup dün postaladım. Üçüncü mektuptan, senin okul hesabın çıktı. Bu hesap çok karışık, benim hiç aklım ermedi. Onun için sen hemen bu konuyla ilgilen ve bana kesin sonucu çabuk bildir. Benim hesabıma göre, İran'dan sana gönderilen önce 3810 Fr. sonra gönderilen 500 frankla, senin bu yılki bütün taksit paran ödenmiş ve gelecek yıla da bir miktar para aktarılmış olması gerekirdi. Oysa bu gelen son hesapta beni daha 3,420.90 frank borçlu çıkarıyorlar. Ben bu işi hiç anlamadım. Hatta bundan önce gönderilen 2. trimestr hesabını da anlayamamıştım.

Şimdi bu hesapları ve belgeleri sana gönderiyorum. Sen, bu belgeleri okulun ekonomuna götür. Ve çok sakin olarak hesabı kontrol et. Bir yanlışlık olup olmadığını öğren. Sonra da bana sonucu çok acele bildir. Ve kendilerine "Babam bu hesabı size hemen gönderecek" de! Çok sakin konuş, nazik konuş. Yani, bizim kendilerine güvenmediğimiz sanısına kapılmasınlar. Ama anlayamadığımız hesabı öğrenmek istiyoruz. Bunu öğrendikten sonra bana kesin olarak şunu yaz: "Okula borcumuz şu kadar!"

Gelelim senin dil kursu işine. Senin prospektüsünü yazdığın kursa başvurmuştum. Ben gezideyken cevap geldi. Yaz dil kurslarının tarihleri şunlar:

2 Temmuz - 28 Ağustos (8,5 hafta)
2 Temmuz - 29 Temmuz (4 hafta)
21 Temmuz - 15 Ağustos (4 hafta)
31 Temmuz - 28 Ağustos (4 hafta)
18 Ağustos - 12 Eylül (4 hafta)

Ben bunlardan, sana en uygun olacağını düşünerek 2 Temmuz - 28 Ağustos tarihleri arasındaki kursu seçtim. Yani sekizbuçuk hafta dil kursu göreceksin. Bunun için gerekli olan 145 sterlini de yarın

dışardan kursyönetimine postalatacağım. Yani sen oraya gittiğin zaman, dil kursu paran ödenmiş bulunacak. Ayrıca bundan başka kalacağın yer için de para ödeyeceğim. Ama bunun ne kadar olduğunu bendeki prospektüsten sorup öğreneceğim.

Kısacası şu: İngiltere'deki kurs paran ve orda kalacağın yerin parası, sen oraya gittiğin zaman ödenmiş olacak. Kalıyor, senin oraya gidişin için yol parası ve ordaki cep harçlığın. Bunu da sana en kısa zamanda göndermeye çalışacağım. İsviçre'den İngiltere'ye nasıl gideceğini sen bilirsin; En uygun olanını seçersin. Dönüş için de yol paranı ayırırsın, hatta biletini bile önceden alırsın ki, sonradan bir zorluk çekmeyesin. İngiltere'deki dil kursuna gider gitmez, bana hemen kaldığın pansiyonun adresini yazarsın ki, ben de sana mektup yazayım, belki de para gönderebileyim.

Okuldan gönderilen mektuplardan birinde, okulunun 27 Haziran'da tatil olacağı yazılıydı. Dil kursu da 2 Temmuz'da başlayacağına göre, demek, İsviçre'den İngiltere'ye kursa gitmen için dört günlük bir zamanın var. 4 gün çok değildir, ancak gidebilirsin.

Ahmet, tatilde Türkiye'ye geliyor. Onların okulu 20 Haziran'da tatile giriyormuş. Ona da 20 Haziran için uçak bileti göndereceğim bugün.

İsviçre'den İngiltere'ye uçakla gitmen için sana burdan bilet gönderebilirsem, hemen göndereceğim. Bunun olup olamayacağını öğreneceğim. Olabilirse, biletini burdan gönderirim, sen de İngiltere'ye uçakla gidersin. İstersen dönüşte başka yolla, başka taşıtla dönersin.

Okulundan ayrılırken, bütün eşyanı iyi koru, iyi sakla. Hiçbirşeyin kaybolmasın, ziyan olmasın.

Sana candan, gönülden başarılar dilerim canım yavrum. Bu dil kursunda İngilizce sorununu da çözümleyeceğini, pratiğinin, hem de İngilizce gramerinin çok ilerleyeceğini umuyorum.

Öperim benim güzel oğlum.

Annene gönderdiğin son resminde saçların aşırı uzundu. Bu denli uzun saç güzel değil. Salt tatil için olsun, saçlarını biraz kestirirsen, hem estetik, hem sağlık yönünden iyi olur kanısındayım. İngiltere'ye giderken fotoğraf makineni yanına almayı unutma. Ama yolda ve gezide de hiçbişeyini kaybetme.

Canım oğlum, bütün başarılar, mutluluklar senindir. Aziz Nesin

Lausanne, 14 - 6 -75

Sevgli Babacığım,

Mektubunu şimdi aldım, hemen cevap yazıyorum. Yazım kötü, acele etmem lâzım, çok işim var.

Önce okul işine geleyim:

Unutma ki, ikinci trimestre Ahmet'te okuldaydı. Yani ikimizin parası ödenmesi lâzım, sırf benim değil. İkinci trimestre'den 1731.-Fr. borcumuz var. Üçüncü trimestre le birlikte bu toplam 3420.- Fr.'a çıkıyor.

Ben bu trimestre iki defa 600.- bir defa da 500.- Fr. aldım.
(2x 600) + 500 = 1700.- yani toplam 1700.-

Bu 1700.- Frank'ın 250.- Frank'ını odaya verdim. Ev sahibi kabul etmedi. 550.- Frank'ını tatil için ayırmıştım, ama sen biletimi göndereceksen geri veririm parayı.

250 + 550 = 800.-Fr. Yani okula 900 Fr. verdim. Bu para 550.- birlikte 1450 olacak.

İngiltere meselesine gelince: Ben anneme iki defa, sana da bilmem kaç defa sadece Temmuz ayında okula gideceğimi, geri kalan Ağustos ayında da İngiltere de gezeceğimi söylemiştim. Yani 2 Temmuz ile 29 temmuz arasında. Kalan bir ay da pratik yapacaktım, biraz da eğlenecektim. Bir ailenin yanına gitmek istediğimi söylemiştim.

Eğer mümkünse değiştiriver, lütfen yani 2 Temmuz - 28 Ağustos arası değil, 2 Temmuz 29 Temmuz arası gitmek istiyorum.

Saçlarımı kestirdim bile.

Karnemi beğendiğine sevindim. Sene sonu imtihanlar başladı. Dört sözlü oldu. Gece gündüz çalıştım:

Tarih:	3	(en çok çalıştığım dersti, ama yetiştiremediğim bir konunun üstüne düştüm.)
Kimya:	8	(en yakın arkadaşımın kıskançlığı yüzünden, 9 almam lâzımdı normal olarak.)
Coğrafya:	10	
Biologie:	9,5	

Bu arada yeni bir teorem daha bulmak üzereyim. Kimya ve Fizikle ilgili. Tam bitirdiğim zaman, ne olduğunu yazarım sana. Bugün lâzım olan kitapları almak için kütüphaneye gideceğim, ondan acele ediyorum.

Parayı göndermek için acele etme, otel para hırslısı değil. Senden bu yaşta para istediğim için utanıyorum.

Okula kaydım için doldurduğunuz kâğıda - externe - yani gündüzlü koyun. Eğer yatılı yazdıysanız, değiştirin, çok rica ediyorum.

Sevgilerle

Ali Nesin

Lausanne, 16 - 6 - 1975

Sevgili Anneciğim, Babacığım,

[...] Gelecek sene için daha hiç bir şey yazmadınız. Herhalde, gündüzlü olmama razısınız. Bana acele mektup yazın. Oda aramaya başlayacağım önümüzdeki hafta. Daha ucuza geleceğini biliyorsunuz, daha da iyi çalışacağımdan eminim. Her bakımdan daha iyi olacak. Annem seneye gelecekse, benim odada da kalabilir böylece.

İngiltere'ye mektup yazdınız sanırım. Sadece bir ay gideceğim okula, öbür ayda İngiltere'yi gezeceğim. O okulun adresini, sınıfını, ailenin ismini yazarsanız memnun olurum. Okulun parasını (iki aylık) ödemişseniz, ben İngiltere'ye gittiğimde alırım yarısını. Okul iki haftaya kadar kapanıyor çabuk yazın.

2. Trimestre'in para makbuzunu yolluyorum. Okula toplam 255.- borcumuz var. Sene sonuna kadar bu para belki 3000.- çıkar. 2. Devre makbuzunun benim ve Ahmet'in olduğunu unutmayın.

Gündüzlü olduğum taktirde her ay 1000.- bana yetecek. Ayrıca niçin gündüzlü olmak istediğimi biliyorsunuz.

Artık gazete de gelmiyor. Seneye Sanat Dergisi'ne abone olacağım. Ne olursunuz dediklerimden bir tanesine razı olun. Bu sene ne istediysem reddedildi nazikçe.

Bir iki tane çorap istemiştim, ama seneye elime geçecek galiba. İngiltere yağmurlu bir ülke. (.....)

Herneyse, hoşçakalın, mektubunuzu bekliyorum.

Ali Nesin

Feneryolu / Istanbul 17 Haziran 1975

İki gözüm Ali oğlum.

14 Haziran tarihli mektubunu biraz önce aldım. Hemen cevabını yazıyorum.

1- Senin gitmek istediğin "Studio School of English"in bana prospektüsü geldi. Burası, senin sandığın gibi bir yatılı okul değildir. Burda dil kursları var. Kurs öğrencileri, ailelerin yanında pansiyoner kalıyorlar. Bunun üç türü var.

a- Bir aile yanında tek odalı pansiyon. İki öğün yemek ve kahvaltı.

b- Bikaç kişi bir odada, iki öğün yemek.

c- Yalnız pansiyon ve kahvaltı.

Bunlardan en pahalısı ve bence en iyisi birincisi olduğu için, seni öyle yazdırdım ve ona göre parasını gönderdim. Pansiyon parası ayrı, kurs parası ayrı. Ben her ikisini de gönderdim. Yalnız kurs parası (8.5 hafta için) 145 pavnt. Pansiyon parası da haftada 15 pavnt, yani 8.5 haftada 127.5 pavnt. Hem kurs, hem pansiyon parası:

145 + 127.5 = 272.5 pavnt eder. Ben onlara 290 pavnt gönderdim. Artan parayı geri alırsın.

Gelelim senin isteğine. Sen bir ay kurs, bir ay da bir aile yanında pansiyoner kalmak istiyordun. Oysa bu kursta, bütün kurs süresince aile yanında kalacaksın. Daha iyi değil mi? Yatılı okul değil orası.

Bu kursun senin için amacı sanırım şu: Amerika'ya üniversiteye gittiğin zaman, dil zorluğu çekmeyecek kadar İngilizceni ilerletmek; ikincisi de şimdiki okulunda İngilizce dersinde başarılı olmak. İşte bu nedenle, daha çok para vererek, senin hep pansiyonda kalmak istediğini düşünerek 8.5 haftalık kursu seçtim. Ama sen yine de 8.5 haftalık kurs istemiyorsan, 4 haftalık kurs istiyorsan, hemen bana yaz, kurs müdürlüğüne bir mektup yazarım. 4 haftalık kursa gidersin. 4 haftalık kurs da 2 Temmuz'da başlıyor. Kurs müdürüne yazdığım mektubun bir kopyasını da sana gönderirim. O zaman artan para daha çok olur, onu da geriye alırsın. Herhalde parayı geriye verirler, bunlar eşkiya değil ya... Ben seni daha çok memnun edeceğim diye 8.5 haftalık kursu seçtim, başka hiçbir niyetim yoktu. Haaa, sana şunu da söyliyeyim, bu kurslar yalnız dil kursu değil ki... Bendeki prospektüsünde yazılı, her türlü eğlence, gezi, spor, oyun da var. Yani bol bol eğlenceceksin sanırım.

Karar senin oğlum, nasıl istersen öyle yaparız. İnan ki, seni daha çok memnun ederim sanarak 8.5 haftalık kursu seçmiştim. Üstelik parayı göndermek için de çok zorluk çektim. Daha az süreli kurs daha ucuz olurdu. Cevabını yaz, ona göre davranalım.

2- Kurs ve pansiyon paran fazlasıyla gitti. Ama sana burdan uçak bileti gönderilemiyor, olanaksız.. Onun için gidiş yolunu ve taşıtını kendin seçeceksin. 2 Temmuz'da kursa başlayacak gibi yola çıkmalısın. Artık hangi taşıt senin için uygunsa onu seçersin. Yol parası ve cep harçlığı için sana bu zarfın içinde 1000 İsveç kuronluk bir çek gönderiyorum. Bu çekin arkasında sana ciro edilmiştir. Bu çeki İsviçre'de bir bankada bozdur, paraya çevirt. Ayrıca, yine bugün postayla bir zarf içinde sana 500 mark gönderdim. İşte bu 500 markla, 1000 kuron, sana bol bol hem yol parası, hem cep harçlığı olur. Ayrıca kurstan da artacak parayı geri alacaksın. Bu paralar sana yetmezse, bana hemen yaz, yine sana göndereyim.

Gideceğin kursun adresi şudur:

Studio School Of English

6 Salisbury Villas, Station Road, Cambridge CBI 2JF

3- Yola çıkmadan önce bana geniş bir mektup yaz. Kursa gittiğin, pansiyona girdiğin gün de çok acele bana yine herşeyi yaz ve adresini bildir. Bir zorluğun olursa yaz. Para gerekirse, ordaki adresine gönderirim.

4- Şimdiki okulun hesabını yine anlayamadım. İki gözüm oğlum, sence hesap doğru mu, ben onu öğrenmek istiyorum. Yani İran'dan gönderdiğim 500 sterlin ve 200 dolardan sonra da, daha halâ borçlu muyum? Senin mektubunda yazdığın şeyleri ben zaten biliyordum. Üstelik bunlar, okulun gönderdiği faturada da yazılıydı. Ben senden şunu öğrenmek istiyorum: Okulun bana gönderdiği faturalara göre hesap doğru mudur? Yoksa bir yanlışlık var mı? Bana yanlışlık var gibi geliyor. Bir de sen kontrol et. Yoksa ikinci trimestrde Ahmet'in de okulda olduğunu hem ben biliyorum, hem faturada yazılı. Sen bana hesap doğrudur, diye yaz, yeter. Sonra sana gönderdiğim faturaları da bana geri gönder.

5- Sınavda aldığın iyi numaralara, başarılarına dünyalar kadar seviniyorum. Bulmak üzere olduğun için[1] başarılar dilerim. Sen benim umudumsun. Türkiye'mizin yüzünü ağartacak büyük bir bilgin olman için elimden geleni yapacağım.

1. Sanırım yazdığı "teorem" için. Aziz

6- Okuluna kaydını yatılı olarak yaptırdım. İstemiyorsan hemen yazar, değiştiririm. Yatısız olmak başarını engellemesin. İnsan yanlış karar alırsa, düzeltemez, acısını çeker. Üstelik yanıldığını söyleyemezsin utanıp. Hiç merak etme, istemiyorsan hemen okula yazar, değiştirtir, seni gündüzlü yaparım. Ama ben senin bir iyice, bir daha düşünmeni rica ediyorum. Bir ders yılı o kadar uzun değildir. Tekrar ediyorum, sen ne dersen öyle yapacağım.

7- Mektubunun bir yerinde çok kınadığım bişey yazmışsın. "Senden bu yaşta para istediğim için çok utanıyorum." diye yazmışsın! Bu ne biçim söz! Seni çok ayıpladım. Demek, sen de kendi çocuklarına böyle bir düşünceyle davranacaksın. Bu düşünce ve bu söz Nesin'lere hiç yakışmaz. Bizim ailemizde çocuklar, her gereksindiklerinde babalarından para, yardım, akıl isterler ve rahatlıkla alırlar. Ben kırk yaşımda bile babamdan para alırdım. Dur bakalım, sen daha 18 yaşında bir delikanlısın. Ben ölünceye dek, sizlere hep vereceğim. Benim mutluluğum, varlığım, herşeyim, siz çocuklarımsınız. Sonra bu verdiklerimi, ben size borç olarak veriyorum. Siz bu borcu bana ödeyeceksiniz; kendi çocuklarınıza, Nesin Vakfı'na, halkımıza, Türk insanlarına, hele hele yoksullara ödeyeceksiniz; hem de yalnız para olarak değil, bilim olarak, yararlı olarak ödeyeceksiniz. Hem ailemizin, hem ulusumuzun yüzünü ağartacaksınız dünyada. Ben sizlerden bunu bekliyorum, bunu istiyorum. Buyüzden benden elbet para da, herşey de isteyeceksin, rahatlıkla isteyeceksin. Ben senin babanım... Bir daha ne böyle sözünü duyayım, ne böyle düşündüğünü bileyim. Çok gücenirim.

8- En yakın arkadaşının kıskançlığı yüzünden kimyadan 8 aldığını yazıyorsun. Doğaldır. Daha yaşamda neler görüp, neler öğreneceksin! Yeryüzünde bilginlerle sanatçılar denli kıskanç insanlar olamaz. O çoook büyük bilginlerin, sanatçıların öyle küçük kıskançlıkları, rezillikleri olur ki, insan şaşar kalır. Ancak kendine çok güvenenler kıskanç olmazlar ki, onlar da pek azdır. Babanla övünebilirsin bu bakımdan, hiçkimseyi kıskanmadım yazarlardan, kendimi hepsinden üstün gördüm de ondan. Arkadaşının kıskançlığına üzülme, normaldir, beşerîdir, herkeste öyledir; çok az kişi kurtulabilir bu duygudan.

Zarf içindeki 500 markı alır almaz bana yaz ki, meraktan kurtulayım.

Ahmet 20 Haziran günü, saat 20,20 de Istanbul'da olacak. Uçakla geliyor. Elbet O'nu görürsün.

Gözlerinden öperim.

İyi tatil, güzel gezi, çok tatlı eğlenceler dilerim. Gelecek ders yılına canlı, sağlıklı, neşeli girmen en büyük isteğimdir canım oğlum.

Aziz Nesin

Aman yollarda paranı sakın yitirme. İstersen gezi çeki al. Yanında az para olsun. Çok dikkatli ol. Çalarlar da haaa... Nasıl Ahmet çaldırmıştı, unutma! Sonra kursta çok karışık insanlar, halklar vardır, her türlüsü bulunur. Çok dikkatli ol.

Senin için Amerika'da üniversite aramayı sürdürüyorum; üniversiteden çok, profesör arıyorum; önemli olan da budur. Yoksa üniversite çok. Herhalde senin için en iyisini bulmaya çalışacağım. Yalnız anneni nasıl razı edeceğiz Amerika'da okumana, işte onu bilemiyorum. Kestirip atmak kolay, ama anneni gücendirmek, bu konuda darıltmak istemiyorum; O'nu yumuşak dille razı etmeye çalışmalıyız.

Aziz

20 Haziran 1975

Ali,

Dün, senin gideceğin İngiltere'deki kurs yönetmenliğinden bir telgraf geldi. Telgrafın çevirisi aynen şöyle:

"2 Temmuzda başlayan kurs için yer yok. 21 Temmuzda başlayacak kurs için 4 ve 8 haftalık yerler var. Acele cevap verin.

Ben de hemen telgrafla cevap verdim. 21 Temmuzda başlayacak kurs için 4 haftalık yer istedim. Böylece kendiliğinden senin istediğin oldu. Bir ay gezersin İngiltere'de, bir ay da kursa gidersin. Senin kursun 2 Temmuz'da başlayacak ve 4 hafta sürecek.

Yalnız sen önce kursa gidip sonra geziye çıkmak istiyordun galiba. Ne yapalım, tam istediğin gibi olmadı. Önce gezer, sonra kursa gidersin.

Buyüzden de bana kızma. Çünkü suç senin. Ben sana kaç kez mektubumda, aman oğlum gitmek istediğin kursun adresini gönder,

yoksa geç kalıyorsun diye yazdım. Senden adresi gelir gelmez de, hemen kurs için başvurdum. Cevap gelince de acele parayı gönderdim.

Şimdi, bizim kurs yönetmeninde çok paramız var. Bu parayı geri alacaksın. Biz onlara 8,5 haftalık kurs parasıyla, 8,5 haftalık da ayrıca pansiyon parası göndermiştik. Sen dört hafta kurs göreceğin, 4 hafta da pansiyonda kalacağına göre onlardan epiy parayı geri alacaksın. Paranın fazlasını sana geri vermeleri için de ayrıca onlara mektup yazacağım.

Böylece sende fazla para kalacak. Bu parayla, İsviçre'ye dönünce ister kendine pansiyon tutarsın, ister okula taksit olarak verirsin. Nasıl istersen öyle yaparsın.

Bana uzun, geniş mektup yaz. İngiltere'deki adresini de hemen bildir. Bence kurs 21 Temmuzda da başlasa, daha önceden Cambridge'e gitmende yarar var.

25 Haziran akşamı sana telefon edeceğim. Hatlar normal işliyorsa konuşuruz. Konuşamazsak, merak etme, hatlar işlemiyor demektir.

Gözlerinden öperim. İyi tatil yap, iyi dinlen. Sinirli olma. Ya benim yerimde olsaydın ne yapardın bilmem. Yaşam sizin için lokum gibi tatlı ve yumuşakken böyle kızıp sinirleniyorsun, ya bir de yaşamın kayalarına başın çarpınca neler olacak... Benim yaşamımı gözünün önüne getir. Biz, başarabilmek için, yaşamın kayalarından daha dirençli olmak zorundayız. Binlerce öperim seni... Hadi canım oğlum, iyi gez, eğlen, yeni ders yılına da canavar gibi gir.

Aziz Nesin

Feneryolu/ Istanbul 20 Haziran 1975

İki gözüm Ali'm,

16 Haziran'da, hem annene, hem bana ortaklaşa yazdığın mektubunu dün aldık. Mektubunu yazarken çok sinirliymişsin. Neden? Biz, seni bu denli kızdıracak ne yaptık ki... Canım oğlum, böyle sinirli, kızgın adam olma. Dünyada çalışmak, başarmak didinmek, herşey, evet herşey mutlu olmak içindir.Sen bu denli sinirli olursan, mutlu olamazsın ki... Annene, bana, kardeşine, hepimize kızmışsın... Bizi suçluyorsun hep. Önemli olan yalnız bize kızman değil, zarar yok bize kız; ama başkalarına böyle davranma! "Artık gazete gelmiyor" diye kızmışsın. Biliyorsun, bir ay gezideydim. Ondan sonra da senin

sınavların var ve okul bitiyor diye son bir ay sana gazete göndermedim. Ders yılı başlayınca yine gazetelerini ve dergileri düzenli gönderirim. Çorap istemişsin, gönderilmemiş. Buna da kızmışsın. Bre oğlum, burdan İsviçre'ye salt çorap gönderilir mi? Bedava gitmiyor paket. Başka şeylerle birlikte gönderelim diye geciktirmişiz. Şimdilik ordan al çorabını. Ne denli pahalı olsa , burdan postaylan gönderilecekden ucuz olur. Ders yılı başında da sana bisürü çorap yollarım. Sen üzülme böyle küçük şeyler için.

Gelecek yıl için yatılı yada gündüzlü olman için bana kesin bişey yazdığını hatırlamıyorum. Bu nedenle, okula kayıt fişini yatılı olarak doldurup göndermiştim. Bugün okuluna yeni bir mektup daha yazıp, yatılıdan vazgeçtiğimizi, seni gündüzlü yazmalarını rica ettim. Yani böylece gelecek ders yılı gündüzlü olacaksın. Ama yine de gündüzlü istemez, yatılı istersen bana zamanında yaz. Yani ben okuluna gelecek ders yılında senin gündüzlü olman için yazdım. Mektubunda gündüzlünün daha ucuz olacağını yazıyorum (yazıyorsun). Canım oğlum, ucuz olması önemli değil, senin iyi yetişmen önemli. Ben sizler için o denli çok para harcıyorum ki, gündüzlü farkından yılda on bin lira az yada çok vermem, hiçbişeyi değiştirmez. Daha iyi yetişmeniz için, şimdi verdiğimin daha çoğunu vermeye razıyım.

Gündüzlü olursan sana ayda bin frankın yeteceğini yazmışsın. Oğlum, bin frank 6 bin Türk lirasıdır. Sonra ben okuluna borçlu kalabiliyorum bu kez olduğu gibi. Oysa pansiyona hiç borçlu kalamayız. Bir hafta para gecikse seni atar gâvur. Bu kez sinirin bozulur, dersten geri kalırsın. Türlü bin sorun çıkar. Ama ne yapayım, madem ki öyle istiyorsun, gündüzlü ol. Okula gündüzlü kaydın için bugün mektup gitti. Ama gündüzlünün daha ucuza geleceği düşüncesini kafandan çıkar. Çünkü yanlış. Yine tekrarlıyorum, ucuzluk, pahalılık önemli değil, senin başarın ve mutluluğun önemli.

Sana bişey daha söyliyeyim; en küçük bir isteğini yerine getirmezsem, hemen parlıyor, kızıyorsun. Unutma ki, benim senden başka iki oğlum, bir kızım, iki torunum, bir de anneniz var. Bunların hepsinin ayrı ayrı senin gibi istekleri var. Hepsinin isteğini canla başla yerine getirmeye çalışıyorum. Yalnız size yazdığım mektupların, sizin için yapılan işlemlerin haftada kaç günümü aldığını bir düşün. Yalnız para kazanmak değil, bir de bu paranın size gönderilme yollarını

arayıp bulmak gerekiyor. Bu yolları çok zor bulabiliyorum. İşte bunları gözönünde tutarak, aradabir aksaklık, eksiklik olursa hemen kızma, sinirlenme!

O denli sinirlenmişsin ki aynen şöyle yazmışsın: 'Ne olursunuz, dediklerimden bir tanesine razı olun. Bu sene ne istediysem reddedildi nazikçe. Herhalde bu sözlerinden biraz üzgünsündür şimdi. Hangi isteğini reddettim evladım? Niye böyle yapıyorsun? İnsan bu denli sinirli olunca haklı da olamaz, haksızlık eder.

Ahmet seni görmeye gelmiyor diye de kızmışsın. Ben Ahmet haklı demiyorum, ama bunları sorun yapma diyorum. Gelirse gelir. Gelmezse, yumuşak biçimde hatırlatırsın, olur biter.

Şu gündüzlü, yatılı konusunu bikez daha düşünmeni senden önemle rica ederim. İsteğini reddetmiyorum. Bak, dediğini yaptım, okula gündüzlü olman için yazdım. Ama sen yine bir düşün. Bikez gündüzlü daha ucuz değil senin sandığın gibi. Üstelik nasıl kendin yemek yapacaksın, kirli çamaşırların ne olacak? Nasıl zaman bulacaksın? Ne zaman ders çalışacaksın? Yüzün yumuşak olduğu için gelen arkadaşlarını kıramayacaksın. Unutma, son yılın lisede, Yine sen bilirsin. Ama sonradan beni suçlama. Bunca başarılı yıldan sonra, lise sonda bocalarsın, sinirin bozulur. Yaşamda bir yıldan ne çıkar. Bir yıl sonra, bütün yaşamın boyunca yatılı okuldan kurtulacaksın. Üstelik sana hak vermiyor da değilim. Kolay değil bunca yıl yatılı okumak, çok bunaldın.

İşte sana herşeyi yazdım, artık karar senin. Yalnıuuuuz, şunu da bil ki, gündüzlü olman yüzünden derslerinde bir aksaklık olursa, hem de üniversiteye gideceğin yıl, böyle bir aksaklık olursa, sana çok gücenirim, yaşamım boyu darılırım. Ben, olacakları önceden söylerim. Ama sen hangi aksaklık olsa gündüzlülük yüzünden olmadığını söyleyip başka bahaneler bulursun. İyi bil ki, ben bunları yutmam. İşte bu kadar. Gündüzlü olmak istedin, ben de okuluna gündüzlü olman için yazdım.

İstediğiniz en küçük şey tam zamanında yapılmazsa küplere biniyorsun. Ama ben kırk yılda bir İsviçre'deki kadın gazeteciye bir telefon et diye rica ettim sana, sen bunu bile yapmadın.

Neyse iyi tatiller.

Önemli olan senin İngilizce kurs işin. Onu ayrı bir kâğıtta sana yazıyorum. Dikkatle oku. Ona göre davran.

Gözlerinden öperim. sükunet. huzur, rahatlık dilerim.

Aziz Nesin

Lausanne, 20 - Haziran, 1975

Canım Babacığım.

Uzun mektubunu bugün öğlen aldım. bir solukta okudum, hemen yazıyorum.

8.5 haftalık kursa yazdırdığın daha iyi oldu. Ben bir ay İngiltere'yi dolaşmak. İskoçya'ya kadar çıkmak istiyordum ama olsun. Şu İngilizce'den bir rahatlıyayım. ama yine de Amerika için yeterli olacağını sanmıyorum. Üniversiteye girişte zor bir ingilizce sınavından geçiriyorlarmış.

Gönderdiğin parayı ve çeki aldım. fazlasıyla yeter. artan parayı okula vereceğim.

Bana yalnız gideceğim okulun adresini yazmışsın. aileninkini bilmiyorum. Adresi sende vardır herhalde. bana yaz. yoksa okuldan öğrenirim.

Okuldan kesin olarak 500 sterlin ve 200 dolar'ın gelip gelmediğini öğreneceğim. Gitmeden önce sana yazarım.

Ahmet bu sabah gitti. Gitmeden önce bir sınava girdi. Sor bakalım nasıl geçmiş. Matematik sınavı. Allahtan ki ben son gün zorla çalıştırdım biraz. yoksa hiç bir şey bilmeden giriyordu.

Anlamadığım bir şey var: bana nasıl oluyor da hâlâ askerlik yoklaması gelmiyor? İnşallah unutmuşlardır. iki sene boşuna gitmez. Zaten nasıl yapsam da. yapmasam şu askerliği diye soruyordum kendi kendime.

Bu sene aramızda bir sürü tartışma geçti. Hepsinde güzel güzel konuştuk. karar verdik. Çoğunda sen haklıydın. Benim odaya çıkmam meselesine gelince: bu sene ikinci ve üçüncü devreler odaya çıkmaya karar vermiştim olmadı.

Ama seneye mutlaka çıkmak istiyorum. Çok düşündüm: derslerime mâni olacağını sanmıyorum. Rica ediyorum okula yaz. kaydımı gündüzlüye çevirsinler. Bir ders yılı o kadar uzun değildir diyorsun.

onu gel bir de bana sor. 10 ay hoşlanmadığın insanlarla beraber yaşamak, zamanı çabuk geçirttirmiyor.

Yolculuk için gezi çeki alacağım, daha emin, hiç bir şey kaybetmemeye çalışırım; en dikkat edeceğim para ve makine olacak.

Amerika'da hoca, okul ara ama unutma ki hiç bir yerde hocanın özel ilgisini istemiyorum. Dikkat çekeceksem onu ben de yaparım.

Bir hafta sonra, bir başka mektup daha yazıyorum. Anneme söyle o da yazsın. Benim bu son iki hafta hiç vaktim yok, bütün imtihanlar üst üste bindi. Bu devre iyi bir ortalama tutturup, ikinci devrenin acısını çıkartacağım.

Ali Nesin

Lausanne, 23 - 6 - 1975

Canım Babacığım,

Çok üzgünüm, çok çok üzgünüm, seni kırdığım için. Özür dilerim, kötü bir gününe rastlamış olacak ki kuru bir mektup yazdığımın farkında değildim. Senin bizim için ne kadar fedakârlıklara katlandığını biliyorum; buna rağmen nasıl oldu da o mektubu yazdım bilmiyorum.

"Artık gazete gelmiyor" diye çatmadım, yanlış anlamışsın. Sadece yazdım, ne diye yazdığımı hatırlamıyorum. Belki de seneye sanat dergisine abone ettirmen içindir.

Anneme yazdığım mektupları dikkatlice oku. Anneme iki mektubumda şunları yazdım: İngiltere'ye birinci ay okula, ikinci ay gezmeye gidiyorum. Sen tam tersini yapmışsın, ben de geç kaldım. Ama kabahat benim değildi, adres elime geçmemişti. Hiç mühim değil, ilk ay gezerim, ikinci ay okula giderim. Daha önce 8 ay[1] okula gideceksem de mühim değil demiştim. O mektuptan sonra başka bir mektup yazıp 8,5 aylık kurslara yazdırdıysan kalsın, yoksa değiştirme. Yani benim için 4 veya 8,5 ay olması mühim değil.

Yine anneme yazdığım mektuplardan ikisinde gazeteci kadına gittiğimi, hikâyelerin elimde olduğunu, ne yapmam gerektiğini sormuştum. Sen o mektupları Yugoslavya'da olduğundan okumamışsın, hâlbuki ben anneme sana söyleyeceği şeyleri sıra sıra yazmıştım.

1. Ay değil hafta olacak.

Babamın kırk yılda bir ricası var diye hemen koşup yaptım. Sempatik bir kadındı. Bari sen yaz, yollayayım mı, burada kalsın mı?

Gündüzlü olmam için yazdığına çok memnun oldum, teşekkür ederim. Söylediklerinde belki de haklısın. Zaman gösterecek. Ama seni kırmamak için çok çalışacağıma inan. Başarısızlık olduğu taktirde ki hiç sanmıyorum hiç bir bahane bulmayacağım: bir aptallık yüzünden kaldım diyeceğim.

Gelecek sene için çok hırslıyım, maturité imtihanlarının ilk dördü: Tarih, Coğrafya, Kimya, Biloji. Beni tek korkutan ders Tarih. Ama dediğim gibi çok çalışacağım, başaracağım. Gelecek için ümitliyim.

Unutmadan söyliyeyim, seneye notlar 6 üstüne. Ortalama 5 gelirse, ben sana söylememiş miydim diye sitem etme.

Benim çamaşır, yemek gibi dertler üniversite de çıkacaktı. Ha üniversitede çıkmış, ha bir sene önce. Onların da dert olacağını sanmıyorum. Çamaşırları okulda yıkattıracağım, yemek içinse ucuz öğrenci lokantaları var.

Belki gündüzlü daha ucuz olmayacak ama daha da pahalı olmayacak. Mümkün olduğu kadar az harcayacağım.

Okuldan 1 Nisan 1977 günü - inşallah - mezun olacağım. Yani daha 1 değil, 1.5 senem var. Kalan 6 ayın, 2 ayını Türkiye'de, 4 ayını da Amerika'da İngilizce öğrenmekle geçireceğim. Daha şimdiden söyleyeyim de.

Bana İngiltere'ye okula sık sık mektup yazarsınız, ben de size sık sık kart atacağım.

Sevgilerle

Ali Nesin

Istanbul - 23 Temmuz 1975

Ali'm,

Bu kısa mektubum eline geçerse, bana hemen kaldığın evin adresini gönder ki, sana mektup yazayım. Bunu daha önce de yazmıştım sana.

Bu sabah annen, Ahmet, Süha (Meliha'nın oğlu)[1] , bir de İsveçli bir kadın misafirimiz, Ören'e gittiler. Ben evdeyim, çalışıyorum.

Öperim canım.

Aziz

Sevgili Babacığım,

Mektubunu ancak dün alabildim. Neden bilmiyorum.

Adresim

196 Cherry Hinton rd.

CAMBRİDGE

İngilizcem çok ilerledi, rahat konuşuyorum da, anlamakta güçlük çekiyorum.

Uzun bir mektup yazarım. Parayı geri aldım. Sevgiler

Ali Nesin

1. Meliha Gülenay Ayet, Ayet Tabela'nın sahibi.

Istanbul - 8 Ağustos 1975

Canım Ali'm,

Son gönderdiğin kartı da, mektubunu da kurşunkalemle yazmışsın. Pek şaştım. Dolmakalemini yitirdin mi yoksa? Öyleyse hemen kendine bir dolmakalem al. Kurşunkalemle mektup yazılmaz.

Tarihsiz olan son mektubun tam altı satırcık. "Uzun bir mektup yazarım" diye yazmışsın, günlerdir mektubunu bekliyorum, daha gelmedi. Bugün sana cevap yazıyorum. Bu cevabımı postaya vermeyip Pazartesi gününe dek bekleteceğim, sonra postaya vereceğim. Belki senden uzun bir mektup gelir diye umuyorum.

Artık bundan sonra sana mektubu, okuluna yazarım. Çünkü vakit kalmadı.

Gönderdiğin kartta, okula borcumuzun kalmadığını yazıyorsun. Oysa bana okuldan gelen fatura da 2304,75 frank borcum olduğu bildiriliyor ve bu paranın 15 Ağustos'a dek ödenmesi isteniyordu. Şaştım kaldım. Daha önceleri de sana yazdığım gibi, bu okul hesaplarında bir karışıklık var, ben içinden çıkamıyorum bitürlü ve para göndermeye yetişemiyorum.

Yalnız bir olasılık var, bana gönderilen faturayı, sana hesap çıkardıktan önceki tarihte düzenlemiş olabilirler. Çok rica ederim, okula dönünce bu hesap işlerini sükûnetle hallet. Bana gönderilen faturanın tarihi 3 temmuzdur. Bununla birlikte, bana borç olarak çıkarılan 2304 frank 75 santimi hemen ödedim. Biraz da fazlasıyla parayı gönderdim. Şimdiye dek almış olmaları gerekir. Ama bu hesap işini düzene koy. Ben hep kuşkulanıyorum bu hesap işinden.

İngiltere'deki kurstan artan parayı aldığını yazıyorsun. Çok iyi. Bu parayla da pansiyon işini yoluna koyarsın.

Bana yazdığın gibi okula borcumuz yok da, son parayı fazladan göndermişsem, o zaman bu parayı gelecek taksitlere saysınlar.

Sana ayrıca Berlin'deki ve Paris'teki kitapçımdan da para gelecek. Bu paraları gerekli yerlere, yani ya okula, ya pansiyona verirsin. Herhalde oralarda parasız kalmaman için dikkatli olmalıyız.

Halâ pansiyonda kalmak istiyorsan kal. Ama bana öyle geliyor ki, iyi ve özgür bir tatil geçirdikten sonra belki pansiyondan vazgeçmişsindir. Artık senin bileceğin iş, karar senindir. Ama pansiyonda rahat edemezsen, daha iyi çalışamazsan, sakın bunu bir

inat işi, bir haysiyet işi sayıp pansiyonda kalmakta direnme. Hemen okula yatılı dön. Esas olan senin mutlu olman ve başarılı olmandır.

Amerika'da senin için üniversite aramayı sürdürüyorum. Durmadan bu konu için eşle dostla mektuplaşıyorum. Yaz tatiline Amerika'dan buraya gelenlerle konuşuyorum. Biliyor musun ki, Amerika'nın en büyük on fizikçisinden ikisi Türk'tür. Evet böyle. Hem de en başta olanları. İkisi de büyük araştırma enstitülerinin, laboratuvarlarının başındadır. Bunlardan biri, benim fizik hocam Reşit Süreyya'nın oğlu Feza Gürsoy'dur. Öbürü Kurşunluoğlu adında bir halk çocuğudur.[1] Bu ikisi, Türk olmasalardı da başka uluslardan olsalardı, şimdiye dek çoktan Nobel Fizik ödülünü almış olurlardı. İşte, senin için bu ikisiyle de mektuplaşıyorum. Çok iyi hocalardan okumanı, çok iyi yetişmeni istiyorum.

Yıllık karnen geleli çok oldu. Numaraların çok iyi. Aşağıya yazıyorum.

Dersler	Birinci not	ikinci not	üçüncü not
Sciences Naturelle	7	8,5	9
Chimie	7	6,5	8
Histoire	6	6	3
Géographie	3,5	9	10
Moyenne Générale	6,6	6,3	7
Conduite	10	10	10
Application et Travail	8	5	7

Üçüncü sınav sonunda sınıfın üçüncüsüsün (3/17). Ama üç sınavın genel ortalamasında ders yılının 8 incisisin.

Kendini denetleyebilmen için notlarını yazdım.

Annenle Ahmet bir on gün Bayramoğlu'nda kaldılar. Bir hafta da İda Motel diye çok güzel bir yerde kaldılar. Yirmi günden beri de Ören'de bulunuyorlar. Sanırım on gün daha Ören'de kalacaklar. Dün

1. Hocam Reşit Süreyya'yı "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" adlı özyaşam öykümün 3. cildinde anlattım. Oğlu Feza Gürsey'in, oğlum Ali, büyük yardımlarını gördü. Dostum Feza Gürsey'in ölümü bana büyük acı verdi. Babasının ve Feza 'nın soyadını Gürsoy olarak biliyordum; Gürsey olduğunu sonradan öğrendim.

akşam telefonla konuştum. çok iyiler. Bana gelince, ben evdeyim, durmadan çalışıyorum. Çocuklarım istediğim gibi yetişince, elbet ben de bir gün dinlenirim. Hep o günü bekliyorum.

Yılbaşında gelmeniz için size uçak bileti göndereceğim. Bu yılbaşında bütün aile birlikte olalım. Ağabeyinle Ahmet de gelecek.

Bu mektubumu alınca bana hemen yaz. Ben sana bundan sonra okuluna mektup yazarım.

Özlemle gözlerinden öperim canım oğlum Ali'm.

Aziz Nesin

Cambridge, 16 - 8 - 75

Sevgili Babacığım.

Mektubun elime tam 12 gün sonra geçti. İngiltere'de posta çok kötü. Sana yazamamamın sebebi çok. Cambridge de bir sürü arkadaş edindim. sık sık onlarla birlikteyim; bioloji çalışıyorum. "sujet spécial"imi bitirmek üzereyim; ingilizce ödevlerim var. ve en çok çalışmakta olduğum matematik. Çok önemli bir şey bulmaya çalışıyorum. π sayısını matematik yoldan bulmaya. Unutmadıysan π yani 3.14 sadece deneylerle: çemberin yarıçapına bölünmesiyle elde ediliyor. bense sırf teorik yoldan bulmayı deniyorum.

Dolmakaleme gelince kaybetmedim. yanıma almadım; pahalı bir dolmakalemle kamp yapmaya gidemezdim herhalde.

Okulu dün bitirdim. yarın bir kız arkadaşla Londra'ya gideceğim. sonra İskoçya'ya. Ayın 1'inde İsviçre'ye dönüp pansiyon davasını halledeceğim.

Para işine ben de çok şaşırdım. soracağım bakalım. ya okul pahalanmış. yahut da bir yanlışlık var.

Amerika işiyle uğraştığın için çok teşekkür ederim. Ne kadar şanslı bir kimseyim.

Yılbaşında gelmek çok istiyorum. ancak sınavlarım beni korkutuyor; bütün sınavlar korkuttu beni zaten. Noel'de İsviçre'de kalıp çalışmak istiyorum. ama ısrar ediyorsan gelirim. Uçak biletini hemen yollama. Türkiye'ye arabasıyla dönen arkadaşlarım var. Belki onlarla gelirim.

Sevgilerle

Ali Nesin

Ali'ciğim,

İyi bir tatil geçirip, dil kursundan yararlanıp, bol bol eğlenip, güzel geziler yapıp okuluna döndüğünü umarım. Sen okuluna dönünceye dek bu mektubum da oraya ulaşır sanırım.

İngiltere'ye gönderdiğim mektupta yazdığım gibi, okul benden daha para istedi. Ben de, istediklerinden daha çok para gönderdim. Ama bu parayı birisiyle elden gönderdim. Paranın okula verildiğini söylediler, ama bu parayı verdiğini söyleyen bana bir makbuz vermedi. İçime bir kuşku düştü. Acaba para okula verilmiş mi? Bu para işlerinde bir de dolandırılmak tehlikesi var ki, bundan ödüm patlıyor. Zaten paraları zor gönderirken bir de dolandırılırsak yanarız. Sen şimdi bu para işini iyice öğren ve bana durumu yaz. Ayrıca pansiyon için ne kadar para istediğini de bana bildir.

Senin mektubunda yazdığın gibi okula borcumuz yok da, bir yanlışlık olmuş ve fazladan para göndermişsek, para okulda kalsın, gelecek taksitlere saysınlar.

Bundan başka Ahmet'in okul taksiti de karıştı. O'nun okulu bana bir fatura çıkardı, rezalet! Geçen yıldan 16 bin lira borç, bu yılın ilk trimestr'i için de 50 bin lira ki, toplamı 66 bin Türk lirası. Şaşırdım kaldım. Bu okul, bir para tuzağı anlaşılan. Ama ne yapalım, ister istemez ödeyeceğim. Ahmet'in okuluna bu paranın yarısını yine elden birisiyle gönderdim. Ama onun da makbuzunu halâ alamadığım için kuşkuluyum. Bu işi de öğren oğlum. Ayrıca Ahmet'e de dövizini verdim. Ahmet de dövizini okuluna yatıracak.

Para işleri karmakarışık oldu. İçinden çıkamıyorum.

Ahmet 3 Ağustos'ta uçakla geliyor. İyi bir tatil geçirdi. Cigarayı bıraktı. Ahmet'ten bu tatil çok memnun kaldım.

Gelirken sana çamaşır, gömlek, çorap filan da getiriyor. Kendisine iki pantalonla bir takım elbise ısmarladı. Sen de yılbaşına buraya gelince terziye elbiseni ısmarlarsın.

Yılbaşına hepiniz geleceksiniz. Oğlum, bu yılbaşı da gelmezsen, bir daha seni ne zaman göreceğim? Gelecek büyük tatilde Maturite sınavı var diye gelmeyeceksin nasıl olsa, ondan sonra da Amerika'ya gideceksin. Hiç olmazsa yılbaşında gel de göreyim seni, çok özledim.

Uçak biletini göndereceğim. Arabayla gelme. yollarda boşuna vakit yitirme.

Bir kaç koldan sana Amerika'da üniversite ve hoca aramaktayım.

Şimdi Amerika'da müthiş bişey oluyor. haberin var mı? Fizik kuralları altüst oluyor. "Tek kutuplu parçacıklar" diye yeni bişey çıktı. Bunu uzaydaki denemelerden sonra elde etmişler. Son uzay gemilerinin bilimsel verisiymiş. Amerika'nın Stanford Üniversitesinde dünyanın en büyük dört yüz fizikçisi. bu konuyu görüşmek için toplandılar. Herşey allak bullak oluyor. yepyeni enerji kaynakları elde ediliyormuş. Ne olduğunu anlamıyorum. anlama olanağım da yok. Unutma "Tek kutuplu parçacıklar fiziği" Hocalarına sor bunu...

Standford Üniversitesi. dünyada en çok Nobel Fizik ödülü almış bilginlerin hoca olduğu üniversitedir.

π yani. 3,1416 nın nasıl çıkarıldığını buldun mu? Bu araştırmanın neye yarayacağını anlayamadım. Ama benim anlamam. pek önemli de değil. Ben fizikten ve matematikten kopalı. tam kırk yıl oldu. dile kolay...

Öperim. öperim. öperim... Çooooook özledim canım oğlum.

Sana Sanat Dergileriyle gazeteler gönderdim. almışsındır.

Yeni ders yılında sana çok büyük. sonsuz başarılar dilerim canım oğulcuğum.

Aziz Nesin

Lausanne, 25 - Eylül - 1975

Canım Babacığım,

Senden uzun zamandır mektup almadım. Gazeteleri alıyorum. Sanat Dergisini de. Çok teşekkür ederim ama arada bir mektup yazsan çok daha memnun olurum. Şimdiye kadar sık sık yazıyordun. herhalde bu aralar çok işin vardır. Benim de öyle.

Geçen senenin hesabı doğruymuş. bugünlerde ekonoma gidip o işi bir defa daha konuşacağım. Bugün Yugoslavya'dan "Yugoslav Yazar Ajansı"ndan bir mektup geldi. Belgrad radyosunda oynanan iki radyo piyesinin parasını (1440 dinar) bana yollayacaklarmış. Para geldikten sonra makbuzuyla birlikte sana yollarım.

Ahmet'le geçen gün konuşuyorduk. Türkiye'den. sizlerden. birden bire ağlamaya başladı zavallı. Ayrıldığınızda pek iyi anlaşamıyormuşsunuz. neden kızdığını da bilmiyor. Belki biliyor ama söylemek istemiyordu. Ona da yazmıyormuşsun. Şimdi bir restoranda çalışmaya da başladı. hafta sonları tabii. İlk defa çalıştığı için biraz bozuktu. Ahmet'i çok iyi anlıyorum. bulunduğu durumdan. çevreden kurtulmak istiyor ama yalnız başına beceremiyor. Yardım etmeliyiz ona. Mektup yazmayarak. konuşmayarak durumuna faydalı olacağını sanmıyorum. Gelecek hafta beraber çalışmaya başlayacağız. Okulu da çok pahalanmış. o yüzden de çok rahatsız. Hele senin Ahmet havaalanından iner inmez paradan bahsetmeye başlaman çok boznuş. Biliyorum bizden hiç bir zaman paranın hesabını sormadın. ama böyle konuşman bizi hakikaten çok üzüyor Senin bu parayı ne kadar zorlukla kazandığının ikimiz de farkındayız. Bu paranın hakkını vermeye çalışıyoruz. Ama birimiz daha pahalıya maloluyor. daha az çalışıyor Bunun kabahatini her zaman ona yüklemeyin. Ha siz bütün kabahatı Ahmet'e yüklemişsiniz. ha biz sınıfta kaldığımız da hocayı suçlamışız.

Herneyse bunlardan Ahmet'e bir şey yazma. Bugünlerde epey bozuk zaten

Bana geçen sene iki tane tarih kitabı göndermiştin. İkisi de Yılmaz Öztuna'nın kitabı Tarih kitabından çok kahramanlık romanına benziyor Dediklerinden yarısı yanlış. eksiklikleri de çok. Referans olarak verdiği 1954'de yayınlanmış bir kitabı buldum: cümleleri yanlış aktarıyor Fransızca kitaplar buldum. pek o kadar tarafsız olmasa bile

olayları sırf din açısından görmüyor. Halbuki Yılmaz Öztuna ekonomik nedenlerden hiç bahsetmiyordu.

Nocl'i iple çekiyorum. 3 ay kaldı. sizleri görmeme. Sizden ilk defa bu kadar ayrı kalıyorum. sizde benden tabii.

Sevgilerle. öperim

Ali Nesin

Lausanne, 3 - 9 - 1975

Sevgili Babacığım.

Okula yazdığın son mektubu da aldım dün. Yerleşmem biter bitmez sana yazıyorum.

Önce gündüzlü olmama izin vermediler. Biraz istemeyerek de olsa yatılılığı kabul etmek zorunda kaldım. Belki de böylesi daha iyi oldu. Bir buçuk sene yatılı fazla değil. Çabuk geçer.

Biraz evvel Ahmet'in okuluna gittim konuşmak için. Ahmet daha gelmemişti. Müdür de yoktu. randevu alıp sonra gideceğim. hem para işini konuşup. hem de Ahmet'in geçen. seneki ilgisiz matematik hocasını şikâyet edeceğim.

Bundan sonra Milliyet ve Yeni Ortam gönderme. Onların yerine daha çok Cumhuriyet (gün aşırı mesela) gönder. Mümkünse sanat dergisini her hafta gönder. Her hafta bir paket yap: üç Cumhuriyet. bir Sanat Dergisi.

Okula adamın kaç para yatırdığını soracağım. Sana makbuz vermemesi acayip. Okulun bizi dolandırdığını sanmıyorum. Bana çıkış sebebimin para yüzünden olduğu taktirde yardımda bulunabileceklerini söylediler.

Biraz evvel telefon ettim Ahmet'e. okula gelmiş. Geçip geçmediğini yarın öğrenecekmiş. Cumartesi günü randevumuz var.

Yılbaşında geleceğim. inşallah sınıf durumumda bir şey değiştirmez. Geçen seneki karnemin notlarını yazarken sırf ikinci grup notlarımı yazmışsın. Notlarımın hepsini yazarsan memnun olurum.

Amerika'daki okul işini bu sene ayarlarsak içim bir hayli rahat edecek. Tek kutuplu parçacıklar fiziğinden haberim var. Uzayda +3. +2. +1. 0 değerli karbon bulunuyor. sebebi yeteri kadar hidrojen olmaması birleşmek için. Bundan başka birşey bilmiyorum. Yani CH_3. CH_2. CH. C var. Bunda allak bullak olacak bişey göremiyorum.

π sayısını bulmak için kitaplara (trigonometri) ihtiyacım vardı. Daha vakit bulamadım, yarın yahut öbürsü gün başlayacağım. Ne işe yarayacağına gelince, matematik zaten direk olarak hiç bir işe yaramaz ki, felsefe, sanat gibi "indirect" tesirleri vardır. Bunu bulmakla, sırf teorik olan matematiği, pratik bir sayıdan kurtarmış olacağım. π sayısı sırf dairede değil, elektromanyetikte, atomda ve daha bir çok alanda bulunuyor, bu taktirde bu alanların arasında bir ilişki olması lâzım. Bu biraz felsefeye de kaçıyor. Sırf teorik yoldan bulunan π sayısıyla bu ilişki bulunması çok güç. Belki buna yardımcı olabilir. Ama daha bulamadım.

Bu sene her zamankinden çok çalışmam gerek, okul müdürüne göre, hiç çalışmasam bile maturité'yi rahatlıkla geçebilirim. Ben onunla aynı fikirde değilim, Fransızca, İngilizce, İtalyanca ve ezber dersler korkutuyor. Hoşçakal

Ali Nesin

- Telgraf için teşekkür ederim.
- Hikâyelerini alalı 5 ay oldu, ne yapacağım, postalayayım mı?

Çatalca - 26 Eylül 1975

Benim övüncüm Ali oğlum,

10 Eylüldenberi yine Çatalca'dayım. Yine vakıf yapılarını kurmaya başladık. Daha önce yazdığım gibi birinci yapı bitti, herşeyi tamam. Şimdi de ikinci yapıyı yapıyoruz. Sen yılbaşı için İstanbul'a geldiğinde ikinci yapımızın da dış ve kaba işleri bitmiş, belki de çatısı atılmış olur. Bundan sonra mektuplarını yine Çatalca adresime gönder. Pazar akşamları eve gidiyorum, salı akşamları Çatalca'ya dönüyorum.

Uzun zamandanberi başımda belalı bir iş vardı. Surnâme adıyla bir uzun hikâye yazıyordum. Hikâyenin parasını (15 bin lira) peşin almıştım. Zamanında yetiştirmem gerekiyordu. Çok zor yazdım. Sonunda bitti, ama ben de bittim. 91 daktilo sayfası oldu. Galiba güzel bir uzun hikâye (Novel) oldu. İşte bu belâlı iş yüzünden, 3 Eylül tarihli mektubuna cevap vermekte geciktim. Ayrıca, senden bir ikinci mektup da bekliyordum. Hani sen, okul hesaplarını bildireceğim diye yazmıştın ya, bu mektubunu bekledim. Gerçekten senin ve Ahmet'in okul hesaplarınızı çok merak ediyorum. Neden ihmal ediyorsun? İki okulun

hesabını da öğrenip bana bildir. Ben de ona göre ne yapacağımı düşüneyim. Hem senin, hem Ahmet'in okuluna başkalarıyla para göndermiştim. Senin okuluna elden verdiler parayı. Ahmet'in okuluna da İsveç'ten postayla göndereceklerdi. Aman bildir. Ne kadar borcum olduğunu öğreneyim. Okulun bizi dolandırdığı hiç aklıma gelmedi, bunu da nerden çıkardın? Ben, hesaplar karışabilir diye düşündüm yalnız.

Evet, yazdığın gibi, yatılı da olsa birbuçuk yıl çabuk geçer. Büyüzden sinirlenmezsin umarım ki... İnan ki, yatılı daha iyidir, bunu okulunu bitirince anlayacaksın. Birbuçuk yıl... Tatilleri çıkar, geçen zamanı çıkar, geriye bir yıl bile kalmaz.

Amerika'daki üniversite işiyle uğraşıyorum, hiç merak etme.

Tek kutuplu parçacıklar fiziğinin, fizik dünyasını neden allak bullak ettiğini bilemiyorum, ama bu konuda bir yazı okumuştum da sana ordan haber vereyim, dedim.

Mektubunda "direk" diye bir kelime yazmışsın. Bunu dil bilmeyenler yazar ve Fransızca yada İngilizce "direct" kelimesini Türkçe "Direk-tahtadan, odundan dikilen şey, dikme" sanır. Oysa "direct" başka, Türkçe "direk" başkadır. Biz Fransızcadaki "direct" yerine Türkçede "doğrudan" kelimesini kullanmalıyız, tam karşılar. Senin mektubundaki cümlen şöyleydi: "Matematik zaten direk olarak hiçbir işe yaramaz ki..." Doğrusu şöyle yazılmalıdır: "Matematik zaten doğrudan hiç bir işe yaramaz ki..."

Senin müdürünün düşüncesine ben de katılıyorum, evet, hiç çalışmasan bile maturité sınavlarını verirsin. Ama biz, sınav vermek için çalışmıyoruz ki... Müdürüne böyle söyle. Ezber derslere, sınavlar yaklaşınca biraz daha çalışırsın, olur biter. Sınavdan korkuyorsun. Ben bunca yılın yazarıyım, salt profesyonel yazarlığım 32 yıl oldu, halâ bugün bir yazıya başlarken, ya başaramazsam diye korkarım, coşkulanırım. Surnâme'yi yazarken ne korkular çektiğimi anlatamam. Ama korktuğumu hiç belli etmem, dışa vurmam. Zaten yüreklilik (cesaret), korktuğunu belli etmemektir.

Fransızca hikâyelerimi, teahhütlü olarak (recommended) postayla ev adresime gönder, normal postayla, uçakla değil.

Senin "Larousse des Débutants" diye bir sözlüğün var. Bu sözlükten Ahmet için alıp kendisine gönderdim. Sana da gerekliyse, seninkini de göndereyim.

Bir de bana yılbaşı için uçak biletini hangi tarihte göndereyim, onu acele bildir. Tatil olduğun gün hemen uçağa atla, gel. Senin tatil gününe göre bilet alıp göndereceğim. Ahmet'in bileti var. O'nunkini gidiş-dönüş almıştım. Yalnız o daha önceden biletini gösterip uçak bürosuna, yer ayırtacak. (reservation)

Ahmet'ten bugüne dek hiç mektup almadım.

Cigarayı bıraktığı için beni çok sevindirdi, ama burdan giderken kimi davranışlarıyla da çok canımı sıktı. Kendisine rica ettiğimi söyle, aman cigaraya yeniden başlamasın. Ve sonucu bana bildirsin.

Murat bu yıl okula başladı. Çok akıllı bir çocuk. Mehmet de büsbütün geriliyor. Biliyorsun, bütün derslerden sınıfta kaldı. Ama bu yıl da, okula gönderiyoruz. Sınıf geçecek diye değil, kardeşi giderken O gitmezse, alınır diye... Ama hiç oralı değil. Bu yıl da okula gitsin bakalım. Gelecek yıl O'nu bir işe yerleştireceğim. (...)

Ağabeyinle mektuplaşıyor musun?

Binlerce gözlerinden öperim, benim canım oğlum, benim övüncüm oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 30 - 9 - 1975

Canım Babacığım,

Uzun zamandır beklediğim mektubunu aldım. Bir şeye kızdığını sanmıştım ama mektubun içimi rahatlattı. Ahmet'e de yazmaman biraz tuhafıma gitmişti.

91 sayfalık bir hikâye için 15 bin lira çok değil mi? Bir dergide mi yayınlanacak? Eğer bir dergide yayınlanacaksa her hafta kesip gazetelerle birlikte gönderebilirsin

Eyüboğlu'nun[1] öldüğünü okudum. Çok çok üzüldüm. Herhalde Sanat Dergisi özel sayı çıkartır Bana gönderirsin herhalde.

Yatılı olmam hakikâten iyi oldu Bu sene son sınıfta olduğumdan, rahat bırakıyorlar, kimse odama kontrole gelmiyor. Geceleri de 10.30

1 Bedri Rahmi Eyuboğlu.

da yatmak gerek ama, her gece geç vakitlere kadar çalışmama rağmen kimse bir şey söylemedi şimdiye kadar. Okul açıldığından beri hiç bir gece 2.30 dan önce yatmadım. Öğleden sonra bir buçuk saatlik bir uykuya yatıyorum tabii. Vaktimi hiç boşa geçirmemeye çalışıyorum. Okul hayatımda hiç bir devre bu kadar dolu geçmedi. Bu kadar çalışmadan sonra sınavları başaramazsam çok üzülürüm.

Noel tatilim 20 - Aralık'ta başlıyor. 20 Aralık'tan sonra olmamak şartıyla bileti ne zaman için alırsan al. Aksi halde çok az kalacağım Türkiye'de.

"Direk" kelimesi benim de tuhafıma gitmişti ama Türkçesi aklıma gelmedi.

π sayısına gelince, hâlâ daha bulamadım. Öyle bir yere geldim ki, matematikteki bilgilerim yetmiyor. Bakalım, belki bu sene o bilmediğim şeyleri, bu sene öğreniriz.

"Larousse des Débutants"a ihtiyacım yok. Küçük Larousse bile zar zor yetiyor. Okul kütüphanesinde Büyük Robert var. Larousse'tan çok daha iyi bir sözlük. Sonra o kadar çok kitabım oldu ki nasıl taşıyacağım bilmiyorum, maturité'den sonra.

[...]

Murat çok zeki ama galiba. Ortaokula hangi okula gidecek? Ben Robert Kolej yahut Alman lisesini tercih ederim. St. Joseph çok bozulmuş. Robert Kolej okulların en iyisi. Hem bursta veriyorlar üniversite için orada. Alman lisesi daha az disiplinli olmasına karşılık, ders bakımından eski St. Joseph gibi. Benim çok şansım vardı. St. Joseph'te en eski, en iyi hocaların son senelerine rastladım. Bir sene geç kalsaydım en tecrübesiz hocalarda okuyacaktım.

Para işini yarın konuşmaya gidip, sana hemen yazacağım. Ahmet'inkinin hesabını daha sonra veririm.

Vakıf binasını çok merak ediyorum, gelince görürüm. Bittiği zaman annemle birlikte oraya yerleşirsiniz herhalde.

İtalya meselesine gelince. İtalyan bir dostun yok mu? Yazın bir ailenin yanında kalsam benim için daha faydalı olur. Okul bulursanız da fena olmaz ama duyduğuma göre İtalya'da yokmuş yaz kursları.

Avrupa tarihçileri (modern değil eskiler) türklerin çok aleyhine. Ama Fatih Sultan Mehmet'in de yapmadığı kalmamış. Onlarda bize

işkenceler, kıyımlar yapmışlar ama, sağolsun Fatih hepsinden üstün çıkmış.

Ahmet Cumartesi, Pazar günleri bir kahvede garsonluk yapıyor. Geçen Pazar görmeye gittim. İlk defa çalıştığı için daha pek alışamamış, biraz da morali bozuktu. Alışır yakında.

Para işini sordum. Yazın, Ağustos başlarında 2500.-FR. para gelmiş. Arta kalan para hemen hemen 900.-FR. Yugoslavya'dan para daha gelmedi. Bekliyorum, gelir gelmez sana yolladıkları mektubu yollarım.

Özlemle öperim

Ali Nesin

Sana çektiğim bir kaç fotoğrafı yolluyorum, tekrar geri yolla.

Çatalca - 2 Ekim 1975

Ali'ciğim.

Ahmet bana boşuna darılıyor. Burdan gitti gideli bana mektup yazmadı. Sanırım, önce ayrılan mektup yazar ve önce oğullar babalarına yazar. Üç gün önce annesine ve bana ortaklaşa bir mektup yazmış. Ben de kendisine bir cevap yazdım.

O'nun bana mektup yazmayışının başka nedeni var sanırım. O denli rica ettiğim halde, bugün yarın diye atlatıp saçını kestirmedi ve bunu da önemsiz sanıyor. Beğendiği kumaştan iki pantalonlu bir takım elbise, ayrıca iki de pantalon diktirdim. Pantalonların paçaları yerleri süpürüyor. Yazık, günah... Ben senden para esirgemiyorum, ama parayı da yollardan toplamıyorum. Çöpçülerin süpürmediği İstanbul sokaklarını metresini 200 liradan aldığımız elbise kumaşıyla mı temizleyeceğiz? Ve bütün bunlarla da fiyaka yapabileceğini sanıyor. Daha bunlar gibi neler... Tabii çok canım sıkıldı.

Mektupta uzun uzun kendisine bunların psikolojik nedenlerini yazdım. Bunların kişilik eksikliğinden geldiğini, kafanın içine değer vermeyenlerin dışına önem verdiklerini uzun uzun yazdım. Anlamış olmasını dilerim.

Ben çocuklarımı çok iyi tanıyorum; biliyorum, Ahmet içli ve duygulu bir çocuk ve duygularını belli etmemeye çalışan, dışa vurmayan bir çocuk. İyi ama oğlum, düzelmeyince ne olacak? Bu son olayın O'na ders olduğunu sanıyorum. Ben Ahmet'i üzmek istemem. Ama artık benim de üzülecek halim kalmadı.

Başımda kaç iş, kaç bela var... Nelerle uğraşıyorum. Düşünün ki, siz üç oğlan, ablanız, damat, iki torun, anneniz ve bir de Vakıf... Bunların hepsinin ayrı ayrı pekçok problemleri var ve bütün problemler gelip bende merkezleşiyor ve düğümleniyor; benim bunların hepsine bir çözüm bulmam gerekiyor. Bak birini söyliyeyim de anla; olur rezalet değil... Bizim Vakf'ın büyük yapısının projesini yaparken mühendis bir trafik kazasında ölüyor. Başka bir mühendis işi ele alıyor. Bize projeler geldi. Biz de ona göre, ben her saat işin başında olarak yapıyı kurduk, tam altıyüz bin lira yatırdık. Aaaa, bir de baktık ki, kirişler tutmuyor... Yani paralar güme gidiyor, bina kurulamıyor. Yüreğime inecek de öleceğim diye korktum. Hemen Eskişehir'deki fabrikaya telefon ettim, mühendisler uçakla geldi. Şimdi o yanlışı düzeltmeye uğraşıyorlar,

elbet düzeltececkler. Ama bir hafta bana neye mal oldu. Üstelik bu düzeltme. bana 40-50 bin liraya patladı. İşte anla... Bu benim hergün yaşamakta olduğum dertlerden yalnız biridir; söylenececkleri var. söylenemeyececkleri var.

Ahmet'in üzülmesine ben de çok üzüldüm. Ben de O'nun gibi duygulu. içli bir insanım. Ama O'ndan ve hepinizden yardım bekliyorum. Sizin bana yapacağınız yardım. anlayış göstermektir. Elbise istedi. Peki... Daha bir yıl olmamıştı yeni elbise yaptıralı... En iyi kumaşı seçti. Güzel. Memnun oluyorum. Ama paçaları yerleri süpürünce de deli oluyorum. Yeni pantalonu. terziden eve kadar bile getirmeye dayanamıyor da. terzide pantolon değiştirip o gün gezmeye gidiyor. Artık çocuk değil. yaş onsekiz...

Ahmet bu tatil süresince bikez bile Vak'fa gelmedi. gelmek istemedi. Ben de bunlara duygulanıyorum. Babası. yaz-kış burda didiniyor. bişeyler kurmaya çalışıyor. Bu kurduğum da Nesin Vakfı'dır. yani ailemizin. hepimizindir. İnsan merak etmez mi. görmek istemez mi? Ben o Vakf'ı benden sonra oğullarım. torunlarım yaşatacak diye kuruyorum.

Kişinin yalnız kendisini içli ve duygulu sanıp. karşısındakini böyle sanmaması romantik bir bencilliktir. İstersen bu mektubumu Ahmet'e de ver okusun. okuması iyi olur. Istanbul'da gezdi eğlendi. elbette. hakkıdır. Ama Vakf'a gelmeye hiç mi vakit bulamadı. Ben getirmesem. O'nun merak edip üsteleyip gelmesi gerekirdi. Yalnız sizler duygulu değilsiniz. Unutmayın. sizler benim oğlumsunuz. babanıza çektiniz elbet. Kendiniz gibi. en az kendiniz kadar benim de duygulu insan olduğumu unutmayın.

Ama gerçekten sanıyorum ki. Ahmet bunları anlamıştır.

Pazar günleri restoranda çalışması haberine çok sevindim. çok coşkulandım bu haberden ve ayrıca bunun için Ahmet'e bir mektup yazdım.

Şimdi gelelim sana. Sen de galiba laf anlamıyorsun. Sevgili oğlum. sana iki şeyi kaç kez yazdım.

1- İsveçli bir kadınla elden Ahmet'in okuluna 40 bin liraya yakın para gönderdim. Bu paranın Ahmet'in okuluna gidip gitmediğini bilmiyorum. Ne okuldan makbuz geldi. ne kadından mektup geldi.

Hem bunu öğren. hem de Ahmet'in okuluna daha ne kadar borcum olduğunu öğren.

2- Senin okuluna da elden birisiyle yine 40 bin liraya yakın para gönderdim. Bundan da haber alamadım. Bu para elden verilmiş mi? (Yahu. Türkçe yazıyorum. Az para değil ki bu...) Ve daha senin okuluna borcum var mı? Bu para verilmişse. borcumuz değil. alacağımız olmalı...

Bunları bana lütfen yaz. Herhalde anlamışsındır artık.

Senin bana yazdığın ne: "Geçen senenin hesabı doğruymuş!" Laf mı bu. benim sorularıma cevap mı? Her iki okula borcumu anlayayım ki. ona göre para bulmaya ve göndermeye çalışayım. Birden bulunup gönderilecek paralar değil.

Hangi tarihte tatile gireceksiniz? Yani uçak biletinizi hangi tarih için göndereyim? Bunu da bana zamanında yaz. İki ayağım bir pabuca girmesin. Bilet alacağım. yer bulacağım. biçok iş...

Gözlerinden öperim canım oğlum. sevgili oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 6 - 10 - 1975

Canım Babacığım.

Mektubunu alır almaz yazıyorum.

Önce para işinden konuşalım. Okula sordum 2500.-FR. yani 15000.- T.L.sı yatırılmış. Yani 40000.-T.L.sı değil. Ama bir defa daha yazacağım emin olmak için. bu mektubun sonunda yazarım.

20 - Aralık'ta tatil başlıyor. Daha önceki mektupta yazdığım gibi 20 Aralık'a en yakın gün için ayır bileti. Sonra olmasın ama. zaten iki haftalık bir tatil.

19 - Ekim'de bir haftalık başka bir tatil var Floransa'ya gideceğim. belki Ağabeyimi de görürüm. İtalya'ya gitmemde bir mahzur bulmazsanız tabii.

Ahmet'e bugün telefon edeceğim. para işini sormamışsa hemen sormasını söyleyeceğim. Ama sormuştur sanıyorum.

Çok ders çalışıyorum. ama çalıştığımın hakkını alamıyorum. Mesela matematikten 1.5 aldım. 6 üstüne tabii. Ama ne bilmediğimden. ne de dikkatsizliğimden. Teoriden üç tane ispat sordu. ben teoriyi ezberlemem. kendim bulmaya çalışırım. dersi bir-iki defa

okuduktan sonra tabii. İspatlamaya çalışırken vakit geçti, yaptım ama problemlere vakit kalmadı. Eğer ezberleseydim başarabilirdim ama üç gün sonra unutacaktım. Not için çalışmadığıma göre ben anlamayı tercih ederim. Şunu istiyorum ki, benden daha yüksek not alanlardan konuyu çok daha iyi biliyorum.

Pazar günü 16 km. 400 m.'lik bir koşu yarışı vardı. Hiç antremansız koşmama rağmen 1 saat 15' ile bir madalya kazandım. Bu benim 4. madalyam. Başka alanlarda madalya kazanmayı tercih ederim yine de.

Fotoğraflarımı beğendin mi? Geçenlerde birisiyle tanıştım harika fotoğrafları vardı. Ama herşeyi var, sırf fotoğrafçılık için bir kat almış. En pis yanı, çocuk benim yaşımda, ve ne isterse elinde. Onun çektiği fotoğrafları ben de çekebilmek isterdim ama onun gibi olmak istemem. Hayatta hiç zorluk çekmemiş, kendini zora sokmamış kimse nasıl mutlu olabilir anlamıyorum.

Saat epey ilerledi, çalışmam lâzım. Her gece geç vakitlere kadar çalışıyorum zaten. Şu sınavları başarmak lâzım, başaracağım da...

Sevgiler
Ali Nesin

Çatalca - 10 Ekim 1975

Canım övüncüm Ali oğlum,

Çektiğin fotoğraflardan bikaçı olağanüstü güzel, aferin... Onları geri göndereceğim.

91 sayfalık hikâyeme 15 bin lira aldığım için, parayı çok buluyorsun. Oğlum, başka türlü ben bu ağır giderlerin altından nasıl kalkarım? Baban, ancak yılda bir tane böyle hikâye yazabilir. 15 bin lira almışım, çok mu? Düşünsene, Ahmet'in yalnız yıllık okul parası 150 bin lira. Elbet 15 bin lira alacağım. Az bile... Düşün ki, 60 yaşımdan sonra bu parayı alabiliyorum. 40 yaşımdayken benden böyle bir hikâyeyi 50-100 liraya satın alırlardı.

Yatılı oluşundan memnun kalmana ben de çok memnun oldum. Sana daha önce yazdım çizdim, ama anlatamadım. Sonunda sana gerçek doğruyu anlattı. Elbette yatılı daha iyidir, daha düzenli bir yaşamdır. Dediğin gibi, ne kaldı şunun şurasında, toplasan bir yıl bile tutmaz. Ama çok geç yatman hoşuma gitmiyor. İyi değil. O saatlere dek uykusuz kalman için hiçbir neden yok. En geç saat 24 de

uyumalısın. Çünkü, ertesi gün uykusuz kalınca kafan iyi çalışmaz. Bak, dene, göreceksin, uykulu uykulu olduğunda, dinlediğini iyi anlayamayacaksın. Ben eskiden geceleri geç saatlere dek çalışırdım ama, ben öğrenci değilim, özgürüm, ertesi yada daha ertesi gün, bütün bir gün de uyuyabilirim. Sen öyle değilsin ki, okulun düzenine uymak zorundasın. Ben senin yerinde olsam, saat 24 den geç kalmazdım yatmak için. Bundan başka bir de geç yatmaya alışırsan ilerde sabahları erken kalkamazsın. Oysa sabahları erken kalkmak, güneşi doğarken görmek, seyretmek çok önemlidir. İnsan, her sabah yaşama yeniden ve güçle başladığının bilincine varmalıdır. Sabahları erken kalkmayanları, yada çok geç külçe gibi kalkanları sevmem. Dikkat et, böylelerinde sorum duygusu da gelişmemiştir. Her sabah erken kalkmak gerekir demek istemiyorum elbet... Hatta bizim bir de atasözümüz vardır: "Erken yatan döl alır, erken kalkan yol alır." Bir de böylesini söylerler: "Erken evlenen döl, erken kalkan yol alır." Çok dersin olduğunda da elbet geç saatlere dek çalış, o başka... Ben, geç yatmak sende bir alışkanlık olmasın, demek istiyorum.

Vaktini hiç boşa geçirmeyişine de sevindim. Elbette böyle yapacaksın. Biz, zamanla yarış ve savaş içindeyiz. En değerli şeyimiz zamanımızdır. Para pul hiç kalır zaman yanında.

20 Aralık'tan önce uçak biletini göndereceğim. Ahmet'in dönüş bileti zaten vardı. Yalnız, önceden yer ayırtması gerekir. Sakın ihmal etmesin. Senin de biletin gelince, aynı uçakta ve aynı saat için yer ayırtırsınız.

Maturité'den sonra kitaplarını buraya göndermen çok kolay. Kargoya vereceksin. Uçak kargo postası var. Ucuzdur. Yalnız çok iyi ambalaj yapman gerekir. Bilmiyorum, tirenin de kargo postası varmı? Öğreniver. Tirenin de varsa, o daha ucuz olur.

Vakıf'ta her oğlumun ayrı bir büyük odası var. Kitapların gelince, senin odana yerleştiririm. Sonra herbirinize çok güzel ve büyük kitaplık da yaptıracağım.

Vakf'ı merak ettiğin için sana Vakıf'tan iki resim gönderiyorum. Bu resimler, iki ay önce çekilmişti. Şimdi arkada kolonları görülen ikinci yapı daha da gelişti. İkinci yapı üç katlı olacak. Sizin odalarınız ikinci katta bulunacak. Odalarınızın önü de geniş teras.

Ağabeyinle mektuplaş. O sana yazmasa bile sen ona yaz. Adresi yine eskisi. Yine de yazıyorum sana:

Sig. Ateş Nesin
c/o Baroncini
Via Santa 12
40125 - Bologna
İtalia

(.....)

Evet, Murat çok akıllı. Şimdiden sınıfının en başarılısı. Dilerim, böyle sürer. İlkokuldan sonra hangi okulda okuyacağı sınavı kazanmasına bağlı.

İtalya'da yanında kalacağın bir aile bulacağım sana. Merak etme. Belki bu işi ağabeyin de düzenleyebilir. Çünkü o Perujia'da iyi bir ailenin yanında kalmıştı ve o aileden çok memnundu. Ben yazarım ağabeyine, sen de yaz. Üstelik Perujia, İtalyancanın en iyi konuşulduğu bir yer ve orda dil okulları ve kursları da var.

Okuldaki para işi için senden istediğim şu:

1- Senin okuluna ne kadar borcum var, veya ne kadar alacağımız var? Benim hesabıma göre biraz alacağımız olmalıdır.

2- Senin okuluna elden gönderttiğim (Galiba 17 bin liraydı) para gitmiş mi?

3- Ahmet'in okuluna ne kadar borcum var?

4- Ahmet'in okuluna İsveç'ten gönderttiğim 30 küsur bin lira gitmiş mi? İşte bu kadar basit...

Gözlerinden özlemle öperim. Yılbaşında görüşmek üzere.

Aziz Nesin

Sana "Yeni Ufuklar" dergisi gönderiyorum. İçinde Max Born'un Einstein'a mektubu var. Çok ilginç. Sana gönderdiğim gazete ve dergileri okuduktan sonra Ahmet'e ver. Ahmet'inkileri de sen al oku!

Çatalca - 15 Ekim 1975

Ali'ciğim,

Sana geçenki mektubumu atmak için postaneye gittiğimde, posta kutumdan senin 6 Ekim tarihli mektubun çıktı.

Evet, senin okuluna elden gönderdiğim 40 bin lira değil, 15 bin küsur liradır. Bunu geçen mektubumda da yazmıştım. Ahmet'in

okuluna 35 bin küsur lira göndermiştim. Umarım ki artık bana bu para hesabını kesin olarak bildirirsin.

Eve gittiğimde gönderdiğin Fransızca hikâyeleri buldum.

Bu hafta eve gidince senin uçak biletinle uğraşacağım. Hiç merak etme; 20 Aralık tarihi için biletin çok önceden eline geçecek. Ahmet de aynı uçağa yer ayırtsın. İkinizi birden karşılamış oluruz.

Bir haftalık tatilinde İtalya'ya gitmen iyi olur elbet. Git, gez dolaş, fırsat olursa ağabeyini de gör. Henüz sana İtalya'da kalman için İtalyan ailesi bulmadım, ama bulacağım. Yalnız sen bana şunu kesin olarak bildirmelisin. İtalyan ailesinin yanında hangi tarihten hangi tarihe dek kaç zaman kalacaksın? Bunu kesin olarak bilmeliyim ki ona göre aile arayayım.

Oğlum, ben de öğrenciliğimde hiç bir zaman geometri, matematik, astronomi, fizik, kimya formüllerini ezberleyemezdim ve her seferinde formülleri yeni baştan çıkarırdım. Bu bakımdan bana çok benziyorsun. Senin matematikten 1,5 alman hiç önemli değil. Yalnız benim güzel oğlum, İngilizlerin "timing" dedikleri bişey vardır, yani zaman ayarı, daha Türkçesi zamanlama gibi bişey... Timing, filmcilikte, tiyatrocuklukta, askerlikte vb. yerlerde kullanılır. Sanırım, Fransızcası da minutage filan olacak... Belki tam karşılamıyor. Yani senin zamanlaman, zaman ayarın yok. Bişeyi bilmek yetmez, yapabilmek de gerekir. Formülü ezberlemeyip kendin çıkarman iyi de, zamanı ayarlayamaman kötü... Hoş, bu zaman ayarlayamamak ben de vardır. Bir ayda bile yazamayacağım denli büyük bir yazıyı üç günde yazabileceğimi sanırım. Bu yaşa geldim, bu konuda hep yanılmışımdır. Bir yazı kafamın içinde oluşmuşsa çabuk yazabileceğimi sanırım ve hep de aldanırım. Demek benim de timing'im bozuk. Neyse, gelecek sınavlarında timing'e de dikkat edersin.

Koşuda aldığın dördüncü madalya için seni kutlarım. Hiç de küçümseme bu madalyaları. Spor çok önemlidir. Ben bu dayanıklılığımı, biçok şeyler arasında, eskiden çok spor yapmış olmama da borçluyum. İlerde, daha başka konularda, bilim alanında da çok madalyalar, nişanlar, ödüller, armağanlar almanı dilerim.

Fotoğraflarını bölüm bölüm gönderiyorum ki, zarf kalın olmasın. Üç tanesini Ahmet'in mektubu içine koydum, ondan alırsın. Olağanüstü güzel fotoğraflar olduğunu geçen mektubumda yazmıştım.

Çok güzel fotoğraflar çeken biriyle tanıştığını ve o çocuğun elinde çok pahalı fotoğraf araçları, gereçleri olduğunu yazıyorsun. Oğulcuğum, sen fotoğrafçı olmayacaksın ki... Sen kendi beğenin için amatörce fotoğraf çekiyorsun. Sen fotoğrafçı olmak isteseydin, ben sana o çocuğun elinde olanlardan çok daha üstün araçlar, gereçler alırdım. Fotoğrafçılık da çok önemli bir iştir, ben severim. İnsan büyük fotoğrafçı, kameraman filan olabilir. Ama senin böyle bir niyetin yok sanıyorum. Yoksa hemen istediğin herşeyi alırım. Oğullarımdan birisi böyle bir karar verirse, ona en iyi olanakları hazırlamaya çalışırım. Vakıf'ta bir karanlık oda olacak. O zaman çektiğin resimlerin banyosunu da kendin yaparsın. Vakıf çocuklarının iyi fotoğraf çekmesini öğrenmelerini istiyorum. Bizim Vakıf'ta, tesviyecilik, tornacılık, demircilik, marangozluk, terzilik, resim, fotoğraf atölyeleri, kimya laboratuvarı, karanlık oda, müzik çalışma salonu filan da olacak. Çocuklar satranç, masa tenisi öğrenecekler. Spor salonu, tiyatro salonu, basket alanı, voleybol alanı olacak. Tabii birdenbire değil, hepsi yavaş yavaş... Benim yapmaya yetişemediklerimi de, siz üç oğlum yapacaksınız.

Çok ders çalışman gerekmediği zamanlar aman uykusuz kalma, sağlığına çok özen. Herşeyin başı sağlık, herşey sağlıktan sonra gelir.

Ahmet'ten hiç mektup almadım. Neden yazmıyor? Yine Cumartesi, pazarları çalışıyorsa sevinirim.

Görüşmemize ancak iki aycık kaldı. Özlemle gözlerinden öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 21 - 10 - 1975

Sevgili Babacığım,

Dün gece Ahmet'le beraber İtalya'dan döndük. Floransa'da, Bologna'da ve Milano'da olmak üzere üç gün kaldık. Ağabeyimi de gördük, çok iyi, çok çalışıyor. Senin "Hadi Öldürsene Canikom"unu sahneye koyuyor. Bir çalışmalarında bulunduk, çok ciddi çalışıyorlar.

Okulun açılmasına daha bir hafta var okulda kalıp, eksik derslerimi tamamlayacağım. İtalya'da çalışmak için yanıma aldığım tarih dosyamı trende unuttum. Bu unutkanlığımdan daha neler gelecek başıma acaba.

Champittet de bu unutkanlığım pek kalmadı ama en ufak bir değişiklik hayatımda her şeyi bozuyor.

Ağabeyimle konuştuk, hep beraber aynı günde Türkiye'ye dönmeyi kararlaştırdık. Biletleri aynı güne al, tarihini de bize çabuk yaz ki Ahmet ona göre yer ayırtsın.

Senin eline giren kramptan bana da giriyor. Orta parmağımla, yüzük parmağın arasına, sanki taraklar birbirine geçiyor. Ama benimki psikolojik filan değil fiziki. Zaten dikkat etmişindir yazı farkından.

İngilizcedeki "timing" fransızcaya aynen geçmiş. Benim timingim var, ama yalnız sporda. Dediğin gibi ben de 15 günün dersini bir hafta sonu bitirebilirmiş gibi çalışma programını hazırlıyorum, yapamayınca yine dalga geçtim diyorum kendi kendime. Şimdi anlıyorum niye hiç yaptığım programlara uyamadığımı.

Ben, o çocuğun fotoğraf araç gereçlerini filan kıskanmadım; benim için lüzumsuz. Ben yalnız boş vakitlerimi değerlendirmek için fotoğraf çekiyorum. Bütün o araçlar benim için lüzumsuz. Türkiye'ye geldiğimde annemin, senin, vakfın bir sürü fotoğrafını çekerim.

Vakıf için yapmak istediklerin beni de heyecanlandırıyor. Senden sonra vakfa devam edeceğimize hiç kuşkun olmasın. Hatta ben maturité'den sonra, odam hazır olursa, eşyalarımı vakfa taşıyacağım. Herhalde mesleğim icabı, Türkiye'ye ancak tatillerde gelebileceğim ama yine de vakıfla yakından ilgileneceğim.

Ahmet sana mektup yazmış nasıl eline geçmemiş şaşırdım. Bir tane daha yazar yarın. Cumartesi, Pazarları hâlâ çalışıyor.

"Biraz Gelir misiniz"i bir defa daha okudum Bologna'da. O kadar iyi bir piyes ki, sanki daha önce yazdıklarını boşu boşuna yazmışsın. Bir tek o piyesinle Aziz Usta olmaya hak kazandın bence, ama öbür ustalar gibi çeşitli sebeplerden eriye eriye yalnız Bay Aziz olmamalısın. İhtiyacın olan paraya oranla aldığın 15000 lira çok az ama bir hikâye için fazla. Eskiden bir romanın için bile alamazdın o kadar parayı. "Biraz Gelir misiniz"de anlayamadığım bir nokta var. Nasıl oluyor da daha önce oturdukları yerde "çağıran ses" yok ta, yeni geldikleri yerde var.

Piyesi sanki ben yazmışım gibi, bütün düşündüklerini ben de hissetmiş, düşünmüştüm. Hissettiklerim daha olgunlaşmamış olduğundan kelimelerle ifade edemezdim.

Bir şey de dikkatimi çekti, hep kendini anlatıyorsun piyeslerinde. Halbuki bazıları kendinden bahsedenler için: " 'ben' 'ben'den başka konu yok mu? kendi dairenden çıkta başkalarını gör" diyorlar. Bilmiyorlar ki sen kendinden bahsettiğin zaman onlardan da bahsediyorsun.

Senin bu 'üçüncü boyut'un insandaki ölüm korkusunu yine de tam yenemiyor ama. Bir insan ne kadar çok iş başarırsa, başarsın, ne kadar tanınmış olursa olsun yine de ölümden korkuyor. Bence bu ölüm korkusu senin dediğin gibi sırf 'yetiştirememekten" gelmiyor, fizikî bir korku da aynı zamanda.

Dediklerine göre marksizm insanların ölüm korkusuna bir cevap verememiş, belki senin ki bu eksiği tamamlayabilir?

Ahmet okuldaki parayı sana yazmış, mektup eline geçmemişse bir daha yazar.

Yakında görüşmek üzere

Ali Nesin

Çatalca - 29 Ekim 1975

Ali'm,

Bugün 29 Ekim. Bisürü bayramımız içinde gerçek bayram olan bayram bugündür. Ama halkımıza bu bayramın değeri anlatılamıyor, coşkusu verilemiyor.

Dün evden Çatalca'ya gelmiştim. Posta kutusunda 21 Ekim tarihli mektubunu buldum. Ahmet'le birlikte ağabeyinize gitmiş olmanıza çok sevindim. Çok iyi yaptınız. Posta kutusundan ağabeyinin de mektubu çıktı. Evsahibine çok içerlemiş, sizin bikaç gün evinde konuk kalmanıza izin vermediği için, müthiş kızmış. Gerçekten de kötü bir evsahibi. Ağabeyin üçbuçuk yıldır evinde kiracı, ne ayıp!

Yahu Ali, nasıl yitirdin tarih dosyanı? Peki, ne olacak şimdi, çok mu kötü oldu? Yoksa önemli değil mi o kadar... Çok canım sıkıldı. Ben de dalgın ve unutkanım, ama bu eksikliğimi düzenli olmakla gidermeye çalışıyorum.

Senin biletin çoktan gönderildi. Şimdiye dek almış olmalısın. Bu hafta da ağabeyinin biletini göndereceğim. O'nunki de 20 Aralık tarihli olacak.

Parmaklarındaki titizlik fiziksel se, bunun iki nedeni olabilir: biri, yazarken kalemi çok bastırmak ve kalemi çok sıkı tutmak; biri de sert kalem kullanmak, yani kurşunkalem yada tükenmez... En iyisi, kolay yazan, zorlamadan yazan kalem kullanmaktır, hep dolmakalem kullan. Bu dediklerimi yaptıktan sonra, bakalım ne olacak... Yine olursa, belki bir doktora göstermek gerekir. Haaa, bir de dikkatini hep oraya toplama. Asıl sorun çok yazmaktır, çok yazmaktan olur. Onun için parmaklarını sıkmayacaksın, gevşek tutacaksın; bunun için de iyi dolmakalemiyle yazmak gerekir. Benim size çocukluğunuzdanberi hep dolmakalemi alışım, siz yitirdikçe daha iyisini alışımın nedeni buydu.

Elbette üç oğlumun da Nesin Vakfı'yla ilgileneceklerine inanıyorum, hem de üçünüze de güveniyorum. Sizlere inanmasam, güvenmesem, bu işe girişmezdim bile; çünkü tek başıma altından kalkabileceğim bir iş değil. İkinci yapı bizi çok uğraştırıyor. Üstelik Eskişehir'deki prefabrik elemanlar fabrikasında mühendisler projeyi çok yanlış yapmışlar. Bu yanlış yüzünden epiy zarara uğradım. Üstelik zaman da yitirdim. Ama herşey düzelecek. Biliyorsun, ben istihkâm subayıydım; yani askerî inşaat mühendisi demektir. İstihkâm'ın Fransızcası sanırım "Ingenieur militaire"dir. Kırk yıl önce istihkâm okulunda okuyup öğrendiklerimin ilk kez burda yararı oldu. Ben yapı işinin başında bulunmasaydım da bir müteahhit bu işi yapsaydı, bugüne dek enaz mütcahhide 300 bin lira vermem gerekecekti. Üstelik bu denli de sağlam, güzel olmayacaktı.

Biraz Gelir misiniz'deki anlayamadığın nokta: Neden önceden oturdukları evlerinde Çağıran Ses yok. Oğlum, onlar gerçekte ev ve yer değiştirmiyorlar. Hep aynı yerdeler.

Buyüzden her iki yerin dekoru da aynıdır; yalnız terstir, sağda olanlar solda, solda olanlar sağdadır. Match Usta, içinden yer değiştirmek, günlerin daha uzun olduğu bir yere gitmek istiyor. Yoksa deli değil. O da bilir böyle bir yer olamayacağını. O yer, o ideal yer bir özlemdir. Gittikleri ikinci yer fantastik bir yerdir, yani düşleridir, gerçekleşmiş saydıkları özlemleridir. Ancak, yaşam amacının bilincine vardıktan sonradır ki, çağıran sesi duymaya başlarlar. Her yerde, her zaman o çağıran ses vardır, ama yaşam amacının bilincine varmayanlar bu sesi duyamazlar. Bilmem, anlatabildim mi? Anlatamadıysam, buraya gelince yine bu konu üzerinde konuşuruz.

Biraz Gelir misiniz'in oynayışını sen görmedin. Çok küçüktün. Daha ilkokulun birinci sınıfına yeni başlamıştın. Hatta, hiç unutmuyorum, seni gezdirmek için bigün Kadıköyü'ne götürmüştüm. Şimdi Belediye'nin tanzim satış mağazasının olduğu yerde (Direkli büyük yapının, Emlak ve Kredi Bankasının karşısı) ki duvarda Biraz Gelir misiniz'in afişleri vardı. Sana okuttum. Sen heceleye heceleye zorlukla okuyabilmiştin. Sonra da Aziz Nesin'i okuyunca biraz şaşmıştın. 1961 yılı, sen beş yaşındaydın. Yoksa ilkokula da mı başlamamıştın...

Seninle tek konuşmak istemediğim ölüm korkusudur. Üçüncü Boyut bilinci, ölüm korkusunu kaldırmak için değil, ölüme anlam kazandırmak, ölüm gerçeğini bilinçli olarak anlayıp benimsemek, yılmamak, paniğe kapılmamak ve en önemlisi yaşamdan mutluluk duymak, niçin yaşadığını bilmek, bilerek yaşamak içindir. Yoksa elbet ölümden korkulur, ama aptalca korkuya kapılmamak önemli. Aptalca ölümden korkanlar bencil, çıkarcı olurlar. Oysa gerçekte, herkes için yaşayan, isteristemez kendisi için de yaşamış olur. Salt kendi için yaşamak isteyen, kendisi için de yaşayamaz ve tüm yaşamını kendine zehir eder.

Evet, Ahmet hesabı bildirdi. Daha 45 bin lira borcum var. Geçen hafta İran'dan 22 bin 500 lira gönderttim, almışlardır şimdiye dek. Gerisini de çok yakında gönderteceğim.

Gönderdiğim gazetelerden okuduklarını Ahmet'e ver okusun, sen de O'na gönderdiklerimi al. Ama gazeteye çok zaman verme, gerçekten değmez. Ben, yurdunla ilişkin kesilmesin diye sana gazete gönderiyorum. Haberlerin ayrıntılarına dalma.

Geçen pazar nüfus sayımı oldu, hepimiz evlerimizdeydik. Annenle hep sizi andık. Hani senin "Annecim, annecim, Ahmet'i götürüyorlar..." deyişini, ağlayarak...

Gözlerinden öper, başarılar dilerim canım oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 9 - 11 - 1975

Sevgili Babacığım,

Bu hafta hep doluydum. Bir türlü mektup yazamadım. Karnem epey kötü olduğundan, çok çalışmaya başladım. Zaten çok çalışıyordum ama günlük derslere değil, Maturité sınavlarına.

Dün okulda kross yarışması vardı. Birinci geldim. İkinciyle aramda 500 m. fark vardı. Böylece beşinci madalyamı da almış oldum. Benimle çekişenlerden bir tanesi, yarışın bitmesine 1 km. varken, bayıldı, üçüncü durumdaydı.

Artık günleri saymaya başladım. Kırk gün kaldı Türkiye'ye gelmeme. Geçmek de bilmiyor. Son günlerde sizleri sık sık rüyamda görüyorum. Aile hayatının ne kadar önemli olduğunu şimdi anlıyorum. En çok aranan da babadan çok anne galiba. Kendi odamı kendi evim gibi sayamıyorum, diken üstünde oturuyormuşum gibi bir hâlim var.

Karnemin notlarının 6 üstüne olduğunu biliyorsunuz sanırım. Notlarımı biliyorum, yazmanıza lüzum yok. Çok kötüler, yalnız bir yanlışlık var, fransızca 2 değil 3,5 olması gerek. Notların pek önemi yok. Çalışmamın sonuçlarını belirtmediğini söylememe gerek yok herhalde. Matematikten nasıl oldu da, o kadar zayıf bir not aldım, ben de şaşırdım.

Saat daha 10 olmasına rağmen, yatacağım, çok uykum var, bu hafta çok az uyudum.

Sevgilerle

Ali Nesin

Çatalca - 18 Kasım 1975

Canım Ali'm,

Bu hafta eve gittiğimde mektubunu buldum, sevindim. Bu kez mektubunu Feneryolu adresine göndermişsin.

Ahmet uzun zamandır mektup yazmıyordu. Çok merak etmiştim. O'na evden telefon ettim. İyi olduğunu öğrendim. Telefonda Ahmet'e söylediklerimi sana da söylüyorum.

20 Aralık benim yaş günümdür; 60 yaşımı bitirip 61 yaşıma basıyorum. Bu nedenle, bana bir tiyatroda yaşgünü töreni yapacaklar. Sizin de bu törende bulunmanızı istiyorum. Tören akşam saat 20 de başlar. Yani, senin 20 Aralık günü burda olman gerekir. Uçağın kaçta

burda olacak? Geç vakit gelirsen, ben seni karşılayamam. Üstelik, annen seni karşılamaya gelirse törende bulunamaz, törene gelirse karşılamaya gelemez. Onun için, uçağını ayarla. Daha olmazsa, biletinin tarihini değiştir, uçak bürosuna telefon et. Ama aklımda kaldığına göre, 20 Aralık'ta geç saatte gelmeyecektin. Saat 18 de filan Istanbul'da olsan 20 Aralık günü, yine olur...

Evet, bu karnendeki numaraların parlak değil. Herhalde maturiteye fazla çalıştığın için böyle oldu. Gelecek karnede düzeltirsin.

Askerlik işi için yazdıklarını annenin mektubunda okudum. Ben bu konuyu böylece ilk öğrenmiş oldum. Hiç merak etme, zamanı gelince onlar seni arar. Daha da olmazsa, sen buraya geldiğinde birlikte gider askerlik şubesine sorarız. Merak edecek bişey yok bunda.

O denli çok, o denli çok, o denli çok çalışıyorum ki, bütün yaşamımda bile bu denli çok çalışmamıştım. Ama kendimi iyi duyuyorum, sağlığım çok iyi, moralim de iyi.

Daha yazılacak bisürü mektup var ve yapılacak işler var.

Gece saat 00.1. Öperim canım oğlum.

Çok yakında görüşmek üzere.

Aziz Nesin

Çatalca - 29 Kasım 1975

Ali'ciğim.

Kardeşin yine bunalım geçiriyor, ama bu kez ağır bir bunalım içinde. Benim oğlum olmaya layık olmadığı kanısına kapılmış nedense. Sürekli başarısızlıkları, irade zayıflığı, güçsüzlüğü yüzünden bunalım geçiriyor. Okulu bırakmak istiyor. Biliyorsun, bu okulu da bırakırsa, gidebileceği başka okul yok. Ve Ahmet okumazsa ben çok mutsuz olacağım. Bütün ailemiz perişan olacak. Bütün bunları kendisine yazdım. Kendisine arka arkaya iki uzun mektup yazdım. Ama sen daha etkili olursun. Bu mektubumu alır almaz hemen konuş Ahmet'le. Ama yumuşak konuş. Çok duygulu bir çocuk. O'nun duygularına seslenerek daha etkili olunur.

O'na her zaman söylüyorum; ille de sınıf geçmesi gerekli değil. Ama ders çalışması gerekli, ben yalnız bunu istiyorum. Babasının parasını boşuna harcadığı duygusundan kurtulsun. Gerçekten de doğru bir duygu değil. Bu para denilen bok neye yarar oğullarıma

harcamadıktan sonra? Yalnız sizin için çalışıyor, yalnız sizin için kazanıyorum. Bunları iyice anlat Ahmet'e. Gerekirse bu mektubu okut.

Okulu bırakması çok daha kötü olacaktır. O zaman, bütün yaşam boyu çatışacağız ve yazık olacak, sevemeyeceğim Ahmet'i. Ahmet, kendi layık olduğu yeri bilmiyor ve bu yeri o fazlasıyla hakketmiştir. Biraz çaba göstersin yeter. Hatta bu yıl sınıfta kalsa bence çok daha iyi olacak. Gelecek yıl aynı sınıfta daha başarılı olabilir. Kendisine yazdım; ben bir yıl sınıfta kaldıktan sonra, artık bütün sınıflarımın birincisi olmuştum.

O'nu bu bunalımdan yalnız sen kurtarabilirsin.

Ahmet'ten o kötü mektubu alınca hemen O'na ve sana telefon ettim. İkinizde okulda yoktunuz. Üstelik okuldan bir kadın, Ahmet'in ertesi sabah geleceğini söyledi, büsbütün meraklandım. Gece nerde kalıyor, ne yapıyor?

Okula gitmeden kültür edinmek istediğini yazmış. Bunun olanaksızlığını O'na uzun uzun yazdım. Sen de anlat.

Ben yaşadıkça, ölene dek Ahmet'i destekleyeceğim. Daha ne istiyor?

Senin okulundan hesap geldi. İlk trimestr için 3900 frank borç çıkarmışlar. Pek anlayamadım. Peki, sen okuluna sendeki paradan hiç verememiş miydin? Her neyse, hallederiz. Sen buraya gelince, sana parayı veririm, sen götürüp verirsin. Bundan sonra bu okul hesabını kesinlikle izlememiz gerekiyor galiba. Dalavere yapıyorlar demiyorum, ama biz hesabı şaşırıyoruz.

Sen buraya gelene dek artık sana mektup yazamam. Ahmet'i yoluna koy. Buraya gelince, değişmiş olmasını ve O'nu bütün gönlümce sarılıp öpmek istiyorum. Okumazsa bana çok yabancı kalır. Bir oğulun babasına yabancı kalması ne acıdır! Öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Nasıl gerekiyorsa öyle yardım et Ahmet'e.

Lausanne, 20 - 1 - 1975

↓

1976 olacak A. N.

Sevgili Babacığım,

Geldiğimden beri sana mektup yazamadım. İlk günler çalışma sistemine giremediğimden, daha sonra da çok çalıştığımdan. Şimdi de saat 1 olduğundan kısa bir mektup yazacağım. Kâğıt için de kusura bakma, mektup kâğıdım kalmamış.

Şimdiye kadar, yani 10 gündür, rüyamda hergün Türkiye'yi görüyordum, ilk defa dün görmedim; sizleri ne kadar özlemişim demek ki! Üç defa da korkulu rüya gördüm, ama şimdi hepsi geçti, Türkiye'yle ilgili herşeyi unuttum. Ruhi Su'nun plâklarını bile dinlemiyorum.

Sana yeni bir haberim var. Maturité sınavlarının ilk kısmını başarırsam, ama iyi başarırsam, yani 30 üstüne toplam en az 24 puan tutturursam, ikinci kısmı Mart 77 de değil, Eylül 76 da geçmeye çalışacağım. Çok zor olacak, dillerdeki zayıflığım, matematikteki, fizikteki program işleri zorlaştırıyor. Başarma ihtimalim çok değil, ama ben yine de denemek istiyorum. Önce tabii ilk kısımdan 24, yani 10 üstüne 8 ortalama yapmam gerek. Ondan sonra da Pak'ta okul değiştirmem, programını Eylül sınavlarına göre düzenlemiş olan bir okula gitmem lâzım. Benim onlardan bir senelik eksiğim olacak ama bu eksiği 5 ayda gidermeye çalışacağım. İtalya'ya yanıma bir sürü kitap alıp orada da çalışacağım. Ama dediğim gibi hakikaten zor olacak. Başaramazsam hiç bir şey kaybetmiyorum, Mart 77 de tekrardan, hem de iyi çalışmış olarak sınavlara girebileceğim. Moralim de bozulmayacak, çünkü başaramayacağımı hemen hemen kesin olarak giriyorum sınavlara; içimde yine de bir ümit var tabii. Eylül de başaramazsam, Amerika'da, yahut İngiltere'de bir sene dil öğrenir öyle üniversite'ye başlarım. Sen ne dersin bu işe, benim aklım yattı.

Buraya geldiğimde, yanımdaki paradan 20$ sahte çıktı, iki saat polisle sorguya çekildim. Para basmadığımdan emin olduklarında serbest bıraktılar. Aman anneme bahsetme bundan!..

Ahmet'ten ne haber? Mektup yazsın bana.

Sevgiler

Ali Nesin

Lausanne, 22 - 1 - 1976

Babacığım,

Okulda şu anda 9500.- Fr. yakın param var. Bol bol yeter bu para. Pak'ta çıktığım taktirde parayı Cenevre'de kullanırım.

Hani tatilde bulduğum bir teori vardı ya, ilk defa ben buldum sanıyordum, bulunmuş bile, hem de 1676 da. Üç yüzyıl geç kalmışım.

Okulda dört kişilik bir "matematik" gurubu kurduk. Herkes birbirine yaptığı araştırmaları, fazla bildiklerini sunuyor öbürlerine. İçlerinde en büyükleri ve en az bilgisi olan benim. Ne kadar kötü. Ama yine de onlardan daha çok bildiğim şeyler var, geçen çarşamba günü teori (mi) mi açıkladım.

"Böyle gelmiş" bitti bitecek herhalde. Sabırsızlıkla bekliyorum. Çıkmasını en çok istediğim kitabın.

Kısa oldu, kusura bakma.

Öperim sevgili babacığım

Ali Nesin

Aman dergi, gazete filan yollama, ancak önemli bir şey varsa sanat dergisini yollarsın.

İki gözüm Ali'm.

Çoktanberi beklemekte olduğum mektubunu dört gün önce Çatalca'daki posta kutusundan alınca çok sevindim. Önce şu senin erken maturité sınavı verme işindeki sorun üzerine düşüncemi yazayım. Canım oğlum, sen aklı başında bir delikanlısın. Bu konuda tek başına karar vermeye yetkilisin. Üstelik, benim bildiğim bir konu da değil. Büyüzden kararı sana bırakıyorum. Nasıl doğru bulursan öyle yap! Yalnız benim anlayamadığım bişey var. Sınavı vermek için başka okula yazılman gerektiğini yazmışsın mektubunda. İşte bunu anlayamadım. Yani sen şimdiki okulundan mezun olmayacak mısın? Okulundan çıkıp başka okula girmeden, o dediğin olmuyor mu? Belki de duygusal olarak okulundan ayrılıp başka okula girmeni istemiyorum. Aynı okuldan mezun olup o okulun diplomasını almalısın. Bilmem, anlatabildim mi? Ama bu konuda karar senindir. İstersen bana daha geniş bilgi ver.

Geçenlerde sana gönderdiğim Milliyet Gazetesinde, Haldun Taner'in Feza Gürsoy için bir yazısı vardı. Okudun mu? Şimdi sana bu mektubu yazdıktan sonra, Feza Gürsoy'a senin için mektup yazacağım. Feza Gürsoy'un babası Reşit Süreyya Gürsoy, benim fizik hocamdı, çok büyük bir bilgindi. Şimdi yazmakta olduğum "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez"in ikinci cildinde, hocam Reşit Süreyya Gürsoy önemli bir yer alacaktır.

Tatilde bulduğun teorinin üçyüz yıl önce bulunduğunu yazıyorsun. Bulunmamış bir teoremi bulabilmen için, daha böyle çoook bulunmuş teoremleri bulduğunu sanacaksın. Ama sana şunu söliyeyim: Bulunmuş teoremleri, bulunduğunu bilmeden, yeniden bulmak da övünçlü bir iştir.

Okulda kurduğunuz matematik grubunda yaşı en büyük olanın sen olduğuna inanırım ama, bilgisi en az olanın sen olduğuna inanmam. Sana öyle geliyordur.

Böyle Gelmiş Böyle Gitmez, Politika gazetesinde çıkıyor. Şimdiye dek yarısını yazabildim. Ama çok zor yazıp, pek zor yetiştirebiliyorum. Geceyarılarından sonralara dek çalışıyorum. Çok yoruluyorum. Elbet yazdığım salt Böyle Gelmiş değil. Bigün yetiştiremeyeceğim yazıyı da, gazetede çıkmayacak diye çok korkuyorum. O denli çok çalışıyorum ki,

otuz yaşımdayken de ancak bu denli çalışabilirdim. Kafam mantarlaşıyor. Böyle Gelmiş'le Yaşar Yaşamaz'ı bitirince, kendime tastamam iki gün tatil vermek ve o iki tatil günümde hiç okumadan, yazmadan yaşamak istiyorum. Çok yoruldum, çok, anlatamam. Doğrusu, artık ihtiyarladım da... Eskisi kadar çalışıyorum ama, eskisi kadar verimli olamıyorum. Ama eskisinden daha olgun ve güzel yazdığım da kesin.

O sahte dolar işine hiç aklım ermedi. Sahte doları kimden almış olabiliriz? Sen bankadan dolar mı almıştın? Sakın senin bankadan aldığın paralar içinde çıkmasın! İyi ki orda başına geldi, burda olsaydı, uğraşır dururduk. Elbet annene söylemeyeceğiz. Sen üniversiteyi bitirdikten sonra söyleriz ve bayılmaması için tedbir alırız elbet.

Ahmet için İngiltere'de bir kursa mektup yazdık. Cevap bekliyoruz. Annen İngiltere dönüşü sana da uğramak istiyor. Ben, "Olmaz, paramız yok!" dedimse de, "Ali öyle istiyor! Sonra darılır!" diye tutturdu. Bu durumda, babanız biraz daha çok çalışarak, ama sevgiyle daha çok çalışarak, annenizi yanınıza göndereceektir. Biriki gün senin konuğun olarak kalır. Geçende olduğu gibi, şimdiden pansiyon filan tutup boşuna para vermeyelim. Orta derecede bir otelde kalsın. Zaten ancak iki gece kalır.

Biliyorsun, Melih Cevdet'in beyninde tümör vardı. Şimdi İstanbul Belediyesi ameliyat için Melih'i İsviçre'ye gönderdi. Yine biliyorsun İsviçre'de dünyanın en büyük beyin cerrahlarından biri olan bir Türk var: Gazi Yaşar. Zürih'tedir. Zürih'te beyin cerrahisi hastanesinde. Sana bu mektubu verdiğim sabah, Melih Cevdet de uçakla Zürih'e gitti. Yani şimdi Zürih'te, hastanede. Şimdi senden önemli bir ricam var. O hastanenin ve o Türk doktorunun telefon numarasını bul ve hemen Melih Cevdet'e telefon ederek, geçmiş olsun de... Ve o büyük hekime de benim adıma teşekkür et. Sakın bunu ihmal etme. Melih Cevdet'in ameliyatı çok önemli. Telefon edersen, moral vermiş olursun. İnsanları sevindirmek de, yapabileceğimiz en güzel şeydir. Bu mektubumu alır almaz hemen harekete geç. Unutma ve ihmal etme!

Vakıf'taki tavuklar hergün yumurtluyor. Yumurtaları eve getiriyorum. Gebe keçi de bu haftalarda doğuracak.

Vakıf'ın ikinci yapısı, sen buraya geldiğinde bitmiş olacak. Senin odan da hazır olacak. İstersen o zaman odanı düzenler, kitaplarını da taşırsın. Sana kocaman, herşeyi tam bir oda yaptıracağım.

Ahmet sana mektup yazmıyor, bana kalırsa yazmak istemiyor, nedeni de durumu. Kendi durumuna içinden çok üzülüyor. İçli, duygulu bir çocuk. Buyüzden ilkin sen O'na bir mektup yaz, hatta uzun çok uzun bir mektup yaz. Hatırını almaya çalış. Ona hepimizin el ve ağız birliğiyle moral vermemiz gerekli. Yaşıtlarının hepsinin kendisini geçmiş olması O'nu üzüyor ve umutsuzlaştırıyor. Kardeşine çok ivedi mektup yaz. Ahmet İngiltere'ye gitmeden mektubun eline ulaşsın.

Bu ay içinde üç kitabım birden çıkıyor: "Borçlu olduklarımız" "Surnâme" ve "Seyyahatnâme" Bu altmış yaş beni coşturdu. İki ay sonra da "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez"le "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" çıkacak. Yine bu yıl içinde bir çocuk oyunumla, bir de beş kısa oyundan oluşan bir kitabım çıkacak. Görüyorsun ya baban coştu.

İtalya'ya gidiş işini, sen kendi ağabeyinle çözümle. Benim araya girmem gereksiz. Ağabeyine şimdiden yaz, sana en uygun yer neresiyse orasını şimdiden hazırlasın. Belki Bologna'da kalırsın, belki Perugia'ya gidersin. Buna siz karar verin.

Hepimiz iyiyiz. Senden haberler alınca daha da iyi oluyoruz.

Özlemle öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 1 - 2 - 1976

Sevgili Babacığım,

Senden hiç mektup almadım, şimdiye kadar. Ne oldu? Herhalde çok işin vardı. Ahmet'in İngiltere işi, Vakıf, kitapların... bu kadar iş arasında on dakika ayırsan çok memnun olacağım. Senden mektup çıkmayınca, hergün çok bozuluyorum.

Çok iyi çalışıyorum, dün 12-13 saat çalıştım. Eylülde geçeceğim sınavların derslerini de hazırlıyorum. Böyle devam edersem geçerim herhalde.

İtalya'da bir aile buldun mu? Okulu da unutma. Ağabeyime yazdım, daha cevap gelmedi. Bugünlerde gelir sanırım. Sen yazarsan söyle yazsın bana. Ahmet'e yazamadım geldiğimden beri. Pasaportu

bulunmuş, elimde şu anda. yollayayım mı? Ahmet'in okul işi için ne yapmam gerektiğini yazmadın bana.

Hediyelere herkes çok sevindi. En çok tabak hoşlarına gitti.

"Böyle Gelmiş" daha çıkmadı mı? Çıktığında aman yollamamazlık etme.

Hani ispat ettiğim teoriler vardı ya, sözde ilk defa, onlar da daha önce bulunmuş. Şunu anladım ki, daha hâlâ bir şey bilmiyorum. Bu kadar çok şeyi ne zaman öğrenebileceğim?

Maturité'yi Eylül'de geçeceğime dair daha bir şey yazmadın. Merakla bekliyorum cevabını. Bence hiç bir sakıncası yok. Britanica ansiklopedisinde Yale üniversitesine baktım, girenler bir sene hazırlık yapıyorlarmış. Ben yapmam herhalde. Onlardan daha ilerde olacağım. Sor bakalım İsviçre Maturité'siyle hangi sınıfa kabul ediliyorum, kaç sene ve hazırlık sınıfının programı ne? Eylül'de geçebilirsem Kasım'da Amerika'da olurum herhalde.

Çok çok öperim babacığım

Ali Nesin

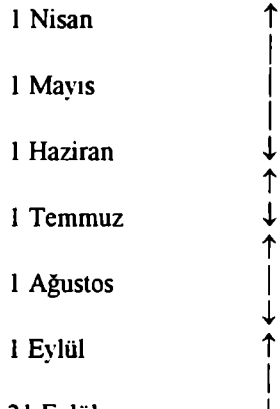
Lausanne, 8 - 2 - 1976

Sevgili Babacığım,

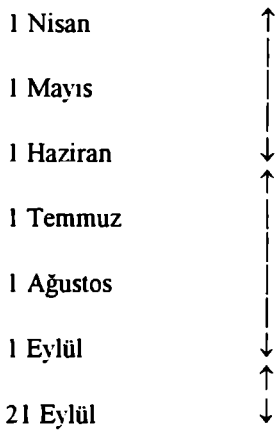
Uzun zamandan beri beklediğim mektubunu aldım. Beni epey merakta bıraktınız. Ne sen, ne de annem yazmadınız.

Bugün Dr. Gazi Yaşargil'e telefon ettim. Çok sempatik bir adam, çok sevindi telefonuma. Seni de çok seviyormuş. Melih Cevdet'le konuşamadım. Beni ameliyata davet etti. Yarın değil öbürsü gün Zürih'e gideceğim okuldan izin alabilirsem.

Erken maturité geçmek konusunda kararlıyım eğer kararı bana bırakıyorsan. Yalnız şimdi önemli bir sorunum var, senin fikrini almak zorundayım. Sen beni benden daha iyi tanıyorsun. Aklıma önce şu geldi: Nisan ayından, Haziran ayının sonuna kadar Cenevre'de İngilizce ve İtalyanca kurslarına, yazılmak, sonra iki ay İtalya'ya gitmek. Matematik ve Fizik'ten bir korkum olmadığından kendim hazırlarım. Okulda çok vakit kaybediyorum öbür aptallar arasında. Yani şemasını çizersem programım şu:

Sonradan aklıma şu geldi: İki ay İngiltere'ye, üç ay İtalya'ya gitmek. Yeni planım şöyle:

İngiltere'de Ahmet'in gittiği okula gidebilirim belki. Annem de orada olursa, düzenli bir hayatımız olur, çalışma olanaklarım artar.

Okulda çok vakit kaybedeceğim, kendimi övmek için söylemiyorum ama, öbürlerinin 2 saatte anladıklarını yarım saatte anlıyorum, üstelik hocanın pek faydasını görmüyorum, yalnız başıma da çalışabiliyorum.

İşte bu iki şıktan birini seçemiyorum. Herşeyde olduğu gibi yine senin fikrini soruyorum.

Okulda kurduğumuz matematik gurubunda bir gazete çıkaracağız. İlk sayısını sana gönderirim. İçinde bayağı enteresan şeyler var. π sayısının yeni bir formülünü buldum (sana daha önce bahsetmiştim) içinde o da olacak. Yeni dediğime bakma mutlaka daha önceden bulunmuştur. Artık eskisi gibi sevinemiyorum, hangi konuya el atsam, hepsini daha önce bulmuşlar. Keşke bir kaç asır önce yaşasaydım.

Ben de senin gibi bulunduğum çevreye çabuk bağlanırım. Bir defa demiştim: "bu ayağımdaki pantalon benden bir parça gibi." Okulumdan ayrılmak beni üzüyor ama üniversiteye gitmek, şu lüzumsuz derslerden kurtulmak o kadar çok istiyorum ki, mantıksız hislerden daha ağır basıyor. Şu dokuz senedir tarihmiş, coğrafyaymış, İtalyancaymış... bıktım. Hakikaten bezdim. Çalışmak için çok zorluyorum kendimi. İçinde başka kurslar olmasaydı bu kadar zaman dayanamazdım.

Yeni kitaplarını yolla bana. Hele "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez"i dört gözle bekliyorum. Benim şu andaki çağımda sen nasıldın acaba çok merak ediyorum. Sonra 20 yaşını bitirdiğinde 3. sünü merakla bekleyeceğim. Her insanın birisine bakıp örnek alması gerekmez mi? Hiç olmazsa belki bir yaşa kadar.

Öperim babacığım

Ali Nesin

Çatalca - 23 Şubat 1976

İki gözüm canım oğlum benim,

8 Şubat tarihli mektubunu alır almaz sana hemen cevap yazmalıydım. Niyetim de buydu. İhmal ettim sanma. Hiç vaktim olmadı. Bir mektup yazmaya da yakit olmaz mı, deme! Evet, olmuyor. Bir jet motoru gibi çalışıyorum, belki de bir değil, iki jet motoru gibi. Çok para kazanmak zorundayım. Nasıl para harcandığını anlatamam. Ahmet'le annenin İngiltere'ye gidişleri yüzbin liraya patladı. Bir elde yüzbin lira... Kolay değil oğlum. Ahmet'in bütün kurs süresi için

parasını gönderdim. Ecole Nouvelle'e olan borcu gönderdim. Posta için istenen parayı gönderdim. (Ahmet orda bıraktığı kitaplar)

Annenle Ahmet, 16 Şubat Pazartesi günü saat 18 de tirenle yola çıktılar. Annen şimdi senin yanına dönmüş olmalıdır. Şimdi ordaysa, çok rica ederim, otelde yada pansiyonda kalsın, ama arkadaşımn evinde konuk olarak kalmasın. Ben yeteri kadar para verdim. Kimseye yük olunmasını istemem. Hele annen ki, kimsenin yükünü taşımak istemeyen kadındır. Kalmasın başkasının evinde. İstemediğimi söyle.

Ahmet'in eski pasaportunu annene ver. Vermeyi unutursan, bana teahhütlü olarak gönder.

Annene yazdığın 13 Şubat tarihli mektubu, yola çıkmış olduğundan annen okuyamadı.

İtalya'da aile bulma işini, sen ağabeyinle çözümle[1] Bu işi bana bırakmayın. Ağabeyin son mektubunda Perugia'ya gitmenin uygun olduğunu yazıyordu bana. Bence de Perugia uygundur. Ağabeyine seninle ilişki kurmasını yazdım. Bu işi aranızda bitirin ve bana sonucu yazın.

Maturité sınavı için kararı sana bıraktığımı yazmıştım. Nasıl uygun buluyorsan öyle yap... Amaaaaa, şu sonraki mektubunda yazdığın okuldan çıkıp özel olarak derslerine dışarda çalışma işine gelince, canım oğlum, buna kesin olarak karşıyım. Canım oğlum, yavrum, biliyorum, çok iyi biliyorum, çok yoruldun, bıktın, usandın. Hiç de haksız değilsin. Kolay değil, iki yıl hazırlıkla birlikte dokuz yıldanberi lisedesin. Bezdirici bişey. Ama yüzdün, yüzdün, kuyruğuna geldin. Aman sabır, aman sabır aslanım, aman sabır yiğit! Şu okuldan diploma al. Belli bir okulun mezunu olmanın yaşam boyu süren bir keyfi, bir tadı vardır, bu fırsatı kaçırma. Gözünü seveyim, vazgeç bu hevesten. Ben çok iyi biliyorum, avanak sınıf arkadaşlarından kimisinin iki saatte anladığı şeyi, senin yarım saatte anladığını. Ben biliyorum, artık senin o öğretmenlerden öğrenecek hiçbişeyin olmadığını. Ama yine de, sabret ve şu Collège Champittet'den mezun olup diplomanı al. Bu çok önemli Ali. Bunun önemini sonra anlayacaksın. Çok bişey kalmadı şurda. birbuçuk yıl bile yok, daha az. Sık dişini, dayan! Dışardan

1. Yanlış yazmışım. "Çözümle" yerine "çöz" diye yazmam gerekirdi. Çözümlemek, Osmanlıcada tahlil etmek, demektir. Aziz

sınava girmek gibi heveslere kapılma. Ne de olsa, o öğretmenlerden yine de senin öğreneceğin çoook şeyler vardır. Senin kadar bilgisi olmayan arkadaşlarından da öğreneceğin çok şeyler vardır. Bunları öğrenmeye çalış.

Sana şunu açıkça itiraf edeyim ki, senin bu yaşta geçirdiğin bütün bunalımları, ben de senin yaşındayken geçirmiştim. Böyle Gelmiş'te okuyup göreceksin. Korkunç biçimde, şaşırtıcı ölçülerde birbirimize benziyoruz. Ben o bunalımı kendikendime atlatmıştım. Ne de iyi yapmışım. Aynı senin yaşındaydım. Amerika'lara gitmeye kalkışmıştım. Bir Amerikan vapuruna kaçak binip gidecektim sözde. Kendimi, hem de haklı olarak, arkadaşlarımdan çok üstün görüyor ve asker okulunda öğrenebileceğim bişey olmadığını sanıyordum. Bu düşüncelerin ne yanlış olduğunu yıllar sonra anladım.

Başkalarının ispatladığı daha çok teoremleri bulacaksın. Dedim ya, çok benziyoruz birbirimize diye... Ben de geçmiş çağların filezoflarını, bilginlerini kıskanırdım. Benim bulduğum yada düşündüğüm şeyleri onlar yüzyıllar önce bulmuşlardı. İki-üç yüz yıl önce gelseymişim, buluşlarım olacaktı diye düşünürdüm.

Yale Üniversitesi için Amerika'ya yazdım. Daha cevap gelmedi. Bugünlerde gelir sanırım.

Dr. Gazi Yaşargil'e gittin mi? Git, konuş. Çok önemli ve değerli bir adam. Kendi alanında dünyada en büyük otorite. Kendi dalındaki herkes dünyada O'nu tanıyor. Melih Cevdet'le de konuşmayı unutma. Annen de Melih Cevdet'i ziyaret etse iyi olur.

Okuldaki matemátik grubunuzun çıkaracağı dergiyi bekliyorum. Bunu yapmanız çok iyi. Kutlarım seni de, arkadaşlarını da...

Böyle Gelmiş, biliyorsun, politika gazetesinde tefrika ediliyor. Birinci bölümü bitti. Onbeş gün tefrikaya ara verdim. Çünkü yetiştiremiyorum. Yakında ikinci bölümü de gazetede çıkacak.

Bana senin okulun hesabını kesin olarak bildirmedin. Yahu, şunu her zaman yazıyorum sana. bana kesin hesap bildirsene oğlum. Şu kadar fazlamız var yada şu kadar borcumuz var diye... Zınk diye para bulup gönderemiyorum çünkü ve çok canım sıkılıyor.

Tavuklar hergün yumurtluyor. Keçiler iyi. Gebe keçi bugünlerde doğuracak. Ben Çatalca'da kalıyorum. Havalar çok kötü olduğu için

yapı işlerini sürdüremiyoruz. Ama gelen giden ve telefon eden olmadığı için Çatalca'da tekbaşıma çok daha verimli çalışıyorum.

Gözlerinden özlemle öperim ve okuldan ayrılma, dışardan sınava girme hevesinin son bulmasını dilerim canım oğlum benim.

Aziz Nesin

Ali'ciğim

İşte dünyaca ünlü, çok büyük fizik bilgini Prof Feza Gürsoy'dan gelen mektubun bir kopyasını daktilo ederek aynen, sana gönderiyorum. Bundan sonrası için karar hakkı senindir. Ben yalnızca, senin vereceğin karar üzerinde tartışabilir ve oyumu kullanırım. Ama bu konuda benim oyum bir veto olamaz, yani son ve kesin karar yine senin olacaktır.

Bana kalırsa, sen kendin Feza Gürsoy'la mektuplaş. Kendisi de mektubunda öyle diyor. Ve ilk mektubunda, sana yardımı için, verdiği geniş bilgi için teşekkür et. Koskoca büyük bir bilginin seninle bu denli uğraşması, senin büyük mutluluğun olmalıdır.

Dr. Gazi Yaşargil'le de görüşmemişsin. Bir tatilde git, görüş. Kendi alanında bütün dünyada en büyük otorite sayılıyor. O'nunla görüşmek senin için büyük fırsattır.

Şimdi bana kalırsa, şunları yapmalısın ilkin:

1- Gerek Polytechnique ve gerek Ecole Normale (Galiba bunun adında bir de Superieure olacak aklımda kaldığına göre) için giriş sınavlarını, hangi derslerden sınav olduğunu ve sınav tarihlerini iyice öğren. Hatta gerekirse bunun için bir tatilde Paris'e bile gidebilirsin. Her iki okulu da Prof. Feza Gürsoy salık verdiğine göre, bence ikisinin de sınavlarına gir. Kazanırsan ne iyi, kazanamazsan hiç önemi yok, umurlama.[1] Benim ille de Amerika'da oku diye tutturduğum yok. Nerde en iyi okuyabileceğin üniversite varsa orda oku. Fransızca bildiğin için elbet Polytechnique yada Ecole Normale'de okuman daha kolay ve iyi olur. Bu iki okulu, şimdiki okulundaki hocalarına da sor. Bir de, benim bildiğime göre, Polytechnique mühendis yetiştirir. Ayrıca matematikçi ve fizikçi yetiştirip yetiştirmediğini öğren. Hemen Janine'e mektup yaz ve bu iki okul için bilgi sor ondan. Zaten bu kadına mektup yazmadığımız ve mektuplarına da yanıt vermediğimiz için çok ayıp ediyoruz. Kadın bize kaç mektup yazdı. Ben İngilizce mektup yazamam. Yoksa cevapsız bırakmazdım. Sen hemen Janine'e yaz, bunları sor. Adresi belki yoktur diye yazıyorum:

Mme. Janine Cuvillier

10 Ave. de Port Royal

---

1 Burdaki "umurlama" sözcüğü de "umursama" olacak, yanlış yazmışım. Aziz

78320 Le (Mesil de St. Denis'in nasıl yazıldığını bilmiyorum, sen yazarsın.)

Ben de ayrıca bu konuda bilgi almak için Paris'teki dostlarıma yazacağım. Bu okullardan birinin sınavını kazanırsan - bence huy edindiğin şapşallıktan kurtulabilirsen kazanırsın, hem de birincilikle - üstelik sana burs da vereceklermiş. Ne güzel...

2- Kazanamazsaaaaan... Hiç umurunda olmasın. Önemli değil. Baban pek çok yarışmayı kazanamamıştır. İşte o zaman, Yale üniversitesine girersin. Feza Gürsoy gibi bir adamın, büyük bir bilginin sana yardım vâdetmesi senin için bulunmaz bir nimetttir.

İster Ecole Normale'e, ister Polytechnique'e sınava girmeye karar ver, sen yine şimdiden ordaki Amerikan konsolosluğuna gidip hem SAT (Scholastic Aptitude Test - yani okul yeteneği sınavı) al, sonra TOEFL (Test of English as a foreign language)i de al. Bunlar bikez elinde bulunsun.

İşte benim oyum böyle. Ama sen daha başka bir karar da verebilirsin. Gerekirse tartışırız. Her ne olursa olsun, son söz senindir. Akıllı, bilgili bir delikanlısın. (Her ne kadar arasıra akıl almaz aptallık yapıyorsan da) geleceğine değgin kararı kendin vermelisin.

Sana pul üzerine bir kitabın ilânını gönderiyorum. Bu kitaptan göndermeleri için mektup yazdım. Burda pullarını düzenler ve pul defterine koyarken çok değerli pulları ortada gazetelerin arasında bırakmışsın. Görmesem, hepsi atılacaktı. Nasıl kurtulacaksın bu sarsaklıktan bilmem. Aslında biliyorum, ancak kendikendini kurtarabilirsin. Sinirli olmaktan, dağınıklıktan, tepkisel olmaktan, ve bunların sonucu olan o anlaşılmayacak çabukluktaki konuşmandan, ancak sen kendin kendini kurtarabilirsin.

Ağabeyin, daha üniversiteyi bitirmeden, asistan oldu. Elbet para almıyor ama, olsun, çok önemli. Kukla Tiyatrosu profesörünün asistanı. Derslere de giriyormuş. Ağabeyine mektup yaz. İtalya'ya gidiş işini de aranızda çözümleyin.

Burda üç dalga korkunç kış oldu. İkinci dalgada Çatalca'daydım. Bir hafta karla kuşatılmış olarak evde kaldım. Tek taşıt geçmedi ve tek insan yoktu. Kömürüm ve yiyeceğim vardı. Sobamı yakıp çalıştım. Üstelik o soğukta keçi de doğurdu. Kapkara, parlak tüylü bir yavrusu var. Ama keçinin adı Marilyn Monroe. Marilyn'in sütünü hem yavrusu

içti, hem de ben içtim. Şimdi de içiyorum. Tavuklar da durmadan yumurtluyor.

Dün gelmiştim Çatalca'ya. Bu sabah kalktım ki, ortalık apak, kar içinde. Bu üçüncü kış dalgası. Yine evimdeyim. Yoldan taşıt geçmiyor. Odam sıcak. Az önce keçilerin otunu yemini, tavukların da yemini verdim. Kuyudan su çektim. Bakalım bu kar kuşatması kaç gün sürecek...

Annen iyi. Boyuna seni ve tabii şapşallıklarını anlatıyor. Sana bu huyun için uzun bir mektup yazacağım. Buraya geldiğinde yarım saat bile yanımda kalmadın ki, konuşalım.

Ahmet iyiymiş, okulunu sevmiş. Sanırım, bu kez Ahmet yolunu bulacak.

Vakıf için, şimdiki araziye 500 m. uzaklıkta 23 bin metrekarelik bir arazi daha almak üzereyim, kaparosunu verdim. Bu hafta tapusunu alacağız. Bu arazi için 460 bin lira ödeyeceğim. Gözlerinden öper, gireceğin üniversite için vereceğin kararı bekliyorum.

Aziz Nesin

Sevgili Anneciğim,

Seni yanlış trene bindirdiğim için ne kadar üzüldüm bilemezsin. Bütün gün kendi kendimi yedim. Bu aptallığım daha ne kadar sürecek? Her neyse Brig'te yahut Milano'da değiştirmen lâzımdı. Sağ salim eve varmışsındır.

Çok çalışıyorum, sınav tarihi yaklaştıkça paniğe kapılıyorum. Ezberlenecek o kadar çok isim var ki, bu kadar çalışmayla başaramazsam şaşmam. Bana acele Fosfostimol[1] gönder. Unutma ama, çok önemli. Hayat mamat meselesi benim için.

Dayımın kitabının ismini, mümkünse yazarıyla, gönder.

Sevgili Babacığım,

Mektubunu aldım. Okulda kalmamı istiyorsun. Eğer çok kalmamı istiyorsan kalırım ama ben de bir an önce çıkmak, "erkenden" bitirmek istiyorum. Zaten diplomanın üstünde Champittet diye yazmayacak. Sınavların okulla hiç bir ilgisi yok, İsviçre çapında diploma. Bizdeki gibi St. Joseph'ten diplomasını almıştır gibi bir belge yok. Sadece

1. Enerji verdiği ve uyanık tuttuğu söylenilen bir ilaç. Aziz

"Maturité" aldığıma dair bir kâğıt olacak elimde. Ben o kâğıdı ha Champittet'den almışım, ha başka bir okulldan, hiç bir önemi yok.

Eğer ısrar edersen kalacağım okulda. Ama ben çıkmak istiyorum. Hocalardan daha çok şey öğreneceğim var ama onların öğreteceklerini kitaplardan da anlıyorum. Hem onlar 15 kişiye birden anlatmak zorundalar.

Zaten verdikleri cezayı da gördün. Kırk yılda bir okuldan dışarı adım atmışım, o da annemi görmek için ve de 50 m. kadar. Şu izin almalar, cezalar bana göre değil baba. Ciğeri beş para etmez herif sana ceza veriyor. Allahtan eskisi gibi değilim de köprüyü geçene kadar "dayı" diyorum.

Amerika için araştır, kaç sene olduğunu sor. Maturité'yle sene atlanıyor muymuş? Onların okullarında bir sene hazırlık sınıfı varmış onu yapmam herhalde. İstersen sen o adamın adresini bana ver ben de bir iki soru sorayım. İkinizi de öperim

Ali Nesin

Feneryolu / Istanbul 9 Mart 1976

Ali'ciğim,

Bu mektubu acele yazmak zorundayım. Çünkü yolculuk hazırlığı içindeyim. Yine iki ayağım bir pabuca girdi. 11 Mart Perşembe günü Bağdat'a gidiyorum. Orda Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin Yürütme Kurulu toplantısı var. Ben de Yürütme Kurulu üyesiyim. Toplantı bir hafta sürecek. Oraya dek gitmişken, Irak'taki Türklerin[1] durumunu incelemek de istiyorum. Sanırım onbeş gün kalırım Irak'ta. Burda çok işlerim de var, ne yapacağımı bilemiyorum. Gitmeyecektim ama, Irak benim için çok ilginç yer. Özellikle ordaki Türklerin durumunu merak ediyorum. Elime böyle bir fırsat çıkmışken kaçırmak istemedim.[2] Irak'tan sana kart atarım.

Şimdi beni iyi dinle. Ahmet'in eski okulu Ecole Nouvelle'den para için boyuna mektup yazıyorlar. Sinirim bozuluyor. Annene burdan giderken para vermiştim ve bu borcumuzu kendisinin ödemesini rica etmiştim. Vakti olmamış, ödeyememiş. Parayı sana bırakmış. Aman oğlum, bu mektubumu alır almaz hemen git ve şu lanet parayı öde.

---

1. Türkmenler. Aziz
2. Irak dönüşü (IRAK VE MISIR) adlı gezi kitabımı yayımladım. Aziz

Çünkü çok canım sıkılıyor. Ödeyelim de şu beladan kurtulayım ben artık. Bir sürü mektup gönderdiler. Her mektupta borcumuzun miktarını değişik yazıyorlar. Son iki mektubu sana gönderiyorum. Birinde 3 bin, öbüründe 3600 Frank yazılı. Her ne karın ağrısıysa öde şunu ve bana ödediğini hemen bildir ki ben de bu dertten kurtulayım. Sakın orda kavga filan etme. Her kaç para derlerse, hiç sinirlenmeden öde. Ve makbuzunu da al.

Bundan başka orda bir belâ daha var. Ahmet'in paketinin gönderilmesi. Bunu da annene söylemiştim. Onu da yapmadı. Bu nakliyat firması da boyuna parayı gönderin diye yazıyor. her gün mektup gönderiyorlar. Herifler haklı. Onların da sana mektuplarını gönderiyorum. Çok rica ederim, bu borcumuzu da hemen öde ki, kitaplar ve paket Istanbul'a gelsin. Annen, sana yeteri kadar para bırakmış.

Almanya'dan da sana para gönderdiklerini bana yazdılar. Aldın mı parayı?

Irak'ta param olursa ve ordan para gönderilebiliyorsa, sana ordan da para göndermeye çalışacağım. Aman oğlum, şu iki belâdan beni kurtar.

Ali, niçin sen haksız olduğun zamanlar da kendini haklı sanıyorsun? Sana okulun bir yönetmeni ceza vermiş. Elbet verir. Durup dururken vermemiş ki... Önce sen medenî bir insan mısın, değil misin, onu bilmelisin. Medenî bir insan, bir yerden, bir işyerinden, bir evden, bir okuldan ayrılırken, orda bulunana haber verir. Bu en basit medeniyet kuralıdır. Sende ne biçim bir aşağılık kompleksi var ki, haber vermeden okuldan ayrılıyorsun, hem de bunun farkına varılıp cezalandırılınca, haksızlığa uğradığını sanıyorsun. Senin kendinde kişilik sandığın şey, kişilik değil, düpedüz kompleks... Okul yöneticilerinden herhangi birine gidip de,

Efendim, Annem geldi, bana iki gün izin verin rica ederim... deseydin küçük mü düşerdin? Dünya mı yıkılırdı?

Hayır Ali, haksızsın. Hem bu türlü davranışın senin ilk değil. Bana karşı da böyle yaptıkların oluyor arasıra. "Bu yaşa geldim... filan gibi laflar... Bunlar sana hiç yakışmayan aşağılık kompleksleridir. Rica ederim kendini düzelt.

Sonra şu uyumadan çalışmaktan vazgeç. Hiçkimse, hiçbir zaman doğaya karşı gelemez. Doğaya karşı gelmeye çalışmak enayiliktir.

Donkişotluktur. Uyumalısın, uyuman gerekir. Bir gece çalışıp uyumazsan, ertesi gün bu uykusuzluğu hemen telafi etmelisin. Yoksa sonra ilerde mankafa olursun. Belki de dalgınlığın, savrukluğun bundan... Uykusuz insan dikkatli olamaz. İnsan kendi donunu yere atar da, odasının kapısında dört gün duran kendi donunun farkında olmaz mı! Ya anneni zorla yanlış tirene bindirmene ne diyelim... Bunlara üzülme! Üzülmek işe yaramaz çünkü. Dikkatli, soğukkanlı olmaya çalış, o kadar. Uykusuzluk istemem.

Okul işinde, ben sana kesin olarak şöyle yap demiyorum. Rica ediyorum, okuldan ayrılma. Başka okullarda sınava girsen de, çok rica ediyorum, okuldan ayrılma. Yüzdün yüzdün kuyruğuna getirdin, dayan, sabret, şu işi yüzünün akıyla başar. Bunu senden çok rica ediyorum. Ve lütfen kendini her zaman haklı görme. Seni okuldan çıkmış gören yönetici, sana ceza vermeyecek de ne yapacak? O herif orda eşşek başı mı? Ne diye para alıyor, görevi ne onun? Sana kimse düşman değil. Ilımlı ol, tepkisel olma.

Sen, gerçekten olağanüstü yetenekli bir delikanlısın. Ama ben böyle olağanüstü yetenekli insanlar gördüm ki, kimi kusurlarından ötürü hakları olan başarıya ulaşamadılar. Senin için en çok bundan korkuyorum işte. Çok büyük bir yeteneksin, kendi değerini bil ve kendini iyi kullan, kendikendine yazık etme! Sakin ol, hırçın olma! İnan ki, dediklerimi yaparsan, çok büyük başarılar seni bekliyor. Hiçbir insan her zaman haklı olamaz. Karşındakilere de hak vermeye, insaflı olmaya alış.

Neyse... Son günlerde seni çok düşünüyorum. Üç gece önce Çatalca'da gece yarısıydı, rüyamda seni gördüm. Cıgara içiyordun. Uyandım. Öyle canım sıkıldı ki sabaha dek uyuyamadım. Üstelik hava da çok soğuk olduğundan çalışamadım da... İnsan, rüyada gördüğünü kimileyin gerçekmiş sanıp sinirleniyor. Ahmet de bir bıraksa şu pis cıgarayı...

İstediklerini bu hafta postalayacağız.

Hadi canım oğlum, öyle çok işim var ki, hiç sorma. Her gün işlerim daha çok artmakta.

Surnâme'de, Berber Hayri'nin annesini iki yerde öldürdüğümü, annene söylemişsin. Hayır, iki yerde öldürmedim. İki yerde, annesinin ölümünden sözettim. Bilerek yaptım bunu. Yani yanlışlık yok.

Özlemle öperim benim canım oğlum

Aziz Nesin

14 Mart 1976

Canım Ali oğlum,

Üç gündür Bağdat'tayım. Asya Afrika Yazarları Birliği'nin Yürütme Kurulu toplantısındayım. Yarın Kerbela'ya gideceğim. Bir hafta sonra Istanbul'a döneceğim. Istanbul'da mektuplarını bulacağımı sanıyorum. Sana buradan biraz para göndereceğim. Gözlerinden öperim.

Aziz Nesin

Yverdon, 2 - 4 1976

Sevgili Babacığım, anneciğim,

Size uzun zamandır yazmadım. Nedenini biliyorsunuz tabii: sınavlar. İstediğim başarıyı elde edemedim. Halbuki o kadar çok çalışmıştım: günde 10 ilâ 15 saat arası... Bir ay boyunca. Neyse önce notlarımı yazayım:

Sciences	3 / 6
Tarih	4 / 6
Coğrafya	4 / 6
Kimya	5 / 6
Resim	5 / 6
Toplam	21 / 30

Sciences'tan 3 almam çok kötü oldu. Şimdi sadece iki üç alabilirim. Çünkü en fazla üç tane 3'e hakkımız var.

Tarih'e gelince 6 / 6 aldığıma yüzdeyüz emindim. Adamın her sorduğuna cevam verdim. Nasıl oldu da 4 verdi anlayamadım.

Science'tan beni imtahan eden adamı mahkemeye verdi okul. Sorduğu sorular program dışıydı, bakalım sonuç ne olacak.

Herkes bana o kadar çok güveniyordu ki, çok şaşırdılar notlarımı görünce. Utanıyorum sokağa çıkmaya. Anlamıyorum niye daha fazla puan tutturamadım.

Zengin çocukları ben çalışırken, papyon, kravat arabayla geziyorlardı. Ben içimden "son gülen iyi güler" diyordum. Benden daha iyi başardılar. Ve hayatımda ilk defa kıskandım. Haksızlık, hâkikaten haksızlık.

Anne, fosfostimol'i göndermedin. Halbuki buradayken söz vermiştin. Çok teessüf ettim. Kolay ama senin yaptığın, ister gönderir, ister göndermezsin. Bende kolay kolay okuldan çıkıp ev kiralarım. Siz Türkiye'desiniz nasıl olsa. Okuldan çıktıktan sonra kabul etmekten başka çareniz kalmazdı. Ama yapmadım. Hafızamın ne kadar zayıf olduğunu biliyorsun, sınavların programının genişliğini biliyorsun, yine de göndermedin. Senin mutlu olup olmaman beni ilgilendirmez. Kendi mutluluğun için beni mutsuz etmeye hakkın yok. Dört gündür gözüme uyku girmiyor. Kendi kendimi yiyorum. Elim, ayağım titriyor. Çalışıyorum, çalışıyorum kafama girmiyor. Çok ayıp ettin. Bize ne güzel örnek oluyorsunuz. Söz verip yapmamak! Bundan sonra bana Amerika için istediğimi yazabilir mi, bir kulağımdan girecek, öbürkünden çıkacak. Amerika'ya gideceğim. Analık hissinle o kadar saçmalıyorsun ki, Fransa'daki grevlerden, öğrenci hareketlerinden korkmayıp, Amerika'dan korkuyorsun. Başarısızlığımdan seni sorumlu tuttuğumu sanma. Tek sorumlu benim. Benim kızdığım bambaşka bir nokta.

Sınıfta kaldığımı filân sanmayın, geçtim geçmesine de, istediğim gibi geçemedim. Ama bu bana kamçı oldu. Mart ayında (bu notlarla Eylül'de geçmeyi göze alamam sevinebilirsin anne -) ki sınavlara daha çok çalışacağım. Doğrusu daha çok nasıl çalışabileceğimi biliyorum. Gün 24 saat.

Baba senden özür dilerim. Bir kendime karşı, bir de sana karşı sorumluyum. Hakketmiyorum o kadar emeği.

Eğer iyi başarsaydım gelecektim Türkiye'ye. Ama bu notlarla cesaret edemiyorum.

Ali Nesin

Lausanne, 9 - 4 - 1976

Sevgili Babacığım,

Maturité sınavlarından sonra ilk işim Paris'e gidip "Ecole Normale Supérieure" hakkında bilgi edinmek oldu. Ecole Normal Supérieure (ENS) Fransa'nın en büyük okullarından birisiymiş. Fransa'da üniversiteler iki'ye ayrılıyormuş:

Fransız Üniversiteleri

↙	↘
İyiler	Ortalar
ENS	normal üniversiteler
ENA (administration)	
Polytechnique	

"İyiler" kısmına girebilmek için bir yarışmadan (sınavdan değil) geçmek lâzım. Ortalama 10 ilâ 30 kişi alıyorlar her sene. Yarışmaya 2000 kadar öğrenci katılıyor. Yarışma programını aldım. Maturité'nin programı yeterli değil. Zaten Fransızlar bile lise diplomasını aldıktan sonra iki ilâ üç sene arası hazırlık sınıfı (Classes préparatifs)[1] yapıyorlar. Bu hazırlık sınıfları belli liselerde var.

Okula giriş şartları şunlar:

* 18-23 yaş arasında olmak.

* Fransız hüviyeti olmak (kesin bir kural değil bu, yabancılar da var okulda.)

* Fransızlar okulu bitirdikten sonra ya 10 yıl devlet hizmetinde çalışacaklar yahutta belli bir miktar ödeyecekler. Buna karşılık okul bedava. Yabancılar için başka şartlar var ama daha kesin bilmiyorum. Mektupla öğreneceğim.

* Yabancılar okulu bitirdikten sonra öğretim üyesi olamazlar.

* ENS'in bir fakültesini bitirdikten sonra bir ikincisine girilemez. Yâni ben o okulda matematik ve fizik yapamam.

Gördüğün gibi okulun avantaj ve dezavantajları var. Avantajlar:

- Fransızca öğretim
- Bedava (sanıyorum)
- Çok iyi bir okul dünya çapında.

Dezavantajlar:

---

1. Hazırlık sınıfı.

Fizik öğrenimi yapamıyacağım.

Yarışmaları kazanamadığım taktirde iki yahut üç yıl kaybedeceğim.

- Okuldan çıktıktan sonra öğrenim üyesi olamayacağım.

Yarışmadan pek korkmuyorum ama beni korkutan sırf matematik yapacağım ve öğrenim hayatına atılamamam. Galiba Amerika benim için en iyisi olacak. Birazdan Feza Gürsoy'a yazacağım.

ENS üç yıl sürüyor. Ve o okuldaki öğrenciler dersleri haricinde hiç bir meşguliyetleri yokmuş. Günde en az 12 saat ders başındalarmış. Çalışmakta bir güçlük çekeceğimi sanmıyorum.

Ahmet'in okuluna gittim. bendeki parayı verdim (3100 FR. yanılmıyorsam.) Daha 700.- küsür borcumuz var. Kitaplar için param yetişmedi. Kalan parayı okuldan mı alayım? Okuldan alacaksam. okula yaz.

Almanya'dan 20 adet kitap geldi. Senin Almanca kitabın. Şaşırdım. Herhalde yanılmış olacaklar. Ne yapayım o kitapları?

"Maturité" sınavlarından sonra moralim çok bozuktu. şimdiden düzeldim. İstediğim başarıya ulaşamamanın sebepleri bence bunlar: Hafıza eksikliği. hızlı konuşmam. sınavlardan önceki heyecanım. Ben başka bir açıklama göremiyorum. Sabah akşam çalışmıştım hâlbuki.

Pazartesi günü İtalya'ya gidiyorum. Bir arkadaş davet etti. Bir hafta kadar kalacağım. Anneme de bir mektup yazacağım oradan.

Böyle Gelmiş Böyle Gitmez'i bekliyorum. Çıkmıştır herhalde artık. Çok merak ediyorum benim yaşlarımda nasıldın. Çok çok öperim.

Ali Nesin

Istanbul - 11 Nisan 1976

İki gözüm canım Ali'm.

Sana çoktan mektup yazmalıydım. Düşün artık. sana bile mektup yazacak zamanım olmadı. Herkes gibi sen de bilirsin ki. çalışkan bir insanımdır. Ama bu son yılki denli çok. daha önceleri çalışmamıştım. Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanlığı işi çok zamanımı alıyor. Bu görevi almamalıydım. ama bir anlama zorla verdiler. İsteristemez üstlenmek zorunda kaldım. Üstüme aldığım işi baştan savma yapamadığım için de. bu görev çok zamanımı alıyor. Yani taşıyamayacağım denli çok işin altındayım. Amacım. bu yeri yurdu

olmayan sendikaya, önce bir yer satın almak. İşte bunun için çalışıyorum.

Bundan başka "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez"in ikinci cildini bitirmek okurlarıma borcum olmuştu. Bu da çok zamanımı aldı. Gazetede yayınlanması bitti. Şimdi yeni baştan okuyup düzeltip basımevine vereceğim. Sanırım iki ay sonra kitap olarak çıkar.

Bunun dışında Vakıf işleri, günlük yazılar filan da var. Şimdi de Vatan Gazetesine Irak gezisi üzerine 10-15 dizilik yazı yazacağım. Bu gezi yazısı için yirmi kadar kitap okumam gerekiyor. Bir yandan Yaşar Yaşamaz'ın roman olarak yazılması ve daha bir sürü işim var.

Şimdi sabahın yedisi. Sana bu mektubu yazıp Vakf'a gideceğim. Çatalca'ya gidince senden bir mektup bulacağımı sanıyorum.

Amerika'da öğrenim görmek istediğini yazıyorsun. Sen nasıl istersen, nasıl karar verirsen, ben öyle yapmaya hazırım. Bu konuda karar senindir. Feza Gürsey'le mektuplaştığına göre, Amerika'da okuman için koşulları öğrenmişsindir. Ben senin için herşeyi yapmaya hazırım. Bu kararının ayrıntılı plânını bana yaz. Yani Amerika'da hangi üniversiteye gitmek istiyorsun? Hangi tarihte Amerika'da olacaksın? Daha önce ne zaman Türkiye'ye geleceksin? Bütün bu ayrıntıları bana bildir. Önemli olan, sen Amerika'da okurken sana normal kambiyo yoluyla para gönderebilmektir. Yani şimdi ağabeyine yaptığımız gibi. Kambiyo yoluyla para göndermek kolay oluyor. Bunun için de bitakım işlemler var. Onları da yaparız. Bu işlemler gecikirse, senin Amerika'ya gitmen gecikmez. Sen yine gidersin, ben sana şimdiki gibi Amerika'ya da para gönderebilirim.

Almanya'dan gelen yirmi kitabımı iki yada üç paket olarak bana göndermeni geçenki mektubumda yazmıştım. Kitaplar gelmedi. İstersen recommended gönder, daha güvenceli olur.

Maturité sınavlarında istediğin başarıyı elde edememenin nedenlerini yazmışsın. Bence haklısın. Ama bunları düzeltebilirsin. Birincisi bellek zayıflığı diyorsun. Bana çekmişsin. Benim de belleğim çocukluğumdanberi çok zayıftır. Ben bunu, düzenli ve sistemli olmakla gidermeye çalışırdım. Örneğin, matematik, kimya, fizik formüllerini ezberleyemezdim, ama sıkışınca, bu formüllerin nasıl "istihraç edildiğini" çıkarıldığını bildiğim için, formülleri kendim çıkarırdım. Bir de unutkanlığıma ve dalgınlığıma karşılık, herşeyin ayrı bir yeri

yurdu olurdu benim için. Böylece, aradığım şeyi yerinde bulma alışkanlığı elde ettim. Bunun da çok büyük zararları oluyor. Herhangi bişeyi her zaman koymaya alışık olduğum yere koymazsam, hatta o şey gözümün önünde bile olsa, saatlerce aradığım, bulamadığım bile oluyor. Yalnız maddî şeyleri değil, öğrendiklerimi, bilgimi de biçimlendirir, yani belli bir yere koyardım. Tarih gibi, psikoloji, sosyoloji gibi dersleri bile, o türlü deftere yazar, sıralar, ayırır, altlarını renkli olarak çizerdim ki, o notlarım gözümün önünde kalırdı. Yani o unutacağım dersleri, göz belleğimde kalacak biçime getirirdim. Çünkü bilirsin ki, göz belleği, kulak belleği filan gibi, belleğin türleri de vardır. Göz belleği bende o denli zayıf değildir. Sanırım, sende de öyle...

Kendinde kusur olarak gördüğün, çabuk konuşmana gelince... Bu eksikliğini yenmek, senin için o denli zor olmasa gerek. İradenle yenebilirsin bunu. Tarihte de, tanıdıklarım arasında bunun çok örnekleri var. Konuşurken, her kelimedeki hecelerin hakkını vermeye çalış. Bunu yapmaya kendini zorla. Sonra senin teybin vardı, ne oldu. Teybe konuş, sonra dinle. O zaman ne yapman gerektiğini anlarsın.

Sınavdan önceki heyecanına gelince... Bunu da iradenle yenebilirsin. Bir sınavı kazanamazsan, sonunda ölüm yok diye düşün. Yaşamımızda en önemli şey, sağlığımızdır. Çünkü sağlık olmazsa, ne başarı olur, ne zenginlik olur. Bunun için sana, uyumadan çalışmak için kendini zorlamamanı yazıyorum her zaman. Uyku tulumu olmak hiç iyi değil, ama bir uyku sersemi olarak da hiçbişey başarılamaz. Doğayı yenmek için çalışacağız, uygarlık doğayı yenmektir, ama uygarlık doğaya karşı gelmek değildir. Doğaya karşı gelinmez. Uyumadan çalışmak, doğaya karşı gelmek demektir.

Ahmet'in okuluna kalan az bir borcumuz şimdilik dursun. Ama o nakliye işini yapmalıyız. Bir mektup daha geldi. Nasıl para göndereceğimi bilmiyorum. Aklıma şu geldi. Sana her gönderdiğim mektubun içine bin lira Türk parası koyayım. Bunları biriktir. Orda Frank'a çevir, sonra götür ver şu pezevenklerin parasını. Olur mu canım. Bu mektubun içinde bin lira gönderiyorum. Aldığını bana bildir. Para tamam olunca hemen götür ver. Hatta şimdiden yanında para varsa, ver. Ama kendi okulundan para alıp da verme. Zaten senin okuluna biraz borcumuz var, yakında göndereceğim. Ahmet'in paketi

için gelen son mektubu da sana gönderiyorum. Almanya'dan sana gönderilen parayı almış mıydın?

Uzun mektubunu beklerim canım oğlum. İtalya gezin nasıl geçti, yaz bana. Özledim seni çok. Öperim canım yavrum.

Aziz Nesin

Çatalca - 19 Nisan 1976

Benim iki gözüm canım oğlum,

Niçin beni bu denli çok merakta bırakıyorsun? Çok mu ders çalışıyorsun, buyüzden mi bana mektup yazmadın? İyice meraklandım doğrusu.

Amerika'da Feza Gürsey'den bugün bir mektup daha aldım. Sana mektubun seninle ilgili bölümünü aşağıya yazıyorum:

"Oğlunuz inşallah mektubumu faydalı bulur. Ecole Polytechnique temel ilmi ve mühendisliği birleştiren bir müessesedir. Bu bakımdan Amerika'daki California Institute of Technology, MIT (Massachusset Institute of Technology) ve Zürih'teki Politeknik tarzında bir teknik üniversitedir. Meşhur Fransız fizikçileri ya Ecole Normale yada Polytechnique mezunudurlar. Ecole Polytechnique'in Paris'e yakın yeni bir teorik fizik laboratuvarı kuruldu. Kuran da benim yakın dostum Fransız Fizikçisi Louis Michel'dir. Zaten kendisi de Polytechnique'den mezundur. Eğer oğlunuz Ecole Normale veya Polytechnique'e girebilirse fizik ve matematik hususunda kusursuz bir tahsil yapacağına eminim. Paris'te tanıdığım fizikçiler de onunla ilgilenirler."

İşte canım Ali'ciğim, çağımızın en büyük fizikçilerinden, iki-üç büyük fizikçiden biri olan Feza Gürsey senin için bunları yazıyor. Umarım ki, sen O'na mektup yazmışsındır. Çünkü yazmanı istemişti. Yazmadınsa, hemen yaz ve ilgilendiği için teşekkür et. Yoksa çok ayıp olur.

Ben de en çok senin bu okul işin için merak etmiştim. Neye karar verdin? Bana hemen yaz. Öyle görünüyor ki, senin için en iyisi Ecole Normale yada Ecole Polytechnique. Bu iki okulun giriş koşullarını hemen öğrenmelisin. Sınavlarına da katılmalısın. Kazanırsan burs da veriyorlarmış. Ne güzel bişey! Kazanamazsan sınavı, hiç önemi yok. Biz burslara güvenmedik ki... Bu konuda senden haber bekliyorum.

Geçen mektubumda sorduklarıma da lütfen cevap ver.

Ahmet'in okulunun parasını yatırdın mı? Yatırmadınsa yaz bana da, bir yolunu bulup para göndereyim. Sonra Ahmet'in kitapları ve paketi halâ gelmedi. Ne oldu? Parayı yatırmadın mı? Bunları yaz bana. Beni çok fazla merakta bırakıyorsun canım oğlum.

Ahmet'ten çok iyi mektuplar alıyorum, seviniyorum.

Ağabeyinden de çoktandır mektup almadım.

Mektuplardaki sorularıma cevap vermedikçe, yoksa mektubum eline geçmedi mi diye endişe ediyorum.

Sana Feza Gürsey'in adresini de yazıyorum:

Mr. Feza Gürsey

1066 Whitney Ave. Hamden, ct. 06517 U.S.A.

Bişey gerekliyse, yaz göndereyim. Para sıkıntısı çekme!

Ben Amerika'daki Türk profesörün soyadını Gürsoy sanıyordum. Oysa Gürsey'miş. Sen de sakın yanlış yazma!

Amerika PEN Club'den bir kongre için çağrı geldi. İşlerim çok olduğu için gitmeyeceğim.

Mektubumu kesiyorum. Gazeteye çok acele yazı yetiştirmem gerekiyor. Gözlerinden öperim benim aslan oğlum, canım oğlum.

Burda verdiğim fotoğraf makinesini kullanmaya başladın mı?

Aziz Nesin

Lausanne, 23 - 4 - 1976

Babacığım,

Feza Gürsey'e biraz önce yazdım.

Mektubunu aldım, Amerika'ya gitmeye karar verdim. Mümkün olursa tabii. Ecole Normale Supérieure okula giren herkese burs veriyor, ama okula girmek için yarışma var. Yâni yarışma hem burs, hem okul için.

Artık sinirli filân değilim. Sınav heyecanı devam ediyordu geçti.

Tarihten dalgınlık yapmadığıma eminim.

Sağlığım yerinde. Uykumu yeterince alıyorum.

Telefon ettiğiniz Pazartesi akşamı "maturité" sınavları için Fribourg kantonundayım. Hoşçakal

Ali Nesin

Çatalca - 24 Mayıs 1976

Ali'ciğim.

Ahmet'in kitaplarını verdiği taşıma firmasından gelen mektuplardan bıktım usandım. Aslında, bu Ahmet'in saçmalıklarından bıktım usandım ya, ama ne yapayım ki babayım. Çekilir, dayanılır aptallıklar değil. Yahu milyoner olsa dayanmaz buna be! Her neyse, sana bu taşıma firması için bikez mektup içinde bin Türk lirası, ikinci kez de 200 mark göndermiştim. Dilerim ki eline geçmiştir. Şimdi de bu mektubun içinde 200 mark daha gönderiyorum. Paraları ver şu pezevenklere. Yetişmezse, benim tarafımdan rica et ki, üstünü de göndereceğim. Acele etmesinler. Türkiye'den para çıkmasının zorluğunu anlat. Haftaya yine para göndereceğim. Paraları alıp almadığını bana çok acele bildir. Bu para sıkıntısı içinde bir de paralar eline geçmiyorsa yandık... ki hem de nasıl yandık.

Mektuplarımı alıyor musun? Annene, benden mektup almadığını yazmışsın. Yahu boyuna sana mektup yazıyorum. Eline mi geçmiyor, nedir? Sorularıma da cevap vermiyorsun. Yazdığım mektuplara bak, neler sordumsa hepsine cevap ver.

Feza Gürsey'den cevap aldın mı? Bana bildir.

Almanca kitaplarım ne oldu? Küçük paketler olarak bana göndermeni yazmıştım. Aşkolsun! Kendi en küçük bir işin yapılmasa kıyametleri koparırsın.

Senin askerlik işinle bu hafta kendim uğraşacağım. Sonucu da hemen sana bildiririm.

Çok yoruldum. En çok da beni Ahmet yordu bitirdi. Yine, bu kez de dil okulunu bıraktı. Bana uzun mektup yaz.

Özlemle gözlerinden öperim.

Aziz Nesin

Lausanne,[1]

Sevgli Babacığım.

Feza Gürsey'den nihayet bir mektup aldım. Fransa'da aynı imkânları bulacağımı söylüyor. Polytechnique pratik yapmak için değilmiş. Önümüzde bir tatil var, üç günlük. İtalya'ya gidecektim, vazgeçtim

1. Tarihsiz

Paris'e gideceğim. Biraz daha araştıracağım. Sanıma göre haklı, Amerika'daki imkânlar Paris'te de vardır. Zaten doktora için de gidebilirim Amerika'ya. Geri kalan tatillerde İngiltere'ye. Kanada'ya filan gidersem İngilizce'yi de iyice öğrenirim.

Amerika'ya gidecek olursam Yale'e giderim, ama dediğim gibi Ecole Normale, yahut Polytechnique'e gitme ihtimâlim daha büyük.

Sana programımı yazayım:

Türkiye	10 Nisan 1977	Maturité sınavlarının bitiş tarihi
	1Haziran 1977:	Paris'e gideceğim eğer Ecole Normale yahut, Polytecnique'te karar kılarsam.
İmtihanlara hazırlanacağım bir okulda	Eylül 1978	Sınav (yarışma)ya katılacağım.
	1981	Herşey tahmin ettiğim gibi giderse okul bitecek.

Nisan 1977'de Türkiye'ye geliyorum. Bir ya da iki ay kalıp Paris'e hareket edeceğim. Normal olarak 2 senede, ama genellikle öğrencilerin 3 senede hazırladığı sınavları 1 senede hazırlamaya çalışacağım. Başaramazsam ilk seferde zararı yok, bir defa daha girebilirim yarışmaya.

Paris'te Matematik ve Fizik'i Ecole Normale'de ayrı ayrı yapamayacağıma göre (yaşım geçtiğinden), Ecole Normale'de Fizik'e yazılacağım, aynı zamanda mümkünse Sorbonne'da Matematik yapacağım. Ama ağırlığı Fizik'e vereceğim.

Programımı anladın herhalde. Anlamadığın yerler varsa yaz. Paris'ten size yazarım bir mektup.

Yarışmanın çok zor olduğunu yazmıştım. Her sene yarışmaya 2000 öğrenci katılıyor. Bu kadar öğrenciden 10 ilâ 30 kişi arasında alıyorlar. Oraya girenlerin zaten yolu çizilmiş. Şimdiye kadar o okula girebilipte, başaramayan çıkmamış, sınıfta kalan bile endermiş. Düşün nasıl elekten geçirileceğimizi. Sanıyorum kazanabileceğim, ilk seferde biraz zor, ama ikincisinde mutlaka.

Paris'te bir okul bulunması gerek tabii, ben bu işle uğraşırım. Eğer zorlukla karşılaşırsam yazarım sana. Yarışmalara hazırlık için tabii bu okul. Program elimde, o kadar çok şey var ki öğrenecek, hocasız olmaz.

Bu yazki İtalya meselesine gelince. Bir okul buldum. Perugia'da. iki aylık. Pahalı da değil üstelik. Fiyatını tam olarak bilmiyorum, öğrenir öğrenmez yazacağım. Adresini vereyim:

Universita Italiana per stranieri

Palazzo Gallenga / Italia

Bu okul hakkında bilgiyi

Directeur du Centre d'Etudes Italliens

Meşrutiyet cad.161 Tepebaşı / IST

dan öğrenebilirsin. Fiyatı öğrenip. parayı bana yollayabilirsen. ben burdan yollarım. yazılma fişimle birlikte.

Berlin'den para geldi dün. daha gidip alamadım; 1050.-

Yolladığın 1000 T L.sını aldım. bu çarşamba Ahmet'in eşyalarının parasını yatıracağım.

Senin 20 değil. 10 kitabın var burada. Hemen yollayacağım.

Bu yaz için cep harçlığıda lâzım bana. İhtiyaçlarımız hiç bitmiyor değil mi?

Askerlik için müracaat ettiniz mi? Annemin dediğine göre müfettişlikten bir kâğıt lâzımmış. Ne müfettişliğinden. ne kâğıdı? Yazın hemen mektup yollarım müfettişliğe. Pasaportum geldi. Bir yıl uzattılar.

Ahmet'ten yeni bir mektup aldım. Durmadan ev değiştiriyor o da. Şöyle bir yerleşebilse. Bana hiç okul durumunu yazmıyor.

Annemle Moskova'ya gidiyormuşsunuz. Kimin davetlisisiniz? Kart atarsınız.

"Böyle Gelmiş"i ve Vakıftan haberler bekliyorum. Yeni fotoğrafları yok mu? Aklımdayken yazayım: ben ev filân istemiyorum. İki evi de vakıfa bağışladım.[1] Bu konuda ısrar etme baba. Zaten Paris'te okul bedava.

Dün gece rüyamda İstanbul'u gördüm. Uyandığımda tekrar gözlerimi kapadım. Nasreddin Hoca gibi. görürüm yine diye. Öperim

Ali Nesin

Lausanne, 29 - 5 - 1976

Sevgli Babacığım.

---

1. Nesin Vakfı'nı kurarken dört çocuğuma ve eşime kalıt (miras) haklarını peşin verdim. Salt Ali bu kalıt hakkını almadı. Sözünü ettiği iki ev bidir Aziz

Bana yazdığın son üç mektubunun tarihleri: 9 Mart, 11 Nisan ve tarihine koymadığın 20 Mayıs cıvarlarında olduğunu sandığım son kısa mektubun. Bir de 24 Mayıs tarihli mektubun var. Bunların haricinde geri yolladığın kitabı aldım. Bana üç defa para yolladın, bir keresinde 1000.- T. L., iki defa 200- Mark. Bu paralarla Ahmet'in kitaplarını yollayacak şirkete ödedim ve İtalya'daki okulun parasını ödedim. Ayrıca Almanya'dan 1100.- Fr. geldi. O parayı daha okula yatırmadım. İtalya için ayırayım mı? Oda, yemek parası filân ödenmedi. Tek ödediğim derslerin parası. Belki de Ahmet'in okulunun parasını ödememi istiyorsun. Yaz bana.

Kitaplarını beş gün önce, hepsini tek bir pakette yolladım. İçinde çıkardığımız matematik dergileri de var. Sakın kaybetme, ben de başka yok. Az paramız olduğundan her sayıdan kendimize tek örnek yaptırıyoruz.

Ahmet'ten geçenlerde bir mektup geldi. Ama okul işinden filân bahsetmiyordu. Okulu bıraktığına çok üzüldüm, mektup yazacağım ama adresini değiştirip, değiştirmediğini bilmiyorum. Bana "en son" adresini yazıver.

Yazdığım gibi Amerika'ya gitmeyeceğim. Bu şimdilik kararım tabii. Doğrusu Paris beni daha çok çekiyor, ama Amerika'nın avantajları daha büyük olsaydı, gitmeye razıydım ama Feza Gürsey'in ve buradaki hocaların dediklerine göre arada hiç bir fark yokmuş. Ve önce matematik sonra Fizik yapmayacağım. Önce Fizik yapacağım, Matematiği de ya aynı zamanda (ki zor) yahutta sonra. Geçen mektubumda daha ayrıntılı bilgi vardı. Bana düşünceni yaz da sonra kararımı bildireyim Feza Gürsey'e.

Vakfın fotoğrafı varsa bana yolla. Yeni hâlini merak ediyorum. Havalar güzelleştiğine göre, çok güzel olmuştur Vakfın arazisi. İlk defa yumurtayı o kadar iştahla yemiştim o gün. Keçi doğurdu mu?

Okulum 25 Haziran'da kapanıyor. Mektuplarınızı ona göre atın. Doğru İtalya'ya gideceğim. Size oradan adresimi yazarım. Tatil diye hiç sevinmiyorum, geçen sene de sevinememiştim. Sanki Türkiye'ye gitmezsem tatil yapmayacakmışım gibi geliyor.

Bu sene bir sürü kitabın çıkacaktı, çıktıkça yolla bana. "Surnâme"yi Maturité zamanında acele okumuştum. Şimdi bir daha okuyacağım. Sanat Dergisi yollamayı kestin. Bana devamlı yollarsan memnun

olurum, aradabir Cumhuriyet'te koy. Sınav zamanı okuyacak vaktim olmadığından yollamamanı istemiştim.

Mektuplarını bekliyorum. Öperim Ali Nesin

Çatalca - 1 Haziran 1976

Canım Ali'm oğlum benim,

30 Mayıs Pazar günü, sınıf arkadaşlarımı eşleriyle birlikte Vakf'a kuzu yemeye çağırmıştım. Annen de geldi. Senden mektup olduğunu söyledi, ama getirmeyi unutmuş. Bugün eve gideceğim, hemen mektubunu okurum ve cevabını yazarım. Şimdi daha önce bir mektup yazayım dedim. Çünkü gece rüyamda seni gördüm. Çok, çok özlemişim seni. Ah param olsa - bu sözüm gerçektir - atlar uçağa seni görmeye gelirdim.

Ben şu Ahmet'in kitaplarını gönderecek taşıma firmasıyla, bir de Ecole Nouvelle'den bıktım usandım,[1] her hafta mektup yazıyorlar. Ama adamlar haklı. Ecole Nouvelle'in son mektubunu gönderiyorum. Şu taşıma firmasına borcumuzu bitirelim, sonra da Ecole Nouvelle denilen para tuzağına olan son borcumuzu ödeyeceğim.

Zarfın içinde sana yine bir miktar para gönderiyorum. Bilmem ki, böylece taşıma firmasına vermemiz gereken para tamamlanıyor mu? Sana bu zarfın içindekiyle dört kez para göndermiş oluyorum. İlkinde bin Türk lirası, ikinci ve üçüncüsünde ikiyüzer mark, şimdi de 105 mark.

Bu mektubu, çoktan sana söylemek isteyip de fırsat bulamadığım bir konu yüzünden, seni rüyamda gördüğüm gecenin sabahı yazdım.

Seninle çoktanberi kadın ilişkileri üstünde, ve evlenme konusunda kimi şeyler konuşmak istiyordum. Istanbul'a geldiğinde, yanımda bir

1. Küçük oğlum Ahmet, İngiltere'de öğrenimdeyken durmadan benden Türkçe ders kitapları istemiş, ben de göndermiştim. Okulu terk edip Türkiye'ye dönerken, hiçbir işine yaramamış ve çok birikmiş kitapları bir taşıma firması aracılığıyla Türkiye'ye gönderdi. Istanbul'da Halkalı'da gümrükten bu kitapları almam çok zor oldu.. günlerce neryolu'ndan üç saatte (gidişgeliş altı saat) Halkalı'ya giderek burdan gönderdiğim ders kitaplarını alabilmek için uğraştım. Bu okul kitaplarının taşıma gideri ve gümrük vergisi, fiyatlarının belki elli katına geldi. Kitapları gümrükten kurtardıktan bir hafta sonra, gazetelerde şöyle bir haber çıktı. Kitapları geri almam için bana kan kusturan gümrük ambarında, içi kaçak silah ve mermi dolu bir kamyon yakalanmıştı.

saat bile kalmadın ki, iki söz konuşalım. Istanbul'da bir serseri mayın gibi ortalarda dolandın durdun, kendini de yorup bitirdin.

Artık delikanlısın. Evlilik konusunda seninle konuşmalıyız. Evlilik konusunda benim bildiğim ve sıksık söylediğim şudur: "Kadınlar, gangesterlerle, bilim ve sanat adamlarının felaketidir." Evet, böyle olduğuna inanıyorum. İstersen, sonları felakete varmış bütün gangesterlerin (ki hepsinin de böyle olmuştur.) ve bilginlerle sanatçıların yaşamlarını incele, felaketlerinin nedeni hep kadınlardır. Gangesterler, sevdikleri kadınların ihanetlerine uğrayıp canlarından olmuşlardır; ihanete uğramasalar bile, sevgilileri yüzünden yaşamları sona ermiştir. Bir kadına tutkunlukları yüzünden, bilim yaşamları sona ermiş nice bilginler, sanat yetenekleri sönmüş nice sanatçılar vardır. Ben bile yaşamımda, kadın yüzünden yokolmuş nice yetenekler tanıdım.

Bu söylediklerimi sen de bilirsin elbet, ama bilmek başka, yapabilmek daha başkadır.

Benim bu söylediklerimde, her genellemede olduğu gibi, elbet bir yanlışlık da vardır. Sözkonusu olan bütün kadınlar değildir elbet. Ünlü İngiliz başbakanı - tarihî bir kişi - Disraeli'nin karısı gibi kadınlar da var yeryüzünde, Mme. Cury gibi ve O'nun oğlu Julio Cury'nin karısı gibi kadınlar da var dünyada. Ve elbet benim annem gibi kadınlar da var... Çok büyük kadınlar var.

Ben senin için kadın konusunda endişe ediyorum. Neden biliyor musun? Çünkü sen de, benim gibi, merhametli insansın. Acırsın elbet... Sevdiğin kadına acırsın ve sonra başın derde girer. Çok dikkat et oğlum, ama pekçok dikkat et. Bana çok benziyorsun; verdiğin sözden dönemezsin... Hem de dönmeni ve merhametsiz olmanı istemiyorum. Bizim Nesin'lerin özellikleri, çok merhametli olmaları, sözlerinden dönmemeleri ve çok cömert olmalarıdır. Sende bütün bu özellikler var. Ama bir özellik daha gerekli. Bütün bu hasletler bizim aleyhimize işlememelidir. Senin yaşamını değiştirmemelidir, seni hedefinden ayırmamalıdır. Yani, cömertliğimiz, merhametimiz, sözümüzde duruşumuz, bizim aptallığımız olmamalıdır.

İrademizi kullanarak, kendi aleyhimize olduğunu sezdiğimiz her an, her türlü arkadaşlığı bırakabiliriz. Ama kadın pek kolay kolay bırakılamaz. Çünkü, evlenilen kadını bırakmakla iş bitmiyor, bir de

çocuklarımız oluyor. İşte önemli olan da bu. Bizim yanlışımızın cezasını, bizim suçlarımızın günahını çocuklarımıza çektirmeye hakkımız olamaz. İşte sorun bu. Bilmem, anlatabiliyor muyum?

İşte buyüzden kadın ilişkilerinde dikkatli olmanı istiyorum. Evlenilen kadını iyi seçmek gerekir. Bikez seçip evlendikten sonra da, artık hiç boşanmamalıdır. Ufaktefek kusurları görmezden gelmek gerekir. Çünkü bizim de kusurlarımız vardır düzeltemediğimiz yada bilemediğimiz.

Yirmi yaşındasın yada oluyorsun, buyüzden bunları sana söylemek gereğini duydum. Ben çocuklarımın evlenecekleri eşin seçimine karışmam, karışmak istemem, ama daha önceden, kendi deneyimlerime dayanarak bilgi vermek de babalık görevimdir.

Evleneceğin eşinle aranda enaz 10-12 yaş olmalıdır. (Annen duymasın ama genellikle kadınlar erkeklerden daha erken yaşlanıp çöküyorlar.)

Otuz yaşından önce evlenmemelisin, ama otuzbeş yaşından da geç kalmamalısın evlenmek için.

Evleneceğin eşinin seçiminde çoook dikkatli olmalısın.

Güzel olmalı, hiç değilse oldukça güzel olmalı; sakın güzelliği önemsiz sayma. Güzellik başka şey... Sağlam güzellik, iyi güzellik...

Bir süre arkadaşlık edip onu iyi tanımalısın; bu süre çok da uzarsa, çatışmalar başlar.

Eşinin iyiyürekli, zeki, bilgili de olmasına dikkat et.

Genellikle iyi annelerin kızları iyi olur. Evleneceğin kızın annesini incele iyice, iyi tanı.

Evlendikten sonra, gözün dışarda olmasın. Başka kadınlarla ilişki kurma, ama evli değilken cinsel ilişkini dengede tutmalısın; bu gereklidir. Evli değilken, sakın evli bir kadınla ilişki kurma, bu bize hiç yakışmaz.

Evlendikten sonra ayrılmayı hiç düşünme, hele çocukların olunca, ne olursa olsun, boşanmak sözkonusu olmasın. (Ahlaksal durumlar dışında.) Bu davranışlarına karşın, evlilik, senin bilim yaşamını yokediyorsa, hiçbişeyi gözün görmesin, o zaman hemen boşanırsın. Öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Yiğit oğlum, canım oğlum, Nesin oğlum, benim oğlum,

Gönderdiğin Almanca kitaplarımın arasından sizin orda çıkardığınız Fen dergisinin üç sayısı çıktı. Yayın kurumunuzun ikinci başkanı olarak dergide senin iki yazını görünce sevincimden ağladım. Ne güzel gözyaşı bu! Benim çocukluğumda babalar, beğendikleri iyi oğullarına "Tuttuğun altın olsun!"diye dua ederlerdi. Ali'm oğlum, dilerim, her tuttuğun altından çok daha değerli olsun. Bu sözde, benim dediğim altın, enayilerin gözlerini kamaştıran metal değil, değerdir, moral değerdir. Her dokunduğun altın olsun! Bu yaşına dek beni hiç büyük üzüntülere sokmadın. Dünyanın bütün iyilikleri senin üstüne olsun. Olamadığım, olmayı özlediğim herşeyi sende görüp mutlu oluyorum. Babanın mutluluğu budur. Ben çok çorak bir ortamda gelişigüzel yetiştim. Daha doğrusu hiç yetişmedim, yetiştirilmedim. Sen olmasaydın, yazık oldu diye kendikendime acırdım. Ama sen varsın, seninle benim yaşamım da anlam kazanıyor. Seni Türk halkına, sonsuz borçlu olduğumuz bu yoksul Türk halkına onur veren, bütün insanlara, insanlığa yararlı bir bilgin olarak göreceğim bigün. Ben göremezsem, bunun böyle olacağına kesinlikle inandığım için, şimdiden görmüş gibi mutluyum. Bana bu mutluluğu verdiğin için sağol, varol, çok çalışarak çok yaşa!

Tarih yazmayı unuttuğun yeni gelen mektubunda gelecek iki yıl için kendine program çizmişsin. Çok iyi. Fransa'da yada Amerika'da okumakta özgürsün. Her zaman söylediğim gibi karar senindir. Yalnız şunu unutma: Ecole Normale yada Polytechnique sınavlarını kazanmayabilirsin de... Sınav kazanmak her zaman bilgiyle ölçülmez. Bilgin dışındaki nedenler yüzünden bu iki okulun sınavlarını kazanamazsan, sakın, ama sakın, üzülme! Her başarısızlık, gelecek büyük başarıların anasıdır. Sınavları kazanamazsan, ne yapacağını da şimdiden düşün. Bu iki okula giremezsen, Amerika'da bir üniversitede okuyacaksan, o zaman, biyandan da Amerika üniversiteleri için Feza Gürsey'le ilişkini kesme. Zaten, hiçbir zaman Feza Gürsey'le ilişkini kesmemelisin. Dünyanın belli dallarındaki bilginler, çok yakın akraba gibidirler, birbirlerini çok iyi tanırlar. Hatta, diyelim Japonya'daki

Kanada'dakinin yüzünü görmemiş bile olsa, birbirlerini çok iyi tanırlar. Tabii hep dost değillerdir, can düşmanlıkları da vardır. Sen geleceğin Türk bilgini olarak, günümüzün büyük Türk bilgini Feza Gürsey'le ilişkini ona büyük saygıyla sürdürmelisin. Diyeceğim şu ki, Yale üniversitesi ilişkini bozma. Feza Gürsey'e açıkça yaz, Fransa'daki okulları kazanamazsan Yale'e gireceğini. Tabii, bunu kendin istiyorsan...

Senin programına göre Nisan 1977 de seni Istanbul'da bulacağız! Ne iyi!.. Arada bana fırsat çıktı. Biliyorsun, 18 Haziran'da annenle Moskova'ya gidecektik. Ama daha önce Bülent Ecevit'in Moskova gezisi var. Ben de 11 Haziran günü Ecevit'le birlikte Moskova'ya gidiyorum. Nasıl olsa gidecektim. Vatan gazetesi adına yazı yazmak için, bir hafta önce Moskova'ya gideceğim. Sonra 18 Haziran'da başlayacak olan kongreye kalacağım. Bu durumda, annen benimle birlikte Moskova'ya gelmekten vazgeçti. Çünkü burda işleri çok. Biz annenle, fırsat olursa Eylül ayında yine birlikte Moskova'ya gideceğiz. Demek, ben Haziran sonunda, Temmuz başında Moskova'dan döneceğim. Temmuz başında sen İsviçre'de olursan, Moskova'dan uçakla İsviçre'ye gelip, hiç olmazsa bir gün olsun, seni görmek istiyorum. Benim ne cimri olduğumu bilirsin. İsviçre'den Istanbul'a uçakla dönüş parasını da Vatan gazetesine verdireceğim. Yani cebimden metelik çıkmayacak her zamanki gibi. Ama senin Temmuz başında İsviçre'de olup olmayacağını bilmiyorum. Yarın akşam sana telefon edeceğim. O tarihte İsviçre'de olacağını öğrenirsem, sana uğrayıp sonra Istanbul'a geleceğim. Sen yoksan İsviçre'de, doğru Istanbul'a dönerim Moskova'dan. Ahmet'e de uğramak isterdim ama. Londra'dan Ahmet'in olduğu yere gitmek ve dönmek için para harcamam gerekiyor. Yapamam bunu. Yurt dışında kendim için para harcamaya hakkım olmadığına gerçekten inanıyorum.

Perugia'daki per stanieri "yabancılar için" üniversite işini bikaç gün içinde çözüme bağlayıp sana yazacağım. Sonucu, belki de yarın akşam sana telefonda bildiririm. Çünkü yarın annen gidip bilgi alacak bu konuda.

Gelelim askerlik işinecece... 4 Haziran Cuma günü Kadıköy Askerlik Şubesi'ne gittim. Bana söylenilenleri sana aktarıyorum:

1- Doğum tarihine göre senin askerlik yoklaman, 18 Ağustos tarihinde başlayacak.

2- Şimdi elimizde olan okulun verdiği belge bu yoklama işi için yeterli değil. Bu nedenle bu belgeyi sana geri gönderiyorum.

3- İstenilen belge şudur: Konsolosluklarda "Öğrenci durumunu gösterir belge"ler basılı olarak varmış. Gidip bu belgeyi konsolosluktan alacaksın. Askerlik yoklaması için belge isteyeceksin. Bu belgeyi okulun dolduracak, ve onaylayacak. Okulun onayladığı bu belgeyi, İsviçre'deki Öğrenci müfettişliğine götürüp yada gönderip ordan da onaylatacaksın. Sanırım, bikez daha konsoloslukta onaylattıktan sonra bize göndereceksin. Yani epiyce bürokratik formalitesi var. Onun için şimdiden işe başla. 18 Ağustos'a az zamanın var.

Ahmet'in eski okulu Ecole Nouvelle'e borcumuzu şimdilik veremeyeceğiz, biraz ertelememiz gerekiyor. Telefonla söyle ki, onlara, borç ödenecektir, merak etmesinler, biraz gecikecek yalnız. Sana bu zarf içinde bin lira gönderiyorum. Daha da göndereceğim. Almanya'dan aldığın parayla bu paralar yaz tatili için senindir. İsviçre'ye gelebilirsem, gezi dövizim olan 200 doları da sana vereceğim. Özlemlerimle öperim canım oğulcuğum.

Aziz Nesin

Aliciğim,[1]

Annene yazdığın mektupta benden mektup almadığını söylüyorsun. Pek şaştım. Sana üst üste iki mektup yolladım. Birinin içinde iki tane beş yüz liralık (bin) lira vardı. Çok uzun mektuplardı. Senden cevap bekliyor ve çok merak ediyordum. Almadın mı o iki mektubumu? Amerika için de geniş bilgi vermiştim.

Bendeki son mektuplarının tarihleri şunlar: 23 nisan (9 satır) ve 9 nisan. Eğer sen de benim gibi mektupları biriktiriyorsan, bir de benim mektuplarımın tarihlerine bak!

Ahmet'in paketini bıraktığınız nakliye firmasından parayı gönderin diye boyuna mektup geliyor. Sana o mektubu da göndermiştim. Almadın mı? Gönderdiğim paraları biriktirip şu nakliye firmasına borcumuzu vermeni yazmıştım. Acele, çok acele cevap yaz. Öperim.

Aziz Nesin

1. Tarihsiz.

Istanbul - 10 Haziran 1976

Canım Ali'm benim.

Sana mektup yazmak üzere kâğıdı makineye geçirmiştim ki. senin telefonun geldi. Dünyalar benim oldu. Seni görmeyi elbet çok istiyorum ama. İsviçre'ye gelmem benim için çok zor. Ama yine de gelmeye çalışacağım. Bak. zorlukları anlatayım:

1- Kongre erken bitmeyebilir. Böyle olursa. dediğin gibi İtalya'ya geleceğim seni görmeye. Belki ağabeyinle birlikte geliriz.

2- Ama asıl zorluk. ben Moskova'dan ağır yüklerle uçağa binerim. Ordan binerken benden bagaj parası almazlar. Ama İsviçre'de ve İtalya'da benden 20 kg.dan artık bagajım için çok para alırlar. Bakalım. ne yapacağız? Elbet bir yolunu bulacağız. Yani. geleceğim. Daha önce sana Moskova'dan telefon etmeye çalışacağım. Ağabeyine de telefon edeceğim.

Ahmet'in yeni evinin adresini yazıyorum:

22. Browning Close

Heawitree

EXETER - DEVON

ENGLAND

Bana telefonda çok para kazandığımı söyledin. Haklısın. çok para kazanıyorum. Ama giderlerimiz o kadar çok ki. para yetiştiremiyorum. Ahmet burdan giderken. annenle ikisi için yol parasıyla birlikte 90 bin lira harcadım. Annen. her zamanki gibi Ahmet'i korumak için bu paranın 60 bin lira olduğunu söylüyor. Öyle bile olsa yine çok. Dile kolay! Bir hafta önce Ahmet. param kalmadı diye mektup gönderdi. Çıldıracak gibi oldum. Yahu. İran Şahı olacak pezevengin oğlu da bu kadar para yemez. Üstelik Ahmet bu parayı yemedi de... İyi yürekliliğinden. burdan birlikte gittiği. orda bulduğu arkadaşlarından kazık yedi. Ev tutmalar... Evden eve taşınmalar... Tabii eski evsahibi aldığı kirayı geri vermez. Daha da neler. Ama sonunda zararı ben çekiyorum. Neyse sen Ahmet'e kötü bişey yazma. moralini bozmayalım. Sonra. yazdırdığımız dil okulundan da devamsızlığı yüzünden çıkardılar. Yani deli olmak işten değil... Ne yapacağımı bilemiyorum. Ahmet oğlum da bir yoluna girse. ben dünyanın en mutlu babası

olacağım. İyi bir çocuk olduğu halde, bana çok çektirdi, çok... İçim yanıyor.

Dört okula, Ahmet'in alınması için başvurduk. Hiçbirinden cevap yok daha... Galiba eski okuluna soruyorlar, ordan da Ahmet için olumlu cevap gelmeyince okula almıyorlar. Bir de okulsuz kalırsa ne olacak, ne yapacağız? Aramıza soğukluk girecek, yaşam boyu mesafe girecek.

Elimde değil, oğlum bile olsa, kültürsüz insanla yakın ilişki kuramam.

Sen Ahmet'e onu özendirecek, umutlandıracak, yumuşak ve iyi mektuplar yaz. Aaah, baba olmak ne zor şey! Senin ve ağabeyinin başarılarınıza ne denli seviniyorsam, Ahmet'in başarısızlıklarına da o denli üzülüyorum. Düşünebiliyor musun oğlum, komşumuz (.....), düpedüz anormal olan oğlu bile liseyi bitirdi, İngiltere'de dil okulunda başarılı oldu, şimdi de İngiltere'de üniversiteye giriyor, benim oğlum Ahmet daha halâ sekizinci sınıftan dokuzuncu sınıfa giremedi. Peki, herkesin içine nasıl çıkacak? Tabii, böyle giderse aşağılık duygusu içinde mutsuz olacak. O'nun mutsuzluğu beni mahvedecek. Ama yine de, bir yolunu bulacağız. Ahmet de sorumunu anlayacak diye umuyorum.

Vakf'ın yeni fotoğrafları çekildi. Kitap kapaklarına basılınca gönderirim.

Yakında görüşmek üzere gözlerinden öperim oğlum.

Aziz Nesin

Istanbul - Feneryolu 21 Temmuz 1976

Ali oğlum,

Annene göndermişsin. Benim yeni haberim oldu. Ben de sana adresini göndermedin diye kızıp duruyordum. Sonradan öğrendim kart gönderip adresini bildirmediğini.

Biz seninle Zürih'te ve Bolonya'da[1] en önemli konuyu konuşmayı unuttuk: Senin askerlik işini. Ben sana bu konuyu, bir mektubumda uzun uzun yazıp neler yapman gerektiğini, işlemini anlatmıştım. 18 Ağustos'ta senin burdaki askerlik işlemlerin başlıyor. Oysa sen 18 Ağustos'ta Perugia'da olacaksın. Tabii 18 Ağustos'ta başlayan bu askerlik işlemi, hemen biriki günde bitmez, enaz bir ay sürer. Ama sen Eylül'de Lozan'a döner dönmez, hemen askerlik için gerekli belgeleri hazırlayıp bana ivedilikle göndermelisin. Sakın unutma! Hangi belgelerin istendiğini mektubumda yazmıştım, o mektubuma bak.

Ahmet, senin sert mektubuna çok üzülmüş, çok darılmış, çok kırılmış. Hayır, bunu yapmamalıydın. Doğru yapmadın! Bu çocuk, bu yaptıklarını elbet isteyerek yapmıyor. O'na daha yumuşak davranmalıyız. Hani iki yıl önce sen O'nun için bana bir mektup yazıp, Ahmet'in iyiyürekli olduğunu yazmıştın. Gerçekten de öyle... Ahmet'i sertlikle değil, ancak yumuşaklıkla, iyilikle, iyiyürekliliğine seslenerek düzeltebileceğiz. Evet, bana zararları çok oldu, ama ne yapabiliriz!

Ahmet'e bikaç okul birden bulduk. En iyisi Edimbourg'taki okul. Çünkü orda üniversitede hoca olan İran Azerbaycanından bir dostum var, ve Ahmet'in herşeyiyle ilgilenecek.

Son durum şu: Biz Ahmet'e hemen Edimbourg'a gidip okula yazılmasını bildirdik. Şimdilik Ahmet'in adresi belli değil. Sanırım, yoldadır. Edimbourg'a yerleşince bize adresini bildirir, ben de sana yazarım. Hemen sen de Ahmet'e gönlünü alıcı, yumuşak bir mektup yazarsın. Sana öyle gücenmiş ki, "Bir daha ona hiç mektup yazmayacağım." diye yazmış bize. Ben böyle şey istemem... Kardeşinin gönlünü al. Sana haksızsın, demiyorum, ama tepkiselsin. Yumuşaklık, sertlikten çok daha etkilidir. Buna bir de şu örneği verirler. Su damlası yumuşacıktır, mermerse serttir. Camilerin abdest alınan yerlerindeki musluklardan şıpşıp damlayan su damlaları, zamanla mermer taşını

1. Zürih'te Ali'yle buluşmuş ve Bologna'daki ağabeyinin yanına gitmiştik. Aziz

aşındırıp oyar. Evet bizim, su damlasının mermeri oyacağı kadar beklemeye zamanımız yok diyeceksin, iyi ama sertlikle de mermer kırılır, sonra hiçbir işe yaramaz. Üstelik insan, mermer kadar dayanıklı da değildir.

Zürih'te ve Bologna'da seninle çok az kaldık ama, iyi saatler geçirdik. Ne oldu, biliyor musun? Bologna'da seninle kaldığımız otelde, bavulumdan iki küçük hediye paketini çalmışlar. Buraya gelince farkına vardım. Üstelik bu hediye paketleri benim değildi. Nâzım'ın eşi Vera, bunları artist Fatma Girik'e göndermişti. Sanırım değerli hediyelerdi. Çok mahcup oldum. Ordan başka yerde çalınmış olamaz. Çünkü başka hiçbir yerde bavul açılmadı.

Ağabeyin mektubunda, Perugia'ya seni görmeye geleceğini yazıyordu. Sanırım şimdi ya ordadır, yada yeni dönmüştür.

Haa, senin okulundan hesabın geldi. 5 bin frank ödedikten sonra, daha 900 frank kadar borç çıkarmışlar bize. Eylül'de okula dönünce, paran kalırsa verirsin. Ben Eylül'de para göndermeye çalışacağım elbet.

Bugün, bu mektubu postaya verdikten sonra Çatalca'ya gideceğim. Belki Çatalca'daki posta kutusunda mektubunu bulur, sevinirim.

İngiliz arkadaşına selamlarımı söyle. Beğendim, iyi çocuk. (Daniel'e)

İtalyancan ilerliyor mu? İki ay az değil, epiyce öğreneceksin sanırım.

Prof. Feza Gürsey'e halâ mektup yazmadınsa çok ayıp.

Gözlerinden öper, yoğun çalışman arasında bana uzunca bir mektup yazmaya vakit ayırmanı isterim.

İyilikler, başarılar dilerim.

Aziz Nesin

Paris - 17 - 8 - 1976

Sevgili Babacığım,

Dün Paris'e geldim. Uğur'da burada. Okullar hakkında bilgi edinmek için gelmek zorundayım. Uğur'un burada olacağı zamana rast getirdim. Daha St. Joseph'ten üç arkadaş var. Uğur'la bir tanesi (Nezih) burada Ekonomi Politik okuyacaklar. Şu anda bir otelde çalışıyorlar. Ama çalışma izni olmadığından sömürülüyorlar. Hele Uğur bütün gece

13 saat çalışmasına rağmen 60 Fr. alıyor. Ben Lausanne'da iki saatte 70 Fr. alıyorum.

Bugün Ecole Normale Supérieure'e gittim. Yarın Polytechnique'e gideceğim. Polytechnique okulunu dışardan gördüm pek ısınamadım. Çok da disiplinli. Öğrenciler asker gibi giyiniyorlar. saçlar kesili. favori. sakal. bıyık yasak. Doğrusu bu disiplin (hem de biçimsel disiplin) pek hoşuma gitmedi. Ama Ecole Normale'e giremezsem. gireceğim tabii. Sanıyorum ki Ecole Normale'e girebileceğim. ilk yarışmada olmasa bile ikincisinde.

Mektubun sonunda. yarın gideceğim Polytechnique hakkında bilgi veririm. Şimdi Ecole Normale'i yazıyorum:

Ecole Normale 4 seneymiş (3 değil). Bildiğin gibi daha önce bir lisede mathématiques supéricures yapmam lâzım. O liselerin adreslerini aldım. İçlerinden en iyisini seçmem lâzım. Gelecek mektubunda (Lausanne'a yaz) bana adresleri isteyip. istemediğini bildir. Belki sen iyi okulu daha iyi seçebilirsin. yahut arkadaşların varsa onlara sorarsın.

Bu sefer kararım kesin! Önce matematik sonra fizik yapacağım. Matematik'i yapsam iş bulamam. fizik yapsam en sevdiğim branşı yapamayacağım. En iyisini ikisini birden yapmak. Demek daha on sene bana bakacaksın en az.

Ecole Normale'i kazananlara bedava yatak veriyorlar. Fransızlara belli bir maaşta ödeniyor. onlar da buna karşılık. okulu bitirdiklerinde ya devlet hesabına çalışıyorlar. yahutta belli bir miktar ödüyorlar. Yabancılara ise bir tek oda veriliyor. Zaten okula giren hemen her yabancı öğrenci fransız uyruğuna geçiyorlar. Benim öyle bir niyetim yok tabii. Zaten Paris'te oda bulmak büyük bir mesele. onu verdiklerine göre beni büyük bir yükten kurtarmış olurlar.

İtalyanca'yı epey öğrendim ama sınav için yeterli değil. İngilizcem çok ilerledi. Kolaylıkla konuşuyorum. üstelik anlıyorum da. Durmadan İngilizce konuştum Pérugia'da. Sanıyorum maturité imtihanında ingilizce'den bir sorunum olmayacak. Eğer dediğim gibi ingilizce'den 4-5 alırsam. diplomayı mutlaka alırım. Bana iki dilden bir tanesi lâzımdı. İngilizce'yi hem konuşup. hem anlayıp. hem de yazabiliyorum. İtalyanca'yı çok iyi anlayıp. kötü konuşuyorum. Zaten İtalyanca benim ne işime yarayacak sonra.

Ağabeyim ilk Pérugia'ya geldiğinde beni bulamadı, çünkü o hafta sonu bir arkadaşla birlikte Napoli'nin karşısındaki bir adaya kamp (çadır) kurmaya gitmiştik. Sonra yine geldi, Paris'e geleceğim günden bir önce. Yemek filân yedik beraber.

Yarın mektuba Polytechnique'le devam edersin.

Ahmet için çok üzgünüm. Heyecan ve sinirden öyle kötü bir mektup yazdım. Sonra Pérugia'dan kart da gönderdim. Sen bana adresini yaz. İnşallah bu sefer başarır.

Polytechnique'e gittim. Bu yıl Paris'ten taşınıyormuş. Şehrin dışında çok geniş bir arazide; gittim gördüm, çok güzel yerler. Çok modernde. Laboratuvarları filân (yemekhanesi, okulu, sınıfı, yatakhanesi) hepsi aynı arazide. Yâni Ecole Normale'den daha derli toplu.

Polytechnique'e giriş Ecole Normale'den daha kolay, 500 kişi kabul ediyorlar 2000 kişi içinden. İki okulun yarışma sınavları aynı program üstüne ama ayrı ayrı sınavlar. Yâni hangisine girersem gireyim, daha önce aynı okulda (bir lisede) mathématiques spéciales okumam gerek. Şimdilik demek ki seçmek ihtiyacım yok. Her iki okulun sınavını da kazanırsam ancak bir seçme yapmam gerekir.

Polytechnique 2 yıl. Bu iki yıl 4 devreye ayrılıyor:

İlk 2½ devre herkes aynı dersleri okuyor. Bu devrelerde dersler şu değerde:

Math. pures: 42
Math Appliquées: 29
Mécanique: 22
Physique: 26
Chimie: 13

3cü devrenin kalan zamanında bu derslerden iki tanesini seçiyorsun. Ben Math. pures ve Physique seçerim. 4. devrede: Math, mécanique, physique, chimie ve üç math appliquées branşlarından bir tanesini seçeceğim. Bu seçtiğim branşta haftada 4 saatlik seminer var, ayrıca bu 4. devrede staj da yapıyorum.

1. yıl		2. yıl	
1. devre	2. devre	3. devre	4. devre
Math. pures:	42 gün	seçtiğim iki	seminer
Math. Appl..	29 gün	branş:	ve staj:
Mécanique:	22 gün	Math ve Fizik	Math.

Fizik: 26 gün toplam pures
Kimya: 13 gün 26 gün

Yukardaki şema daha açık. Gün diye yazdığım şu demek:

Bir saatlik teori (hocanın dersi)

Üç saatlik pratik (grup hâlinde)

Yâni vaktin büyük bir bölümü öğrenciye bırakılmış. Uyku ve yemek vakitleri hariç bir öğrencinin yaşamı şöyle:

Etudes scientifiques %26

Etudes non - scientifiques %13

Sports %19

Instruction militaire %2

Travail Personnel %40

Gördüğün gibi travail personnel zamanın %40'nı alıyor. Bunun sonuçlarını sen çıkart.

Okulda askerî disiplin var! Geceleri çıkma yasağı, yahut belli bir saatte okula girme... Saç, sakal, giyim, kuşam. Okulda gradlarda[1] var: subay, alt subay (Sous-officier)[2] Okula girebilmek için sağlık bakımından iyi olmak gerek. (Bir aylık "Préparation militaire supérieure" denilen ders var. Bu dersten bir sınavla kurtarabilirim. Bu bir aylık dersten sonra 3-4 aylık "élèves officiers de réserve" denilen staj var. Sonra subay gibi bir görevimiz var.) Şimdi farkettim ki bu parantez içindeki sadece fransızlar içinmiş.

Okul herşeyimizi temin ediyor. Oda, yiyecek, üniforma!, kitap... yani herşey bedava.

Doğrusu bu okul beni pek çekmiyor. Ama Ecole Normale'e giremezsem "eşek" gibi gireceğim. Bıktım da yani disiplinli okuldan. Doğdum doğalı kaderim midir, nedir, hür yaşayamadım. Ama Ecole Normale'e girebileceğime hemen hemen eminim.

Sana prospektüsü yollarım sonra.

İsviçre'ye gider gitmez, askerlik işiyle uğraşacağım.

Paris'ten bir sürü kitap aldım. İsviçre'den çok daha ucuz kitaplar.

Ahmet'in adresini yazmayı unutma.

Ali Nesin

1. Rütbe, assubay.
2. Assubay.

Çatalca / Istanbul 27 Ağustos 1976

Ali'm.

Paris'ten gönderdiğin 17 Ağustos tarihli mektubunu aldım. Perugia'dan erken ayrıldığına göre, benim Perugia'ya gönderdiğim gazeteleri almadın demektir. Yazık!

Mektubunu koyduğun uçak zarfı çok inceymiş, yolda yırtılmış, parçalanmış. Postacılar da bir naylon torbaya koyup şu notu yazmışlar: "Postasında görüldüğü şekilde çıkmıştır." Ayrıca bir de şu damgayı basmışlar: "İstanbul Posta Merkezince Emniyete alınmıştır."

Mathématiques supérieure yapacağın liseyi kendin seçmelisin. Benim bu liseler üzerine hiç bir düşünüm yok. Kendin karar ver. İstersen bana bilgi vermek için yaz.

Mektubunda şöyle yazmışsın: "Bu sefer kararım kesin! Önce matematik, sonra fizik yapacağım.

Sen bunu daha önce de söylemiştin bana, yani biliyorum. Ayrıca, Feza Gürsey'e de yazmışsın. Feza Gürsey İstanbul'a geldi. Karısı ve oğluyla birlikte evimize geldiler. Epiyce konuştuk. Feza Gürsey'i ilk kez görüyordum. Çok beğendim. Alçakgönüllü bir genç bilgin. Senin önce matematik, sonra fizik yapman konusunda aynen şöyle söyledi:

Ali yanılıyor. Önce matematik, sonra fizik yapılabilir sanıyor. Matematik öyle bir konudur ki, bikez daldı mı, artık sonu yoktur. Bir daha ondan hiç kurtulamaz. Madem matematiği seviyor, öyleyse matematikçi olsun. Boşuna dağılmasın. Fizikçi olmak istiyorsa fizikçi olsun...

Aynen böyle söyledi. İşin içindeki adam bu. Konuyu hepimizden daha iyi biliyor. Yine de sen bilirsin, evet karar senindir ama, baba olarak benim de bir oyum varsa, benim düşüncem de şudur:

"Neyi seviyorsan onu yap. İş bulmak için, ille de fizikçi olmaya kalkma. Matematikçi olarak da iş bulur ve yaşayabilirsin. Ama çok alçakgönüllü yaşarsın. Yalnız şunu unutma, büyük keşiflerde bulunmak istiyorsan, tarihte yerin olsun, büyük ünün olsun istiyorsan fizikçi olmalısın. Yoook, hem matematiği, hem fiziği seviyorsan, o zaman da fizikçi ol. Çünkü, fizik okurken, elbet matematik de okuyacaksın. Her

fizikçi aynı zamanda matematikçidir. Ama her matematikçi, aynı zamanda fizikçi değildir."

İşte benim düşüncelerim bunlar. Sen benim düşüncelerime uymak zorunda değilsin.

Senin Perugia'da durmadan İngilizce konuşup İngilizceni ilerletmeni hiç anlayamadım. Oğlum, sen oraya İtalyanca öğrenmek için dil kursuna gitmemiş miydin? Hani İngiltere'ye gidip Japonca öğrenirsen hiç şaşmayacağım. Her neyse, sen ne yapacağını ve ne yaptığını bilirsin.

Ahmet'in adresini yazıyorum ama, bugünlerde değişebilir, çabuk mektup yazarsan eline varabilir.

Mr. Ahmet Nesin
22 Browning Close
Heawitree
Exeter - Devon
ENGLAND

Sana mektuplarımdan birinde ayrıntılarını yazmış olduğum askerlik belgelerini hemen bana gönder ki, işlemini yaptırayım. Gecikirsek, başımıza dert çıkarabilirler.

Bu kez Vakf'a gelirken Mehmet'i de getirdim. (...)

Gözlerinden öperim.

Geniş haberlerini beklerim.

Aziz Nesin

Lausanne, 8 - 9 - 1976

Sevgili Anneciğim, Babacığım,

Sizlere ayrı ayrı yazmaya vaktim yok. Hele anneme ne zamandır yazamadım. Anneciğim sen bana yazmakta devam et yine de. En çok senin mektuplarına seviniyorum. Hele bu yıl çok az yazabileceğim, çok çalışmam gerekiyor.

Tatilden param kalmadı. Baba sana çok param var demiştim ama aslında tam vardı. Lausanne'da kitaplara harcamıştım. Paris'te 15 gün bir otelde çalıştım, ama bütün kazandıklarımı arkadaşlarla yedim. Onlar orada okumak için çalışıyorlar, onlara birşeyler ısmarlamam normaldi. Ama şu anda paraya ihtiyacım var. Acelesi yok, olmasa da olur ama çok istediğim iki şey var:

1- Yeni bir hesap makinası ama şimdikinden daha iyisi. Bir arkadaşın babasından 1200 Fr. olan makinayı 200 Fr.'a satın alabilirim. Kaçırılmayacak bir fırsat. "Cercle Mathématique[1] "ten bir çocuğun babası...

2- Bir matematik dergisine üye olmak. Dergi üç ayda bir çıkıyor ve yıllık abone 120.-Fr. Her üç ayın en son araştırmaları çıkıyor. Tabii içinde anladığım da anlamadığım da konu var. Gelecek için de lâzım olabilir.

İkiniz ortak olup 1500.- T.L.'sı gönderebilirseniz, ben üstünü tamamlayabilirim. Eski hesap makinamı satmayı düşünüyorum. Para istemek istemezdim sizden ama çok arzuluyorum bu iki şeyi.

Ahmet'ten nihayet bir mektup geldi. Bir sayfalık bir mektup, ona da şükür. Biraz imlâya dikkat etmesi gerekir gibi geliyor bana, üstelik türkçesi'de bozuk, anlamını bilmediği kelimeleri, yanlış yerlerde kullanıyor. Benim de mükemmel değil ama Aziz Nesin'in oğlu olarak ayıptır bu kadarı da. Ben bir şey söylemeye çekiniyorum, siz yumuşakça yazın, hattâ mümkünse bir kitap yollayın.

Canım anneciğim ilaçlar için teşekkür ederim. Bu yıl ihtiyacım olacak ama, dediğin gibi leblebi yer gibi yemem.

---

1. "Matematik Derneği." Okulda çıkardığımız derginin adı. Ali

Saçlarımı kestirdim, saati de daha kaybetmedim. Sağlığım, hafif bir grip hariç, yerinde. Hele karın ağrılarımdan pek eser kalmadı. Sadece iki gün bu yaz ağrıdı. O da normal bir ağrı olsa gerek. Herhalde sinirle ilgiliydi, bu yaz, çok sakin, tatlı bir tatil geçirdim. Sadece üç defa sokaklarda yattım! Bütün bunları annemi kızdırmak için söylüyorum.

Askerlik işiyle ilgilenmeyi hep unutuyorum. Yarın hemen bir mektup yazacağım.

Matematikte boyumuzdan büyük işlere kalktık galiba. Bir arkadaşla beraber, ama benim orijinal fikirlerimle, Modern Matematik'in temeli olan "théorie des Ensembles"lara hücum ettik. Bütün temeli değiştirdik, çünkü eski "axiomatique"le imkansız sonuçlara varılıyordu. Bu yeni yaptığımızla her şey halloldu. Yazacağımız bir yazıyı bahsettiğim dergiye yollayacağız. Dergi Almanca, İngilizce ve Fransızca yazı yayınlıyor.

Yazın babamdan ayrılır ayrılmaz, Amerika'ya yazdım. Geçenlerde bir cevap aldım. Galiba dedikleri doğru. Daha şimdiden fizikten uzaklaşıyorum. Matematik o kadar çekici ki, fizik, güzelliğine rağmen, soğuk bırakıyor beni. Eğer Fizik yaparsam üniversite de başaracağıma eminim, hatta iddialı bile olurum, ama sanki matematik okumazsam eksik adam olurmuşum gibi bir his var içimde. Meşhur olmak, ortaya somut bir şey koyabilmek güzel ama, meslekte ona göre seçilmezki. Eğer hakikaten Fizik'le, matematik arasında bir seçme yapmaya mecbursam, matematik seçerim. İş bulmak için filân fizik yapmak istemiyordum aslında, dediğin gibi fizikte ün daha kolay. Ama matematik okuyamayacaksam, ünden filân vazgeçerim. Benim matematikten sonra yapmak istemediğim: özel şirketlere girip, istatistik, hesap yahut elektronik beyinlerle uğraşmak, bir lisede hoca olmak. Haftada az ders olması şartıyla üniversite hocalığına razıyım, o da zor. Ama kararımı verdim, önce matematik yapacağım, fiziği sonra düşünürüm. Daha da olmazsa Vakfa müdür olup, hayatımı rahatça sürdürürüm, bir yandan araştırmalar da yaparak tabii. Bir de bakarsınız çocuğum fizikçi olmak ister.

Feza Gürsey bana bir iki adres verdi, biri Cenevre'de, biri Paris'te. Cenevre'dekine bugünlerde yazacağım. Paris'tekine önümüzdeki ay gitmeyi düşünüyorum. 20 Ekim'de bir haftalık tatilim var.

(....)

Öperim

Ali Nesin

Çatalca - 24 Eylül 1976

Canım oğlum Ali'm,

Bayağı merak ediyordum seni. Oysa uzun zaman mektup yazmazsan, ya çok çalıştığını, yada işlerinin tıkırında gittiğini anlarım. Ama bu kez, okul açıldığı, derslere başladığın halde hiç mektup yazmayışın canımı sıktı. Çünkü böyle zamanlarda mektup yazmak - kısa da olsa - gerekir. Artık telefon etmeye karar vermiştim ki, 8 Eylül tarihli güzel, espirili mektubun geldi. Ama bu espirili mektubun üzerine annen küplere bindi. "Ben ona yarın bir mektup yazayım da görsün gününü..." demeye başladı. İşi şakaya vurdum. Annen, "Biz O'nun Nesin Vakfı'nda muhasebeci olsun diye mi bunca yıldır okutuyoruz... filan diyor. "Dur bakalım" dedim, "bikez sen Nesin Vakfı'm küçük görme. Ben hemen yarın gazetelere - Ecole Normale Superieur yada Polytechnique mezunu bir muhasebeci Nesin Vakfı için aranıyor diye ilân vereceğim." diyorum. Uzun sürdü tartışma. Bilirsin, annen şakadan hiç anlamaz. Belki de gülmece yazarının karısı olduğu için böyledir. "Sen artık Ali'ye karışamazsın, ben de karışamam. O aklı başında bir delikanlıdır." dedim. "Vaaay, ne demek karışamam... Öyle bir karışırım ki..." Neden sonra annen anladı şaka olduğunu. Ama başka bişey daha anladı; bu şakanın altında çok ciddi bir karar olduğunu da...

Sevgili oğlum, biliyorsun, ben bir yoksul aile çocuğuydum. Buyüzden istediğim, sevdiğim bir işin adamı olamadım. Ben bir bilgin olmak isterdim. Matematikte ve fizikte ve bütün doğabilimlerde olağanüstü bir yeteneğim vardı. Ama ne yapayım ki, parasız okuyabilmek uğruna asker oldum. Üstelik iyi bir asker oldum. Askerlikten de çok şeyler öğrendim. Sonunda yazar oldum, isteyerek yazar oldum. Ama doğrusu, başka bişey olamadığım için yazar olmak zorunda taldım. Sonuç kötü olmadı. Ama hâlâ aklım fikrim bilimde... İşte bu yüzden senin bir bilimci olmanı coşkuyla karşılıyorum. Bir baba bencilliğidir bu: babalar, kendi olmak isteyip de olamadıklarını, oğulları olsun isterler. Üstelik, ben senin bilimci olman için de hiçbir çaba göstermedim. Sen kendiliğinden bu yolu seçtin ne iyi!

Bütün bunları sana şunun için anlatıyorum. Canım oğlum. matematikçi mi olacaksın, yoksa fizikçi mi olacaksın, buna sen kendin karar ver. İşinle, bütün yaşam boyu birlikte olacaksın. Buyüzden işini sevmelisin. Sakın sevmediğin işi yapmaya kalkma. Matematikçi olmak istiyorsan, hemen matematikçi ol. Matematikçiler aç kalıyor diye de bir kural yok dünyada. Matematikçi de yaşamını kazanır, hem de çok güzel kazanır. Üniversitede kalırsın, hoca olursun. Ama Türkiye'deki üniversitelerde yapabileceğini hiç sanmıyorum. Çok istersen bunu da denersin. Ama deneme yaparken, batağa saplanıp kalma. Dünyaca ünlü matematikçiler de var. Fizikçiler gibi, somut buluşları olmazmış, varsın olmasın. İlle de gerekli mi? Önemli olan insanın mutluluğu. Matematik seni mutlu edecekse, elbet matematikçi olacaksın. Bütün şakaların dışında, rahat çalışabilmen için, dingin bir kafayla iyi bir çalışma yapabilmen için, yada dinlenmen için. Vakıf'ta yerin her zaman var. Yalnız senin değil, ailenin ve çocuklarının da... Bütün çocuklarım için aynı şeyi düşündüm. Odalarınızı da yaptırıyorum. İstemem, deyip atmak saçmadır, fodulluktur, tecrübesizliktir. Yaşamın bin türlü değişiklikleri, renkleri, karmaşık durumları var. Her çocuğuma birer evi de bunun için alıyorum. Gerektiğinde, aşağılık adamlar önünde, geçim derdi yüzünden başeğmek zorunda kalmasınlar. Hastalık var, işsizlik var, dert var, baskı var... İlerde sizi nelerin beklediği şimdiden kestirilemez. İşte bunun için çocuklarıma birer ev bırakıyorum. Yoksa, bunu miras diye bırakmıyorum. Bu evleri size, eğreti veriyorum, emanet olarak veriyorum. Siz en az bu evler kadar kendiniz ev yaptırınca, benim size bıraktığım evleri Vakf'a vereceksiniz. Demek, esas bunlar yine Vakf'ın malı. Bunu sana kaç kez anlatmaya çalıştım. Umarım ki anlatmışımdır ve umarım ki, beni bu konuda bir daha üzmezsin.

Feza Gürsey'in bana söylediği şuydu: Matematik yaptıktan sonra, fiziğe dönülmez. Ali bilmediği için konuyu, dönülebilir sanıyor. Öyle yaparsa, ne iyi bir matematikçi, ne de iyi bir fizikçi olur. Matematik derin bir konudur. Ama fizikçi olursa, aynı zamanda matematikçi de olabilir, yani ikisini bir arada yapabilir.

İşte Feza Gürsey'in dedikleri bunlar. Ben O'na inanıyor ve güveniyorum. O'nunla ilişkilerini hiç kesme. Feza Gürsey'in sana verdiği adreslere git. Yalnız anlayamadığım bişey var. Gürsey sana iki

adres göndermiş, biri Cenevre'de, biri Paris'te. Sen, Cenevre'dekine mektup yazıp, Paris'tekine de gideceğini bildiriyorsun. Yahu oğlum, ters değil mi bu? Annen de, "Benim oğlum bak ne ters!.." diyor. Bence haklı. Benim bildiğim, yakındakine gidilir, uzaktakine mektup yazılır. Sen uzaktakine gidiyor, yakındakine de mektup yazıyorsun. Bana kalırsa sen Paris'e, o adresteki adamı görmeye değil, kendi arkadaşlarını görmeye gidiyorsun.

Arkadaş canlısı olmanı çok beğeniyorum. Yalnız arkadaşlık konusunda dikkatli olmalısın. Kimi arkadaşlar, insana sürekli zarar verirler, böyleleriyle ilişkini hemen kesmelisin. Bu sözü, bişey bildiğimden, bir imâ için söylemiyorum; genel kural olarak söylüyorum.

(...)

Ahmet, hiçbir zaman uzun mektup yazamıyor. Ne yapalım, öyle işte... Demek, suç benim, O'nu iyi yetiştirememişim. Üstelik, Türkçesi de, yazısı da bozuk. Ne yapabilirim? Hiç... Olduğu gibi kabul edeceğiz. Başka hiçbir umarımız yok. Elli kez yazdım: Oğlum, O level için Türkçe alma diye. Hep işin kolayına kaçıyor. Üç O level sınavı verecek. Biri Fransızca, biri İngilizce, biri de Türkçe... Düşünebiliyor musun, elin İngilizi karşısında, kendi anadilinden sınav verip lise mezunu olacak sözde, eğer buna da lise mezunluğu denirse.[1] Bunu söyleyince annesi kıyametleri koparıyor, hem de başkalarının yanında bile... Ahmet'i olduğu gibi kabul etmekten başka çaremiz yok. Hep, ilerde düzelir, yolunu bulur diye umacağız. Buyüzden senin salık verdiğin gibi, Türkçe yazmasını bile bilmediğini O'na anlatmanın hem olanağı yok, hem de yararı yok. Okula başladı. Memnun görünüyor. Ama yine bir çıban başı çıkaracak diye içim titriyor. Sen O'na sıksık mektuplar yaz, moral ver, iyi mektuplar yaz.

Aptal Aliiiii, aptal oğlum, satranç takımını İtalya'da kaldığın evde unutmuşsun. Ulan, ne olacak bu senin şapşallığın, dalgınlığının, savrukluğunun sonu? Bişeyi almak neye yarar, korumasını bilmedikten sonra? Ağabeyin postayla gönderecekti satranç takımını, gönderdi mi?

1. Türkiye'den aldığım ortaokul diploması İngiltere'de geçmediği için bu sınavlara girmek istedim. Alacağım Lise değil Orta okul diploması olacaktı. Ahmet

Askerlik işini yapmamız için kıyametleri koparıyordun. Hani ne oldu? Hâlâ gerekli işlemi yaptırmadın. Ya bir de burda, "Geç kaldınız, oğlunuz okuyamaz, geri dönecek!" derlerse ne yapacağız? Elini çabuk tut. Bu konuda neler yapacağını, sana bütün ayrıntılarıyla yazmıştım. İşlemi yaptır, hemen gönder.

Tatilini iyi geçirdiğine sevindim ama, sanırım, epiyce paran gitti. Sağlık olsun. Ben senin geçen yıldan kalan okul borcunla, bu yılki okulun ilk taksitini daha gönderemedim. Ama yakında göndereceğim.

Sana Paris'teki kitapçımdan para gönderilecekti, gönderilmedi mi? Gönderilince hemen bana bildir. Sana ayrıca İran'dan da para gelecek, alınca onu da bildir.

Orda alacağın hesap makinesi ve başka gereksinmelerin için sana 600 Mark gönderdim. Parayı Istanbul'a gelen Klaus'a verdim. O sana Almanya'dan postalayacak. Belki de bugünlerde parayı almışsındır. Sanırım 600 mark işini görür. 600 mark, 4200 Türk lirası yapıyor. Yakında yine para göndereceğim.

Cigara içip içmediğini bana açık ve kesin olarak yaz. Bilirsin, senin her sözüne inanırım, beni kandırmayacağını bilirim. Bana doğrusunu yaz, cigara içiyor musun, içmiyor musun?

Annene. "Seni babamdan daha çok seviyorum. diye yazdıkça, keyifden uçuyor. Aradabir işkillenip, bana "Bu numaraları yoksa sen mi öğretiyorsun?" diyor. Ben de O'na "Ne diye ben öğretecekmişim, doğrusu budur, oğlan doğru yazıyor..." diyorum. Uçuyor, uçuyor...

Bugün şeker bayramı arefesi... Siz artık oralarda arefe nedir, bayram nedir, unuttunuz. Oysa ben geleneklerin unutulmamasından yanayım. Bayramdan bir gün öncesine "arefe" denir. Biz Mehmet'le iki gündür Vakıf'tayız. Bayramda da burda kalacağız. Bayramertesi eve döneceğiz. Annen de bayramı geçirmek için bir yere tatile gideceğini söyledi. Eh ne yapalım böyle oldu...

Gözlerinden öperim özlemlerle.

Ağabeyinin, Bulgaristan Film Festivali'ne dâvetli olarak Varna'ya gitmiş olması gerekir. Ama belli olmaz o, belki de gitmemiştir.

Hoşça kaaaaal!

"Böyle Gelmiş Böyle Gitmez"in ikinci cildini göndermiştim. Aldın mı? Umarım ki, bu kitabı okuman, seni derse çalışmandan alıkoymamıştır.

Öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Lausanne, 25 - 10 - 1976

Sevgili Anneciğim, Babacığım,

Size ender yazıyorum, ama mecburum da. O kadar çok yapacak şeylerim var ki, bazen hangisinden başlıyayım diye düşünmekten, hiç bir tanesini yapamadığım oluyor.

"Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" bir harika. Kitap gelir gelmez okuyup bitirdim. Sonlarına yaklaştıkça, bitecek diye hüzünçleniyordum. Arkadaki fotoğraf ta çok güzel. Her bölümden sonra, resme bakıp düşüncelere dalıyor insan. Bazen o kadar dalıyordum ki resime, kitabı okumayı unutuyor, o yaştaki hâlini gözümün önüne getirmeye çalışıyordum. Acaba gözlerin, resimdeki gibi sevgi dolumuydu? Birkaç tane kitap vardır ki, insan başucundan ayıramaz. Benimkiler: Montaigne'nin Denemeler'i, Pascal'in Düşünceler'i, Dostoyevski'nin Budala'sı, bir de senin Böyle Gelmiş Böyle Gitmez'in olacak. Şimdiye kadar bir çok otobiyografi okudum: Gorki, Sartre, Jung,... Ama en duygulandıranı, en düşündüreni seninkisi. Öbür ciltleri de mutlaka yazmalısın babacığım.

Gazeteden izlediğim Nazım Hikmet dizisi için bir şey söyleyemeyeceğim; bütünüyle ve aralıksız okumak gerekiyor. Herhalde sana karşı büyük tepkiler olmuştur.[1]

Okulu bitirmeme beş ay kaldı. İple çekiyorum günleri. Beş yıllık ilkokul, on yıllık papaz okulu, çocuklarıma yeteri kadar övünebileceğim. Hele şu son dört seneyi ufacık bir odada, aileden uzak, arkadaşlardan uzak ne kadar zor geçirdim. Daha bitmedi ya! Disiplinden, hürriyetimin elimden alınmasından çok, ailemden uzak olmak koydu bana. Ailenin ne kadar önemli olduğunu şimdi anlıyorum. Aile sofraları, tartışmalar hep gözümün önünde. İnsan yemek için zaman ayırmalı, acele etmemeli. Halbuki burada yirmi dakikada yemek yiyip, tenefüse çıkmak için konuşmadan yeniliyor. Pazar günlerinin bol, çeşitli kahvaltılarını nasıl unutabilirim ki?

1. Çok büyük tepkiler oldu. Zaman bulup da Nâzım biografisini yazarsam, bu tepkileri de yanıtlayacağım. Aziz

Askerlik için yazmıştım. Cevap geldi bugün. Okuldan bir kâğıt lâzım! Bugün başvurdum, yarın hazır olacak, yollayacağım. Belki de benim gitmem gerekir.

Bazı şeyleri tekrar yazmıyorum çünkü ciddiye almıyorsunuz, yahutta almamış gibi görünüyorsunuz.

Bence artık Matematik, Fizik diye bir sorun kalmadı. Matematik'i seçtim. Zaten fizikten gittikçe soğuyorum. Çok somut geliyor. Mantığa aykırı gibi geliyor ama soyutlamayı hiç zorluksuz anlıyorum, somutu anlayabilmek içinse güçlük çekiyorum.

Nisan başında Türkiye'ye gelip bir ay kadar kalacağım. Sonra, kulaklarınızı iyi açın, şaka değil gayet ciddi söylüyorum, bisikletle Paris'e gideceğim. İstanbul'dan Paris'e bir ayda giderim bisikletle. Hem spor yapmış, hem de dolaşmış, görmüş olurum. Sosyalist ülkelerden: Bulgaristan, Romanya, Çekoslovakya, Polonya, Macaristan ve Almanya'dan geçmek istiyorum. Bu yaşlarda dolaşamazsam bir daha ne zaman dolaşabileceğim.

Ahmet'le sık sık yazışıyoruz. Bugün yeni bir mektup aldım. Morali filân yerinde gözüküyordu. Çok özledim onu da. Noel'de belki görmeye gidebilirim. Bana da yazmış zaten gel diye.

Fransızca için 6 eser gerekiyor. Şunları seçtim:

Rousseau "Rüya ve gezintiler"

Descartes "Discours de la methode"

Montesqieu "Kanunların ruhu üzerine"

Gide "Kalpazanlar"

Girandoux "Troie savaşı olmayacak"

Nerval "Sylvie"

Bunlardan bir tanesinden sözlü olacak. En zor Descartes ve Montesqieu'nünkiler. Mahsus onları seçtim. Fransız yahut İsviçre edebiyatından olması şart tabii.

İtalyancadan ise:

Moravia (roman)

Pirandello (piyes)

Goldoni (piyes)

den üç eser seçtim. En çok sevdiğim Pirandello.

Matematikte üç yeni buluş daha yaptım. Üçü de daha önce bulunmuş ama ıspat yollarım daha sade ve daha güzel. Gelecek dergide yayınlanacak.

Claus'un gönderdiği parayı aldım. Dergiye üye oldum. Daha gelmedi ilk numarası. Makinamı da aldım. Çok güzel bir alet. Çok teşekkür ederim. Öperim

Ali Nesin

Çatalca - 23 Ekim 1976

Ali Bey,

Ne denli işi çok olursa olsun, ne denli çok çalışırsa çalışsın, insan anababasına ayda bir olsun mektup yazar. Bu senin yaptığın ayıptan da öte bişey.

Çok merak ediyorum. Yalnız bir kart göndersen, üzerine de "İyiyim" diye yazsan, o da bize yeter.

Vakf'a gelmeden önce, yani dört gün önce, gece sana telefon ettim. Geceyarısından sonraya dek bekledik, ama hat verilmedi. Dört gündür Çatalca'dayım. Hergün gidip posta kutusuna bakıyorum. Mektubun çıkmıyor.

Yahu, askerlik işi ne oldu? Adamlar bize, Ağustos 18'inde gelin, demişlerdi. Aradan koca iki ay, bir hafta geçti. Sen hâlâ askerlik işlemi belgeleri göndereceksin. Bir de belgeler geç kaldı diye, seni ordan apartopar askerlik yapmaya çağırırlarsa, işte o zaman görürsün gününü.

Bu mektubu postaya atmayacağım. Üç gün sonra eve gidince, yine mektubun gelmemişse, altına birkaç satır daha sana övgü yazıp ondan sonra postaya vereceğim.

Burda havalar çok bozdu. Bu yıl Vakf'a kömür de alamadığım için sobaları yakamıyorum. Çok soğuk.. İyi ki üşüyen insan değilim. Sıkıca giyindim, çalışıyorum. Şu anda mutfakgaz ocağında kurufasulye pişiriyorum. Biliyorsun, üç keçimiz vardı. Biri doğurdu, şimdi dört keçi var. Keçilere ot da alamadım. Hayvanlar aç. Öğleye dek ahırda bağırdılar. Şimdi otlasınlar diye çıkardım bahçeye. Biyandan yağmur, biyandan sert rüzgar ve soğuk. Ama çok acıktıklarından otluyorlar. Senin mektubundan sonra Ahmet'e mektup yazıp, sonra da "Yaşar Yaşamaz" romanını yazacağım. "Yaşar Yaşamaz" bitmek üzere. Sanırım, bu yıl içinde yayınlanabilecek. Bu yıl çok çalıştım, pekçok. Hiçbir yıl bu denli çok çalışmamıştım. Bak, kaç kitap çıkardım:

1- Seyyahatnâme
2- Surnâme
3- Pırtlatan Bal "Çocuklar için oyun"
4- Böyle Gelmiş Böyle Gitmez 2
5- Borçlu Olduklarımız "Çocuklar İçin öyküler"

6- Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz - Çıkacak -

7- Türkiye Şarkısı "Nâzım Hikmet'in yaşamı" - Çıkacak-1

Bu 7 kitabın dışında bir de "Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı" var. Onu da hazırlıyorum. Geçen yıl da çıkardık, sen görmüştün sanırım.

İşte böyle Ali Bey. Hemen mektup yazmazsan, oraya gelir, canına okurum. Gözlerinden öperim. Çok özledim, çok...

Aziz Nesin

Gönderdiğim gazeteleri, dergileri alıyor musun?

Ahmet'in adresini yazıyorum.

Mr. Ahmet Nesin

28 Mayfield Gardens

Edinburgh Scotland

27 Ekim 1976

Bugüne kadar bekledim. Halâ senden hiçbir haber yok. Telefon ediyoruz. Santral kız, beş saat, altı saat beklemek gerekir diyor.

Çok meraktayız.

Aziz Nesin

Istanbul - 5 Kasım 1976

Canım Ali'm,

Mektubunu merak içinde beklerken, 25 Ekim tarihli mektubunla anneni ve beni çok sevindirdin. "O kadar çok yapacak şeylerim var ki" diye, neden bize daha sık mektup yazmadığını açıklamışsın. Yapacak çok şeylerin olmasına sevindim, ama o "yapacak çok şeylerin" arasında, bize ayda iki-üç satırlık mektupçuk yazmak da giriversin. Yoksa, benim yapacak o kadar çok şeyim olmadığı için mi sana ve Ahmet'e ve Ateş'e sayfalar dolusu mektuplar yazmaktayım? Hey Ali hey, bigün sen de baba olunca anlarsın herşeyi.

"Böyle Gelmiş II" için yazdıkların da beni duygulandırdı. Çok zor yazdım bu kitabı. Üçüncü cildi yazabilir miyim, bilemiyorum. Herhalde enaz iki-üç yıl yazamam. İnsanın kendisini gerçekçilikle açıklaması sanıldığı gibi, hiç de kolay olmuyor.

---

1. Çıkaramadım bugüne dek. (1994) Aziz

Mektubunda kitap için "Sonlarına yaklaştıkça hüzünçleniyordum." diye yazmışsın. "Hüzünçlenmek" fiiliyle Türkçe ve Arapçayı birbirine karıştırmışsın. "Hüzün" Arapça bir kelimedir. Bu kelimenin dilimizde kullanılan Arapça üretilmiş ailesi şunlardır: Hüzün, hazîn, mahzun, mahzuniyet... Bu kelimenin eşanlamlısı olan "keder"de Arapçadır. Keder'in üretilmişleri de şunlardır: Keder, mükedder, ekdâr... Biz Türkçede bu iki Arapça kelimenin karşılığı olarak "üzünç" kelimesini kullanıyoruz. Üzülmek fiilinden üzünç kelimesini yapmışız. Sen, hüzün'le üzünç'ü birleştirerek Arapçayı Türkçeye karıştırıp "hüzünçlenmek" diye bir yeni fiil uydurmuşsun. Doğrusu şöyle yazmalıydın: "Sonlarına yaklaştıkça, bitecek diye üzülüyordum."

Nâzım Hikmet dizi yazıları için çok eleştiriler, saldırılar oldu. Bu dizinin ikinci bölümü yayınlanınca, bu saldırılar daha da artacak. Varsın olsun. Ben, doğru olduklarına inandığım şeyleri yazacağım.

Yatılı okuldan bıkmakta haklısın. Bunun ne demek olduğunu ben çok iyi bilirim. Çünkü ben de, iki yıl Darüşşefeka'da, beş yıl Askerî lisede, iki yıl Harp okulunda, iki yıl Fen okulunda olmak üzere, toplam olarak tam onbir yıl yatılı okudum. Hesapla bakalım, hangimizinki daha çok... Evet, çok zor. Aileden uzak kalmanın da ne demek olduğunu anlıyorum. Ama şunu unutma, bu zor günleri ilerde tatlı anılar olarak anacaksın. Çoğu gitti, çok azı kaldı. Dayan canım oğlum. Her başarının bedeli vardır. Bedeli ödenmeden hiçbir başarı elde edilemez. Sen, iyi bir fen lisesini bitirmenin, iki-üç yabancı dil öğrenmenin, İsviçre'de okumanın, iyi bir matematikçi kafası edinmenin bedelini ödüyorsun. Elbet zor... Ama karşılığında elde ettiklerin de çok önemli, çok güzel şeyler. İnan ki, bu senin kazandıklarını, elde ettiklerini, ben de kazanmak için, seninkinden çok daha ağır bedeller ödemeye, bu yaşımda bile hazırım. Çok güzel bir yere geldin...

Matematiği seçtiğin iyi, bu senin özgürce verdiğin bir karar. Yalnız "Zaten fizikten gittikçe soğuyorum. Çok somut geliyor." demiş olman bana aykırı geldi. Ben de tıpkı senin gibi, çok şaşılası şeydir, soyutlamayı daha kolay anlıyordum da, somutlamayı anlamıyordum. Ne çok bana benziyorsun, şaşıyorum. Örneğin, dinamoya akım tellerinin sarılışında, sağ avuç parmakları açılarak yön bulmayı, bu denli kolay ve yalın bişeyi bitürlü beceremezdim. Daha bunun gibi neler... Ama sendeki ve bendeki bu soyutlamaya yatkınlık, en büyük

eksikliğimizdir. Bunu bilmeli ve bu önemli eksiğimizi gidermeye çalışmalıyız. Çünkü, bütün soyutlamaların amacı, somutlamaya varmak ve somutu daha iyi, daha derin gerçeğinden anlamak içindir. Yoksa bunun tersi, soyutlamak için soyutlama olur ki, sonu saçmalıktır. Yani, gerek matematiksel, gerek felsefî bütün soyutlamanın amacı, doğayı, toplumu ve insanı - yani dünyadaki en gerçek ve en somut olan şeyleri daha iyi anlamamızdır. Daha açıkçası, en soyut matematik işlemleri bile, sonunda, elektrik lambasını yakmak, yemek pişirmek, ısınmak, toplumu düzene sokmak ve insanı mutlu etmek gibi somut amaçlar içindir. Ama o soyutlama olmazsa, somut olan gerçekliğiyle anlaşılamaz ve bilinemez. Ne yapalım, sen de sevdiğin soyutlamaya doğru git... Bunun sonu felsefeye dayanır diye korkarım. Soyutlamaya bu denli yatkın olmak ve matematiği de bu denli sevmenin sonu felsefeye dayanır. Kötü mü diyeceksin? Niçin bundan korkuyorsun, diyeceksin. Şimdi mektupta anlatması zor be oğlum. Aslında çok güzel, çok iyi de... Nasıl anlatayım bilmem ki... Ben seni çok iyi anlıyorum ama, yine de somutdan bu denli uzaklaşmamanı, fizikten büsbütün kopmamanı içimden istiyorum.

Bisikletle Istanbul'dan Paris'e gitmek düşüncene bayıldım. Annen önce köpürdü, kıyameti kopardı. "Oğlanın üstüne böyle varırsan daha kötü olur. O bilir ne yapacağını... Sonradan aklı başına gelir, kendiliğinden vazgeçer." dedim. Bu kez de bana "Ah, İnönü ekolünden yetişmişsiniz hep." dedi. Neyse, sana esprili bir cevap yazmış. "Ben de bisiklete biner, birlikte gideriz." demiş. Doğrusu çok da güzel olur. Ne yazık ki, bisiklete binmesini bilmediğim için, ben sizin bu bisikletle Avrupa turunuza katılamam. Ama benim başka bir önerim var sana Ali. Istanbul'dan Paris'e birlikte patenle gitmek daha iyi olmaz mı? Çok daha orijinal olur. Ama benim çok daha orijinal bir önerim var. Hani iki uzun sırık üzerinde yürürler ya, onun adına echelle mi, echellier mi (aksanını sen koy) ne derler Fransızlar, işte, öyle iki uzun sırık üzerinde Istanbul'dan Paris'e gidelim seninle.

Doğrusunu istersen, bisikletle Istanbul'dan Paris'e gidilir, gidilmez değil... Ama bu, senin işin, senin gezi biçimin, sana uygun bir gezi biçimi değil. Senin zamanın çok değerli. Matematiği çok iyi bildiğin için olacak, coğrafya bilgin yeterli değil... Istanbul'dan bisikletle Paris'e ha? Haritayı açta bak. O yolları düşün, o zorlukları düşün. Edebiyatçı,

coğrafyacı, gazeteci, sosyal bilimci olacak bir genç için iyi bir gezi olur. Ama senin için değil. Sen zamanı daha iyi değerlendirmek zorundasın. Yollarda uğrayacağın zorlukları, lastik patlamalarını filan düşün... Güzel macera diyeceksin, evet ama kendine uygun bir macera seç. Sen oralarını daha uygun bir biçimde gezip görebilirsin. İlerde çoook zamanın var. Ben, bisikletle Istanbul'dan Paris'e gitmene razı değilim. Ama benim razı olmamam, seni engellemem demek değildir. Sana bu bisiklet gezisini yasaklamıyorum. Bu konu üzerinde daha derin, daha geniş düşünmeni istiyorum. Böyle yaparsan vazgeçeceğine inanıyorum. Yoksa ben olmaz, razı değilim dedim diye, ille de kişiliğini ispat ve özgürlüğünü kanıtlamak için, bisikletle gitmekte inat mı edersin, böyle yapacağını sanmıyorum. Çünkü bu kişiliğinin gücünü değil tersine kişilik güçsüzlüğünü gösterir. Istanbul'a gel, güzelce dinlen, özel özlemlerimizi karşılıklı olarak giderelim. Burda iyice gez dolaş. İstersen bir süre, Bulgaristan'da, bir süre Yugoslavya'da, hatta bir süre Romanya'da, hatta hatta bir süre Arnavutluk'ta kal. Bu memleketlerin içinde bisikletle dolaş. Burdan giderken yanına bisiklet al. Sonra herhangi bir yerde bisikleti atarsın. Ama bisikletle Istanbul'dan Paris'e gitmek gibi, sana hiçbir yararı dokunmayacak olan boşuna zamanını yitirme paradoksundan vazgeç. Yine de sen bilirsin... Annen duysa bu sözlerimi, İnönü gibi yapıyorsun der ama, ben kendim gibi yapıyorum; sana bu konu üzerinde düşünmeni salık veriyorum.

Okuldan karnen geldi. Numaralarını yazıyorum:

Conduite	6	
Application et travail	3	
Mathèmatique	4	
Physique	2,5	(Bana az geldi)
Français	3	
Anglais	4	
Italien	3,5	
Moyenne du I'er groupe	3,4	

Conduite	assez bien
Tenue	bien
Ordre	bien

İşte numaralarınız. Fizikten başkası iyi. Ama neden fizikten daha iyi numara alamadın?

Ahmet'in davranışlarından çok memnunum. Böyle gitmesini diliyoruz. Sanırım, artık yolunu buldu. Ahmet'e sıksık mektup yaz. O'nun adresi değişti. Yeni adresini yazıyorum:

Mr Ahmet Nesin
65, Glimore Place
Edinburgh E H 3 9 NÜ
SCOTLAND

Haaa, tatilde bir süre de Ahmet'in yanına gidebilirsin.

Ağabeyin Temmuz'da üniversiteyi bitiriyor. İstanbul'da bir ay dinlendikten sonra Moskova'ya gidecek. Moskova'da ünlü kukla tiyatrocusu Obrosov'un yanında bir yıl asistanlık yapacak.

Sana bir haber: Annen, yünden elişi bir örgü ördü yemek masasının üstüne. Herkesi çağırıp masa örtüsünü gösteriyor. Hatta bugün, örtünün açılış törenini yaptık çaylarla böreklerle filan... Sen de "Masa örtüsünün övgüsünü taaa burdan duydum. diye mektup yazarsan, annen pek keyiflenir. Gözlerinden öperim, iyilik haberlerini beklerim canım oğlum.

Aziz Nesin

Lausannne, 17 - 11 - 1976

Sevgili Anneciğim, Babacığım,

Size yine beraber yazıyorum, halbuki ayrı ayrı yazmak niyetindeydim. Abartıyorum diyeceksiniz ama hiç vaktim yok. Hakikaten de yok. Biraz evvel, değerli bir kaç dakika harcayarak, saat saat bir program yaptım. Programda mektuba yer kalmadı. Hayatımda ilk defa olarak, bu kadar belirgin bir şekilde bir günün ne kadar kısa olduğunu anladım.

Harıl harıl İtalyanca çalışıyorum, iyi neticeler de alıyorum, bakalım sonuç ne olacak. İtalyanca kitap filân okuyorum. Okuduğum hemen hemen her şeyi anlıyorum.

Okuldan o kadar bunalmışım ki, kendi kendime romantik geziler tertipliyorum hayalimde. Bisiklet de bunlardan biri. Doğru haklısınız İstanbul Paris uzak, ama dediğiniz gibi sadece Doğu ülkelerini gezebilirim bisikletle.

Gürsey'in bana verdiği adresteki adamla mektuplaşıyorum. Bir gün beni evine davet edecek. Cenevre'de oturuyorlar.

Babacığım, benim de o şişe açacak metoduyla başım derde girdi. Her gün öğreniyorum, ertesi güne unutuyorum. Karar verdim, günün birinde fizikçi olursam, bütün fiziği değiştireceğim. Herşey matematik kavramlarının üstüne kurulmuş bir fizik yapacağım: Bu da bugünkü şartlarda imkânsız olduğundan, fizik okumaya değmez. Felsefeyi düşünüyordum senin de yazdığın gibi, ama uzaktan bir ihtimâl gibi geliyordu. Sen niye felsefeyi istemiyorsun anlayamadım. Matematik zaten yapacağım.

Askerlik işleriyle uğraşıyorum, merak etmeyin.

Ahmet hergün adres değiştiriyor. Bana adresi yolladığınız gün evveli, mektup yazıp eski adresine yollamıştım. Noel'de gitmekte kararlıyım.

Çok çok özledim Türkiye'yi, sizleri...

Sağlığım yerinde.

Öperim

Ali Nesin

Bana gönderdiğiniz Böyle Gelmiş, ağabeyiminkiydi. Babam ağabeyime imzalamış, bana yollamış.

Ecole Normale Supérieure'e 2 senede girmek hemen hemen imkansızmış.

Ahmet'ten çok iyi bir mektup daha aldım.

Lausanne, 28 - 11 - 1976

Sevgili Babacığım,

Sık sık mektup yazamadığım için bana sitem ediyorsunuz ki, daha mektup gelmedi. Şu kalan dört ayı böyle geçirmeye mecburum. Sınav programını görsen hak verirsin babacığım, akıl almaz derecede yüklü. O sizin zamanınızdaki gibi her dersten tam not alma devri bitti baba. Zaten ders kitabı yok ki resmî, o kitaba göre çalışayım, kütüphanelerden, hocanın derslerinden tutuğum notlardan faydalanıyorum. Hele matematikden dört senenin notları inci gibi bir yazıyla 3 klasör (büyüklerden) kaplıyor, yüze yakın da matematik kitabım var, bütün bunlar yetmediğinden üniversite kitaplığına da

kayıtlıyım. Sırf bir dersten nelere ihtiyacım olduğunu anladıysan, niye ender yazdığımı anlarsın.

Kış geldi, tahin pekmezin kokusu burnumda tütüyor, bana bir iki kutu yollarsanız memnun olurum. Burada havalar çok soğuk, bir kürklü Kafkas şapkam var, onsuz dışarı çıkamıyorum. Geçen gün kar yağdı, halbuki gök masmaviydi; meğer rüzgâr Fransa'daki dağlardan kopardığı karı getiriyormuş buraya kadar, şaşırdım çok. Ne acaip ülke bu İsviçre. Dört ay sonra buradan kurtulacağıma çok sevinçliyim.

Ahmet'ten sık sık mektup alıyorum, daha dün yazdım bir mektup, hepsi de iyi mektuplar. Çok özledim Ahmet'i, beni bekliyor Noel'de. Bilet parasını yollayabilirseniz iyi olur. Eğer okula aldırırsam, daha pahalıya çıkıyor. Ben öğrenci birliğine kayıtlı olduğumdan daha ucuza alıyorum. Biraz evvel mektubunu aldım, para yollayacakmışsın.

Jak Alev dediğin çocuk Paris'e ne zaman dönecek? Bana yaz da ona göre ona yazayım. Hatta belki uğrayabilirim de.

Ne Paris'ten, ne Amerika'dan para aldım. Daha evvel yazdığım gibi Almanya'dan gönderileni aldım. Benim anlamadığım bir şey var, nasıl oluyor da bu konsoloslara, bana verilen paranın karşılığını 8 T.L.'sından ödediniz. 100 de yüz emin değilim ama, hiç T.L.'sı o kadar düşmedi.

Noel tatili 23 Aralık'ta başlıyor.

Askerlik işiyle ben burada uğraşıyorum, siz ilgilenmeyin. Pasaportumu ve bir iki belgeyi Berne'e yolladım, cevap bekliyorum.

Paris'te bir okula, Math. Sup. ve Spéc. için mektup yazdım, daha cevap gelmedi. Okulun adı: "Louis Le Grand" Paris'in en iyi okuluymuş. En iyi öğrencileri kabul ediyorlarmış sadece. Oraya girenlerin çoğu yarışmayı kazanıyorlarmış, oraya yazacağım. Gördüğünüz gibi ilgileniyorum işlerimle.

Barış'a selamlarımı söyle.

Cep harçlığımı okuldan alıyorum. Artık bulaşık yıkayamıyorum. Ne vaktim var, ne de eskisi kadar sık yıkayabiliyorum.

Ahmet'in en son, ama en son adresini bana yazıver. Mektup yazıyorum ama adresine mi, değil mi bilmiyorum.

18 Kasım'da 20 yaşıma bastım, içimi bir korku sarıyor düşündükçe.

Sizleri çok çok özledim. Nerdeyse bir yıl olacak.

Ali Nesin

Istanbul - 25 Kasım 1976

Ali'm oğlum,

Önce para hesabından başlayalım da, sonra rahat rahat yazarım. Okulundan hesap geldi. Bu hesaba göre 5 bin 777,10 frank ödemem gerekiyor. Aşağıyukarı 50 bin lira. Elbet ödeyeceğiz. Yalnız sana gönderttiğim bazı paraları alıp almadığını bana bildirmedin. Hepsini yazıyorum:

1- Bundan beş-altı ay kadar önce Paris'teki kitapçımdan sana küçük bir para gönderilecekti. Aldın mı?

2- Amerika'dan 200 dolar gönderilecekti. Aldın mı?

3- Almanya'dan gönderileni aldığını yazmıştın, biliyorum.

Şimdiiii...

1- İran'dan sana bu bir ay içinde para gönderilecek. Alınca bana hemen bildir ve parayı okula ver.

2- Bulgaristan'dan da sana Aralık ayının onbeşine kadar son kitabımın telif hakkını gönderecekler. Alınca hemen bildir ve bu parayı da okula ver.

Bu iki paranın miktarını bilemiyorum. Bu paraları okula verince, daha geriye ne kadar borcumuz kaldığını sor ki, ben de hepsini göndereyim ve okul borcundan kurtulalım.

Bu böyle... Gelelim senin Noel gezine. Ahmet'in konuğu olacağına sevindim. Ahmet de bize yazdığı mektupta buna çok sevindiğini bildiriyor. Ahmet, Noel tatilinde arkadaşlarıyla Paris'e gidecekti, sen O'nun yanına gideceksin diye vazgeçti. Bana Noel tatilinin hangi tarihte başladığını, hangi tarihte yola çıkacağını yaz ki, ben de sana ona göre zamanında yol parası göndereyim. Belki zarf içinde Türk parası gönderirim. Sakın Türk parasını İsviçre'de bozdurma, İskoçya'da bozdur. Bizim para İskoçya ve bütün İngiltere'de elbet, biraz daha değerli.

Askerlik belgelerin hâlâ gelmedi. Başımıza iş açarlar diye çekiniyorum.

Sen Barış Trak'ı tanıyorsun. Hani sen hazırlık sınıfındayken sana Fransızca dersi veriyordu. İşte o delikanlı. Ben O'nu pek severim.1 Çocukluğundan beri hep başarılı ve iyi ahlaklıydı. Saint Joseph'i bitirdikten sonra Boğaziçi Üniversitesi'ne girdi, mühendis oldu. Aslında ekonomi yapmak istiyordu. Ama babasının isteğine uyup mühendis oldu. 12 Mart olaylarında arananlardandı. Kanada'ya gitti. Ordaki üniversitede asistan oldu. Sonra Ayşe'yle evlendi, annenin pek sevdiği, benim de çok beğendiğim bir kızdır. Şimdi Ayşe de Kanada'da, ekonomi doktorası yapıyor. Barış, askerliğini yapmak için Türkiye'ye gelmişti. Ziyaretime geldi. Seni sordu. Ben de senin matematik belâsına sevdalı olduğunu, Ecole Normale yada Polytechnique'de okumak istediğini söyledim. Buna pek sevindi. Ve, Saint Joseph'den bir sınıf arkadaşının Paris Üniversitesinde matematik okuttuğunu, öğretim üyesi olduğunu, şimdi birlikte askerlik yapmakta olduklarını söyledi. Bu delikanlı yahudi. Başka bir gün ikisi birlikte bana geldiler. Ben yahudi delikanlısına bayıldım. Bezirgan, kurnaz yahudilerden değil. Çok sevdim. Senin bütün isteklerini O'na anlattım. Pek memnun oldu. Seninle çok yakından ilgileneceğini söyledi. Ecole Normale yada Polytechnique'e girmen için alacağın özel matematik dersinde ve sınavlara girişinde sana elinden gelen yardımı yapacağını söyledi. Bana iş adresini verdi. Çünkü evini değiştirecekti, buyüzden ev adresini veremedi. Paris'e gittiğin zaman bu çok cana yakın genç bilgini gör. Hatta Paris'e gitmeden önce de, kendisine mektup yaz. Çok, çok iyi bir insan. Bence halis Türk... Yani halis Türkiye Yahudisi, katkısız. Ben onları Türk olarak benimserim, kendimden sayarım. Aşağıya adresini yazıyorum.

"Ecole Normale Superieure'e iki yılda girmek hemen hemen olanaksızmış." diye yazmışsın. Bizim acelemiz yok ki sevgili oğlum, iki yılda olmasın da beş yılda olsun, ne çıkar... Yeter ki sen iste. Ben yalnızca oğullarımın akıllı isteklerini yerine getirmeye çalışıyorum. Girişin iki yıldan çok olması benim açımdan bir sakınca değil. Sen istiyorsan ben razıyım.

Gürsey'le mektuplaşmanı sürdür ve O'nun verdiği adresteki adamla da sıksık görüş.

---

1. Matematik öğretmeni Yaşar Trak'ın oğlu. Moda Özel Lisesi Müdürü'ydü. Aziz

Niçin felsefe yapmanı istemiyorum? Bunu soruyorsun. İstemiyorum diye bişey yok, sen istiyorsan ben de isterim. Ama mektupta anlatması çok zor ve çok uzun sürecek nedenlerden ötürü, yaşadığımız bu çağ için Türkiye'den çok büyük bir felsefecinin yetişebileceğine ben pek inanmıyorum. Ama yanılmış da olabilirim. Bunu sana birlikte olduğumuz bir zaman uzun uzun açıklarım. Ama senin çok büyük bir matematikçi yada çok büyük fizikçi olabileceğine inanıyorum. Senin neden fizikten bu denli soğuduğunu da anlamıyorum. Fizik, matematiğe göre elbet daha somut. Ama soyut fizik de var.Aynştayn'ın fiziği somut muydu? Bütün somut fiziğe yeni bir yön verdiği halde, hiç değilse başlangıçta - bildiğim kadarıyla - kuramlar üzerine kurulmuştu.

Kuzum senin cep harçlığın var mı? Yoksa yaz da göndereyim. Sakın orda sıkıntı filan çekme.

Canım oğlum benim, özlemle gözlerinden öperim. Haaaa, şu cıgara konusunda bana bişey yazmadın. Bu suskunluğundan anladığıma göre cıgara içiyorsun. Bana açıkça yaz bunu da meraktan kurtulayım.

Öperim.

Aziz Nesin

Şimdi Klaus'a yazdım.1 sana bin mark gönderecek. Bu parayı okula verme. Noel gezisi için yol parası yaparsın. Dönüşte artarsa okula verirsin. Sanırım artmaz.

Jak Alev
3 bis, rue Lakonal
SCEAUX - FRANCE

30 Kasım 1976 2

Yaş gününü kutlar özlemle öperiz
Annen Baban

---

1. Klaus Liebe-Harkort, çok sevdiğim değerli bir Alman profesördür. Aziz
2. Telgrafla Ali'nin doğum gününü benim doğum gününde kutlamışlar. Bana da Ali'nin doğum günü olan 18 Kasım'da telgraf çekmişlerdi. Talgraf zamansız gelince, açmadan önce birine bişey oldu sanıp çok heyecanlanmıştım. Ahmet

Istanbul 20 Aralık 1976

Ali'ciğim,

Belki yol paran yetmez diye bin lira daha gönderiyorum. Ağabeyine yaz. Noel tatilinde o da Edinbourg'a gelsin sizin yanınıza. Gözlerinden öperim. İyi tatiller.

Aziz Nesin

Sevgili Babacığım,[1]

Bildiğin gibi Louis - le Grand adlı okula yazmıştım. Math. Sup. yapmak için. Fransanın en iyi okuluymuş. Benden şunları istediler:

1- Öğretmenlerden "appréciation"[2]

2- Notlarım (Geçen senenin, bu senenin ve Maturité'nin)

3- Paris'te oturan bir veli ve onun evinde kalacağıma dair bir kâğıt.

Daha sonra beni kâbul ederlerse, okula girmek için bir yarışma var. Hayatım yarışmakla geçecek galiba!

İlk iki isteklerini buradan yerine getirebilirim. üçüncüsünü de ama, eğer velim Türk olduğu taktirde daha kolaylıkla kâbul ederler. Çünkü yabancılar ilk seneyi Paris dışında (Province'te) yapmaya mecburlar. Ama eğer Paris'te bir ikâmetgah gösterebilirsen, Paris'te okuyabilirsin. Bulduğun Türk veli (correspondant) oları evinde oturacağına dair bana fransızca mektup yazması gerek; Velim yani "correspondant"ım olduğunu kâbul etmesi tabii. Hocalardan takdirname mi nedir "appréciation" istedim, notlarımda hazır, tek eksiğim bu.

Bana mümkün olduğu kadar çabuk böyle bir adres verebilirsen, Noel'de Edinbourg'a giderken Paris'e uğrayıp o kişiyle konuşabilirim.

Tabii, velimin evinde oturmayacağım, yalnızca onun evinde oturacağıma dair kâğıt lâzım.

Aneme de yazdığım gibi askerlik işi için "askerlik tecil kâğıdı"na benzer isimli bir belge gerek, bir de nüfus kâğıdım.

Okulun iyi olduğu benden bu kadar çok şey istediklerinden belli. Zaten "bu kadar çok şey" okula girmek için kâfi değil, sadece yarışmaya kâbul ediyorlar. Ancak yarışmayı da kazandıktan sonra girebileceğim.

---

1 Tarihsiz.

2. Değerlendirme.

Bunun dışında, iyiyim sağlığım yerinde. Her gün kalan günleri sayıyorum. Merdivenleri çıkarken bile her basamağı bir gün gibi kâbul ediyorum, odama geldiğimde Maturité'yi geçmiş oluyorum.

Matematik araştırmalarıma son vermek zorunda kaldım. Geçen gün defterlerimi karıştırırken, iki sene önce bilmeden entegreleri bulduğumu gördüm, ama farkına varmamışım.

Şimdilik hiç bir yerden para gelmedi.

Hâlâ daha Vakıfta mı kalıyorsun? Vakfın en son fotoğrafları varsa yolla. Omletlerin tadı damağımda kaldı. Mehmet seninle birlikte mi?

Sizleri çok özledim. Daha nasıl dört ay dayanacağım bilmiyorum. Sık sık rüyamda da görüyorum. Belli bir yaştan sonra insan doğduğu büyüdüğü yerleri unutamıyor, ki ben kişilere, yerlere çok bağlanıyorum. Hatırlarsan, Bahariye'deki ilkokulun (ABC) yıkıldığını beraber görmüştük, boğazıma bir düğüm takılıvermişti. Bir defasında da, hergün altında top oynadığımız ağacı kesmişlerdi, o zaman hakikaten ağlamıştım. Sevgiler

Ali Nesin

Istanbul 15 Aralık 1976

Ali'ciğim,

Vaktim olmadığından kısacık bir mektup yazıyorum. Dışardan sana gönderttiğim telif haklarını aldın mı? Ahmet'in yanına İskoçya'ya gitmen için paran var mı?

Ben sana bu zarf içinde yılbaşı cep harçlığı olarak bin T.L. gönderiyorum. Türk parasını İsviçre'de bozdurma. İskoçya'da daha değerli. Orda bozdurursun.

Ağabeyine çok acele yaz: Noel tatilinde o da İskoçya'ya Ahmet'in yanına gitsin. Üç kardeş bir arada yılbaşı geçirmeniz güzel olur. Öperim canım oğlum.

Aziz Nesin

Istanbul - 27 Aralık 1976

Üçbuçuk silahşörlerin ikincisi canım oğlum Ali'm.[1]

1. Üç oğlum "Üç Silahşörler" diyordum. Ben yaşlı olduğumdan buçuk silahşördüm. Aziz

Önce yeni yılını candan kutlarım, üçünüzün de iyi bir yılbaşı ve yeni yıl tatili geçirmenizi dilerim. Geceyarısı saat dörtte uyandım, oğllarıma mektup yazıyorum. Ağabeyiniz de oraya geldiyse, bana hemen yazın ki, O'na da cep harçlığı ve dönüş parası göndereyim.

Şimdi senin işlerini sırasıyla yazıyorum.

1- Askerlik işlemin için Kadıköy askerlik şubesine gittim. Bizim kaydımızın bulunduğu Şebinkarahisar askerlik şubesine gönderilecekmiş belgeler. Oraya gönderdim. Yani işlem oldu. Şimdi ordan cevap bekliyoruz. Böylece, hiç olmazsa yasal işlemi yapmış olduk.

2- Sana İsviçre'ye iki kez biner lira (yani iki bin lira) göndermiştim. Paralar eline geçti mi? Ayrıca Klaus da Almanya'dan 1000 mark göndermişti. Bundan başka Bulgaristan'dan da para gönderildi. Bunları aldın mı? Okula para verebildin mi? Şimdi de sana bin lira gönderiyorum. Dönüş paran için de bin lira daha göndereceğim. Bana hemen, hangi tarihte Ahmet'in yanından ayrılacağını yaz ve bu sorduklarıma cevap ver.

3- Okulunda bir papastan, (Le Préfet), adını okuyamadım herifin, bir mektup aldım. Sen derse girmeyip uyuduğun için sana ihtar cezası vermiş, bana onu bildiriyor. Ben de o herife şu mektubu yazdım, Fransızcaya çevirtip gönderdim:

"M. Bilmem ne pezevenk,[1]

Oğlum Ali Nesin'le yakından ilgilendiğiniz ve ders saatinde sınıfa girmeyip odasında uyuduğundan ihtar cezası verdiğiniz için çok teşekkür ederim. Yalnız size oğlum Ali hakkında biraz bilgi vermek isterim. Hangi nedenle derse girmeyip uyuduğunu bilmiyorum. Ama bütün gece uyumayıp dersine çalıştığı için, ertesi gün sınıfa gidemediğini, derse katılamadığını sanıyorum.

Bir eğitimci olarak oğlum Ali'yi daha yakından tanımanızı rica ederim. Sorumluluk duygusu çok yüksek bir gençtir. Görevlerini çok iyi bilir. Dört yıldanberi öğrencisi olduğu değerli okulunuzdan mezun olmasına iki ay kalmıştır. Bir Türk çocuğunun anadilleri Fransızca ve İtalyanca olan arkadaşları arasında başarı kazanmasının da zorluğunu lütfen düşününüz. Gece, sabahlara dek çalışması da bundandır.

1. Mektubun aslında başındaki ve sonundaki küfürler yok.

Sınavlara hazırlanmakta olduğu bir sırada, kendisine daha anlayışlı, daha müsamahalı davranabilirseniz, daha iyi sonuç alacağınızı ve Ali'yi daha iyi disipline edebileceğinizi umuyorum.

İyiliğiniz ve oğlum Ali Nesin'e gösterdiğiniz yakın ilgi için tekrar teşekkür ederim. Hayvanoğlu hayvan... vesaire.

İşte bu mektubu yazdım. Sen artık bu konu üzerinde hiç durma ve sakın sinirlenme. Papasın terbiyesizlik ettiği çok belli. Ama sen de, her ne olursa olsun, ders saatinde odanda uyumamalısın. Sana daha önce, gece geç saatlere dek çalışıp çok yorulmamanı yazmıştım. Neyse bu konuyu geçelim, önemli de değil. Önemli olan, senin bu koleji başarıyla ve hiç takıntısız bitirmendir.

4- Louis - Le Grand okulunun iyi bir okul olduğu anlaşılıyor. Sana Paris'te en iyi veli, bence, Jak Alev'dir. Çok iyi çocuk. Görsen, çok seveceksin. İlerici ve çok iyi bir genç bilgin. Sana severek yardım etmek isteyecektir. Hemen kendisine bir mektup yaz ve kendisine uğrayacağını bildir. Adresini, mektubumun sonuna yazdım. Mutlaka onu gör. Veli'nin Türk olması daha iyi diyorsun. Jak, Türk. Ayrıca, Janin'de senin velin olmak ister. Ama bence Jak çok daha iyi. Ahmet'in yanından okuluna dönerken Paris'e git, Jak'ı gör. Bu iş de böylece bitsin. Ayrıca, Jak sana gideceğin okul üzerinde de bilgi verir. Bu, onun konusu. Gencecik adam, Paris Üniversitesi'nde matematik öğreten bir hoca.

5- Mektubunda, dört ay sonra kurtulacağını yazdığın İsviçre'yi, yaşamının ileriki günlerinde çok arayacaksın. Evet, yazdığın gibi, bugün artık bütün derslerden tam numara almak dönemi geçti. Haklısın. Benim öğrencilik zamanım değil artık. Ayrıca tüm derslerden tam numara almak da gerekli değil. Benimkisi zorunluydu, yoksulluktan intikam almaktı; başka hiçbir kurtuluş yolum yoktu. Bence, bütün derslerden tam numara almaya çalışmak gereksizdir. Hiçbir öğrenciye salık vermem. Kaldı ki senin okulun zehir zemberek bir okul... Herneyse, dört ayın değil, şurda iki ayın kaldı. Sık dişini.

6- Şubat ayında Batı Berlin'e, Avrupa Yazarlar Birliği'ni kurmak üzere toplantıya gideceğim. Ayrıca annenle birlikte Avusturya'ya çağrılıyız. Annen, Şubat yada Mart'ta, Viyana'dan önce sana, senden de Ahmet'i görmeye gelecek.

7- Cep harçlığı kazanacağım diye artık bulaşık yıkamak için ders çalışma zamanını ziyan etme. Ben sana ayrıca cep harçlığı gönderirim. Sen hiç merak etme.

8- Ne zaman okulunun açılacağını bana bildir. Hemen sana tahin-pekmez, baklava ve şeker göndereceğim.

Ağabeyinin de orda olup olmadığını bana bildirin. Ordaysa, O'na da dönüş parası yollayacağım.

Size bu mektubu postaya verdikten sonra Çatalca'ya Vakf'a gideceğim. Mehmet, Karatekin'in yanında çalışıyor. Haftada 100 lira alıyor. İşini çok seviyor. Kendisini seviyorlar.

Üçünüzün de yeni yılınızı candan kutlarım. İyilikler, başarılar, mutluluklar ve cigarayı bırakmanızı dilerim. Aaaah, ah bu cigara, ah! Öperim canım oğulcuğum, bin kez öperim.

Aziz Nesin

M. Jak Alev
24 rue Jean Colly
Paris 13

Jean, Fransızca nasıl yazılıyorsa öyle yaz. Ben telefonla "jan" diye aldım.

Lausanne, 15 - 1 1977

Sevgli Anneciğim, Babacığım,

Lausanne'a döneli 5 gün oldu, ancak mektup yazabiliyorum. Maturité'ye yazılma işleriyle uğraştım çok. Şimdi de Baccalauréat için uğraşıyorum. Maturité'yi başaramaszsam Bac'ı geçeceğim.

Size dün çektirdiğim bir resmi göndereyim.

Askerlik işlerinle uğraşıyor musunuz?

Yunanistan'dan geçmek için viza'ya ihtiyacım var mı? Bulgaristan için var onu biliyorum.

Sınav günleri yaklaştıkça, karnımda düğümler oluşuveriyor. İnşallah kazanırım!

Türkiye'ye epey kalabalık geleceğim. Ama bizim evde kalan olmayacak, belki bir iki kişi mümkünse tabii.

İstanbul'a bu ay sonlarına doğru Michel'in annesi geliyor. Annemi tanıştırmıştım. Bana çok yakınlık gösterdiler. Eğer eve davet ederseniz çok iyi olur. Yatmak için tabii. Otele gidecek kadar zengin değildir. İngilizce bilir. Adı Sylvie Chappatte. Çok çok iyi, melek gibi bir kadın.

Louis Le Grand lisesine girmek için sınıfımın birincisi olmam gerekiyormuş! Bu çok kötü, ama belki ısrar edersem girebilirim. Yabancı dildi filan özürüyle. Çok girmek istiyorum o okula.Eski bir okul ama, çok iyi hocalar var. Hatta hocalarının matematik kitapları var bende, çok iyi kitaplar.

Ahmet çok iyi, iyi arkadaşlar bulmuş. Yalnız odası çok küçük, o odada nasıl çalışabiliyor anlamıyorum. Düzen verilmesi çok zor. Ama gayet iyi buldum Ahmet'i. Ahmet'in velisi, adam biraz acaip bir insan. Çok iyi bir insan tabiki ama devrimden başka hiç bir şeyden konuşmasını bilmiyor. Edebiyat bilgisinden de şüpheliyim biraz. Beş dakika kadar konuştuk, bir edebiyat hocasının yapmaması gereken yanlışlar yaptı bu beş dakika içinde. Bilgiçlik filan tasladığım yok ama bazen bu üniversite hocalarının bilgisinden şüpheye düşüyorum. Ahmet'e yardım ediyor, Ahmet'e güven de gelmiş biraz.

Bu tatil çok kitap okudum. Camus'nün bütün kitaplarını - bir iki tanesi hariç - okudum. Şu anda "Başkaldıran İnsan'ı (l'homme révolté)

okuyorum. Moturité sınavında özel olarak çalıştığım altı yazardan biri. Hakkında iki tane de inceleme kitabı okudum.

Askerlik tecil kâğıdım ve nüfus kâğıdımı yollamayı unutmayın. İki ay kaldı, sonra Türkiye'den çıkarmazlar.

Öperim, Sevgiler

Sylvie Chappatte ile ilgilenmeyi unutmayın lütfen. Beni evine sık sık davet etti. Eve telefon edecekmiş. Adres'te var elinde.

Ali Nesin

Lausanne, 17 - 1 - 1977

Sevgili Babacığım,

Ahmet mektubumu Lausanne'a gönderdi. Bayram yüzünden İngiltere ve İskoçya'da postahaneler kapalıymış.

Önce bana verilen ceza hakkında yazayım. Anladığın gibi uykusuzluk ta vardı tabii, uyuyup sınıfa gitmemenin nedenleri arasında. Sabah 4'e kadar Fizik sınavı için çalıştım, 39° ateşle. Üç saatlik uykuyla, hasta hasta girdiğim (iki saatlik) fizik sınavı daha da yorgun düşürdü beni ve sadece bir tek derse girmedim. O derste İngilizce. Zaten bütün hafta sonu 40°-42° lik ateşle yattım. Bilirsiniz benim ateşim çıkınca 42'ye çıkar. Ben bunları özür olarak bile göstermedim. Çünkü artık "okul cezaları"nın üstündeyim. Ben hayatımı matematiğe adayacağım, üstelik 20 yaşıma gelmişim, hâlâ daha ihtarlarla mı uğraşacağım? Bunların hepsi küçük insanlar. Hayatlarında burunlarından ötesini görmemişler. Şimdiye kadar hiç bir hoca beni matematikte desteklemedi. "Hadi, Paris'e git, çok iyi bir okul!" filân diye insan, iyi öğrencilerinden bir tanesini iteler. Tam tersine, "niye oralara gidiyorsun, değer mi? İsviçre'de kal Polytechnique çok iyi bir okul, çok iyi mühendisler çıkıyor o okuldan" diye köstekliyorlar. En son bunu matematik hocası söyleyince ağlamaklı oldum. Bir cevap ta veremiyorum ki. Cevap vermeye kalksam, kendini dâhi mi sanıyorsun diyeceklerini biliyorum. Halbuki ben dâhi olmadığımı biliyorum, ama onlara anlatamam ki bazı insanlar Sanat, Felsefe ve Matematik dışında başka bir meslek edinemezler, ve ben de kendimi bu insanlardan sayıyorum. İşte bu yüzden sen de benim fizikçi olmamı istemene rağmen, ben bu dala bir türlü ısınamadım.

Niye ısınamadığımı anlatması uzun ve zor. Matematiksel bilgiler gerek anlamak için.

Zaten bu cezaya o kadar önem vermedim ki, size bile olayı açıklamayı unuttum. İki ay sonra, sen bana yazınca hatırladım.

İsviçre'ye iki, İskoçya'ya bir defa yolladığın 1000 T.L.'sını aldım. Bulgaristan'dan gelen para okulda. Klaus'tan 1000 Mark almıştım.

13 Şubat → 20 Şubat arası Paris'teyim. Annemin geliş tarihiyle aynı döneme rastlamasın. Yahut bana yazın ona göre İsviçre'de kalırım. Jacques Alev (Jak)'e işte o zaman gideceğim.

Bu günleri arayacağımı söylüyorsun. Sanmıyorum. İsviçre'ye gelmeden önce yalnızlık nedir bilmezdim. Bir sürü arkadaşım vardı, hem de hiç bir tanesi boş insan değildi: Uğur, Lâle, Nezih... Ama burada böyle arkadaşlara rastlayamadım. Sırf anlaşılamamak değil yalnızlığım, ama tam anlamıyla yalnızlık. Bir gün zor durumda olursan kim yardım edecek, güvenilecek bir arkadaş var mı? Herkeste bir kuşku, bir güvensizlik... Halbuki arkadaşlığın en büyük niceliği güvendir. Türkiye'deki gibi içten bir birlik yok, herşey hesaplı, kitaplı. Geldiğim ilk sene felsefe, fizik, matematik yapmak isteyen bir sürü arkadaşım vardı, seneler geçtikçe onlar da değiştiler şimdi, tıb, hukuk, HEC (hantes études commerciales) okumak istiyorlar. Ben de tabii idealistlikle, gururlulukla suçlanıyorum. Bunun hınç almak isteklerinden geldiğini biliyorum, zaten beni üzen onların bu davranışları değil, hepsinin aynı fikirde olmaları.

Avrupa Yazarlar Birliği hakkında bana bilgi verebilir misin? Kimler çağrılı toplantıya?

Cep harçlığı için artık çalışmıyorum. Okuldan alıyorum harçlığı. Baklava yollayın. Baklava! İstekten mahvoluyorum. Noel'de İstanbul'dayken, ne zaman bir tatlıcının önünden geçsem baklava yahut kadayıf yemeden ayrılamıyordum önünden.

Mehmet'in Karatekin'in yanında çalıştığına sevindim.

Sana kızın birisi Ali'yle evleneceğiz filân mı demiş ne, yahut ta sen biryerden duymuşsun ne bana yaz tatilinden önceki mektubu yazmışsın bunun üstüne. Ben daha çıldırmadım babacığım. Ben daha şimdiden böyle bir söz verebilir miyim? Sen buna nasıl inandın anlayamadım. Hiç bu konuda korkma, üniversite (E. N. S.) bitmeden önce benden bu konuda bir şey işitmeyeceksin.

Maturité'yi belki başaramam diye Baccolauréat'ya yazılıyorum. Baccolauréat fransızların lise diploması, biliyorsundur herhalde.

Ahmet'e daha yazmadım. hiç vaktim yok. Yazacağım ama bugünlerde.

İki ay onüç gün kaldı. Sınavları başaramazsam Türkiye'ye hangi yüzle döneceğim bilmiyorum. Bana o kadar çok güveniniz ki, nerdeyse sizin için sınavlara gireceğim.

Çok çok özledim. öperim

Ali Nesin

Istanbul - 27 Ocak 1977

Canım oğlum Ali'm,

Programımıza göre, Şubat başında annenle Viyana'ya gidecektik. Annen ordan senin yanına, ben de Batı Berlin'e gidecektim. Annen gelirken sana bolbol tatlı baklava filan da getirecekti. Viyana çağrısı gecikti. Viyana'ya Mart ayında gideceğiz. O zaman senin tatlını hemen yarın alıp uçak postasıyla göndereceğim. Bunca zamandır özlediğin baklavaları gönderemeyişimin nedeni bu. Yarın alıp hemen postalayacağım.

Ben 10 Şubat sabahı Berlin'e uçuyorum. 13 yada 14 Şubat günü de döneceğim. Batı Berlin'de Avrupa Yazarlar Birliği kuruluyor. Ben de kurucular arasında olduğum için Berlin'e gidiyorum. Seni çooook. çok özledim. Kendim için para harcamaya hakkım olsaydı, dönüşte sana uğramayı ne çok isterdim. Ama kendim için harcayacak param yok. Berlin'e gidişgeliş ve orda otel parası, Alman Yazarlar Birliği ödüyor. Annene kendim için para harcayamadığımı söylediğim zaman, bana kızıyor ve bunu anlamıyor. Çünkü insanların çoğu, paralarını önce ve çoklukla kendilerine harcayıp. sonra kendilerinden başkalarını düşünmeye alışık olduklarından. beni anlamaları zor. Ama doğrusu bu... Yaşamımda ilk kez paraya kıyıp. geçen yaz. seni ve ağabeyini görmek için oralara geldim. O zaman da. yol paramın çok azını cebimden vermiştim. Ama bu kez şeytan kıy paraya, diyor. Sonra düşünüyorum. kıyacağım parayı oğullarıma gönderirim de harcarlar diyor ve şeytanın sözünü dinlemiyorum.

Benim bildiğim Bulgaristan'dan geçmek için vize vardır. Ama sen ordaki elçiliğimize bikez sor, öğren. Sonra Bulgarlar çok zorluk çıkarırlar.

Sofya'ya uğrayacaksanız, mutlaka Strahil Nikolof'u gör. O bizim çok iyi dostumuzdur. Seni çok sever. Bilmem, Nikolof'u tanıyor, yada hatırlıyor musun? Sofya'da onların evinde çok kaldık. Onlar da buraya gelince, karısı ve kendisi benim konuğum olurlar. Evleri de çok kolay yerdedir. Adreslerini yazıyorum.

M: Strahil Nikolof

Gourko 41 Sofia

"Sınav günleri yaklaştıkça, karnımda düğümler oluşuyor." diye yazmışsın. Çok saçma! Sınav ölüm değildir be! Ne olacak yani... Önemli olan senin sağlığın. Herşeyin bana benziyor, yalnız bu barsak huyun annene benziyor.

Buraya birlikte geleceğin arkadaşlarından evimizde kalabilecek olanlar kalırlar elbet. Vakıf'ta kalmak isterseniz, hepiniz birden kalabilirsiniz. Vakıf'taki küçük yapıda beş oda var.

15 Ocak tarihli mektubunda sözünü ettiğin Michel'in annesi dahaca gelmedi. Gelirse elbet evimizde konuk eder, ağırlarız. Sen hiç merak etme. Bu kadın Istanbul'a niçin geliyor? Gezi için mi, yoksa bir işi filan mı var?

Louis Le Grand lisesi yada başka bir lise, hangisi olursa olsun, çok rica ederim, bütün bu işler için, sana adresini yazdığım Jak'la konuş, mektuplaş O'nunla. Çok iyi çocuk. Üstelik bu işlerin adamı, matematikçi. Sana çok yardım edecektir.

Ahmet'i iyi bulduğuna sevindim. Son mektubunda üniversiteyi Paris'te yapmak istediğini yazıyor. Bence olacak şey değil. Kendisine uygun biçimde vazgeçmesini yazdım.

Maturité'den vazgeçip vazgeçmemek senin bileceğin şey. Ben böyle şeylere karışmam. Karar, senindir. Maturité sana ne kazandıracaktı yada maturité sınavlarına girmezsen ne yitirirsin? Önemli olan bu sorunun cevabıdır. Neden vazgeçtiğini de bana yaz. Benim hiçbişey için üstelediğim yok.

Sana ceza verilmesinin üstünde çok durmuşsun. Değmezdi. Ben aşağıyukarı ne olduğunu sezmiştim. Amacım, o herife ağzının payını vermekti, verdim de... Sen önemseme ve kimseyle takışma. Sinirlerini

boşuna bozma. Amaaaa, uyumadan çalışmak yok! Uykusuz girilen sınavdan başarılı sonuç alınmaz. Sana bunu kaç kez söyledim, yazdım. Üstelik sen de denedin bunu. Sınava girmeden önce güzelce uyumalısın. Sinirlenmek yok! Sinirlenenler, yaşam savaşını her alanda kaybederler. Sinirlerin güçlü olacak! Hem de kendiliğinden böyle olacak, yoksa kendini zorlayarak değil... Çelik gibi sağlam sinir gerekli bu namussuz ortamda.

Mektubunda senin benim fizikçi olmamı istemene rağmen... diye yazmışsın. Nerden çıkardın bunu? Benim, senin şunu yada bunu olmanı istediğim yok. Ne istersen onu ol. Yalnız ben sana, fiziğin teorik bölümünün matematik kadar ilginç ve tatlı olduğunu, soyut buluşlara varılabileceğini yazdım. Örnekse Einstein... Sen, fizik deyince, yalnızca somut fiziği anlıyorsun. Bunlar benim kendi düşüncelerim. Sen uymak zorunda değilsin. Sana kaç kez yazdım ki, insan kendi uğraşını kendi seçmelidir. Çünkü, yaşam boyu uğraşınla birarada olacaksın. Oysa, babanla bile yaşam boyu birarada olmayacaksın. Ben senin matematikçi olacağına gerçekten çok seviniyorum. Yalnız şu var. Matematiğin sonu genellikle felsefeye varır. Örneğin Bertrand Russel matematikçiyken, sonunda felsefeci oldu. Daha örnekler çoktur. Sen de felsefeci olursan ol... Yalnız, bunun bir başka yanı var. Sana mektupta anlatmam zor ama, yine de anlatmaya çalışacağım.

Felsefe, bireysel bir uğraşının ürünü değildir. Yani bireysel çabayla birlikte, bir felsefeye gereksinmesi gerekir. Bir toplum, felsefeye gereksinmiyorsa, o toplumdan felsefe çıkmaz. Felsefeci çıkar ama, onlar felsefeyle uğraşan felsefe öğretmenleri filandır. Yani bir felsefe akımının yaratıcıları çıkamaz. Bir toplumdan bir felsefenin doğması için, herşeyden önce, o toplumun o felsefeyi gereksinmesi gerekir. Bir toplumun bir felsefeyi gereksinmesi içinse, daha önceden felsefi birikimi, felsefesinin geleneği, zengin felsefe geçmişi olması gerekir. İşte bunlar, yani bu toplumsal koşullar olduktan sonra bireysel çaba ve yetenek de olursa, o zaman o kişiden iyi bir felsefe yapması beklenebilir.

Bizim toplumumuzun, ne yazık ki ve ne acı ki, böyle bir zengin felsefe geçmişi, böyle bir birikimi olmadığından, yeni bir felsefeye gereksinmesi de yok. Belki bir zaman olacak elbet... Ama bugün yok.

Yakın gelecekte de olacak gibi görünmüyor. Bizimki gibi toplumlar, özgün (orijinal) felsefe yaratamazlar, ama yaratılmış felsefe akımlarından kimilerini öykünürler (taklit ederler). Türkiye'de işte bu taklit vardır. Bugünkü çağda, yeni felsefe akımı, ancak büyük toplumlardan, ileri toplumlardan doğabilir ve görüyorsun, öyle de oluyor.

O zaman kalıyor, senin, başka büyük toplumların felsefesini yapman. Oğlum, sen Türkiye'de doğup büyüdün, bu ülkenin insanısın, nice uğraşırsan uğraş, duygularını emdiğin bu toplumun etkisindesindir. Nitekim, İsviçre insanlarını eleştiren, onları bizim insanlarımıza göre daha az duygulu bulan geçen mektubun da bunu gösteriyor.

Bununla birlikte yine de istiyorsan, felsefeci olmana karşı değilim. Yalnız buna değil, çocuklarımın gelecekleri konusunda hiçbir isteklerine karşı değilim.

Bilmem felsefe konusunda, düşüncelerimi anlatabildim mi? Belki de hiçbişey anlatamadım.

Oysa fizik, matematik yada başka bilim dalları böyle değildir. Bir Türk, yada başka ulustan biri, yeteneği varsa ve çalışırsa, bir Amerikalı, bir Rus, bir Çinli yada İngiliz kadar, onlardan bile üstün fizikçi, matematikçi, yada kimyacı vb. olabilir. Sana gelince, ne istiyorsan onu ol. Benimki, yalnızca bildiğim bişey varsa onu anlatmak ve seninle tartışarak doğru yolu bulmana yardımcı olmak.

İsviçre'de yalnızlıktan yakınıyorsun. Güvenilecek arkadaşın olmadığını sanıyorsun. Çok haklısın... Senin yaşında ben de senin gibi düşünüyordum. Ama bugün aynı şeyleri düşünmüyorum. Yıllar ve yıllar var ki yapayalnızım ve üstelik yalnızlığımdan güç alıyorum. Bunun böyle olmasını ben istemedim. Yakınlarımı, dostlarımı yalnız bırakmamaya çalıştım. Olmadı, olmadı... Şimdi, yalnızlığım benim gücüm oldu. Sana da aynı şeylerin olmasını istemem. Ama, sen yine de yalnızlığına alışmalısın. Asıl kötü olan, dostsuz kalmak değil, dost sandığın, güvendiğin kişilerin, seni en dar yerde yapayalnız bırakmalarıdır. Öyle zamanlarda yıkılmamak için yalnızlığa da insan alışmalıdır.

Yalnızlık, benim kitaplarımda en çok işlediğim konulardan biridir. "Çiçu" "Tut Elimden Rovni" ve "Hadi Öldürsene Canikom" ve daha

başkaları, yalnızlığın türlerini işlemektedir. Yalnızlıktan korkmamak başka, yalnızlığa çekilmek başka. Sakın, sen sen ol, yalnızlığa çekilme! Ama yalnızlıktan da korkma! İnsanların birbirlerine yapacakları en büyük kötülük, birbirlerini yalnız bırakmalarıdır. Sen yalnız kalmaktan da korkmazsan, o zaman herşey yızgelir. Yine söylüyorum, sakın ama sakın yalnızlığa çekilme! Bu bir hastalıktır. İnsanlar ne denli kötü olursa olsunlar, yine de onlarda bir iyi yan vardır. O iyi yanı keşfetmeye, bulmaya çalışmalıyız. Surnâme'deki Berber Hayri'de bunu anlatmaya çalıştım. Tıpkı kendimizde de olduğu gibi... Mektubunda "Birgün zor durumda olursa insana kim yardım edecek, güvenilecek bir arkadaş var mı?" diye yazmışsın. Hah, sana bir yol: Hiçbir gün zor durumda kalmamaya çalışacaksın. Baban hep böyle yaptı ve hep böyle yapıyor ve hep böyle yapacak... Başka türlüsü umutsuzluk oluyor. Acı ama, ne yapalım ki böyle bu... Bu alçak düzeni biz böyle yapmadık, böyle olsun da istemedik; üstelik de böyle yapmıyoruz.

Okuluna bir arkadaşım Almanya'dan 60 bin lira gönderecekti. Acaba gönderdi mi? Bunu uygun biçimde sorup öğren ve bana bildir. Bu para geldiyse okuluna şimdilik borcum kalmamış olacak.

Askerlik için gereken işlemi yaptım. Tecil edildiğini bana Şebinkarahisar Askerlik Şubesi başkanı mektupla bildirdi. Ama adam, herhalde bir belge gönderilmesi gerektiğini bilmiyormuş ki, belgeyi göndermedi. Ben de yeniden yazıp belgeyi istedim. Sanırım on-onbeş gün içinde gelir. Hemen sana göndereceğim. Hiç merak etme.

Canım oğlum, öperim. Sağlıklı olmanı, başarılı olmanı dilerim.

Cigarayı bırak, cigarayı bırak, cigarayı bırak! Kendi paranla sağlığını kemiren pis dumana köle olma!

Sevgiler.

Aziz Nesin

Lausanne, 3 - 2 - 1977

Sevgili Babacığım,

Viyana'ya gidemediğinize üzüldüm. Annem bir iki günlüğüne Lausanne'a uğrayabilirdi. Mart ayında ikiniz birden gelebilirsiniz. Sen de gel ama! Lausanne'e geliş parasını kendin için değil ki, benim için harcamış olacaksın. Gelmeni ben istiyorum, sense istemiyorsun; oğlunun hatırını kırmamak için biraz zahmete katlanıp, biraz da para harcayıp gelirsin herhalde. Oğlunun dört senesini nerelerde geçirdiğini öğrenmek istemiyor musun?[1]

Bulgaristan için vizanı Paris'ten döndükten sonra yaptıracağım. Annemin dediğine göre Türkiye'de çok olay varmış, bana seçimlere kadar Türkiye'ye dönmememi söylüyor. Seçimler ne zaman ve hâkikaten annemin dediği kadar tehlikeli mi? Annemin bize dokunan olayları ne kadar abarttığını bildiğimden pek güvenemiyorum. Biliyorsun ben Mart'tan, Eylül sonuna kadar boşum. Bu altı ayın bir ayını Türkiye'de, bir ayını da başka ülkelerde (Doğu Avrupa'da) gezerek geçirmek istiyorum. Kalan dört ayı da Paris'te çalışarak geçireceğim. Bu altı aydan herhangi birisinde Türkiye'ye gelebilirim, önemli değil, tabii ben Nisan'ı tercih ederim, en erkeni, sizleri çok özlediğimden o da.

Paris'e gittiğimde mutlaka uğrayacağım Jacques'a.

"Sınav ölüm değildir! Ne olacak yani... Önemli olan senin sağlığın" diye yazmışsın bana. Baba, ben Türkiye'den buraya gelmişim okumak için. Dört yılda avuçlarca para, emek dökülmüş. Şimdi ben dört yıl sonra Türkiye'ye diplomasız, gittiğim gibi dönsem ayıp olmaz mı? Bırak herkesin ne diyeceğini, ben kendimden utanırım. Uğur'un dediği gibi "artık zevkler için yaşamıyoruz." Benim burada harcadığım parayla Hindistan'da binlerce çocuk ölümden kurtulurdu Bütün bunları düşününce benim sağlığımın önemi kalmıyor. Ben ve benim gibiler okuyacak diye, dünyanın yarısından çoğu kırılıyor, savaşlar bile bizim için yapılıyor, hiç olmazsa bir kâğıt parçası olsun elimde.

---

1. Oğlum Lausanne'da okurken İsviçre'ye gidemedim ama, sonradan (1994 yılına dek) çağrılı olarak dört kez İsviçre'ye gittim. Oğlum, Lausanne'da okurken, bir kez Zürich'e gitmiş ve Ali'yle buluşmuştum. Aziz

Maturité'den vazgeçmedim, yine sınavları geçeceğim; ama başaramadığım taktirde Baccalauréat'yı geçeceğim. Sanırım başaracağım Maturité'yi, şanssızlık herkesin başına gelebilir tabii. Başarma şansım yüzde doksan. İtalyancam ve İngilizcem çok ilerledi.

Michel annesinden mektup almıyor. İnşallah kadının başına bir iş gelmemiştir. Mısır'da ki olaylardan korkuyoruz biraz. Bugünlerde gelir sanırım. İstanbul'a gezi için geliyor.

Doğrusunu istersen sen benim fizikçi olmamı matematikçi olmama tercih ediyorsun. Ben davranışlarından öyle sezinlemiştim. Felsefe'ye gelince: felsefeyi çok seviyorum, son bir iki yılda epey de kitap okudum ama felsefeci olacağım diye kesin bir fikir yok kafamda. Matematiğin felsefeye açıldığı yüzdeyüz tabii. Türkiye'nin de şu anda felsefeciye ihtiyacı yok, bu noktada senle beraberim, ama "duygularını emdiğim Türk toplumunun etkisini" pek sezinliyemedim. Benim bildiğim felsefe bütün duygulardan uzak olmalıdır. Yanılıyorsam söyle. Hele bugün felsefe tüm olarak öznellikten kopuyor.

"İnsanlar ne denli kötü olurlarsa olsunlar, yine de onlarda iyi bir yan vardır; o iyi yanı keşfetmeye çalışmalıyız" diye yazmışsın. Doğrusunu istersen ben bu kuralı kendime uygulayamam. O iyi yanı bulmak için, o kişiden onca haksızlığı kabul edemem. Eskiden saflıkla herkesle arkadaşlık kurardım, sen de haklı olarak bir kaç kez karşı çıkmıştın. Gerçekten de benim için kötü arkadaştılar, benim için bir çok yönden kötü olanlardan, iyi bir yan keşfedeceğim diye devam mı etseydim arkadaşlığıma? Sonra, Berber Hayri örneği pek uymuyor. Berber Hayri'nin bir çok değil, tek kötü yanı var. Kimden öc alacağını bilmemesi. Belki de ne demek istediğini anlayamadım. İnsanların kötü olmaları onların kabahati değil ama benim hatam değil. Tabii onlara karşı acımasız değilim, yine de kollarımı açıp nerede kötü insan var diye aramıyorum.

Almanya'dan para gelip gelmediğini öğreneceğim, mektubun sonunda yazarım.

Annemden en sonunda bir mektup geldi.

Yakında sana en son çıkan matematik dergilerimizi yollayacağım. Aman kaybetme, bende başka sayısı yok. Bu hafta çıkacak olan son dergi. Ben okuldan çıkınca, öbürküler devam ederler herhalde. Çocuklardan bir tanesi, en genç olanı, bir dâhi. Onu gördükçe kendi

değerimi daha iyi anlıyorum. Geçen gün üç sayfada çözdüğüm problemi, bir buçuk sayfada çözdü. Ama babası matematikçi, hâlbuki benim babam!.. Şaka yapıyorum; yine de bu Avrupalıların şansı inkâr edilmez. Ana dillerinden başka, her türlü kültür kuruluşları çocukluklarından beri hizmetlerinde. Meselâ bahsettiğim çocuk Fransızca, Almanca, İngilizce'yi anadili gibi biliyor, her hafta sonunu babasıyla çalışarak geçiriyor.

Paketi dört gözle bekliyorum...

Öperim
Ali Nesin

İstanbul - 10 / 02 / 1977[1]

15 şubatta paristeyim 359 59 00 - 359 30 02 numaraya telefon et

Aziz Nesin

Istanbul - 10 Şubat 1977

Ali,

Bilmiyorum bu mektubum, sen Lausanne'dan ayrılmadan eline geçecek mi?

Ben Berlin'den Paris'e geleceğim. Seninle Paris'te buluşalım.

15 ve 16 Şubat günleri Paris'te olacağım.

1- Jak'ın adresinde buluşabiliriz.

2- En iyisi ve en kolayı beni şu telefonlarda arayabilirsin:

359 - 59 00 ve 359 - 30 - 02

Bu telefonlar Gökşin Sipahioğlu'nundur. Benim dostumdur.[2]

3- Bundan başka beni Zekeriya Sertel'in evinde de bulabilirsin. Adresi şudur:

7 Boulevarde Paul Vaillant Couturier

Montreuil 93 Sous - Bois

Buluşamazsak çok üzüleceğim.

Unutma, 15 Şubat ve 16 Şubat günleri. İlkin telefonla ararsın, sonra Zekeriya Bey'in adresinden ararsın. Son olarak da Jak'ın adresinde buluşabiliriz.

Görüşmek üzere.

Gözlerinden öperim.

Aziz Nesin

1. Telgraf.

2. Paris'te Uluslararası SIPA fotoğraf Ajansı'nın sahibidir. Aziz

20 - 2 - 1977 Paris[1]

Pasaportumu kaybettim, acele nüfus kağıdımı yollayın. Adresim Rue du Val d'Orsay 36 Orsay Paris Ali

Istanbul - 21 Şubat 1977

Ali,

Şimdi telgrafını aldım. Hemen nüfuskâğıdını ve gerekir diye üç de fotoğrafını gönderiyorum. Gereken yardım için Gökşin Sipahioğlu'na gidebilirsin. Unutma, O'na git. Nasıl yaptın be oğlum. Neyse olmuş. Ne yapalım.

Hemen Mahmut Dikerdem'e telefonla sordum. Sana Paris Konsolosluğu, her ne olursa olsun, üç aylık pasaport vermek zorundaymış. Bu pasaportu alıp İsviçre'ye hemen dön. Sonra İsviçre'de, o annenin arkadaşı olan konsolosluktaki adama git.

Ben ayrıca, okuluna kaybettiğin için geciktiğini yazayım mı özür dileyerek. Galiba en iyisi, senin ordan hemen okuluna telefon edip gecikme nedenini anlatman ve özür dilemendir.

Sonucu bana hemen bildir. Çok meraktayım.

Gözlerinden öperim.

Ali Nesin

1 Telgraf.

Istanbul 7 Mart 1977

Aaaaaaaaaah benim Şapşal oğlum, Ah!

Pasaportunu yitirdiğini bildiren telgrafını alınca burda perperişan olduk. Sanki üstelik başına geleceği de biliyormuşum gibi, aman dikkatli ol pasportunu yitirme, diye de seni uyarmıştım. Aman, bu kez sakın nüfuskâğıdını yitirme. Pasportunu bulacağını umuyordum. Buldun da... Çok sevinmişsindir, eşeğini yitirip de bulunca sevinen Nasrettin Hoca gibi... Dalgınlıkta ben senden aşağı değilim, ama hiç olmazsa dikkat gösteriyorum. Sen üstelik dikkat de etmiyorsun.

Şimdilerde sınavlarının en civcivli günlerinde olmalısın. Uzun sözlerle kafanı yormak istemiyorum. Tek istediğim senden kesin para hesabıdır. Sana son günlerde gönderilen paralar:

1- 60 bin Türk lirası karşılığı mark Almanya'dan.

2- 3 bin Türk lirası karşılığı mark Frankfurt'tan.

3- 6 bin Türk lirası karşılığı mark yine Frankfurt'tan.

4- İran'dan 113 İsviçre frangı.

5- Yine İran'dan bin Türk lirası karşılığı İsviçre frangı.

Bütün bu paraları aldın mı? Bunu acele bana bildir.

Bu paralar, bütün okul taksitlerini ödeyeceği gibi, sana da bol bol yeter. Türkiye'ye dönerken sakın yanında döviz getirme. Orda bir bankaya yatır; sonra Paris'e gidince çek olarak alırsın. Yani bol paran olmalı şimdi cebinde. Aman okula hiç borcumuz kalmasın.

İki gün sonra (9 Mart Çarşamba günü) Annenle birlikte Viyana'ya gideceğiz. Bir hafta sonra döneceğiz. Sonra annen, Ahmet'in yanına gidecek. Ahmet bu yaz tatilinde Türkiye'ye gelmeyecek. Kendisi de gelmek istemiyormuş. Bence de doğrudur. Türkiye'de durum çok kötü. Hergün bikaç genç kurşunlanıyor.

Sınavlarında üstün başarılar dilerim.

Haaaa, son kartında Louis Le Grand'a almadılar diye kızmışsın da "Ben de o okula hoca olmaya karar verdim." diye yazmışsın. Tıpkı baban gibisin!.. Ama ben olsam yerinde, "Beni o okula hoca yapmak için çok yalvartacağım onları ama, orda hoca olmayacağım..." derdim. Bu, çok daha sert bir hınç almadır.

Zekeriya Sertel dört gündür Istanbul'da. Çok iyi.

Uğur gelmiş bizim eve, ama ben yoktum evde.

Haaa, şu kadın sorunu üstüne konuşalım diyorum seninle. Bu konuyu iyi düşün danış. Birden karar verme. Herhalde, senin yaşında bir delikanlının disiplinli çalışabilmesi için evinde bir kadın bulunması iyi olur. Ama bu sorun bu denli yalın değildir. Bunun complication'ları olabilir. İnsan eşya 322 değil ki, bakınca yada eskiyince atasın yada değiştiresin. Üstelik biz (yani ailemiz, annenden başkası) çok merhametli, çok sorum duyan insanlarız. Buyüzden başımız dertlere de girebilir. Bilmem ki anlatabiliyor muyum? Yani, karar senindir. Ben karışmam. Olsa olsa, kendi düşüncemi açıklar, oyumu kullanırım. Daha başka deyişle, evinde bir kadın arkadaşının olması, duruma göre, hem iyi, hem de kötü sonuç verebilir. Mektubunda kadın konusuna değinecek olursan o mektubu, Çatalca'ya Vakıf adresine gönder. Annenin okumasını istemiyorum.

Öperim canım oğlum.

Sen sınavlardayken, aklım, düşüncem, bütün manevi varlığım seninle birliktedir. Kazanacaksın!

Öperim.

Tatlılar nasıldı? Bozulmuş mu? Beğendin mi?

Ali, Askerlik Şubesinden tecil belgen şimdi geldi, gönderiyorum. Aman kaybolmadan işlemi yaptır.

Haaa Janin'e mektup yazmadın, telefon etmedin, evlerine gitmedinse çok ayıp. Adreslerini veriyorum, mektup yaz:

Janin Cuvillier
10 Port Royal 78320
Le Mesnil St. Denis France

10 - 3 1977

Canım Oğlum,

Dün akşam uçakla Viyana'ya geldik. Bir hafta sonra döneceğiz. İmtihanların bitince bildir. Istanbul'a gelecek misin? Nüfus kağıdını aldın mı? Özlemle öperim canım oğlum, Istanbul'a gelemezsen, ben Paris'e geleceğim.

Meral Nesin

Ali'ciğim,

Annenle 22. yıl balayım yaşıyoruz. Sınavlarında başarılar diler, gözlerinden öperim canım.

Aziz Nesin

Lausanne, 13 - 3 - 77

Sevgili Babacığım,

İki gün sonra sınavlar başlıyor. Çalışma hızım da yavaş yavaş azalıyor zaten. Bir buçuk aydır ortalama on iki saat çalışıyorum en azından. Normal şartlar altında başarmam lâzım. Tek korktuğum ders italyanca. Bu dersten iki almazsam çok iyi. Artık yapacak bir şey kalmadı; çalıştım, ettim, başaramazsam suç benim değil, hiç olmazsa bu yönden içim rahat. Sonuç yine aynı tabii.

Annemden son üç ayda iki mektup aldım! En zor, en sıkışık aylarımda yazmadı. Çok gücendim. O aptal Turgay Taşlıca'nın annesi her hafta yazıyordu. Her hafta bir mektup istemiyorum ama yine de... Her neyse. Şu anda İskoçya'da olmalı. Viyana yolculuğunuz nasıl geçti? Niye gittin Viyana'ya.

Yazdığın paraları aldım. Daha doğrusu okul almış. Para makbuzu geldiğinde açıyorlar. Econome ile konuştum. Şimdilik borcumuz yokmuş. Ama bu dönemin parasıyla birlikte 3000 Fr.lık borcumuz olacakmış hemen hemen. Yanımda 1000 Fr. var, onu da bugün yarın yatıracağım. Yahut da yol parasını ayırıp sonra yatırırım.

Askerlik işlerimle uğraşamadım. Hem vaktim yok, hem zaman alırsa viza için vaktim kalmaz. Bulgaristan için vize lâzım.

Kadın meselesinde yazdıklarında haklısın, aynı şeyleri ben de düşünmüştüm tabii. Şimdilik bir karar vermek istemiyorum. Yemek, temizlik, çamaşır dertleri, kendimi derslere verirsem kadınsızlık ta bir dert olsun istemiyorum. Sonra dediğin gibi düzenli hayatım olur. Çalışmamı engellediği taktirde hiç tereddüt etmem, o yüzden bir korkum yok. Korkum, dediğin gibi, bir insan bırakılmaz kolay kolay. Türkiye'ye gelecek, görürsün kızı.

Paris'te çok çalışacağım, çok da okuyacağım. Kaybedecek hiç vaktim olmadığını anladım. Şimdiye kadar çok vakit kaybettim. Karar verdim: Bu tatil son tatilim olacak. Okul bitene kadar hiç tatil yapmayacağım. Türkiye'ye geldiğimde bile (bu sefer değil) çalışacağım çok. Okuyacaklarımın bir listesini çıkardım. Dediğim gibi Paris'te yepyeni bir hayat başlayacak benim için. Çok ta hırslıyım. Hiç bir

okula almamalarından korkuyorum. Yaşım büyük diye, okul notlarım kötü diye bahaneler buluyorlar her seferinde.

Türkiye'yi, hele Istanbul'u çok özledim. Yirmi güne kadar oradayım. Sınavlarım 30'unda bitiyor. Bir kaç gün daha kalıp, hemen oradayım.

Hoşçakal

Ali Nesin

Lausanne 31 Mart 1977[1]

Veni vidi vici onbeşinde dönüyorum[2]
Ali

BİRİNCİ CİLDİN SONU

1. Telgraf.
2. "Veni vidi vici", latince "geldim gördüm aldım" demektir. Sezar, Galya'yı aldığında bu sözleri söylemişti. Ali Nesin bu sözlerle, Maturité sınavlarını başardığını belirtiyor. Aziz

Aziz Nesin
Ali Nesin
Mektuplaşmaları
I

Nisan başında Türkiye'ye gelip bir ay kadar kalacağım. Sonra, kulaklarınızı iyi açın, şaka değil gayet ciddi söylüyorum, bisikletle Paris'e gideceğim. İstanbul'dan Paris'e bir ayda giderim bisikletle. Hem spor yapmış, hem de dolaşmış, görmüş olurum.

Ali Nesin

Bisikletle Istanbul'dan Paris'e gitmek düşüncene bayıldım. Annen önce köpürdü, kıyameti kopardı. Neyse, sana esprili bir cevap yazmış. Ben de bisiklete biner, birlikte gideriz. demiş. Doğrusu çok da güzel olur. Ne yazık ki, bisiklete binmesini bilmediğim için, ben sizin bu bisikletle Avrupa turunuza katılamam. Ama benim başka bir önerim var sana Ali, Istanbul'dan Paris'e patenle gitmek daha kolay olmaz mı? Çok daha orijinal olur. Ama benim çok daha orijinal bir önerim var.Hani iki uzun sırık üzerinde yürürler ya, onun adına echelle mi, echellier mi (aksanını sen koy) ne derler Fransızlar, işte, öyle iki uzun sırık üzerinde Istanbul'dan Paris'e gidelim.

Aziz Nesin

DUSUN

ISBN 975-7275-01-8